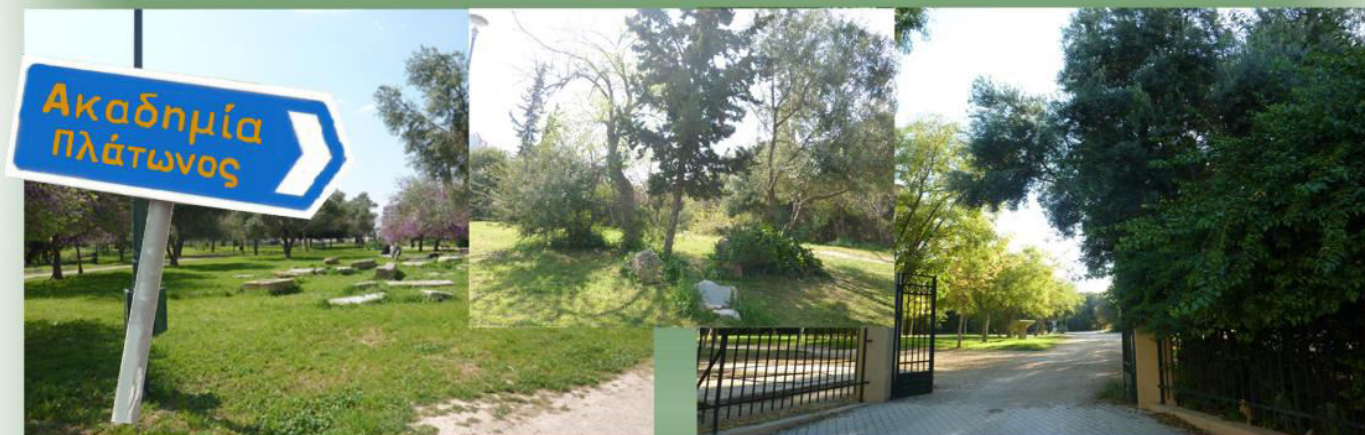

**ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΘΟΚΟΜΙΑΣ - ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΤΟΠΙΟΥ**

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ :
ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΚΑΛΩΠΗΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ
ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ
ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ,
ΚΟΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΣΕΠΟΛΙΩΝ ΤΗΣ 4^{ης} ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ**

**ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΔΕΝΕΤΗ ΕΛΕΝΗ
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ
ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ**

ΑΡΤ Α 2014

Στον παππού και στην γιαγιά μου

Ευχαριστίες

Οφείλω να ευχαριστήσω θερμά για την πολύτιμη βοήθεια που μου προσέφερε στα πλαίσια της παρούσας πτυχιακής εργασίας, την επόπτρια και καθηγήτριά μου κ. Λενέτη Ελένη για την θετική ανταπόκριση ανάληψης της πτυχιακής εργασίας και για την πολύτιμη βοήθεια που μου παρείχε σε απορίες και ερωτήματα καθ' όλη την διάρκεια της.

Επίσης ευχαριστώ την κυρία Παπαγεωργίου Αναστασία, κάτοικο της Ακαδημίας Πλάτωνος και μέλος στο «Στέκι Γνώσης και Πολιτισμού» για την υποδοχή της και την προθυμία της να μιλήσει για την Ακαδημία Πλάτωνος, την ιστορία της και τα προβλήματα των κατοίκων, οι οποίοι οραματίζονται την επανένταξη της περιοχής τους σε αυτό το όμορφο προάστιο.

Επιπλέον οφείλω να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στο προσωπικό του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων, στο διοικητικό προσωπικό και ιδιαιτέρως στον κύριο Κοκκότη Αθανάσιο για τις πολύτιμες πληροφορίες τις οποίες μου παρείχε σχετικά με την συντήρηση του αστικού πρασίνου στις συνοικίες Ακαδημίας Πλάτωνος, Κολωνού και Σεπολίων, αλλά και για την ευγενική παραχώρηση των μελετών-σχεδίων των αστικών χώρων του Κολωνού και της Ακαδημίας Πλάτωνος.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την οικογένειά μου για την αμέριστη, ηθική και οικονομική, συμπαράσταση όλους αυτούς τους μήνες που διήρκεσε η εκπόνηση της παρούσας πτυχιακής εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
-------------------	---

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι	9
------------------	---

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ

ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ

ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ, ΚΟΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΣΕΠΟΛΙΩΝ ΤΗΣ 4 ^{ΗΣ} ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ.....	9
--	---

A. ΣΥΝΟΙΚΙΑ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ	9
--------------------------------------	---

α. Η δημιουργία της πόλης	9
---------------------------------	---

β. Ιστορική αναδρομή	9
----------------------------	---

γ. Τα πρώτα χρόνια	23
--------------------------	----

δ. Η σημερινή πόλη	26
--------------------------	----

1. Γενικά	26
-----------------	----

2. Αθλητισμός	34
---------------------	----

3. Σχολεία	35
------------------	----

4. Ψυχαγωγία	38
--------------------	----

5. Εκκλησίες	40
--------------------	----

6. Αρχαιολογικός χώρος	40
------------------------------	----

7. Προοπτικές	41
---------------------	----

B. ΣΥΝΟΙΚΙΑ ΚΟΛΩΝΟΥ	43
---------------------------	----

α. Η δημιουργία της πόλης	43
---------------------------------	----

β. Ιστορική αναδρομή	43
----------------------------	----

1. Από την αρχαιότητα μέχρι το 1839	43
---	----

γ. Τα πρώτα χρόνια	49
--------------------------	----

2. Από το 1840 μέχρι σήμερα	49
-----------------------------------	----

δ. Η σημερινή πόλη	55
--------------------------	----

1. Η ζωή σήμερα	57
-----------------------	----

2. Αξιοθέατα	58
--------------------	----

3. Φυσικά αξιοθέατα	60
---------------------------	----

4. Αθλητισμός	61
5. Εκκλησίες	62
6. Πολιτισμός	64
7. Σχολεία	64
8. Ψυχαγωγία	65
 Γ. ΣΥΝΟΙΚΙΑ ΣΕΠΟΛΙΩΝ	69
α. Η δημιουργία της πόλης	69
β. Τα πρώτα χρόνια	74
γ. Η σημερινή πόλη	80
 Β. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	87
 Γ. ΚΛΙΜΑ	89
 Δ. ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	90
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ II	93
ΜΟΡΦΕΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	93
i. Ακαδημία Πλάτωνος	93
ii. Κολωνός	135
iii. Σεπόλια	171
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ III	195
ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΩΝ	
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ, ΚΟΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΣΕΠΟΛΙΩΝ	
ΤΗΣ 4 ^{ης} ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ.....	195
 ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ	
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ I	207
ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΚΑΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ	
ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ	
ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ, ΚΟΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΣΕΠΟΛΙΩΝ	
ΤΗΣ 4 ^{ης} ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ.....	207

A. ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΔΕΝΔΡΑ	207
α. Αειθαλή δένδρα	207
1. Βραχυχίτων ο σφενδαμόφυλλος	207
2. Ελιά	209
3. Ευκάλυπτος	213
4. Κυπαρίσσι	215
5. Συκιά	219
6. Σχίνος ο μόλλειος, Ψευδοπιπεριά	223
7. Φοίνικας ο κανάριος	225
8. Χαλέπειος πεύκη	229
9. Χαρουπιά ή ξυλοκερατιά	233
β. Φυλλοβόλα δένδρα	237
1. Αϊλανθος ή Βρωμοκαρυδιά	237
2. Ακακία Κωνσταντινουπόλεως	239
3. Γιακαράντα	241
4. Κουτσουπιά	243
5. Πλάτανος ο ανατολικός	247
6. Ροβίνια ή Ψευδακακία	251
7. Σφενδάμι το νεγούδιο	255
8. Φλαμουριά	259
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ II	261
ΚΑΛΩΠΙΣΤΙΚΟΙ ΘΑΜΝΟΙ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ	
ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΩΝ	
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ, ΚΟΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΣΕΠΟΛΙΩΝ.....	261
 B. ΚΑΛΩΠΙΣΤΙΚΟΙ ΘΑΜΝΟΙ	261
α. Αειθαλείς θάμνοι	261
1. Αγγελική ή πιττόσπορο	261
2. Αψιθιά	265
3. Βιβούρνο το κοινό	267
4. Δάφνη	271
5. Δενδρολίβανο	273
6. Εσκαλόνια	275

7. Ευώνυμο	277
8. Ίλεξ ή ού	281
9. Λαντάνα	283
10. Λιγούστρο	285
11. Λούσιντουμ	287
12. Μυρτιά	289
13. Πικροδάφνη	293
14. Πλουμπάγκο	295
15. Πυράκανθος	297
16. Ράμνος	299
17. Τεύκριο	301
18. Φωτίνια	303
19. Χαμαίρωπας ο χαμηλός	305
β. Φυλλοβόλοι θάμνοι	307
1. Αβέλια	307
2. Βερβερίδα	309
3. Βουδλέϊα	311
4. Καλλωπιστική ροδιά	313
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III	317
ΑΝΑΡΡΙΧΩΜΕΝΑ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ	
ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΩΝ	
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ, ΚΟΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΣΕΠΟΛΙΩΝ.....	
	317
Γ. ΑΝΑΡΡΙΧΩΜΕΝΑ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ	317
α. Αειθαλείς αναρριχώμενοι καλλωπιστικοί θάμνοι	317
1. Βουκαμβίλια	317
2. Κισσός	321
β. Φυλλοβόλοι αναρριχώμενοι καλλωπιστικοί θάμνοι	323
1. Γιασεμί το γυμνανθές	323
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV	327
ΠΟΩΔΗ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ	

ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ, ΚΟΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΣΕΠΟΛΙΩΝ.....	327
Δ. ΠΩΔΗ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ	327
α. Πολυετή ποώδη φυτά	327
1. Άκανθα	327
2. Γεράνι	329
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV	333
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ, ΚΟΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΣΕΠΟΛΙΩΝ.....	333
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V	337
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	337
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI	355
ΣΧΕΔΙΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	355
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	367
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	369
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	373
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	373

Εισαγωγή

Η εργασία αυτή εκπονήθηκε στα πλαίσια της πτυχιακής μου εργασίας, με θέμα «Κυριότερα καλλωπιστικά φυτά που χρησιμοποιούνται στο αστικό πράσινο των συνοικιών Ακαδημίας Πλάτωνος, Κολωνού και Σεπολίων της 4^{ης} Δημοτικής Κοινότητας του Δήμου Αθηναίων».

Το αστικό πράσινο παίζει σημαντικό ρόλο στην ανύψωση της ποιότητας ζωής και στην διάθεση των κατοίκων της πόλης. Εκτός από τα περιβαλλοντικά και οικολογικά οφέλη, το αστικό πράσινο έχει επιφορτισθεί με τον πρόσθετο ρόλο της κοινωνικής, ψυχολογικής και οικονομικής διεξόδου. Οι πράσινες γωνιές της Αθήνας, όπως τα πάρκα, οι πλατείες, τα άλση και άλλοι πιο μικροί χώροι πρασίνου αποτελούν αναντικατάστατους περιβαλλοντικούς πόρους και χώρους αναψυχής που προσφέρουν εξαιρετικά πολύτιμες στιγμές χαλάρωσης και ηρεμίας.

Η εργασία αποτελείται από 9 κεφάλαια:

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας μου γίνεται μία αναφορά, στην ιστορία των τριών συνοικιών Ακαδημίας Πλάτωνος, Κολωνού και Σεπολίων, από την δημιουργία της πόλης και την ιστορική αναδρομή τους, μέχρι τα πρώτα χρόνια και την διαμόρφωση της κάθε συνοικίας σήμερα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναφέρονται οι μορφές αστικού πρασίνου που συναντώνται σε αυτές τις τρεις συνοικίες καθώς και οι καταγραφές που έγιναν στους αστικούς χώρους των πάρκων, των λόφων, των πλατειών, των τριγώνων (νησίδων) και των παρτεριών.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά για την συντήρηση και τις καλλιεργητικές φροντίδες του αστικού πρασίνου από το 4^ο Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αθηναίων στις συνοικίες Ακαδημίας Πλάτωνος, Κολωνού και Σεπολίων.

Στο δεύτερο μέρος της πτυχιακής εργασίας γίνεται εκτενής αναφορά στις περιγραφές, στις απαιτήσεις, στον πολλαπλασιασμό, στους εχθρούς και στις ασθένειες, στην καλλωπιστική αξία, καθώς επίσης και στις χρήσεις των κυριότερων καλλωπιστικών φυτών που χρησιμοποιούνται στο αστικό πράσινο των συνοικιών Ακαδημίας Πλάτωνος, Κολωνού και Σεπολίων.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρατίθεται ο κατάλογος των καλλωπιστικών φυτών που χρησιμοποιείται στο αστικό πράσινο αυτών των συνοικιών.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρατίθενται φωτογραφικό υλικό από τους χώρους πρασίνου αυτών των συνοικιών.

Τέλος, στο έκτο κεφάλαιο της εργασίας, παρατίθεται φωτογραφικό υλικό της υπάρχουσας κατάστασης των αστικών χώρων της κάθε συνοικίας και μία πρόταση ανάπλασης για κάθε μία από αυτές. Η σχεδίαση και η διαμόρφωση ενός χώρου, τα φυτά που θα επιλεγούν και οι θέσεις στις οποίες θα τοποθετηθούν πρέπει να γίνονται με κατάλληλα κριτήρια διότι τα στοιχεία αυτά θα επηρεάσουν την διάθεση του ατόμου που ζει και κινείται σε αυτό τον χώρο.

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία επιχειρείται η καταγραφή, των αστικών χώρων πρασίνου και όλων των μορφών των φυτών που υπάρχουν στους συγκεκριμένους χώρους πρασίνου των συνοικιών Ακαδημίας Πλάτωνος, Κολωνού και Σεπολίων της 4^{ης} Δημοτικής Κοινότητας του Δήμου Αθηναίων. Επίσης, γίνεται μία σημαντική και αναλυτική αναφορά στα καλλωπιστικά φυτά που ευρίσκονται σε αυτές τις οάσεις πρασίνου.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι. ΣΥΝΟΙΚΙΕΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ, ΚΟΛΩΝΟΥ
ΚΑΙ
ΣΕΠΟΛΙΩΝ
ΤΗΣ 4^{ΗΣ} ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ**

Α. Συνοικία Ακαδημίας Πλάτωνος

Η Ακαδημία Πλάτωνος είναι μία από τις συνοικίες της 4^{ης} Δημοτικής Κοινότητας του Δήμου Αθηναίων.

α. Η δημιουργία της πόλης

Η Ακαδημία ή Ακαδήμεια ήταν προάστιο και ιερό άλσος της αρχαίας Αθήνας. Πήρε το όνομά της από τον πρώτο οικιστή του, τον ήρωα Ακάδημο (ή Εκάδημο). Εκεί φιλοξενούνταν ο ναός της Αθηνάς περιστοιχισμένος από δώδεκα ιερές ελιές και οι ναοί του Προμηθέα, του Ηφαίστου και του Ακαδήμου, καθώς και οι βωμοί του Δία, του Ερμή, του Έρωτα, του Ηρακλή και των Μουσών. Αργότερα ο Σπεύσιππος έστησε αγάλματα των Χαρίτων και ο πέρσης Μιθριδάτης, ανδριάντα του Πλάτωνα.

β. Ιστορική αναδρομή

Εικ.1

Η προϊστορική οικία του Εκάδημου
στο πάρκο Δράκοντος

Ο Θρύλος έλεγε ότι στην είσοδο της Ακαδημίας υπήρχε μια επιγραφή η οποία έγραφε «Αγεωμέτρητος μηδείς εισίτω». Αυτό δήλωνε πως στην σχολή δεν είχε θέση όποιος δεν γνώριζε γεωμετρία και μαθηματικά. Ο χώρος αυτός ήταν ιερός και για τον λόγο αυτό και ο Θησέας έκρυψε εκεί την Ελένη. Από σεβασμό στην παράδοση και την ταύτισή του με τους Διόσκουρους, οι Σπαρτιάτες όταν εισέβαλαν στην πόλη, το 413 π.Χ δεν τον πολιορκήσαν.

Εικ.2

Η επιγραφή στην είσοδο της Ακαδημίας Πλάτωνος
κατά την αρχαϊκή εποχή

Η Ακαδημία τότε, οριζόταν από τον λοφίσκο του Ιππίου Κολωνού και από τις όχθες του ποταμού Κηφισσού, στον έξω Κεραμικό. Από την πύλη στον Κεραμικό, η οποία λεγόταν Δίτυλο, οδηγούσε δρόμος μήκους 1,5 περίπου χιλιομέτρων και διέσχιζε το νεκροταφείο της πόλης, το «Δημόσιον Σήμα». Σήμερα αυτή η διαδρομή αποτελείται από τις οδούς Πλαταιών-Πλάτωνος-Σαλαμίνας και γίνεται μέσα από την ασφυκτικά πυκνοκατοικημένη Αθήνα. Προς την Ακαδημία, οδηγούσε ο «έξω δρόμος» στον οποίο εγίνοντο αγώνες λαμπαδηδρομίας προς τιμήν των νεκρών, η οποία ξεκινούσε από το Δίτυλο. Το πλάτος του δρόμου προσέγγιζε τα 38m και λέγεται πως έφθανε μέχρι την σημερινή πλατεία στην συμβολή των οδών Πλάτωνος, Κρατύλου και Βασιλικών.

μέχρι σήμερα, δίπλα στο προϊστορικό οικοδόμημα) ο χώρος εξακολουθούσε και χρησιμοποιούνταν κατά τους γεωμετρικούς χρόνους (11^{ος} – 8^{ος} αιώνες π.Χ) ως νεκροταφείο και ως μόνιμος χώρος κατοίκησης.

Εικ.4

Άποψη του αρχαιολογικού χώρου στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Τον 5^ο αιώνα π.Χ ο Κίμωνας φύτεψε δέντρα και μετέφερε ύδωρ μέσω των αγωγών, βελτιώνοντας σημαντικά τον κήπο στην Ακαδημία και δημιουργώντας «το ιερό άλσος». Επίσης κατασκεύασε ωραίους δρόμους για να περπατούν οι Αθηναίοι κάτω από τη σκιά των δένδρων. Τον 6^ο αιώνα π.Χ αρχίζει να αναπτύσσεται και να διαμορφώνεται αυτή η περιοχή ως ένα από τα πιο όμορφα προάστια της Αθήνας. Την περίοδο εκείνη ο γιος του τυράννου Πεισίστρατου Ίππαρχος τείχισε την Ακαδημία, ενώ πιθανολογείται πως ίδρυσε στον χώρο και ένα από τα τρία περίφημα Γυμνάσια της πόλης όπου οι έφηβοι αθλούνταν στην πάλη, στο άλμα, στην πυγμή και σε πολλά άλλα αγωνίσματα. Ο δρόμος ο οποίος ένωνε την Αθήνα με την είσοδο της Ακαδημίας ήταν το «Δημόσιο Σήμα» ένας ιστορικός και μεγαλοπρεπής δρόμος στις δυο πλευρές του οποίου κηδεύονταν, με δημόσια δαπάνη, και εθαύοντο οι πεσόντες των πολέμων και οι σημαντικοί άντρες της πόλης. Σε αυτό το όμορφο άλσος με τις δενδροστοιχίες, τους σκιερούς δρόμους, τους βωμούς και το Γυμνάσιο, οι αθηναίοι πολίτες περπατούσαν, οι έφηβοι

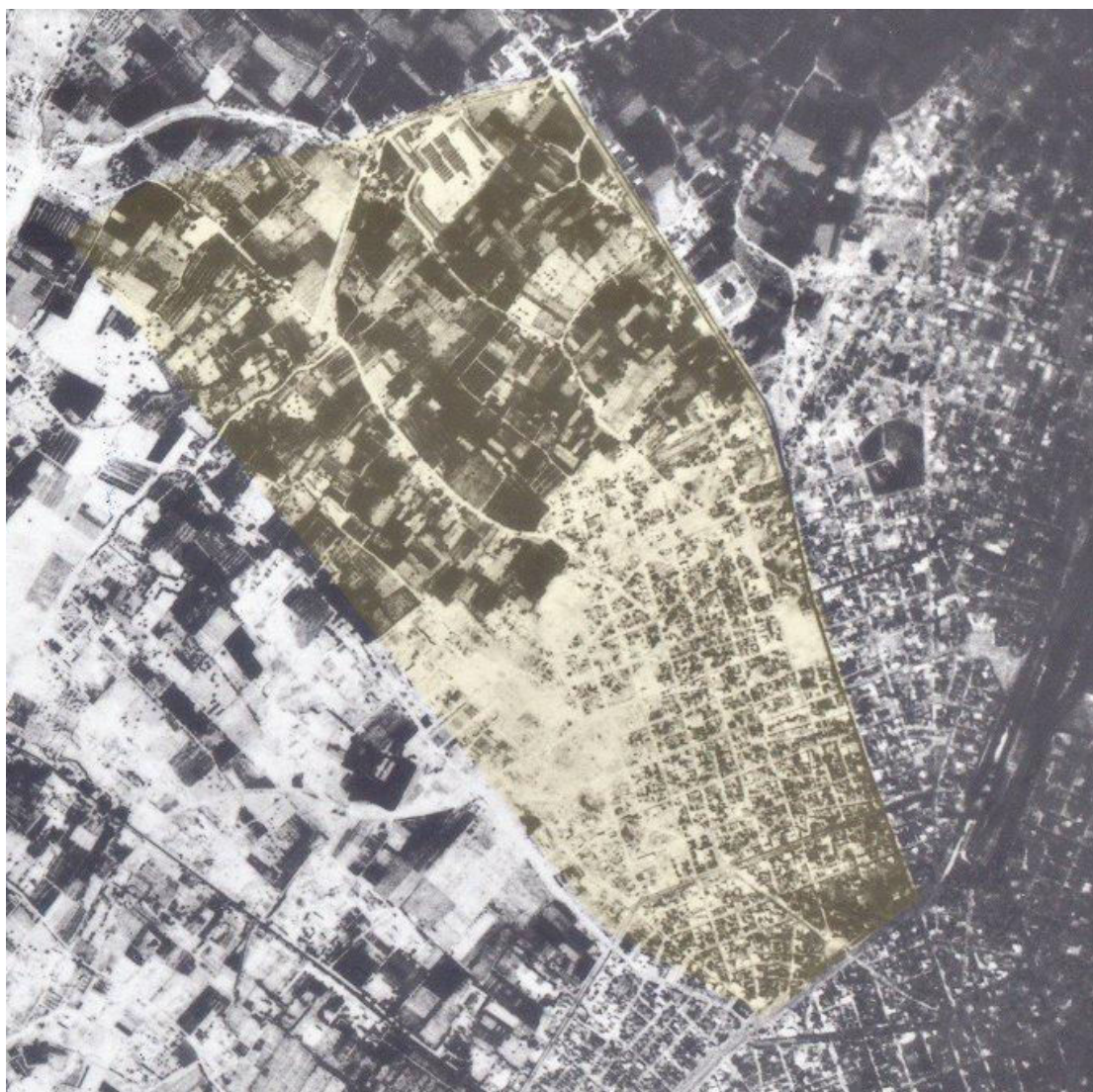
γυμνάζονταν και οι φιλόσοφοι της χρυσής εποχής εύρισκαν ακροατήριο για να διαμορφώσουν τις θεωρίες τους.

Το 387 π.Χ ο μαθητής του Σωκράτη, ο φιλόσοφος Πλάτων (428 π.Χ -348 π.Χ), ίδρυσε μέσα στο άλσος της Ακαδημίας, τη φιλοσοφική του σχολή.

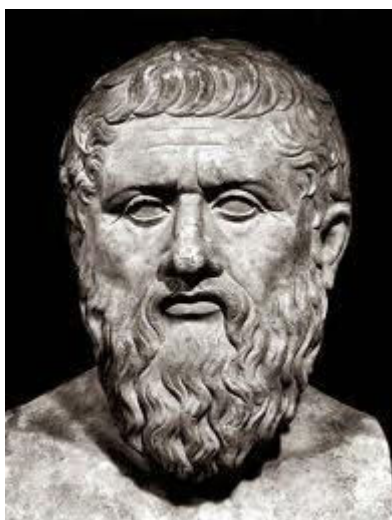
Εικ.5
Ακαδημία Πλάτωνος

Δεν γνωρίζουμε με σιγουριά την ακριβή τοποθεσία της σχολής, αλλά πιθανολογείται πως είχε εγκατασταθεί στα κτίρια του Γυμνασίου, τμήματα τα οποία ακόμη και σήμερα είναι διακριτά στο αρχαιολογικό πάρκο.

Εικ.6
Χάρτης
της Ακαδημίας Πλάτωνος το 1937

Η σχολή αυτή είχε ως σκοπό να εκπαιδεύσει φιλόσοφους πολιτικούς οι οποίοι θα είχαν εφοδιασθεί κατάλληλα για να κυβερνήσουν, σύμφωνα με την πολιτική θεωρία του Πλάτωνα.

Εικ.7
Η προτομή
του μεγάλου
φιλοσόφου Πλάτωνα

Ο Πλάτωνας γεννήθηκε το 428 π.Χ και πέθανε το 348 π.Χ, σε ηλικία 81 ετών. Το όνομά του ήταν Αριστοκλής. Στην εφηβεία ονομάσθηκε Πλάτωνας διότι είχε πλατύ στέρνο και μέτωπο. Ήταν γόνος αριστοκρατικής οικογένειας, με γαλαζοαίματες ρίζες και ολιγαρχικό φρόνημα. Ο πατέρας του Αρίστωνας, περηφανευόταν πως κατάγεται από τους πρώτους βασιλιάδες της Αθήνας και ήταν κατά κάποιον τρόπο απόγονος του Ποσειδώνα. Η μητέρα του Περικτιόνη είχε οικογενειακές ρίζες οι οποίες έφθαναν έως το Σόλωνα και ήταν ανιψιά του τύραννου Κριτία. Στο σπίτι του εγίνοντο διαβούλια για την ανατροπή του δημοκρατικού πολιτεύματος και για τον λόγο αυτό και οι θείοι του Κριτίας και Χαρμίδης ήταν εμπαθείς δημοκρατικοί.

Ο Πλάτωνας, ως γνήσιος αριστοκράτης αποστρεφόταν την ιδέα πως η εξουσία γινόταν αντικείμενο διαμάχης μεταξύ της αριστοκρατίας του πλούτου και της δημοκρατίας. Πίστευε, ως ρυθμιστή της φύσης, της ύπαρξης του ανθρώπου και της κοινωνίας την μεγάλη και απόλυτη ιδέα και διατυμπάνιζε ότι ο κόσμος δημιουργήθηκε για κάποιο συγκεκριμένο λόγο. Στο βάθρο του υπερβατικού κόσμου, των ιδεών, τοποθετούσε την ιδέα του αγαθού. Η διδασκαλία του μεγάλου φιλοσόφου ήταν συμπληρωματική της διδασκαλίας του Σωκράτη, τον οποίο θαύμαζε και υπεραγαπούσε. Υποστήριζε λοιπόν το μοντέλο μιας κοινωνίας χωρίς διαφθορά, πτώχεια, τυράννους και πολέμους, χωρίς δούλους, με ίσες υποχρεώσεις και δικαιώματα μεταξύ ανδρών και γυναικών και με δικαιοσύνη.

Αγόρια και κορίτσια εκείνη την εποχή υποβάλλονταν σε υποχρεωτική εκπαίδευση η οποία περιείχε το μάθημα της υπακοής στους γονείς και στις αποφάσεις της πολιτείας. Η ανατροφή των νέων ήταν καθαρά υπόθεση και ευθύνη της πολιτείας η οποία όφειλε να παρέχει ίσες ευκαιρίες σε όλους. Σκοπός της διδασκαλίας ήταν η προαγωγή, αλλά και η βελτίωση των ενστίκτων του ανθρώπου. Χρέος λοιπόν των

πολιτών ήταν η ευλάβεια, η δικαιοσύνη και ο σεβασμός ο οποίος εκφράζονταν με την διεκπεραίωση των υποχρεώσεων σε γονείς και σε θεούς.

Η Ακαδημία Πλάτωνος λειτούργησε για περισσότερο από 900 έτη. Ο μεγάλος φιλόσοφος edίδαξε εκεί περίπου 40 χρόνια, κυρίως προφορικά, μέχρι τον θάνατό του το 348 π.Χ και τάφηκε στον χώρο της Ακαδημίας. Το 1908, μετονομάσθηκε και επίσημα η περιοχή σε «Ακαδημία Πλάτωνος» ενώ κομμάτι της συνοικίας ονομάσθηκε «Βούθουλας» ή «Μπύθουλας». Από τότε μέχρι σήμερα διατηρεί λαϊκό χαρακτήρα.

Το 1929 οι ανασκαφές, οι οποίες ξεκίνησαν με προσωπικές δαπάνες του αρχιτέκτονα Αριστόφρονος και με την εποπτεία του αρχαιολόγου Κουρουνιώτη και οι οποίες διήρκεσαν μέχρι το 1940, έφεραν στο φως την παλαίστρα και το περιστύλιο του Γυμνασίου.

Εικ.8

Άποψη του αρχαιολογικού χώρου του πάρκου Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως στον οποίο βρέθηκαν η παλαίστρα και το περιστύλιο του γυμνασίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Το 1963 αποκαλύφθηκε το προϊστορικό κτίριο, η γεωμετρική οικία και τμήμα από τον περίβολο του Ιππάρχου.

α. Τὸ «Ιππάρχου τείχιον».

Εικ.9

Το «Ιππάρχου τείχιον»

Στα πλαίσια της ανέγερσης οικοδομῶν και της διεκπεραίωσης ἔργων κοινῆς ωφέλειας, ἡ Γ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασσικών Αρχαιοτήτων, ἔφερε στο φῶς δύο σημαντικά ευρήματα στην περιοχή. Αυτά ἦταν ὁ οικογενειακός τάφος τοῦ ρήτορα Λυκούργου πολιτικοῦ ηγέτη τῆς Ἀθῆνας τοῦ τέλους τοῦ 4^{ου} αἰῶνα π.Χ (σε οικόπεδο στην διασταύρωση τῶν οδῶν Κρατύλου και Βασιλικῶν), και μια ἐνεπίγραφη στήλη, ἡ ὁποία ἔγραφε «ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ» τοῦ 500 π.Χ . Αυτή οριοθετοῦσε τὴν ἑκταση τῆς Ἀκαδημίας και ἐυρέθη κατά τὴ διάρκεια ἔργων τῆς ΔΕΗ στην διασταύρωση τῶν οδῶν Αἰμῶνος και Τριπόλεως.

Εικ.10

Σχετική σήμανση στην διασταύρωση των οδών Κρατύλου-Βασιλικών
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Τα σημαντικότερα μνημεία της Ακαδημίας Πλάτωνος, παραθέτονται με λεπτομέρειες παρακάτω και είναι:

1. Η πρωτοελλαδική αψιδωτή οικία η οποία θεωρήθηκε ως η προϊστορική οικία του ήρωα Ακάδημου, κτίσθηκε γύρω στο 2.300 π.Χ και έχει διαστάσεις 8,50x 4,50 μέτρα. Αποτελείται από δύο δωμάτια και ένα βοηθητικό χώρο.
2. Η ιερά οικία γεωμετρικών χρόνων: Ευρέθηκε στην νότια πλευρά του σπιτιού του Ακάδημου και είναι φτιαγμένη από ηλιοψημένα τούβλα. Έχει διαστάσεις 15,30x 14,60 μέτρα και αποτελείται από επτά μεγάλα ορθογώνια δωμάτια, διαστάσεων 5,55x 5,40, τοποθετημένα στις δύο πλευρές ενός διαδρόμου. Δωμάτια, διάδρομος και χώροι, μπροστά από αυτόν ευρέθηκαν γεμάτα από θυσίες και για τον λόγο αυτό ονομάστηκε «ιερά οικία». Κτίσθηκε το 1.000 π.Χ .

Εικ.11
Η ιερά οικία
των γεωμετρικών χρόνων
εντός περίφραξης
στο πάρκο Δράκοντος

3. Το Γυμνάσιο (1^{ος} αιώνας π.Χ - 1^{ος} αιώνας μ.Χ): Ευρέθηκε μέσα στο περιφερειακό τείχος, πλησίον της εκκλησίας του Αγίου Τρύφωνα. Αποτελείται από μια μεγάλη ορθογώνια αυλή με μια ορθογώνια έκταση στην

μέση για την παλαίστρα και μια επιμήκη δεξαμενή για τα μπάνια των αθλητών. Γύρω από την αυλή στις ανατολικές, νότιες και δυτικές πλευρές υπάρχουν παραλληλόγραμμες ορθογώνιες κλειστές αίθουσες, μέσα στις οποίες ευρέθηκαν θεμέλια από τετράγωνες βάσεις σε κανονικά διαστήματα μεταξύ τους.

Εικ.12
Το αρχαίο
Γυμνάσιο
των
ρωμαϊκών χρόνων
(1^{ος} αιώνας π.Χ – 1^{ος} αιώνας μ.Χ)
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

4. Το περίστυλο κτίριο (4^{ος} αιώνας π.Χ): Είναι ένα μεγάλο τετράγωνο κτίριο με το εσωτερικό περιστύλιο που άλλοι το θεωρούν παλαίστρα και άλλοι παράρτημα του Γυμνασίου και ευρέθηκε στην βορειοδυτική πλευρά του χώρου. Εντός του κτιρίου εντοπίσθηκαν κομμάτια από μετόπες τερακότας με ζωγραφισμένο διάκοσμο και ακρωτήρια του 6^{ου} αιώνα π.Χ, αλλά και 70 μικρά τεμάχια από τιμητικά διατάγματα (4^{ος} αιώνας π.Χ – ρωμαϊκοί χρόνοι).

5. Εκατό (100) πλάκες από σχιστόλιθο ευρέθησαν κοντά στο «τειχίο του Ιππάρχου». Οι πλάκες έχουν ακανόνιστο σχήμα και μια κυκλική τρύπα, η οποία χρησίμευε για να τις κρατούν οι μαθητές. Επάνω σε αυτές υπάρχουν χαραγμένες λέξεις, γράμματα και σχήματα όπως ΑΘΙΝΑ-ΑΡΙΣ-ΑΡΤΕΜΙΣ, ένας σκούφος ή μια περικεφαλαία. Πιθανολογείται πως οι πλάκες αυτές ανήκουν σε μαθητές οι οποίοι διδάσκονταν τα πρώτα γράμματα μέσα στο άλσος της Ακαδημίας. Από το είδος της γραφής και από τα σπασμένα αγγεία συναινείται πως το σχολείο λειτουργούσε στις αρχές του 4^{ου} αιώνα π.Χ, πριν ακόμα ιδρυθεί η φιλοσοφική σχολή του Πλάτωνα. Μερικά από τα ευρήματα, τα οποία η αρχαιολογική σκαπάνη έφερε στο φως, ήταν τα πηγάδια του 4^{ου} αιώνα π.Χ (μερικά διατηρούν άριστα την πήλινη επένδυσή τους), ένα ανάγλυφο το οποίο στην μια πλευρά του έχει την Αθηνά και στην άλλη τον Μαρσύα με έναν νέο, ένα χρυσό νόμισμα του 4^{ου} αιώνα μ.Χ με την μητέρα του Μ. Αλεξάνδρου την Ολυμπιάδα, το αρχαϊκό ανάγλυφο του Ερμή και των νυμφών, οι δύο κεφαλές των φιλοσόφων του 3^{ου} μ.Χ αιώνα και μια μαρμάρινη παράσταση μάχης αμαζόνων, η οποία πιθανόν προέρχεται από μεγάλη σαρκοφάγο του 3^{ου} μ.Χ αιώνα. Επί της οδού Μοναστηρίου και Πύλου, στον ναό του Αγίου Γεωργίου, εντοπίστηκαν μέρη του «Δημόσιου Σήματος» (νεκροταφείο της πόλης). Τέλος, νοτιοδυτικά της ιεράς οικίας, αποκαλύφθηκε πως υπήρχε οικισμός από την ελληνιστική εποχή. Εντοπίστηκαν σημάδια καταστροφής από την επιδρομή των Ερούλων το 267 μ.Χ τα οποία, πιθανόν να προήλθαν και από τους Βησιγότθους. Στον χώρο του οικισμού, υπήρξαν λουτρά μικρά, με δεξαμενή του 3^{ου} ή του 4^{ου} αιώνα π.Χ.

Το 529 μ.Χ με διάταγμα του αυτοκράτορα Ιουστινιανού κλείνει οριστικά η φιλοσοφική σχολή του Πλάτωνα και όλα τα εκπαιδευτικά κέντρα της Αθήνας, ενώ λεηλατεί και ακρωτηριάζει πολλά αρχαία μνημεία για να εφοδιασθεί με υλικό έτοιμο για να κτίσει την Αγία Σοφία και να διακοσμήσει την Νέα Ρώμη, ορίζοντας με αυτόν τον τρόπο το πραγματικό τέλος του αρχαίου κόσμου. Παράλληλα ο Θεοδόσιος ο μέγας, κλείνει το μαντείο των Δελφών, καταστρέφει όλους τους ειδωλολατρικούς ναούς και καταργεί τους Ολυμπιακούς αγώνες. Οι πρώτοι αιώνες του Βυζαντίου είναι ανθελληνικοί. Βασικός σκοπός της κατάργησης της σχολής ήταν η μείωση της πολιτισμικής και πολιτικής επιρροής των ελλήνων διανοούμενων της εποχής, έναντι αυτής των διανοούμενων άλλων λαών που ευρίσκονταν στο παρασκήνιο και επεδίωκαν, με πρόσημα την χριστιανική θρησκεία, να αναδειχτούν στην εξουσία και όχι εξαιτίας των θεωριών του νεοπλατωνισμού που απειλούσαν την χριστιανική διδασκαλία, όπως φαινομενικά είχε λεχθεί. Η Ακαδημία Πλάτωνος λειτούργησε καθ' όλη τη διάρκεια της ελληνιστικής περιόδου και διακόπηκε για 4 χρόνια κατά τον πρώτο Μιθριδατικό πόλεμο. Στα 900 χρόνια λειτουργίας της γνώρισε την ακμή, την παρακμή και την υπολειτουργία, αλλά και την αναγέννηση.

Η Ακαδημία Πλάτωνος έμεινε στην ιστορία κυρίως ως φιλοσοφική σχολή. Μακροπρόθεσμα άλλαξε φιλοσοφική κατεύθυνση και για τον λόγο αυτό χωρίστηκε σε τρεις περιόδους. Αυτές είναι οι εξής:

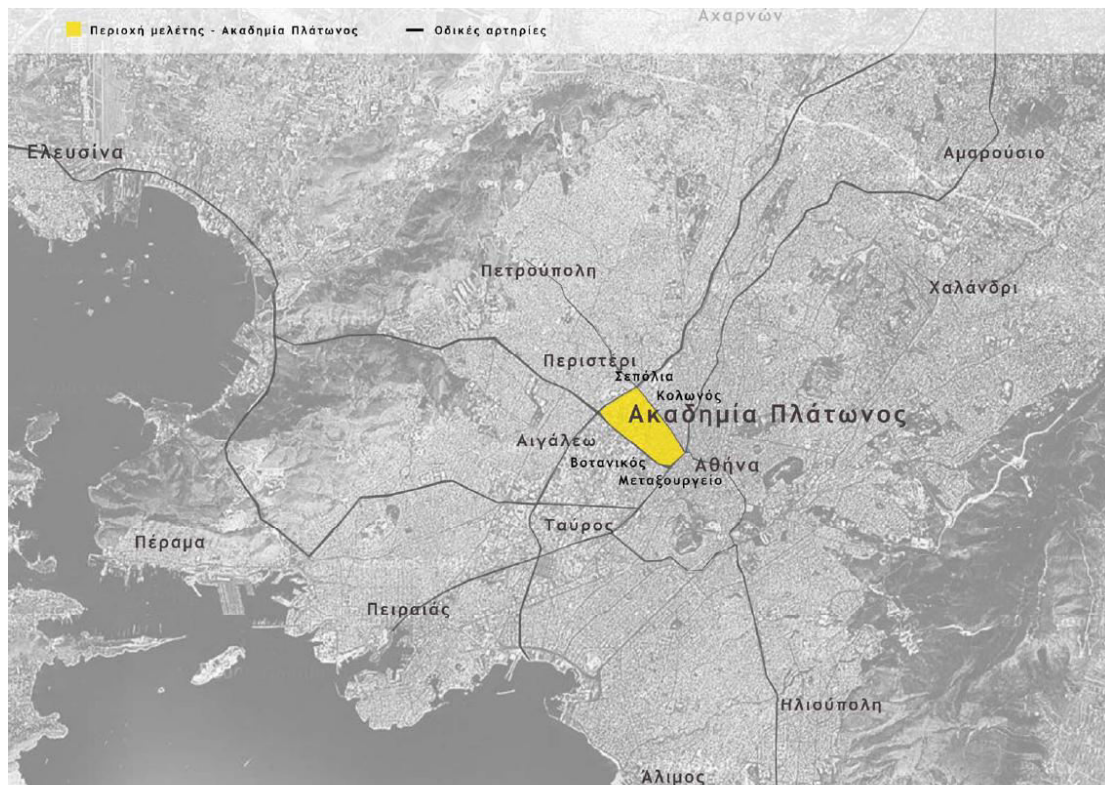
- i. Η αρχαία (386-250 π.Χ) με βασικούς εκπροσώπους τον Πλάτωνα, τον Σπεύσιππο, τον Τενοκράτη και τον Κράτητα.
- ii. Η μέση (250-160 π.Χ) με κύριο εκπρόσωπό της, τον Καρνεάδη.
- iii. Η νεότερη(160-529 μ.Χ) με κύριο εκπρόσωπο τον Λαρισαίο και τον Αντίοχο τον Ασκαλωνίτη και είχε μαθητές του τον Κικέρωνα, τον Λούκουλο και τον Βρούτο.

Κατά την ρωμαϊκή κατάκτηση της Αθήνας, το 86 π.Χ ο Λεύκιος Κορνήλιος Σύλλας πολιόρκησε την Αθήνα καταστρέφοντας τα ιερά άλση και λεηλάτησε την Ακαδημία που ήταν εγκατεστημένη στα πιο δασώδη προάστια της πόλης, αλλά και το Λύκειο. Η καταστροφή ήταν μεγάλη και σοβαρή με αποτέλεσμα η επαναλειτουργία της να θεωρηθεί αδύνατη. Μία προσπάθεια να αναβιώσει η σχολή έγινε από τον Γεώργιο Πλήθωνα Γεμιστό, αλλά σε λάθος καιρούς. Ο νεοπλατωνισμός πολεμήθηκε από τον Γεννάδιο Σχολάριο στην γέννησή του. Όταν ο Αντίοχος ο Ασκαλωνίτης επέστρεψε από την Αθήνα στην Αλεξάνδρεια ξεκίνησε η σχολή πάλι την λειτουργία της, αλλά όχι στην Ακαδημία, αλλά στο Λύκειο. Οι πληροφορίες τις επόμενες περιόδους για την περιοχή της Ακαδημίας Πλάτωνος, είναι σπάνιες.

Τα τελευταία χρόνια της τουρκοκρατίας, ήταν κομμάτι της ιδιοκτησίας του βοεβόδα (τούρκου διοικητή) της Αθήνας, Χατζή Αλί Χασεκί. Σε έγγραφο της ίδιας περιόδου αναφέρεται με το τοπωνύμιο «τα Ακαθήμεια». Άλλες παραλλαγές είναι «Ακαθήμια», Καθήμια» ή «Καθήμεια».

Η Ακαδημία Πλάτωνος υπήρξε το μεγαλύτερο πνευματικό κέντρο της αρχαίας Αθήνας το οποίο καθόρισε την φιλοσοφική σκέψη του σύγχρονου πολιτισμού μας. Ήταν μια «σχολή» στην οποία εγίνετο έρευνα σε όλους τους τομείς, ένα κέντρο πολιτικού προβληματισμού.

γ. Τα πρώτα χρόνια

Εικ.13

Χάρτης της περιοχής Ακαδημίας Πλάτωνος

Η Ακαδημία Πλάτωνος είναι μια από τις πιο δημοφιλείς περιοχές της αρχαίας Αθήνας. Απόδειξη είναι η παρουσία των αρχαίων στην πόλη. Ο χώρος της Ακαδημίας, η οποία εξωραϊσθηκε με απόφαση του Κίμωνα, λεηλατήθηκε πολλές φορές με το πέρασμα των ετών.

Με τη συγκρότηση του ελληνικού κράτους, το 1830 τα ελαιοτριβεία της περιοχής, της έδωσαν και το όνομά της «Συνοικισμός των ελαιοτριβείων», ενώ διατηρεί ακόμα και το αρχαίο Ακαδήμεια, αλλά παραφρασμένο Καθήμια. Πηγές της εποχής λένε πως οι «Ταλιαγρήται», οι εργάτες των ελαιοτριβείων δηλαδή, τα Χριστούγεννα συνήθιζαν να τρώνε τηγανίτες από καλής ποιότητας λάδι και τσίπουρο. Την ίδια περίοδο η Ακαδημία Πλάτωνος έχει κατακλεισθεί από μικρά οικογενειακά εκκλησάκια των Φράγκων ιδιοκτητών. Με βασιλικό διάταγμα, στις 7/6/1906 ορίζονται 62 συνοικίες στην πόλη της Αθήνας, οι οποίες παίρνουν το όνομά τους από την αρχαιότητα. Η περιοχή λοιπόν από «Συνοικισμός των ελαιοτριβείων» μετονομάσθηκε σε «Ακαδημία Πλάτωνος».

Η αστική και βιομηχανική ανάπτυξή της ξεκίνησε στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, με μεγαλύτερη ένταση, την περίοδο μετά το τέλος του Β' παγκοσμίου και εμφυλίου πολέμου. Ο χώρος άλλαξε εξ ολοκλήρου μορφή εκείνη την περίοδο όταν εγκαθίσταντο στην Ακαδημία άνθρωποι χαμηλών κοινωνικών τάξεων καθώς επίσης

και άτομα που άφησαν την επαρχία και τα οποία αναζητούσαν μια καλύτερη ζωή, δουλεύοντας στα εργοστάσια, στα βυρσοδεψία, στις βιοτεχνίες και στα μικρομάγαζά τους. Οι εργάτες τότε έμεναν δίπλα ή σχετικά κοντά στις εγκαταστάσεις. Σε χάρτη των Αθηνών, ο οποίος χρονολογείται μεταξύ του 1915 και του 1920, φαίνεται ξεκάθαρα η τοποθεσία στην οποία ευρίσκοντο οι εγκαταστάσεις των βυρσοδεφείων και κεραμοποιείων στην συμβολή των οδών Δανιήλ (σήμερα λέγεται Αθηνών) και Κωνσταντινουπόλεως.

Εικ.14

Χάρτης της περιοχής του Μεταξουργείου με τις παλαιές ονομασίες των δρόμων και την τοποθεσία των κεραμοποιείων και των βυρσοδεφείων το 1915-1920

Από το 1950, πια στην περιοχή φτιάχθηκαν πολλές βιοτεχνίες δίπλα στον αρχαιολογικό χώρο και κοντά στους λαχανόκηπους, την περιοχή κάτω από την οποία διερχόταν ο ποταμός Κηφισός, που απασχολούσαν πολλούς αθηναίους, αλλά και όσους μετανάστευσαν στην πόλη λόγω οικονομικών δυσκολιών. Αρκετοί από αυτούς δούλευαν σε εργοστάσια, στους σιδηροδρομικούς σταθμούς Πελοποννήσου και Λαρίσης, στο εργοστάσιο υφαντουργίας Λαναρά επί της Κολοκυνθού, στο δημόσιο καπνεργοστάσιο επί της Λένορμαν, αλλά και στην ΒΙΟ. Η εικόνα του τοπίου άλλαξε και έτσι, κατά την δεκαετία του '80, οι πρώτες βιοτεχνίες αντικατέστησαν τις μικρές αγροτικές καλλιέργειες (λαχανόκηποι) και αυτές αντίστοιχα, αντικαταστάθηκαν από μεγάλες επιχειρήσεις διεθνούς εμβέλειας. Τα λίγα καπνεργοστάσια και υφαντουργεία χρεοκόπησαν, ενώ τα κτίρια στα οποία στεγάζονταν αγοράσθηκαν από την βιομηχανία του έντυπου τύπου. Το καπνεργοστάσιο επί της οδού Λένορμαν και το μηχανοποιείο «ΒΙΟ» επί της οδού Κωνσταντινουπόλεως ήρθαν στα χέρια του κράτους και διατήρησαν την αρχιτεκτονική τους δομή μέχρι και σήμερα. Τώρα στεγάζουν την Εθνική Βιβλιοθήκη του κράτους, το Τμήμα Εφορίας Αθηνών και το Κέντρο διαλογής των Ε.Λ.Τ.Α.

Η έλλειψη σχεδίου δόμησης, η ανύπαρκτη ρυμοτομία και τα πολλά στενά σοκάκια τα οποία κατέληγαν σε αδιέξοδο χαρακτήρισαν έντονα αυτήν την περιοχή, στην καρδιά της Αθήνας. Ο πληθυσμός ήταν ο τυπικός μικροαστικός, με τα παιδιά να παίζουν με τους φίλους τους και τις νοικοκυρές να συζητούν την καθημερινότητά τους στις αυλές των σπιτιών. Τα πιο πολλά σπίτια της εποχής εκείνης ήταν ισόγεια χωρίς αισθητική αφού συνδυάζονταν με αταίριαστα στοιχεία μεταξύ τους, δηλαδή το ακροκέραμα με τις σιδερένιες αυλόπορτες και τα διακοσμητικά γύψινα. Η αυλή των κατοικιών ήταν κοινή για δύο ή και πιο πολλά δωμάτια, με τα τσουκάλια και τις σκάφες τοποθετημένες στην μέση της. Η αποχέτευση ήταν ανύπαρκτη και σε κάποιες, από αυτές μέχρι το 1928, υπήρχαν πηγάδια έως ότου σφραγίσθηκαν οριστικά από την Αθηναϊκή εταιρία ύδρευσης, την «Ούλεν». Οι χρήστες των οδών γύρω από την περιοχή της Ακαδημίας, παλαιότερα, μετακινούνταν με τα κάρα και το αργής ταχύτητας τραμ εξασφαλίζοντας έτσι ουσιαστική επαφή με την καθημερινή ζωή του τόπου. Αποτελούσαν κομμάτι της.

Τα Δημοτικά Σχολεία της Ακαδημίας (56^ο και 66^ο) είχαν μεγάλο αριθμό μαθητών αφού στην κάθε τάξη ο αριθμός των ατόμων ανερχόταν στους 50 μαθητές ή μαθήτριες.

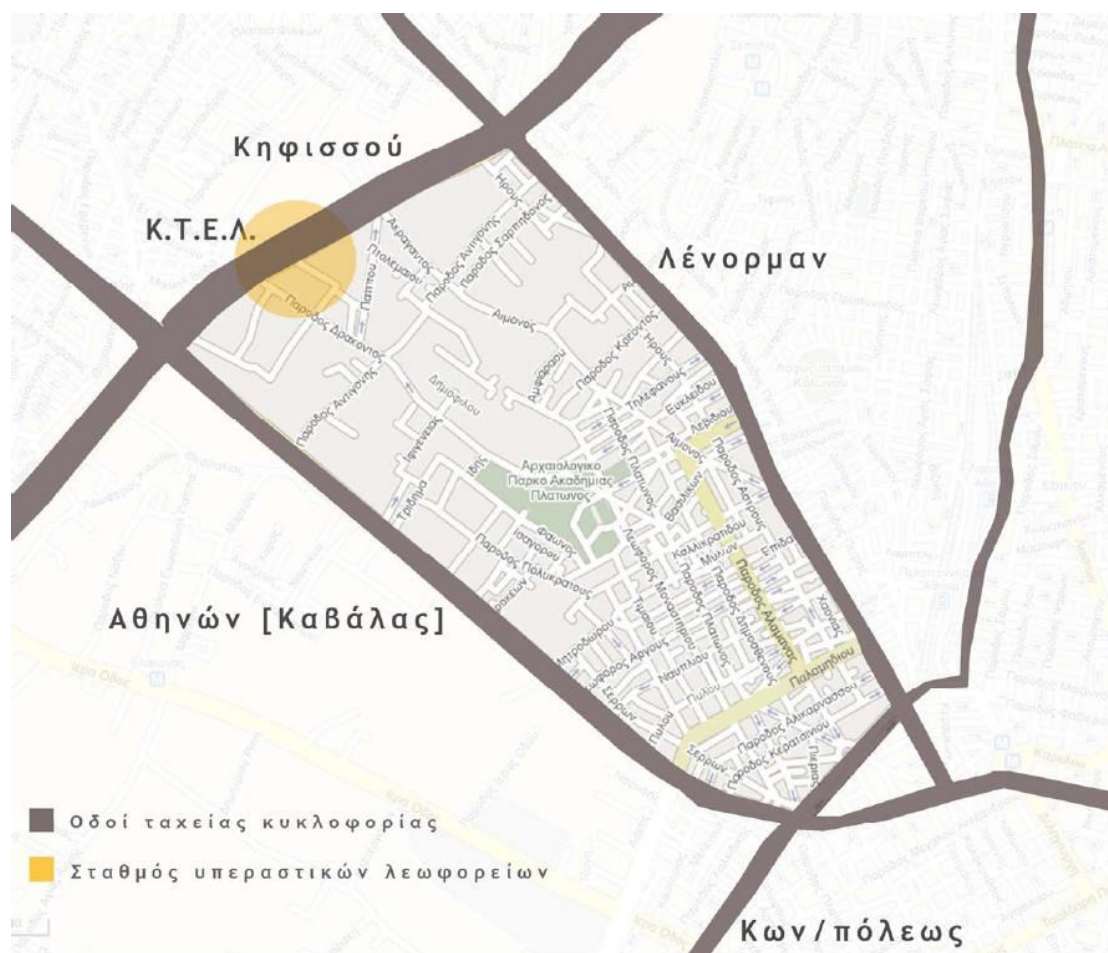
Παραστάσεις αυτοσχέδιες με τον Καραγκιόζη και τον Φασουλή ήταν για τους μικρούς κατοίκους της περιοχής μια μορφή διασκέδασης. Αυτοί περίμεναν με ανυπομονησία, την περίοδο των Χριστουγέννων και τα κάλαντα, τα πασχαλιάτικα έθιμα, τις αποκριές, το γαϊτανάκι το άσπρο-κόκκινο βραχιολάκι του Μάρτη. Επίσης έντονη ήταν η παρουσία πολλών γνωστών παλαιών ηθοποιών και καλλιτεχνών της εποχής εκείνης στην περιοχή της Ακαδημίας που διέμεναν. Κάποιοι από αυτούς

ήταν οι τραγουδιστές Γιώργος Ζαμπέτας, Νίκος Γούναρης, Τώνης Μαρούδας και οι ηθοποιοί Μίμης Φωτόπουλος και Γιάννης Αργύρης, αλλά και ο Δημήτρης Ψαθάς ο οποίος εμπνεύσθηκε την «Μαντάμ Σουσού» από μια γειτόνισσά του στο Βύθουλα ή Μπύθουλα, κοντά στον Άγιο Τρύφωνα.

Η Ακαδημία Πλάτωνος απετέλεσε το πλησιέστερο βιομηχανικό κομμάτι στο αθηναϊκό αστικό κέντρο από το 1950 και μετά.

δ. Η σημερινή πόλη

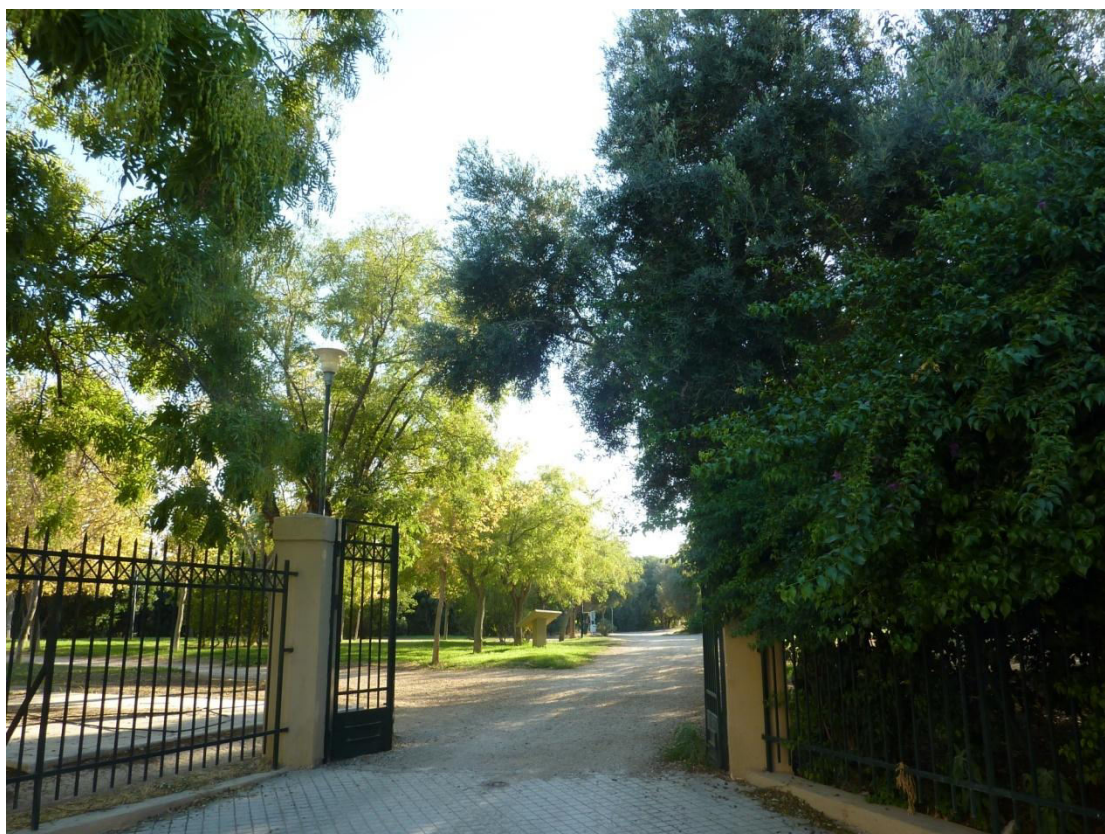
1. Γενικά

Εικ.15
Χάρτης Ακαδημίας Πλάτωνος

Ακαδημία Πλάτωνος ονομάζεται η συνοικία η οποία ορίζεται από τις λεωφόρους Κωνσταντινουπόλεως, Αθηνών και Κηφισσού καθώς και από την οδό Λένορμαν. Ευρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα της πόλης αποτελεί την βόρεια απόληξη του «Ελαιώνα» και συνορεύει βόρεια με τα Σεπόλια, ανατολικά με τον Κολωνό και νότια με τον Βοτανικό και τον Προφήτη Δανιήλ. Ευρίσκεται κοντά σε περιοχές οι οποίες έχουν υποστεί αναπλάσεις όπως το Μεταξουργείο και το Γκάζι και εξελίσσεται ραγδαία. Έχει έκταση 1 km², πληθυσμό ο οποίος ανέρχεται στους 15.000-17.000 κατοίκους και αποτελεί μια από τις 60 συνοικίες που υπάγονται στον Δήμο Αθηναίων.

Η Ακαδημία Πλάτωνος «παρεμβάλλεται» ανάμεσα στο κέντρο και στα δυτικά προάστια, τα οποία όμως δεν συνδέει. Για τον λόγο αυτό και σήμερα θυμίζει αποκομμένη νησίδα γης, μεταξύ των κεντρικών λεωφόρων του κέντρου της Αθήνας και των γραμμών του τρένου. Παρά το ότι ευρίσκεται πλησίον του κέντρου, η συγκοινωνιακή εξυπηρέτησή της αποδεικνύεται προβληματική. Συνδυάζει ετερόκλητα χωρικά, αλλά και λειτουργικά στοιχεία. Αυτά είναι στοιχεία περιβάλλοντος (πάρκο- λεωφόροι ταχείας κυκλοφορίας) και λειτουργιών (ΒΙΟΠΑ- κατοικία-γραφεία). Το οδικό δίκτυο εμφανίζεται δίχως οργάνωση, με αδιέξοδα και δρόμους διπλής κατευθύνσεως πλάτους 5 μέτρων. Η τωρινή εικόνα δεν θυμίζει σε τίποτα εκείνο το περίφημο πνευματικό κέντρο της αρχαίας πόλης, το οποίο καθόρισε σε μεγάλο βαθμό την σκέψη και την φιλοσοφία του σύγχρονου παγκόσμιου πολιτισμού. Σε οποιαδήποτε άλλη χώρα, η επίσκεψη στον τόπο που έζησε και δίδαξε ο μεγάλος έλληνας φιλόσοφος θα ήταν αυτονόητη, αν όχι πολλαπλά κατευθυνόμενη, τόσο όσον αφορά τους επισκέπτες γενικού ενδιαφέροντος όσο και το ειδικό κοινό.

Εικ.16

Η είσοδος της Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Η συνοικία σήμερα είναι έντονα υποβαθμισμένη με μεγάλο όγκο προβλημάτων όπως πρόσβασης, υποδομής και καθαριότητας, εξαιτίας της μόλυνσης του Κηφισσού και της ατμοσφαιρικής ρύπανσης από τον συγκοινωνιακό φόρτο στις λεωφόρους, που την περιβάλλουν. Στόχος της πολιτείας μέσω του προγράμματος ενοποίησης αρχαιολογικών χώρων είναι η ανάδειξη της ιστορικής αξίας της γης, αλλά και η βελτίωση του τρόπου ζωής των κατοίκων.

Πολυπολιτισμική χαρακτηρίζεται σήμερα η Ακαδημία Πλάτωνος. Εκεί που ευρίσκετο κάποτε το αρχαιότερο πανεπιστήμιο του κόσμου, σήμερα είναι μία συνοικία, αλλά με αδιέξοδους δρόμους και ανύπαρκτη ρυμοτομία. Δίπλα στον αρχαιολογικό χώρο εκτείνεται μία βιοτεχνική έκταση στην οποία συναντά κανείς συνεργεία, βουλκανιζατέρ και μικρές επιχειρήσεις και από την άλλη λαχανόκηπους, αμπέλια, οπωροφόρα δένδρα, στρέμματα πρασίνου, ίχνη του μεγάλου ελαιώνα που αντικατέστησαν το ιερό άλσος και δεν απαλλοτριώθηκαν, κινδυνεύοντας να τσιμεντοποιηθούν, καλύπτουν τις ανάγκες των ταλαιπωρημένων κατοίκων της συνοικίας.

Εικ.17

Άποψη περιφραγμένου χώρου αποθήκευσης αρχαίων επί της οδού Δράκοντος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βαδίζοντας για τα ΚΤΕΛ (Κοινό Ταμείο Είσπραξης Λεωφορείων) στον Κηφισσό μέσα στο γκρίζο τοπίο της Αθήνας συνειδητοποιεί κανείς πως στα αριστερά του, στην οδό Δράκοντος, κείτεται θαμμένη σε αποθήκες όλη η ιστορία της καθημερινής ζωής των Αθηναίων και είναι τόσο παλαιά, πριν ακόμα υπάρξει η ίδια η πόλη.

Οι κάτοικοι της σύγχρονης Ακαδημίας Πλάτωνος αποτελούνται από περισσότερους Έλληνες μεν, αλλά και από πολίτες βαλκανικών χωρών, πτωχών, ασιατικών κρατών και τσιγγάνους διαφόρων εθνικοτήτων. Παρ' όλη την ανομοιογένεια τους, είναι ιδιαίτερα μαχητικοί και αγωνίζονται για την βελτίωση της συνοικίας τους.

Εικ.18

Η ταινία «Ακαδημία Πλάτωνος»

Τα κοινωνικά προβλήματα της συνοικίας, κυρίως μετά την προσέλευση μεγάλου αριθμού μεταναστών, παρουσιάσθηκαν με χιούμορ στην ταινία «Ακαδημία Πλάτωνος» του Φίλιππου Τσίτου που προβλήθηκε το 2009, με πρωταγωνιστή τον Αντώνη Καφετζόπουλο. Η κυρίως δράση της ταινίας διαδραματίσθηκε στην συμβολή των οδών Βασιλικών και Αίμωνος. Αξιοσημείωτο είναι πως η ταινία απέσπασε στο φεστιβάλ του Λοκάρνο, τρία βραβεία.

Την προηγούμενη δεκαετία οι κατοικίες ήταν πρωτίστως διώροφες ή τριώροφες. Τώρα καθεστώς αποτελούν οι υψηλές πολυκατοικίες, τετραώροφες και πενταώροφες, οι οποίες στριμώχνονται η μια δίπλα στην άλλη σε ένα σχεδόν ορθοκανονικό σύστημα.

Το τοπίο έρχονται να ταράξουν οι λίγες, διασκορπισμένες, μεσοπολεμικές και νεοκλασικές μονοκατοικίες, εγκαταλελειμμένες στον χρόνο με ένα λουκέτο σφραγισμένο στην πόρτα τους. Εδώ οι αντιθέσεις είναι έντονες. Στην μια γωνία υπάρχει ένα κτίριο διώροφο του 30, απέναντι ένα κτίριο από τον περασμένο αιώνα, πιο δίπλα ένα γκαράζ και ύστερα ένα ψιλικατζίδικο. Μια συνοικία η οποία συνδυάζει το παρελθόν και το παρόν. Όλος ο ελληνικός αρχιτεκτονικός «αχταρμάς» μαζεμένος σε μια πλατεία.

Φιλότιμες και συγκινητικές χαρακτηρίζονται οι προσπάθειες των κατοίκων οι οποίοι πέτυχαν και απέτρεψαν την δημιουργία του εννιαόροφου «Διοικητηρίου της Νομαρχίας Αθηνών» σε μια καθαρά σχολική τοποθεσία, με 500 μαθητές να την επισκέπτονται καθημερινά. Τελικά το παλιό κτίριο ονομάσθηκε «Πρότυπο Βιοκλιματικό Νηπιαγωγείο», στην οδό Αίμωνος. Με την επιμονή τους οι κάτοικοι κατάφεραν να βελτιώσουν την εικόνα του πάρκου με καινούργιες εισόδους πρόσβασης και ειδικές ράμπες για άτομα με ειδικές ανάγκες, αλλά και να χαρακτηριστεί πάλι ο χώρος γύρω του, αντί για αρχαιολογικό άλσος «αρχαιολογικός χώρος ζώνης προστασίας Α'». Με τον τρόπο αυτό περιορίσθηκε η ανεξέλεγκτη δόμηση αφού αυτός ο χαρακτηρισμός εξασφαλίζει χαμηλό συντελεστή δόμησης.

Σημαντική είναι η αναφορά στην δράση «Μανιέρα του Διονύσου» των αρχιτεκτόνων Κοτιώνη και Γιαννίση οι οποίοι συνεργάστηκαν με το ΕΜΣΤ (Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης) που συνδύαζε το πάτημα των σταφυλιών με την ταυτόχρονη ρυθμική εκφορά του δημόσιου λόγου και την επιθυμία του πρώτου για την κατασκευή ενός νέου μοντέλου στέγασης στον οικοδομικό άξονα που συνδέει την Ακαδημία Πλάτωνος με τον λόφο του Ιππίου Κολωνού που παρουσίασε στην έκθεσή του, στο Μουσείο Μπενάκη.

Τώρα πια και σιγά-σιγά, παρατηρείται αύξηση του ρεύματος στην Ακαδημία. Νέοι άνθρωποι επιλέγουν να μείνουν στην συνοικία, ενώ παράλληλα δημιουργούνται ενδιαφέροντα στέκια όπως το «Συνεργατικό καφενείο» επί της οδού Μοναστηρίου.

Εικ.19

Το «Συνεργατικό καφενείο»

Αυτό αποτελεί σημείο αναφοράς για πολλούς κατοίκους όχι μόνο για τον ντάκο και για το ζεστό ρακόμελο που προσφέρει, αλλά και για την πληθώρα των εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται στον χώρο (συναυλίες, παραστάσεις).

Οι ενέργειες που αναπτύσσονται φέρνουν τους ανθρώπους πιο κοντά. Στο πάρκο γίνονται πικ-νικ, γιορτές, παραστάσεις και εκδηλώσεις όπως του Άη- Γιάννη του Κλήδωνα, κατά την οποία τα παιδιά χοροπηδούν επάνω από τις φωτιές και οι μουσικοί παίζουν τσαμπούνες.

Εικ.20

Το «στέκι Αλληλεγγύης»

Επίσης γίνονται και μαθήματα μουσικής και ξένων γλωσσών δωρεάν σε διάφορα σημεία της συνοικίας, ενώ δημιούργησαν και το «Στέκι Αλληλεγγύης» επί της οδού Τηλεφάνους το οποίο παρέχει αντικείμενα μεταχειρισμένα, ρούχα, φωτογραφίες και άλλα είδη σε ικανοποιητική κατάσταση. Δίνεται ακόμα η δυνατότητα στους επισκέπτες να μιλήσουν και να ανταλλάξουν πληροφορίες και γνώμες σχετικά με τα θέματα που τους απασχολούν.

Από τους πιο παλαιούς λαογραφικούς συλλόγους της συνοικίας είναι και η «Περπερούνα» του κύριου Στέφανου Γανωτή αλλά και το «Πολύτροπο Τέχνης» επί της οδού Λένορμαν της κυρίας Παπαγεωργίου Αναστασίας όπου πραγματοποιούνται μουσικές και θεατρικές παραστάσεις ενώ οι καθηγητές που διδάσκουν προσφέρουν αφιλοκερδώς τις υπηρεσίες τους.

Πολλοί ιδιοκτήτες καταστημάτων χρησιμοποιούν την ιστορία της συνοικίας ως μέσο προσέλκυσης τουρισμού. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση ενός καφενείου-μεζεδοπωλείου, στο οποίο έχουν δώσει το όνομα «Πλάτων».

Εικ.21

Άποψη του καφενείου-μεζεδοπωλείου «Πλάτων»
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Μία ακόμα εποικοδομητική δραστηριότητα, την οποία ανέπτυξαν οι κάτοικοι, ήταν η δημιουργία ενός site (<http://akadimia-platonos.blogspot.gr/>) μέσα από το οποίο αναδεικνύουν την ομορφιά της συνοικίας και προσφέρουν την δυνατότητα σε όποιον θέλει να πει την άποψή του για τα προβλήματα τα οποία την ταλαιπωρούν, ενώ αναφέρονται παράλληλα και στα νέα των άλλων Δήμων.

Εικ.22
Η εφημερίδα των πολιτών

Επίσης, ένα πολύ καλό δείγμα δουλειάς αποτελεί η δημιουργία εφημερίδας, η οποία εκδίδεται από την επιτροπή των κατοίκων της Ακαδημίας Πλάτωνος(Ε.Κ.Α.Π.) και σε αυτή συμμετέχουν επαγγελματίες δημοσιογράφοι, αλλά και όσοι διαθέτουν δημοσιογραφικές γνώσεις και προσπαθούν να κάνουν γνωστή την ιστορία της συνοικίας στο ευρύτερο κοινό. Επιδιώκουν να ευαισθητοποιήσουν τους κατοίκους σχετικά με τα προβλήματα και την υποβάθμιση την οποία έχει υποστεί η Ακαδημία εξαιτίας της αδιαφορίας του κρατικού μηχανισμού, αλλά και για τις ενέργειες τις οποίες κάνουν άλλοι φορείς για να την αναδείξουν.

Εικ.23
«Η Πολιτεία»
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Ένας ακόμη δημιουργικός χώρος επί της οδού Μοναστηρίου είναι η «Πολιτεία» με υπεύθυνη την κυρία Παπαγεωργίου Αναστασία. Αποτελεί έναν ολοκαίνουργιο χώρο ο οποίος λειτουργεί εδώ και ενάμιση χρόνο και ασχολείται με την ανταλλαγή μαθημάτων, με μουσικές παραστάσεις, με σεμινάρια φιλοσοφικά, με την ζωγραφική και με πολλές άλλες δραστηριότητες.

2. Αθλητισμός

Έντονη είναι και η παρουσία του αθλητικού στοιχείου το οποίο δίνει την ευκαιρία στους έφηβους να συμμετάσχουν στις αθλητικές δραστηριότητες, σε επαγγελματικό επίπεδο. Το σωματείο αυτό είναι η ΠΑΕΣ «Πλάτων» Αθηνών. Ιδρύθηκε το 1951 και έχει ως έδρα το γήπεδο της συνοικίας.

Εικ.24
Το σωματείο
«ΠΛΑΤΩΝ»
της συνοικίας
Ακαδημίας Πλάτωνος

Εικ.25
Το γήπεδο της Ακαδημίας Πλάτωνος στην οδό Δράκοντος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.26

Τα γραφεία του σωματείου «Πλάτων»
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Οικονομική ενίσχυση απαιτείται για την συντήρηση των αθλητικών χώρων οι οποίοι υπάρχουν σε τέσσερα σημεία της συνοικίας (Τιμαίου και Πύλου, Λένορμαν και Αλεξανδρείας, Δράκοντος, Λένορμαν και Κάδμου) αλλά και του κολυμβητηρίου (Λεάνδρου και Ιφιγενείας). Οι κάτοικοι επιθυμούν την δημιουργία ενός κλειστού αθλητικού κέντρου, για χρήση σε περίπτωση αντίξων καιρικών συνθηκών.

3. Σχολεία

Συνολικά, σήμερα στην συνοικία της Ακαδημίας λειτουργούν, δύο σταθμοί Προσχολικής Αγωγής, ένα Σχολείο Δημοτικής Εκπαίδευσης, δύο Γυμνάσια και δύο Λύκεια, εκ των οποίων το ένα είναι επαγγελματικό. Τα δύο σχολικά κτίρια, το 56^ο Δημοτικό Σχολείο και το 51^ο Γυμνάσιο Αθηνών, είναι από τα πιο παλαιά και με μεγάλη ιστορία στο ενεργητικό τους.

Εικ.27

Άποψη του 56^{ου} Δημοτικού Σχολείου της συνοικίας Ακαδημίας Πλάτωνος

Το 56^ο Δημοτικό Σχολείο είναι από τα πιο παλαιά κτίρια της συνοικίας και ευρίσκεται στην γωνία των οδών Πύλου και Τιμαίου. Κατασκευάστηκε το 1928 και ολοκληρώθηκε το 1932. Την κατοχική περίοδο, φιλοξένησε στα υπόγειά του τους κατοίκους και απετέλεσε χώρο συσσιτίου. Σήμερα έχει βελτιωθεί σημαντικά το σχολικό συγκρότημα ικανοποιώντας τις ανάγκες των μικρών μαθητών.

Εικ.28

Άποψη του 51^{ου} Γυμνασίου Αθηνών

Το 51^ο Γυμνάσιο Αθηνών λειτούργησε το 1936, στην οδό Ιωαννίνων, ως 2^ο Γυμνάσιο Θηλέων. Το 1969 μεταφέρθηκε σε κτίριο της οδού Πύλου-Μοναστηρίου και εγκαινιάστηκε από τον τότε υπουργό Εσωτερικών Στυλιανό Παττακό. Αργότερα ενσωματώθηκε και το 2^ο Λύκειο Θηλέων και μετονομάστηκε σε 27^ο Γυμνάσιο και 27^ο Λύκειο. Το 1982 με απόφαση του πρωθυπουργού το ημερήσιο παράρτημα Γυμνασίου και Λυκείου της Ακαδημίας Πλάτωνος μετονομάστηκε σε 51^ο Γυμνάσιο και 51^ο Λύκειο και συστεγάστηκαν σε αυτό και άλλα σχολεία. Τα έργα τα οποία έγιναν στο κτίριο, τα τελευταία τέσσερα έτη, του έδωσαν ξανά την παλαιά του αίγλη.

Εικ.29

Το «Μπενάκειο Δημοτικό Ιατρείο»
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Σημαντική είναι και η παρουσία του «Μπενάκειου Δημοτικού Ιατρείου» το οποίο ευρίσκεται στην πλατεία του Αγίου Γεωργίου και κτίστηκε επί δημαρχίας του Σπύρου Πάτση το 1927. Το κτίριο αυτό, όπως και άλλα, λειτούργησε ως καταφύγιο την κατοχή, προσφέροντας στέγη και συσσίτιο στα θύματα του πολέμου. Στην νεώτερη εποχή λειτούργησε ως παιδικός σταθμός, ενώ σήμερα στεγάζει τον Α΄ Βρεφονηπιακό σταθμό Αθηνών.

Εικ.30

Η «Δημοσθένειος Σχολή»
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Επί της οδού Τιμαίου ιδρύθηκε το 1955 η «Δημοσθένειος σχολή», ένα ιδιωτικό σχολείο του οποίου η λειτουργία σταμάτησε το 1982. Ήταν εξατάξιο Δημοτικό με δυο επιπλέον τμήματα Νηπιαγωγείου. Φιλοξένησε, τμήματα της Α΄ Γυμνασίου και ονομάσθηκε 66^ο Γυμνάσιο, ενώ απέκτησε τμήματα όλων των τάξεων. Αργότερα για τα επόμενα δέκα χρόνια, φιλοξενήθηκαν τμήματα του ΤΕΙ. Σήμερα το κτίριο δεν χρησιμοποιείται για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Πολλοί όμως το έχουν συνδέσει με τις σχολικές αναμνήσεις τους.

4. Ψυχαγωγία

Εξίσου σημαντική ήταν και η ψυχαγωγία των αθηναίων πολιτών. Είχαν την δυνατότητα είτε να διασκεδάσουν με τα καμώματα του Καραγκιόζη, είτε να απολαύσουν μια ταινία σε κινηματογράφους της Ακαδημίας. Το θέατρο σκιών μεγάλωσε πολλές γενιές ανθρώπων στην Ελλάδα και ευρίσκεται σε οικόπεδο στην γωνία των οδών Κίμωνος και Πιερίας κοντά στην πλατεία Ράμνες. Πολλοί κινηματογράφοι της συνοικίας, αν και δημοφιλείς, δεν άντεξαν στον χρόνο και στις απαιτήσεις των καιρών και διέκοψαν την λειτουργία τους. Ένας από αυτούς ήταν ο

χειμερινός κινηματογράφος «Πλάτων», με χωρητικότητα 750 θέσεις, επί της οδού Ναυπλίου. Λειτουργήσε από το 1964 έως το 1972. Σήμερα έχει εγκαταλειφθεί.

Εικ.31

Άποψη του κινηματογράφου «Πλάτων»
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Οι περισσότεροι χώροι οι οποίοι στέγασαν τους κινηματογράφους της εποχής έχουν εξελιχθεί σήμερα σε fast-food, σούπερ-μάρκετ, πολυκατοικίες και καταστήματα.

Σήμερα η ψυχαγωγία, το παιχνίδι και η ευχαρίστηση πηγάζει μέσα από τις βόλτες τις οποίες μπορεί κανείς να απολαύσει στις πλατείες της συνοικίας. Οι πλατείες της Ακαδημίας είναι αρκετές όπως η πλατεία του Αγίου Γεωργίου, του Αγίου Κωνσταντίνου (σήμερα λέγεται πλατεία Σωτήρη Πέτρουλα) και η πλατεία Νέα Πλάτωνος, οι οποίες προσφέρονται ως χώροι ξεκούρασης και ξέγνοιαστων περιπάτων.

5. Εκκλησίες

Πολλές είναι και οι εκκλησίες της συνοικίας, οι οποίες κουβαλούν μεγάλη ιστορία επειδή κτίστηκαν σε δύσκολες εποχές. Μια από αυτές είναι η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου η οποία κτίστηκε, το 1835 από τον Ιωάννη Καρατζά. Η δράση της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου είναι σημαντική επειδή προσφέρει φαγητό και χρήματα στους απόρους, ενώ εξασφαλίζει προσωρινό κατάλυμα για τους αστέγους σε πανδοχείο της οδού Πειραιώς. Τέλος διαθέτει επιτροπή αιμοδοσίας.

Άλλη μια παλιά εκκλησία είναι αυτή του Αγίου Τρύφωνα, στην συνοικία Άστρυφος, η οποία διακοσμείται από γλυπτό σταυρό. Κτίστηκε το 1875 σε χώρο γεμάτο από αρχαιολογικά ευρήματα της εποχής. Δεδομένου της θέσης του δίπλα από τον αρχαιολογικό χώρο, της Πλατωνικής Ακαδημίας, απετέλεσε και τόπο προσκυνήματος για πολλούς πιστούς. Τέλος μία ακόμα σημαντική και γνωστή εκκλησία της συνοικίας είναι ο Άγιος Κωνσταντίνος ο «παλαιός» ο οποίος κτίστηκε το 1885, από δωρεές των κατοίκων επί της οδού Λένορμαν. Το 1893 χαρακτηρίστηκε «παλαιός» διότι τότε ιδρύθηκε ο νέος ναός του Αγίου Κωνσταντίνου στην περιοχή της Ομόνοιας. Δύο μικρές κολόνες είχαν απομείνει, που σήμερα δεν υπάρχουν, για να θυμίζουν την θέση του παλαιού ναού.

6. Αρχαιολογικός χώρος

Η Ακαδημία Πλάτωνος περιγράφεται ως μια συνοικία με αρχαιολογικό ενδιαφέρον, αλλά και μια καταπράσινη ζώνη 10 λεπτά μακριά από την Ομόνοια. Έτσι λοιπόν το πρόγραμμα του Υπουργείου Πολιτισμού σε συνεργασία με το ΥΠΕΚΑ περιλαμβάνει την ενοποίηση των τμημάτων του αρχαιολογικού χώρου, ο οποίος σε ένα σημείο διακόπτεται από την οδό Κρατύλου που δεν έχει καταργηθεί λόγω της διέλευσης λεωφορείων. Περιλαμβάνει επίσης την δημιουργία καινούριων μουσειακών αποθηκών στις οποίες θα έχει πρόσβαση το κοινό, την αντικατάσταση της περίφραξης, την εξωτερική έκθεση μαρμάρινων σαρκοφάγων κάτω από το ειδικό στέγαστρο, την ανάδειξη του «Δημοσίου Σήματος» μέσα από ενημερωτικές πινακίδες και info points κατά μήκος της διαδρομής, την δημιουργία φυλακίου και w.c. την βελτίωση των δρόμων και την κατασκευή ενός ποδηλατοδρόμου ο οποίος θα συνδέει την Τεχνόπολη με τον αρχαιολογικό χώρο της Ακαδημίας Πλάτωνος. Η πιο σημαντική παρέμβαση αφορά την κατασκευή του μουσείου της πόλης το οποίο περιγράφεται ως ένα βιοκλιματικό κτίριο, ταπεινό (για να μην υπερυψώνεται επάνω από τα αρχαία δίπλα του). Αυτό φιλοξενεί τα αρχαιολογικά ευρήματα που ήρθαν στο φως την περίοδο 1930-1960, εντός της Αθήνας, και τα οποία είναι θαμμένα σε κτίρια που έχουν χαρακτηριστεί επικίνδυνα (στην οδό Κρατύλου). Το Μουσείο των Αθηνών θα κατασκευασθεί εντός των 150 στρεμμάτων του αρχαιολογικού πάρκου, ελπίζοντας με αυτόν τον τρόπο να αναβαθμισθεί η συνοικία της Ακαδημίας τόσο οικονομικά και οικολογικά όσο και στο εξωτερικό.

7. Προοπτικές

Σε όλες τις ενέργειες που γίνονται εάν προστεθούν και έργα κοινής ωφέλειας, για την βελτίωση της ποιότητας της ζωής των κατοίκων, τότε το μέλλον της συνοικίας προβλέπεται ευοίωνο.

Εικ.32

Η πρώτη πινακίδα του αρχαιολογικού χώρου
της Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Είναι σημαντικό να αυξηθεί το πράσινο, στην συνοικία, ούτως ώστε να υπάρξει ένα ικανοποιητικό τοπικό μικροκλίμα, να διεκπεραιωθούν τα προβλήματα παρκαρίσματος των οχημάτων και της βεβαρυμμένης κίνησης στο οδικό δίκτυο και πρωτίστως σε οδούς όπως είναι η Πλάτωνος, η οποία θεωρείται κεντρική, να αλλάξει ως προς το καλύτερο η κατάσταση στις πλατείες και στους πεζόδρομους. Επίσης να γίνουν αντιπλημμυρικά έργα, να συγκροτηθεί καλύτερα το σύστημα της καθαριότητας και να κατασκευασθούν κέντρα πολιτισμού όπως θέατρα ή βιβλιοθήκες για να ολοκληρωθεί με αυτόν τον τρόπο, η ανάπλαση της Ακαδημίας Πλάτωνος και να αποκτήσει το μέλλον που ταιριάζει στο ένδοξο παρελθόν της. Η πνευματική κληρονομιά των λαών της και το πλήθος των αξιών της ανθρωπότητας, αποτελεί τον πολιτισμό της. Η ιστορία του κάθε τόπου και της οποιασδήποτε

συνοικίας εκφράζει την λαϊκή ψυχή, την καθημερινή ζωή, τα προβλήματα των ανθρώπων και αποτελεί ένα σπουδαίο δείγμα του Ελληνικού πολιτισμού.

Παρά το ότι η Ακαδημία Πλάτωνος γεννήθηκε ένδοξη και διάσημη, η εξέλιξή της δεν ήταν η προβλεπόμενη. Υποβαθμίστηκε από την πολιτεία, εγκαταλείφθηκε από τους πνευματικούς ανθρώπους, γνώρισε την καταστροφή και την εισβολή από τους ξένους εχθρούς, μεταμορφώθηκε σε μια κοινωνία αδιάφορη και πτωχική, χωρίς χρώμα στα σπίτια, με ελλιπή καθαριότητα και ασφαλτοστρωμένους δρόμους. Εξακολουθεί όμως να διατηρεί ζωντανή την εικόνα της και τους κατοίκους της οι οποίοι δεν σταμάτησαν ποτέ να διεκδικούν και να αντιδρούν σε οτιδήποτε απειλούσε να υποβαθμίσει την συνοικία τους, δίνοντάς της την θέση που της αρμόζει και αποδεικνύοντας πως δεν έχει μόνο ένα μεγαλοπρεπές παρελθόν, αλλά παρόν και μέλλον, το οποίο αξίζει τον κόπο να γνωρίσουν και άλλοι και να αποτελέσουν αναπόσπαστο κομμάτι τους.

B. ΣΥΝΟΙΚΙΑ ΚΟΛΩΝΟΥ

Ο Κολωνός είναι μία από τις συνοικίες της 4^{ης} Δημοτικής Κοινότητας του Δήμου Αθηναίων.

α. Η δημιουργία της πόλης

Τα αρχαία χρόνια, ο Κολωνός αποτελούσε μέρος της περιοχής της Αττικής. Εθεωρείτο ένας από τους πιο αριστοκρατικούς Δήμους της παλαιάς Αθήνας. Ήταν παραποτάμιος Δήμος και τον διέσχιζε ο ποταμός Κηφισός.

Γειτονικά του Μεταξουργείου υψωνόταν ο λόφος του Κολωνού, γύρω από τον οποίο δημιουργήθηκε η συνοικία του εκείνα τα χρόνια.

Η περιοχή αυτή, στην Αθήνα του Περικλή, ήταν το πιο όμορφο κομμάτι της πόλης και ονομάσθηκε Ίππιος Κολωνός.

β. Ιστορική αναδρομή από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα

1. Από την αρχαιότητα μέχρι το 1839

Ο Ίππιος (ή Ίππειος) Κολωνός ευρίσκετο στην πεδιάδα του Κηφισού 10 στάδια (2 χλμ) προς βορράν του Διπύλου. Ήταν κατάφυτος από ελαιόδενδρα και εκατοικείτο από την Λεοντίδα φυλή.

Ήταν ένας χώρος πνιγμένος στο πράσινο στον οποίο οι ιερές ελιές της θεάς Αθηνάς, τα κλήματα του Διονύσου και οι δάφνες του Απόλλωνα εκάλυπταν κάθε κομμάτι της.

Ονομάστηκε Ίππιος Κολωνός επειδή εκεί υπήρχε ο ναός του Ιππίου Ποσειδώνα ο οποίος αποτελούσε και προστάτη της περιοχής. Καταστράφηκε ο ναός αυτός από τον Αντίγονο Γονατά το 265 π.Χ, αλλά η περιοχή εξακολουθούσε να διατηρεί το όνομά της λόγω του ναού της Ιππίας Αθηνάς.

Εκεί, στην περιοχή αυτή, ευρίσκονταν και το τέμενος των Ερινυών, ο τάφος του Οιδίποδα και οι τάφοι των ηρώων Θησέα, Πειρίθου, Αδράστου, καθώς και χώρος αφιερωμένος στον τιτάνα Προμηθέα, ο οποίος θυσίασε την ζωή του, προσφέροντας στους ανθρώπους το δώρο της φωτιάς. Κάθε χρόνο οι κάτοικοι εόρταζαν με μεγάλες τιμές και λαμπαδηδρομίες «τα Προμήθεια».

Εδώ υπήρχε επίσης και το άγαλμα του Κολωνού, από το οποίο πήρε το όνομά του ο Δήμος.

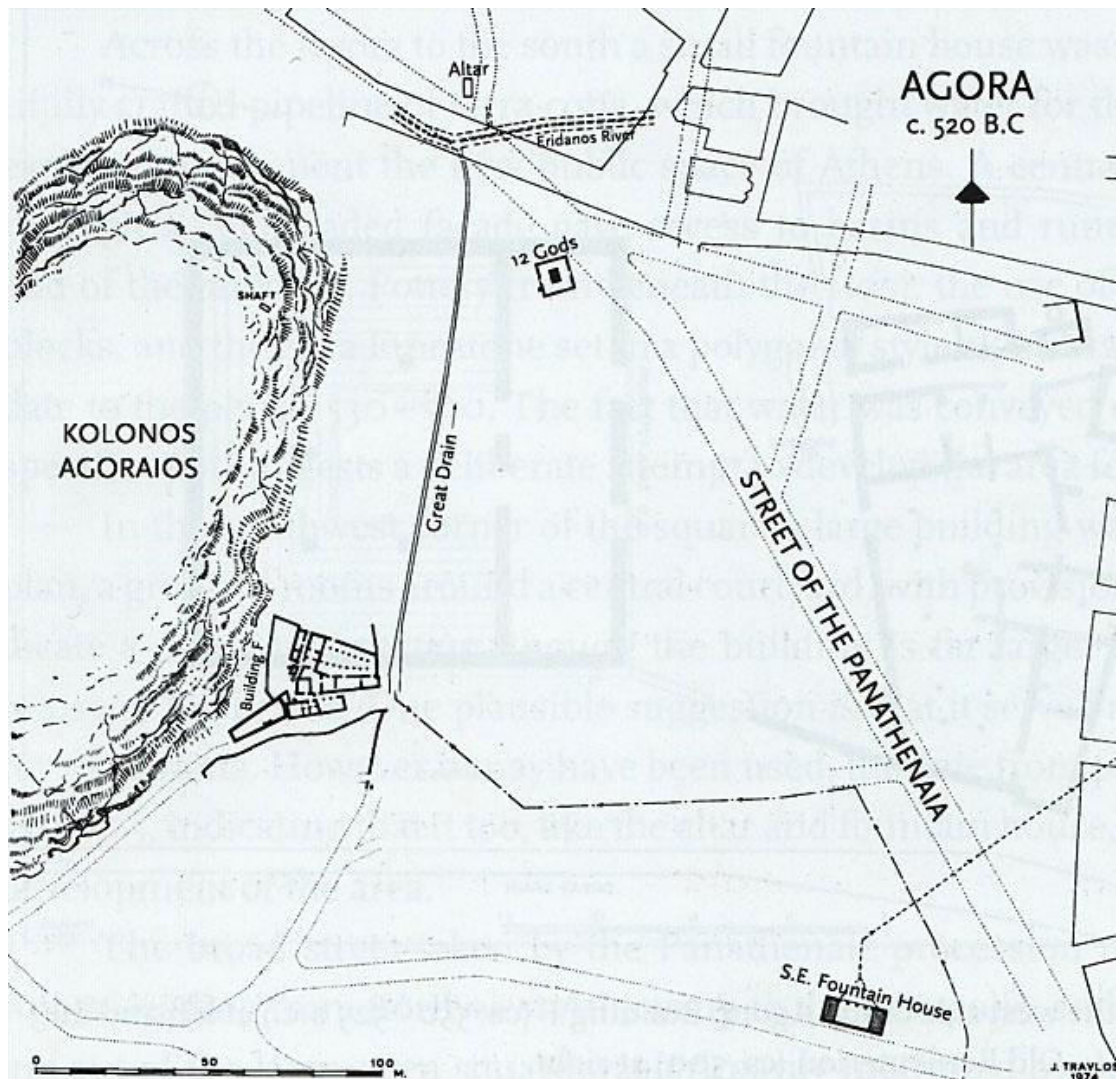
Η πρώτη καταστροφή του άλσους του Κολωνού, έγινε τα αρχαία χρόνια, όταν το 265 π.Χ πολιορκήθηκε η Αθήνα από τους εισβολείς. Παρά όλες τις καταστροφές, τις οποίες αυτό υπέστη, ένα μέρος της βλάστησης επιβίωσε.

Η Κολοκυνθού, το βαθύσκιωτο άλσος των Ερινυών, πλησίον του ιερού Κηφισσού, ήταν τότε μία νησίδα, μέσα σε ένα τεράστιο ελαιώνα με 150.000 ρίζες ελιές. Αυτές επιβίωναν πολλά χρόνια και ανανεώνονταν με νέα φυτάνια και έφθασε η διάρκεια ζωής τους μέχρι το 1821, όταν σχεδόν το μεγαλύτερο κομμάτι τους κάηκε στην επανάσταση. Ακόμα και οι Πέρσες φοβήθηκαν να αγγίξουν και να καταστρέψουν «τον ελαιώνα», κατά την εισβολή τους στην Αθήνα, εξαιτίας της οργής της θεάς Αθηνάς η οποία προστάτευε τις ιερές ελιές.

Στην θέση του ιερού των Ερινυών, οι οποίες ήταν οι θεές της εκδίκησης και της τιμωρίας, η παράδοση επιβίωσε ανεξίτηλη. Στον χώρο αυτό εστεγάζοντο και πολλά χριστιανικά εκκλησάκια σε διάφορα σημεία.

Στα χρόνια της τουρκοκρατίας κτίσθηκε το εκκλησάκι της αγίας Ελεούσας για να εκπληρώνουν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα οι πιστοί. Αυτό λειτουργεί μέχρι σήμερα. Ανήκει στην οικογένεια Τρακαδά και ευρίσκεται στην βορειοδυτική πλαγιά του λόφου Κολωνού.

Εκτός από τον Ίππιο Κολωνό, υπήρξε και ο Αγοραίος Κολωνός ή Μίσθιος ή Εργατικός. Αυτός ονομάσθηκε έτσι από τον λόφο ο οποίος ευρίσκετο στην δυτική πλευρά της αγοράς των Αθηναίων. Σήμερα εκεί υπάρχει το γνωστό σε όλους Θησείο(ο ναός του Ηφαίστου και της Αθηνάς).

Εικ.33
Αγοραίος Κολωνός

Στην περιοχή του Αγοραίου Κολωνού συγκεντρώνονταν κάθε μέρα, οι ημερομίσθιοι εργάτες οι οποίοι αναζητούσαν δουλειά.

Πλησίον του λόφου υπήρχε το άλσος της Ακαδημίας και η σχολή του Πλάτωνα. Εκεί έζησε και δίδαξε ο μεγάλος φιλόσοφος. Μεταξύ Ακαδημίας και Κολωνού ο Πλάτωνας διατηρούσε την κατοικία του και εκεί ετάφη στο τέλος της ζωής του.

Σύμφωνα με την μυθολογία, υπήρχε στην περιοχή, σπήλαιο το οποίο οδηγούσε στον Άδη. Μέσα από το βαθύ άνδρου του Κολωνού το οποίο ο Σοφοκλής ονομάζει «χαλκόπουν οδόν» ο θεός του Άδη Πλούτων ο οποίος ερωτεύτηκε την κόρη της θεάς Δήμητρας Περσεφόνη και την απήγαγε από τους λειμώνες της Αίτνας, την μετέφερε επάνω στο άρμα του στον Κολωνό Αττικής και από εκεί την κατέβασε στον νυμφώνα του, στον Άδη.

Στον Κολωνό, εγεννήθη και έζησε ο τραγικός ποιητής Σοφοκλής, τα συνολικά 90 χρόνια της ζωής του, του οποίου η τραγωδία «Οιδίπους επί Κολωνώ», εκτυλίσσεται σε αυτή την περιοχή. Αγάπησε τόσο δυνατά την Αθήνα και τον Κολωνό, ώστε να μην αποχωρισθεί και τα δύο ποτέ.

Εδώ ευρήκε απάγγιο η σχέση του Περικλή και της Ασπασίας, τα πρώτα χρόνια πριν ζήσουν μαζί.

Επίσης ο Κολωνός αποτελούσε πόλο έλξης για πολλούς αστρονόμους της εποχής. Ο Μέτων ο Αθηναίος, αστρονόμος και σύγχρονος του Σωκράτη, ο οποίος επινόησε τον «κύκλο του Μέτωνος», ανέβαινε συχνά στον Κολωνό να κάνει τις αστρονομικές παρατηρήσεις του. Τα άστρα και τα μετέωρα παρατηρούσε και ο Φατινός διότι όπως έλεγε «η θέα του Κολωνού είναι ευρυχωρότερα και δια τούτο προτιμητέος είναι από τους αστρονόμους».

Ακόμη και ο κυνικός φιλόσοφος, του 2^{ου} π.Χ αιώνα, Δημόναξ περιγράφει το ευχάριστο περιβάλλον του Κολωνού.

Σημαντική ήταν η συμβολή των δύο φιλλελήνων, του Καρόλου Λενορμάν και του Κάρολου Ότφριντ Μύλλερ, οι οποίοι διενήργησαν σπουδαίες έρευνες στην περιοχή του Κολωνού.

Ο Λενορμάν ήταν σπουδαίος αρχαιολόγος και ανθρωπολόγος ο οποίος συμμετείχε σε πολλές έρευνες και περιηγήσεις στην Ελλάδα. Έκανε ανασκαφές στην Ιερά Οδό και στην Ελευσίνα. Σε ένα ταξίδι του πεθαίνει (1802-1859) στην Αθήνα. Το όνομά του δόθηκε σε δρόμο των Αθηνών, ο οποίος οδηγεί στον λόφο Κολωνού και στο υψηλότερο σημείο του οποίου ευρίσκεται ο τάφος του. Επιθυμία του ήταν να ταφεί δίπλα από τον τάφο του Πλάτωνα. Για τον λόγο αυτό και το Δημοτικό Συμβούλιο αιτήθηκε, από τον απόγονό του, να ταφεί η καρδιά του σε μια μαρμάρινη λουτροφόρο υδρία στον λόφο Κολωνού. Στην βασική όψη της υδρίας υπάρχει ανάγλυφη, σε κυκλικό μετάλλιο, η μορφή του Λενορμάν.

Αποκαλύφθηκε το μνημείο του Λενορμάν από τον δήμαρχο Γ. Σκούφο, το 1860. Ο λόφος τότε στερούνταν πυκνής βλάστησης με αποτέλεσμα το μνημείο, το οποίο ευρίσκετο στην κορυφή του, να χρησιμοποιηθεί από πολλούς ως μέσο σκοποβολής. Λόγω των βανδαλισμών τους οποίους υπέστη, καταστράφηκε ολοσχερώς και έτσι αργότερα ο Δήμος τοποθέτησε ένα νέο αντίγραφο το 1936 (έργο του γλύπτη Μιχάλη Τόμπρου).

Εικ.34

Το μνημείο Λενορμάν σήμερα
στην κορυφή του Ιππίου Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Στις 2 Αυγούστου του έτους 1840 απεβίωσε στην Αθήνα, ο γερμανός αρχαιολόγος Κάρολος Ότφριντ Μύλλερ (1797-1840). Θάφθηκε στον λόφο του Κολωνού, εκεί όπου ευρίσκετο ο ναός των Ευμενίδων και κοντά στην Ακαδημία, δίπλα από το μνημείο του Λενορμάν. Είναι έργο του Δανού αρχιτέκτονα Κρίστιαν Χάνσεν (1803-1883). Παρουσιάζεται ως μία επιτύμβια στήλη, η οποία καταλήγει σε ανθεμωτή διακόσμηση.

Εικ.35

Το μνημείο Μύλλερ σήμερα
στην κορυφή του Ιππίου Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Πίσω από το σιδερένιο κιγκλίδωμα στέκονται περήφανα, τα δύο μνημεία των μεγάλων αρχαιολόγων. Είναι δύο μνημεία τα οποία έχουν δέσει αρμονικά, στην κορυφή του λόφου, δίνοντας μια αίσθηση ιστορικότητας στον Κολωνό και τιμώντας ταυτόχρονα δύο σημαντικούς ευεργέτες – φιλέλληνες σε μια περιοχή η οποία είναι κάθε άλλο παρά «μουσειακή» στην ζωντάνια της.

Ο Ίππιος Κολωνός είναι ένας αρχαιολογικός χώρος παγκόσμιας εμβέλειας. Επισκέπτες από όλο τον κόσμο στέκονται σιωπηλοί και με σεβασμό δίπλα στα δύο μνημεία πλησίον του θεάτρου και της Ακαδημίας του Πλάτωνος και ομιλούν για την ιερότητα του χώρου.

Φοιτητές από ξένα και ελληνικά πανεπιστημιακά ιδρύματα κατέφθαναν κατά καιρούς στην περιοχή αυτή για να πραγματοποιήσουν τις εργασίες τους. Οι πιο σημαντικοί φιλόσοφοι, αρχαιολόγοι, επιστήμονες, άνθρωποι του πνευματικού κόσμου από κάθε γωνιά της γης εξιστορούν μέσα από τα έργα τους την ιστορία και την ιερότητα του Κολωνού.

γ. Τα πρώτα χρόνια

2. Από το 1840 μέχρι σήμερα

Ο Κολωνός είναι συνοικία της Αθήνας που ευρίσκεται στην δυτική πλευρά του Δήμου Αθηνών. Συνορεύει με τις συνοικίες Ακαδημίας Πλάτωνος, Σεπολίων και Αττικής, ενώ τα όρια του στα δυτικά φθάνουν μέχρι την λεωφόρο Κηφισού.

Εικ.36

Ο ποταμός Κηφισός το 1870

στις όχθες του

όταν η περιοχή (Κολοκυνθού) ήταν γεωργικό προάστιο

Οικοδομήθηκε κυρίως μετά το 1927. Διασχίζεται από την οδό Λένορμαν, έναν από τους μεγαλύτερους δρόμους, η οποία πήρε το όνομά της από τον μεγάλο ευεργέτη Κάρολο Λενορμάν. Η οδός αυτή επικράτησε να λέγεται Λένορμαν.

Ο λόφος του Ιππίου Κολωνού ήταν τμήμα της συνοικίας.

Μέσα σε αυτό το όμορφο τοπίο ήταν κτισμένες οι έπαυλεις των ανωτέρων κοινωνικών στρωμάτων, μιας και η τοποθεσία μέσα σε όλα είχε και υγιεινό κλίμα. Αποτελούσε χώρο αναψυχής και ξεκούρασης για τους πτωχούς και για τους πλούσιους κατοίκους της περιοχής.

Ο Κολωνός είναι μία από τις πιο παλαιές γειτονιές της πρωτεύουσας με έντονους ρυθμούς ανοικοδόμησης, κυρίως τις δεκαετίες 1960 και 1970. Το 1927 η περιοχή ήταν μία πολύ πτωχική συνοικία με πάμπολλες ελλείψεις. Δεν υπήρχε τίποτα, παρά μόνο χωράφια και 50 περίπου σπίτια στο σύνολό τους. Χαρακτηριστικά ο κόσμος τότε ανέφερε «πάω στην χώρα», δηλαδή στο κέντρο.

Τα σπίτια των ανθρώπων ήταν πολύ πτωχικά, χαμηλά, μονοόροφα και πέτρινα, αλλά και ισόγεια, τα πιο πολλά, με μεγάλες αυλές που γύρω τους υπήρχαν δωμάτια. Μία συνοικία των «νοικοκυραίων».

Οι δρόμοι του Κολωνού ήταν σχεδόν όλοι τότε χωματόδρομοι, ακόμη και τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1950.

Εικ.37

Η οδός Λένορμαν την δεκαετία του 1950.

Ο φωτισμός της περιοχής δεν ήταν επαρκής και οι κάτοικοι αναγκάζονταν να παίρνουν ρεύμα από μια εταιρεία της οποίας το εργοστάσιο ευρίσκετο στο λόφο Σκουζέ, αλλά δεν είχε την απαραίτητη ένταση. Υποχρεώνονταν επίσης να πίνουν νερό πηγαδίσιο. Αυτό ήταν κάτι το οποίο απειλούσε την υγεία τους, αν και το μέρος ήταν υγιεινό, μιας και το νερό ερχόταν κάθε 15 μέρες. Το 1912 ιδρύθηκε ένα

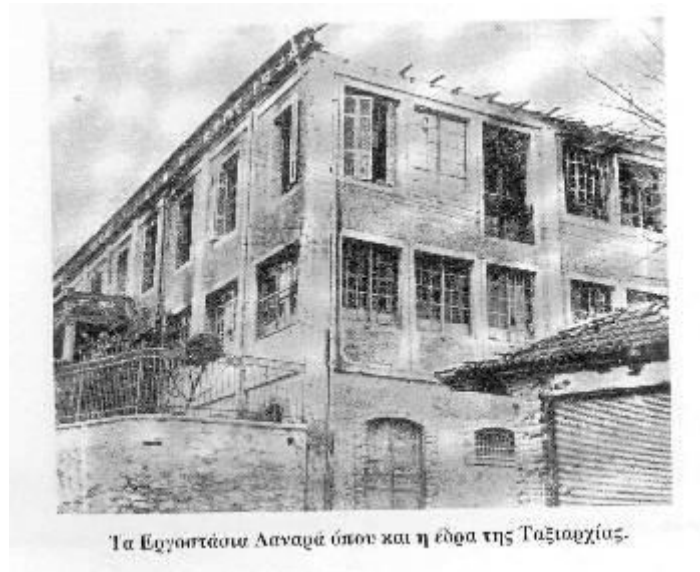
σωματείο για να αναλάβει την φροντίδα και την βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων στην περιοχή.

Ενδεικτικό της εξαθλιωμένης κατάστασης στη οποία ζούσαν οι άνθρωποι, εκείνη την εποχή, ήταν και η απουσία κέντρων ψυχαγωγίας. Σιγά-σιγά ο Κολωνός απέκτησε τον χαρακτήρα μιας εργατικής συνοικίας.

Εικ.38
Σταθμός Πελοποννήσου

Πολλοί άνθρωποι ξεκίνησαν να απασχολούνται σε γειτονικές περιοχές, δουλεύοντας στον σταθμό Πελοποννήσου, στον σταθμό Λαρίσης, στο εργοστάσιο κλωστοϋφαντουργίας Λαναρά, τα οποία ευρίσκονται στην γέφυρα της Κολοκυνθούς.

Εικ.39
Εργοστάσιο κλωστοϋφαντουργίας Λαναρά

Άλλοι εργάζονταν στο Δημόσιο καπνεργοστάσιο στα σύνορα Κολωνού – Κολοκυνθούς στην οδό Λένορμαν. Σε ώρες ύψιστης εθνικής ανάγκης, εφίλοξένησε Έλληνες οι οποίοι γνώρισαν το δράμα της προσφυγιάς.

Εικ.40
Το Δημόσιο καπνεργοστάσιο στην οδό Λένορμαν

Με το πέρασμα του χρόνου δημιουργήθηκαν και άλλες επιχειρήσεις, βιοτεχνίες και εργοστάσια, μιας και αυξανόταν συνεχώς ο αριθμός του εργατικού δυναμικού. Επίσης δημιουργήθηκαν αποθηκευτικοί χώροι.

Η γέφυρα Κολοκυνθούς αποτελούσε μία περιοχή η οποία, μετά το 40, ήταν γεμάτη πράσινο και περιβόλια με πολλά είδη δένδρων. Την κατοχική περίοδο οι

κάτοικοι της περιοχής επιβίωναν από την «μάννα γη» με χορταρικά και γάλα από τα ζώα που μεγάλωναν εκεί.

Όπως όλες οι εργατικές κατοικίες έτσι και αυτή η συνοικία είχε τα μικρά του ταβερνάκια προς τέρψη των κατοίκων. Από τα πιο γνωστά στέκια ήταν η «Κοταρού» και η «Ταβέρνα του χαμηλού». Πλησίον του λόφου ήταν το «Κέντρο του κρητικού», το οποίο σήμερα είναι ερειπωμένο. Υπήρχαν επίσης αρκετά πολυσύχναστα καφενεία στα μετακατοχικά χρόνια.

Ο λόφος Κολωνού άρχισε να αξιοποιείται, το 1924, όταν το Υπουργείο Παιδείας παραχώρησε τρεις άδειες σε τραυματίες της μικρασιατικής καταστροφής προς εκμετάλλευση του χώρου. Οι δύο από τους τρεις εγκατέλειψαν την εργασία τους εκεί. Έτσι ο Χρήστος Καπράλος οικοδόμησε το πρώτο κτίσμα, στον λόφο Κολωνού, το 1927. Το νερό ήρθε το 1934. Αποτέλεσε ένα από τα μεγαλύτερα και πιο γνωστά κέντρα της εποχής και σφράγισε με την παρουσία του τον λόφο Κολωνού, από το 1927, συνεχίζοντας την λειτουργία του έως και σήμερα. Το κέντρο αυτό διασκέδαζε τους κατοίκους, την περίοδο του μεσοπολέμου (1930 – 1940) με ζωντανή μουσική, ορχήστρα και γνωστούς καλλιτέχνες, ενώ συνέχισε την πορεία του και μετά το πέρας της κατοχής.

Στην πλαγιά του λόφου, κοντά στο εκκλησάκι της Αγίας Ελεούσας, υπήρχε το χοροδιδασκαλείο του Δ. Μανωλοπούλου.

Το 1986, στην βορειοανατολική πλαγιά του λόφου, δημιουργήθηκε ένα λιθόκτιστο καλοκαιρινό θέατρο, το οποίο ανήκει σήμερα στον Δήμο Αθηναίων και παρέθετε μη κερδοσκοπικές παραστάσεις.

Αισθητή ήταν και η παρουσία του αθλητικού στοιχείου. Ο Κολωνός είχε δημιουργήσει τις ποδοσφαιρικές του ομάδες. Αυτές ήταν ο «Αττικός» ο οποίος ιδρύθηκε το 1919 και έχει την έδρα του στο γήπεδο της Ακαδημίας, η «Άμυνα» και ο «Κολωνός» που ιδρύθηκε το 1947.

Ο λόφος Σκουζέ ή αλλιώς λόφος του Αγίου Αιμιλιανού ευρίσκεται βόρεια του Κολωνού στην Αθήνα. Παλιά ονομάζετο «λόφος της Ευχλόου Δήμητρας» επειδή ήταν κτισμένος στην θέση του το ιερό της. Πριν από το 1840 ο λόφος δεν είχε καμία σχέση με την μορφή την οποία έχει στην σημερινή εποχή. Ήταν μια έκταση με χωράφια χωρίς βλάστηση. Πριν από την επανάσταση η οικογένεια Σκουζέ απέκτησε πολλές εκτάσεις στην περιοχή. Για τον λόγο αυτό και ο λόφος επικράτησε να έχει το όνομά της, Λόφος Σκουζέ. Η ονομασία αυτή διατηρείται μέχρι και σήμερα.

Από τα παλαιά χρόνια μέχρι και μετά την απελευθέρωση από τους Τούρκους οι παλαιοί Αθηναίοι οι οποίοι είχαν την οικονομική ευχέρεια να διατηρούν εξοχικά κτήματα έκτιζαν εκκλησίες ιδιωτικές σε Αγίους, των οποίων την μνήμη τιμούσαν και

γιόρταζαν την καλοκαιρινή εποχή. Με αυτό τον τρόπο απολάμβαναν την εξοχή, τις χαρές των Αθηναϊκών περιβολιών και εκπλήρωναν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα. Ένα από αυτά τα εκκλησάκια ήταν και ο Άγιος Αιμιλιανός, στον λόφο Σκουζέ, ο οποίος θεωρούνταν προστάτης των Αθηναίων κατά της ελονοσίας που συχνά μάστιζε την πόλη.

Εικ.41
Το εκκλησάκι του Αγίου Αιμιλιανού
εκείνη την εποχή

Ο Παναγής Σκουζές, ένας πρόκριτος Αθηναίος με έντονη δράση στην απελευθέρωση της Ακρόπολης, βορειοδυτικά του λόφου είχε στην κατοχή του ένα κτήμα περίπου 15 στρέμματα. Εκεί έκτισε ένα οικισμό για να παραθερίζει το καλοκαίρι. Μετά τον θάνατό του, κηδεύθηκε νότια του Αγίου Αιμιλιανού και ο περιβάλλων χώρος περιήλθε στην κατοχή της κόρης του. Ο γιός του, Γεώργιος Σκουζές (1787-1884) αγόρασε την γύρω έκταση με το νοτιοανατολικό της λόφο δημιουργώντας έτσι ένα μεγάλο κτήμα το οποίο και περιέφραξε. Αυτό ήταν κατάφυτο με ελαιόδενδρα στο μεγαλύτερο μέρος του. Η κύρια ονομασία του λόφου ήταν λόφος του Αγίου Αιμιλιανού λόγω της εκκλησίας που υπήρχε στην παρυφή του, πριν αποκτήσει εκείνη του ιδιοκτήτη του. Την έκταση εκείνη, γύρω στα 80 στρέμματα, αγόρασε ο Σκουζές από διάφορους ιδιοκτήτες, αλλά και από ξένους οι οποίοι είχαν επενδύσει σε γη την περίοδο της απελευθέρωσης. Ο ίδιος φύτεψε στον λόφο εκλεκτά ελαιόδενδρα, πεύκα, κυπαρίσσια, κάποια είδη οπωροφόρων, ακόμα και σουλτανίνα σταφίδα. Εγκατέστησε και ατμομηχανή ανεβάζοντας νερό στον λόφο, μία κίνηση πρωτοποριακή για τα δεδομένα της εποχής εκείνης.

Επίσης εφρόντισε να αναστηλώσει και το βυζαντινό εκκλησάκι του Αγίου Αιμιλιανού, το οποίο αποτελούσε πόλο έλξης των κατοίκων από τις γειτονικές συνοικίες. Θύμιζε σε πολλούς επισκέπτες τα παλαιά και τα άσχημα χρόνια, την μακροχρόνια σκλαβιά, την ελπίδα και την απογοήτευση. Το 1854 το μικρό

εκκλησιάκι κατέρρευσε εξαιτίας του σεισμού. Αμέσως μερίμνησε να στηθεί ένα μαρμάρινο προσκυνητάρι και τον επόμενο χρόνο ένα ξύλινο ξωκκλήσι. Λίγα χρόνια μετά, στην θέση του παλιού ναϊδρίου, κτίστηκε μία δεξαμενή. Η παράδοση της τοπικής κοινωνίας έλεγε πως το νερό, το οποίο ανέβαζαν την ημέρα, το βράδυ εξαφανιζόταν. Θεωρούσαν αμαρτία την κατασκευή της δεξαμενής στην θέση της εκκλησίας. Για τον λόγο αυτό και έκαιγαν το καντήλι, επάνω στην δεξαμενή, εις ανάμνηση της καταστραμμένης εκκλησίας.

Ο λόφος πέρασε σε άλλα χέρια το 1918. Κόντεψε να πέσει θύμα, της ανοικοδόμησης όταν οι πολιτικές παρεμβάσεις ακολουθούσαν η μία την άλλη. Τελικά η περιοχή κηρύχθηκε δασωτέα το 1915.

Ο κανονικός ναός του Αγίου Αιμιλιανού, θεμελιώθηκε το Μάϊο του 1935. Από την εποχή εκείνη συνεχίζει την παράδοση έχοντας αναλάβει φιλανθρωπική δράση, στα πλαίσια της οποίας λειτουργεί και το «Σπίτι της γαλήνης» (οδός Ιωαννίνων και Ιοκάστης).

δ. Η σημερινή πόλη

Ο Κολωνός, σήμερα, είναι μια πυκνοκατοικημένη περιοχή με ελάχιστους ελεύθερους χώρους.

Διασχίζεται από την οδό Λένορμαν και εξυπηρετείται από την γραμμή 2 του μετρό και τον σταθμό Λαρίσης, αλλά και από τον ηλεκτρικό σιδηρόδρομο και τον σταθμό Αττικής. Ο ποταμός Κηφισσός ο οποίος διέσχιζε τον Κολωνό, έχει πια υπογειοποιηθεί κάτω από την λεωφόρο Κηφισσού.

Ο Κολωνός είναι μια γειτονιά με έντονη την παρουσία των οικονομικών μεταναστών. Η αγορά των επαγγελματικών ακινήτων είναι αρκετά περιορισμένη στην συνοικία όχι μόνο λόγω οικονομικής στενότητας εξαιτίας της κρίσης, αλλά και επειδή η συνοικία αυτή έχει υποβαθμισθεί σε μεγάλο βαθμό.

Η διαμονή στην συνοικία δεν είναι ιδιαίτερα ευχάριστη αφού ο Κολωνός διασχίζεται από πολλές οδικές αρτηρίες με μεγάλη κυκλοφοριακή κίνηση. Περπατώντας κανείς, στην περιοχή αυτή, έρχεται αντιμέτωπος με πολλές αντιφάσεις. Παλαιά σπιτάκια, χαμηλά και άλλα εγκαταλελειμμένα, στέκονται περήφανα δίπλα στις πανύψηλες καινούργιες πολυκατοικίες, κάποιες με έντονο χρώμα τερακότας και με τραβήγματα διακοσμητικά, σκιάζοντας έντονα τις μικρές παλαιές οικίες.

Εικ.42

Η ανομοιομορφία μεταξύ των νεόδμητων πολυκατοικιών
και
πτωχικών χαμηλών σπιτιών

Οι νεόδμητες πολυκατοικίες δημιουργούν την αίσθηση του νέου και του μοντέρνου στοιχείου, ενώ οι παλαιές της εποχής του 60 ή και πιο πριν ακόμη, φαίνονται υποταγμένες στην κακή τους μοίρα, μαρτυρώντας τα δύσκολα χρόνια που πέρασαν.

Τοίχοι ροζ και κίτρινοι από γκρεμισμένα σπίτια φαίνονται ελάχιστα πίσω από υψηλά μέσα σε χόρτα, οικόπεδα τα οποία θα κτισθούν. Αρκετές κατοικίες της παλαιάς εποχής κατεδαφίσθηκαν, άλλες έχουν εγκαταλειφθεί και άλλες πωλούνται. Υπάρχουν ακόμα σπίτια διώροφα τα οποία κατοικούνται, με γυαλισμένες πόρτες και κεντημένες κουρτίνες, αλλά και σπίτια κλειστά από το 30 και το 50, διώροφα, στο «πουθενά». Επίσης στην οδό Άστρους, στο κέντρο του Κολωνού, υπάρχουν μισογκρεμισμένα σπίτια με σκουριασμένες καγκελόπορτες οι οποίες ανοίγουν ελάχιστα για να εισχωρήσει κανείς στο εσωτερικό του σπιτιού, χωρίς έπιπλα, με ξερχαβαλωμένα δάπεδα, με γύψινες διακοσμήσεις στο ταβάνι, με πόρτες μισάνοικτες ή και εντελώς παραβιασμένες, αφού κάποιες από αυτές αποτελούν καταφύγιο για τους περιθωριοποιημένους ανθρώπους.

Σήμερα η Αθήνα πλημμύρισε με ψυχρούς και τσιμεντένιους όγκους. Διασώζονται όμως μέχρι σήμερα κατά τόπους τα παλαιά πεζοδρόμια του Δήμου Αθηναίων με τα μαρμάρινα αγκωνάρια, εξάισια δείγματα μιας αστικής φροντίδας. Τα πεζοδρόμια αυτά τα οποία ξηλώνονται σε όλη την Αθήνα και αντικαθίστανται από τσιμέντο,

δηλώνουν πως ο Κολωνός ήταν κομμάτι της πρωτεύουσας από πολύ παλαιά. Σήμερα είναι λησμονημένος με την ζωή του να κυλά κάτω από τις ράγες. Οι κάτοικοι φυλάνε ακόμη ένα από τα πιο αρχαία κομμάτια της παλαιάς Αθήνας.

1. Η ζωή σήμερα

Η ζωή στον Κολωνό τρέχει με γρήγορους ρυθμούς όχι μόνο λόγω της μεγάλης κυκλοφορίας, αλλά και λόγω της ραγδαίας ανάπτυξης. Στην οδό Λένορμαν έχουν συρρικνωθεί τα περισσότερα εμπορικά καταστήματα της συνοικίας και αρκετές κοινωνικές χρήσεις, απαρτίζοντας το κύριο γραμμικό κέντρο της. Αποτελεί λοιπόν η οδός αυτή το βασικό, εμπορικό και κοινωνικό κέντρο του Κολωνού. Οι άνθρωποι οι οποίοι διαμένουν στην συνοικία αυτή είναι παλιοί βέροι Αθηναίοι, αλλά και νέοι με ενδιαφέροντα, όνειρα και ανοικτό μυαλό, αστοί, άνθρωποι του μόχθου, εργάτες, ιδιοκτήτες συνοικιακών μαγαζιών και οικογενειάρχες αλλά και οικονομικοί μετανάστες.

Η συνοικία του Κολωνού κάποτε αποτελούσε την περιοχή κατοικίας της ελίτ των πλουσίων Αθηναίων. Πολλοί σύγχρονοι άνθρωποι του πνεύματος επέλεξαν να μείνουν σε αυτή για αρκετά χρόνια, έως και πρόσφατα. Κάποιοι από αυτούς είναι ο Ανδρέας φραγκιάς, ο συνθέτης Μεντής Σπήλιος, ο δημοσιογράφος Νώντας Ανδρικόπουλος ο οποίος έγραψε και το βιβλίο «Ο Λόφος», αλλά και ο τραγουδιστής Δημήτριος Καββαδίας.

Επίσης, στην συνοικία του Κολωνού σήμερα στεγάζεται το κυριακάτικο σχολείο μεταναστών επί της οδού Άργους, το οποίο έχει παραχωρηθεί εθελοντικά και τα έξοδά του καλύπτονται από δωρεές. Ξεκίνησε με ελάχιστους μαθητές και δύο δασκάλους και σήμερα απαρτίζεται από δεκαέξι τμήματα 300 μαθητών με σαράντα δασκάλους και πολλούς εθελοντές στην γραμματειακή, εκπαιδευτική και αντιρατσιστική υποστήριξη. Σκοπός είναι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, δωρεάν, στους μετανάστες βοηθώντας την ομαλή ένταξή τους στην πολιτεία.

2. Αξιοθέατα

Τα πιο σημαντικά αξιοθέατα του Κολωνού, σήμερα είναι τα εξής:

1. Το Δημόσιο καπνεργοστάσιο(με συνολικό εμβαδό 9.085 τμ.) : Ευρίσκεται επί της οδού Λένορμαν, στα σύνορα Κολοκυνθούς – Κολωνού. Οικοδομήθηκε το 1927 και αποτελεί θαυμάσιο δείγμα της βιομηχανικής αρχιτεκτονικής του μεσοπολέμου. Στα χρόνια λειτουργίας του απασχολούσε 3.000 εργάτες. Σήμερα στον ίδιο χώρο, στεγάζεται η Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων.

Εικ.43

Το Δημόσιο καπνεργοστάσιο σήμερα
επί της οδού Λένορμαν
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

2. Η ΒΙΟ: Ευρίσκεται επί της οδού Λένορμαν με ιστορία που κρατά πριν το 1880. Τότε ήταν σιδηρουργείο της εποχής. Αργότερα στην ίδια τοποθεσία έγινε το κεντρικό ταχυδρομείο και σήμερα είναι κέντρο διαλογής Αττικής των ΕΛΤΑ.

3. Επί της οδού Ναυπλίου, μεταξύ των οδών Πέτρας και Λένορμαν, στεγάζεται σήμερα το λιθόκτιστο κεραμοσκεπές κτίριο το οποίο είχε κατασκευασθεί από το ελληνικό Δημόσιο το 1918. Το κτίριο αυτό αρχικά είχε παραχωρηθεί, τιμής ένεκεν,

σε πολεμιστή του μακεδονικού αγώνα και αργότερα μισθώθηκε από το ελληνικό κράτος για να στεγάσει ένα εξατάξιο σχολείο μέχρι το 1996. Δύο χρόνια μετά την μετακίνηση του σχολείου, σε νέο κτίριο του ΟΣΚ, τελικά κρίθηκε διατηρητέο και αποτελεί ένα ενδιαφέρον δείγμα της αρχιτεκτονικής του μεσοπολέμου. Πρόκειται για ένα ισόγειο κτίριο 350 m² με μπροστινή όψη πέτρινη η οποία εξακολουθεί να έχει την 300 m² εσωτερική πρώην σχολική αυλή του. Το 2000 σε αυτό το χώρο, ιδρύθηκε το νέο πολυμορφικό θέατρο «επί Κολωνώ» με μέλη της θεατρικής ομάδας NAMA. Ο σύγχρονος σχεδιασμός και οι παρεμβάσεις σεβάσθηκαν την πρώτη μορφή του κτιρίου χρησιμοποιώντας τα παραδοσιακά δομικά στοιχεία και υλικά.

Εικ.44

Το θέατρο «επί Κολωνώ» στην οδό Ναυπλίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

3. Φυσικά αξιοθέατα

Φυσικά αξιοθέατα της συνοικίας είναι ο λόφος Κολωνού, ο λόφος Σκουζέ και το αρχαιολογικό πάρκο της Ακαδημίας Πλάτωνος.

Ο λόφος του Κολωνού ο οποίος ευρίσκεται δύο περίπου χιλιόμετρα από το κέντρο της Αθήνας και έχει τεράστια ιστορική αξία σηματοδοτεί έναν βασικό πνεύμονα πρασίνου, αλλά και την ασφαλιστική δικλείδα η οποία συνδέει την αρχαία με την σύγχρονη πρωτεύουσα. Σήμερα είναι κατάφυτος και υπάρχουν παγκάκια, μονοπάτια και δρομάκια περιποιημένα κάνοντας το τοπίο ένα ευχάριστο χώρο αναψυχής, διασκέδασης και ξεκούρασης του περιπατητή. Γύρω του, εκεί που σβήνουν οι πράσινες πλαγιές του, απλώνεται η συνοικία. Νοτιοδυτικά του υπάρχουν οι πτωχές γειτονιές, αλλά και χώροι παραμονής και ξεκούρασης, καφετέριες και μπαρ στο ημίφως. Αποτελεί σημείο συνάθροισης για τους κατοίκους και για τον λόγο αυτό ενισχύεται η ύπαρξη ενός υπαιθρίου θεάτρου, μιας παιδικής χαράς και ενός αναψυκτηρίου. Εκτός από την προσφορά της σκιάς, της δροσιάς και της επικοινωνίας παρέχει μία από τις πιο όμορφες θέες στην Ακρόπολη. Εκτός από κέντρο περιπάτου και ψυχαγωγίας, αποτελεί και αρχαιολογικό χώρο ο οποίος προσελκύει ξένους επισκέπτες της Αθήνας. Τα δύο μνημεία των αρχαιολόγων Λενορμάν και Μύλλερ στην κορυφή του λόφου συγκινούν, κάθε περαστικό ή ξένο, στέκοντας εκεί για να μας θυμίζουν την προσφορά και την αγάπη τους για την Ελλάδα.

Ο λόφος Σκουζέ, σήμερα, ευρίσκεται πλησίον των σταθμών του μετρό της Αττικής και των Σεπολίων. Είναι ένας λόφος γεμάτος με συκιές, μουριές, ελιές, κυπαρίσσια, πεύκα και πολλά άλλα είδη δένδρων και άλλων φυτών, ο οποίος «κρύβει» την πετρόκτιστη εκκλησία του Αγίου Αιμιλιανού. Τα σκαλοπάτια της εκκλησίας μας οδηγούν στην κορυφή του λόφου, όπου ομοιάζουν με φαντάσματα τα σκουριασμένα χαλάσματα της παιδικής χαράς. Αυτή η γειτονιά ομορφαίνει με χαρακτηριστικής αρχιτεκτονικής, μονοκατοικίες κτισμένες πριν από το 40. Γοητεύεται κανείς κάνοντας βόλτα στην συνοικία αυτή, στις πλατείες της και στους καταπράσινους με φυτά λόφους της.

4. Αθλητισμός

Σημαντική είναι η παρουσία των αθλητικών κέντρων και των ιδιωτικών αθλητικών συλλόγων.

Εικ.45

Άποψη του κλειστού κολυμβητηρίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Ο Κολωνός διαθέτει κλειστό κολυμβητήριο επί της οδού Λεάνδρου και Ιφιγενείας, δύο Δημοτικά Αθλητικά Κέντρα Νεότητας επί των οδών Λένορμαν – Αλεξανδρείας και Λένορμαν – Κάδμου, σύλλογο μπάσκετ του «ΑΕΣ ΙΑΣΩΝ» ένα σύλλογο ποδοσφαίρου επί των οδών Αίμωνος και Καλλικλέους και τον αθλητικό όμιλο κωφών.

Εικ.46

Ο σύλλογος μπάσκετ του «ΑΕΣ ΙΑΣΩΝ»

Τέσσερα σωματεία του Κολωνού με ομάδες κολύμβησης και καλαθοσφαίρισης η «Αθηνά», ο «Κολωνός», ο «Νηρέας» και ο «Οιδίποδας» έκλεισαν εξαιτίας οικονομικών δυσκολιών.

Δυστυχώς οι αθλητικοί σύλλογοι στηρίζονται στις μηνιαίες συνδρομές των κηδεμόνων των παιδιών, μιας και λόγω της οικονομικής κρίσης δεν επαρκούν οι πόροι της πολιτείας.

5. Εκκλησίες

Η συνοικία του Κολωνού διαθέτει επίσης και αρκετές εκκλησίες με μεγάλο ιστορικό παρελθόν. Ο Άγιος Αιμιλιανός, ο Άγιος Τρύφωνας, ο οποίος κτίστηκε στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, ο Άγιος Γεώργιος, ο Άγιος Κωνσταντίνος «ο παλαιός», ο Εσταυρωμένος, η Παναγίτσα και η Αγία Ελεούσα, ένα μεσαιωνικό εκκλησάκι κτισμένο στα δύσκολα χρόνια της τουρκοκρατίας αποτελούν τις πιο σημαντικές. Δεν υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο έθιμο, εκτός από τα πανηγύρια. Συνηθίζεται κάθε φορά που κάποιος Άγιος ή Αγία γιορτάζει και υπάρχει εκκλησία στην συνοικία, να γίνεται περιφορά της εικόνας αλλά και πανηγύρι με μικροπωλητές.

Εικ.47
Η εκκλησία
του
Αγίου Τρύφωνα
στην συνοικία της Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.48
Η εκκλησία
του Αγίου Κωνσταντίνου
στην συνοικία του Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.49

Η εκκλησία του Εσταυρωμένου
στην συνοικία του Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

6. Πολιτισμός

Σήμερα υπάρχουν στον Κολωνό αρκετά κέντρα ψυχαγωγίας.

Διάφορα πολιτιστικά κέντρα της συνοικίας είναι το Κέντρο Τεχνών, στο οποίο στεγάζεται το νέο πολυμορφικό θέατρο «Επί Κολωνώ» επί της οδού Ναυπλίου, το Δημοτικό Πολιτιστικό Κέντρο Κολωνού, «Το Δωδεκανησιακό Σπίτι» επί της οδού Δωδώνης και το κέντρο Ραπτικής επί της οδού Πύλου.

7. Σχολεία

Στον Κολωνό σήμερα συνολικά λειτουργούν επτά Σταθμοί Προσχολικής Αγωγής, επτά Σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης, δύο Γυμνάσια και τρία Λύκεια. Το 6^ο Δημοτικό Σχολείο χαρακτηρίζεται ως ειδικό για παιδιά με ειδικές ανάγκες, ενώ στο ίδιο συγκρότημα στεγάζεται και το 6^ο Ειδικό Νηπιαγωγείο. Στην συνοικία λειτουργούν το 50^ο Γυμνάσιο και Λύκειο επί των οδών Χατζηαποστόλου και Δόρδου, αλλά και το 52^ο Γυμνάσιο και Λύκειο Αθηνών επί της οδού Τριπόλεως.

8. Ψυχαγωγία

Πολλοί κινηματογράφοι, καφενεία και ταβερνάκια της παλαιάς εποχής, τα οποία αποτελούσαν σημείο συνάντησης για τους κατοίκους, χρησιμοποιούνται πλέον είτε για άλλους σκοπούς είτε σώζονται και λειτουργούν με βάση τις σύγχρονες ανάγκες.

Από τους πιο σημαντικούς κινηματογράφους, που λειτούργησαν τις περιόδους 1945- 1986, ήταν οι εξής:

i. Η «Άξελ» επί της οδού Λένορμαν και Καμβουνίων: Αυτός λειτούργησε από το 1945 έως το 1946.

ii. Ο θερινός κινηματογράφος «Αθήναι» επί των οδών Άργους και Λένορμαν: Αυτός λειτούργησε από το 1957 έως το 1975 και στην θέση του σήμερα υπάρχει πάρκινγκ.

Εικ.50

Άποψη του κινηματογράφου "Αθήναι"

iii. Ο κινηματογράφος «Άκρον» επί της οδού Λένορμαν: Αυτός λειτούργησε από το 1950 έως το 1974 και τώρα χρησιμοποιείται ως αλυσίδα fast food.

Εικ.51

Άποψη του κινηματογράφου "Άκρον"

iv. Ο θερινός και χειμερινός κινηματογράφος «Αριάννα» ιδιοκτησία του Π. Σαίτη επί της οδού Λένορμαν, στο τέρμα Κολοκυνθούς: Αυτός λειτούργησε από το 1965 έως το 1971 και σήμερα στην θέση του λειτουργεί κατάστημα.

v. Ο χειμερινός και θερινός κινηματογράφος «Λένορμαν» με χωρητικότητα 700 θέσεων και συρόμενη οροφή επί της οδού Λένορμαν: Αυτός λειτούργησε τις περιόδους 1963 – 1986 και στην θέση του τώρα, έχει κτισθεί πολυκατοικία.

Εικ.52

Άποψη του κινηματογράφου "Λένορμαν" (σκίτσο)

Από τα πιο παλαιά καφενεία και στέκια εκείνης της εποχής ήταν το καφενείο του Μπάμπη επί της οδού Αλεξανδρείας, του Τσόλη δίπλα από τον κινηματογράφο «Άκρον», ο «Αττικός του Μαμάη» επί της οδού Μύλων και Λένορμαν, καθώς και το «Κορίτσι της Γειτονιάς» επί της οδού Παλαμηδίου και Δημοσθένους, το οποίο λειτουργεί μέχρι και σήμερα με νέα διεύθυνση.

Εικ.53
Ο «Αττικός του Μαμάη» το 1936

Εικ. 54
Το «κορίτσι της γειτονιάς»,
το 1937

Εικ.55
Το «κορίτσι της γειτονιάς»,
σήμερα

Μέσα στο γκρίζο τοπίο της χαώδους πόλης μοναδική όαση αποτελούν οι πλατείες οι οποίες χαρίζουν με την παρουσία τους ευεξία και ομορφιά. Κάποιες από αυτές που μπορεί να επισκεφθεί κανείς είναι η πλατεία Σωτήρη Πέτρουλα (πρώην Αγίου Κωνσταντίνου), η πλατεία Πανταζοπούλου και η πλατεία Μπεκιάρη. Συνήθως εκεί διασταυρώνεται κανείς με ξένους μετανάστες, πακιστανούς, παιδιά, ηλικιωμένους, γυναίκες, άνδρες και οικογενειάρχες που διαμένουν στην συνοικία και μοιράζονται λίγες ώρες ευχαρίστησης ξεκούρασης και παιχνιδιού με τα παιδιά τους και τους υπόλοιπους συνανθρώπους τους.

Γ. Συνοικία Σεπολίων

Τα Σεπόλια είναι μία από τις συνοικίες της 4^{ης} Δημοτικής Κοινότητας του Δήμου Αθηναίων.

α. Η δημιουργία της πόλης

Τον 19^ο αιώνα τα Σεπόλια ήταν χωριό της Αθήνας, γεωγραφικά διακριτό από την πόλη. Στην απογραφή του 1879 ο πληθυσμός ανερχόταν στους 278 κατοίκους.

Κατά την διάρκεια της τουρκοκρατίας και τα πρώτα χρόνια μετά την ελληνική επανάσταση, η περιοχή ήταν γνωστή ως «οι Μύλοι των Αθηνών» διότι εκεί άλεθαν το σιτάρι οι Αθηναίοι. Η περιοχή αυτή τότε είχε πολλούς νερόμυλους και μεγάλα κτήματα.

Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα αποτελούσε ένα σημαντικό χώρο καλλιέργειών της αγροτικής παραγωγής της Αθήνας. Η ονομασία Σεπόλια προέρχεται από την φράση «έξω από την πόλη», διότι η περιοχή εκείνη την εποχή δεν ανήκε στο σχέδιο πόλεως και δεν ήταν ασφαλτοστρωμένη. Σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση και στην οικιστική εξέλιξη της περιοχής έπαιξε η δημιουργία των σιδηροδρόμων Λαρίσης και Πελοποννήσου (1882-1892), η κατασκευή των σιδηροδρομικών γραμμών της Αττικής για Λαύριο και Κηφισιά (1885), αλλά και η δημιουργία εργοστασίων στην περιοχή. Τα Σεπόλια ήταν λίγο πιο κάτω από τις γραμμές του τραίνου, Μύλοι Αθηνών (γραμμή ΣΕΚ Πειραιά-Πάτρας από το 1885) και σταθμός των ΣΕΚ (επί της τότε γραμμής Πειραιά-Λιμένα), σημερινός σταθμός Λαρίσης-Παπαπουλίου, που εγκαινιάσθηκε το 1904. Στο σχέδιο πόλεως εντάχθηκε το 1893.

Εικ.56

Μύλοι Αθηνών

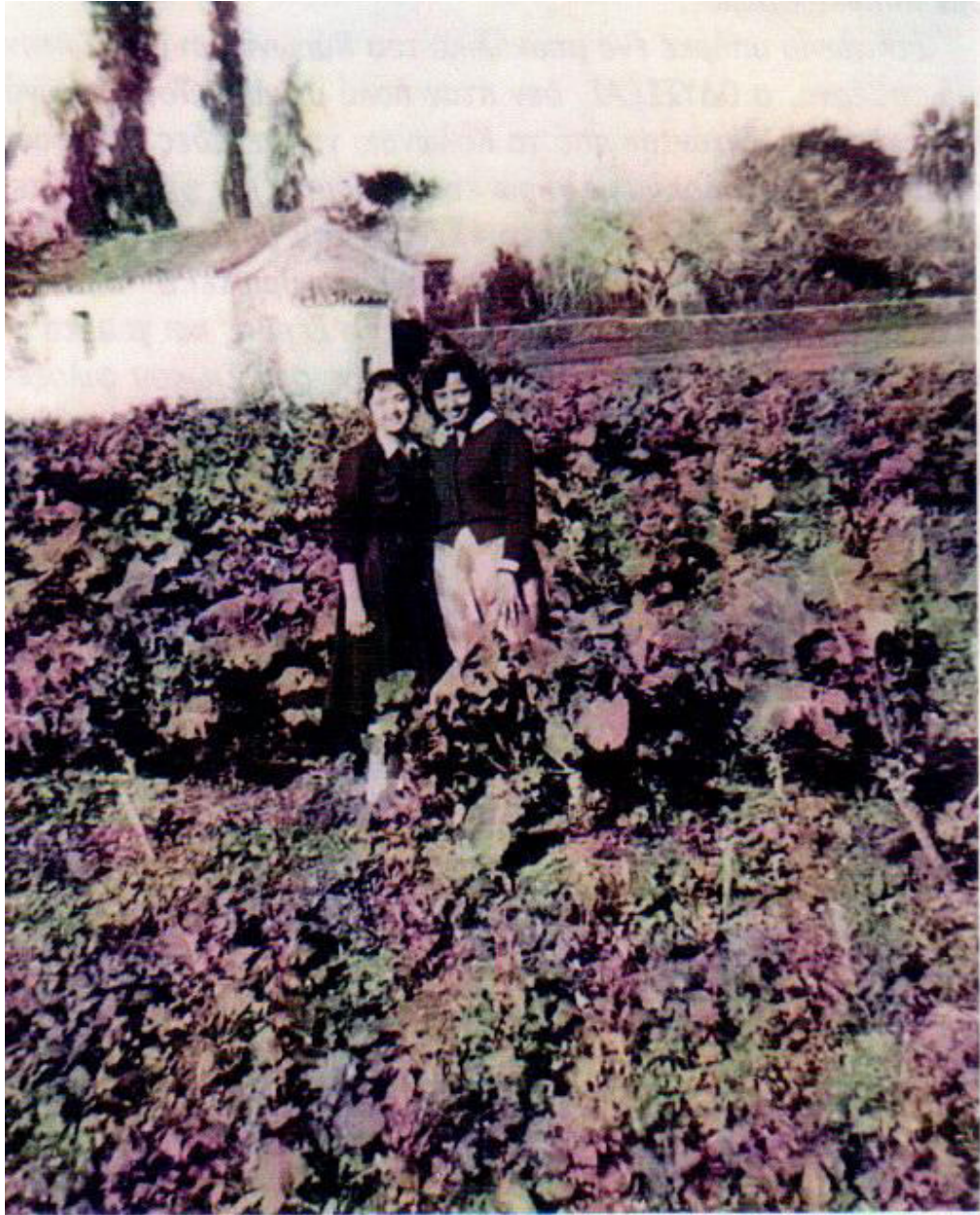
(Γραμμή ΣΕΚ Πειραιά-Πάτρας, 1885)

και

Σταθμός των ΣΕΚ

(επί της τότε γραμμής Πειραιά-Λιμένα),
σημερινός σταθμός Λαρίσης-Παπαπουλίου)

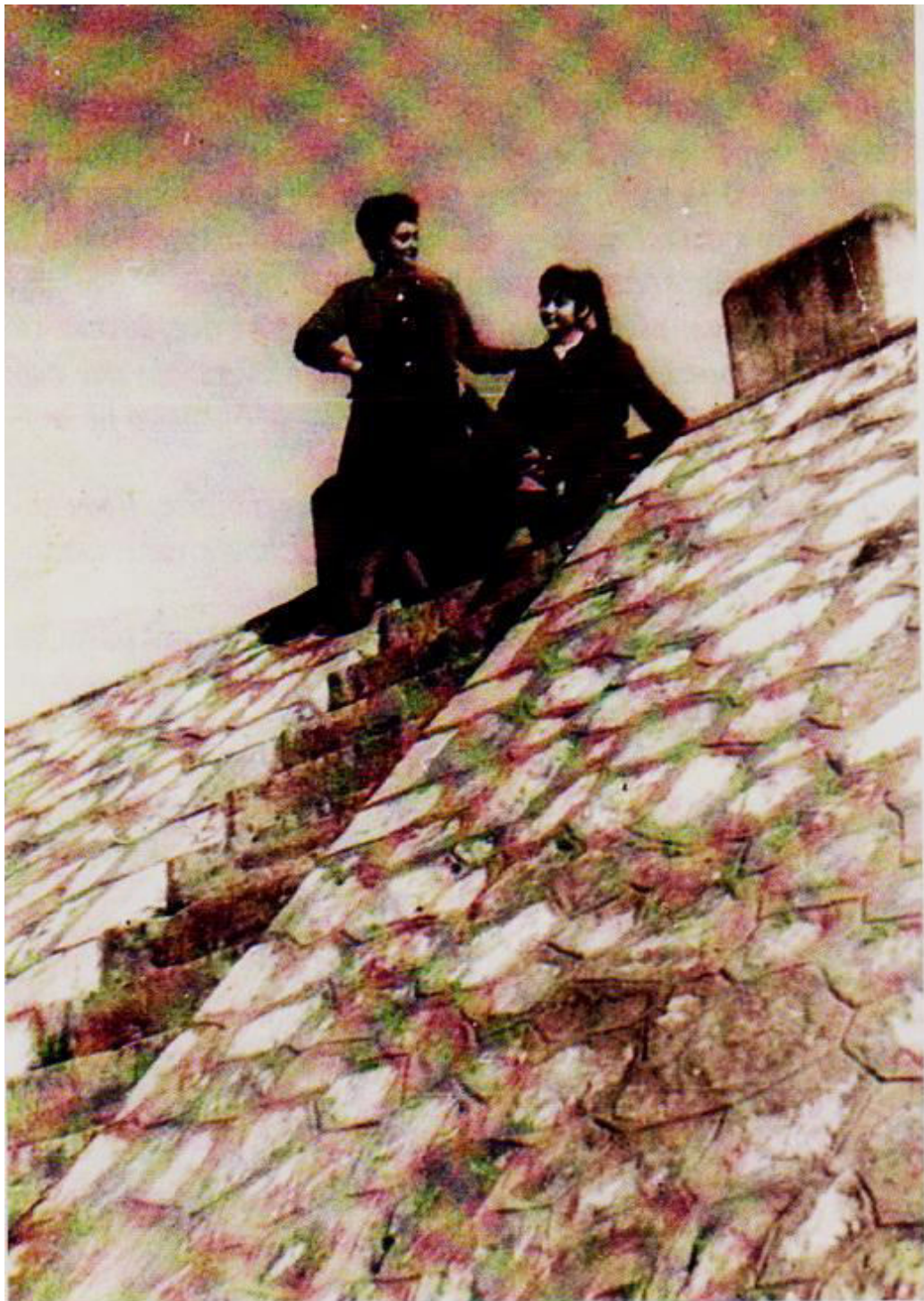
Για αρκετό διάστημα τα Σεπόλια εξακολουθούσαν να είναι σαν χωριό μέσα στην Αθήνα. Διέθεταν αρκετά περιβόλια, λαχανόκηπους, αλλά και μικρά ποταμάκια και πολλά ρεύματα, τα οποία εξέρχονταν από τον Κηφισσό και τους παραποτάμους του. Ανάμεσα στα περιβόλια υπήρχαν χώροι μεγάλοι όπου τα παιδιά έπαιζαν και επιδίδονταν σε αθλητικές δραστηριότητες.

Γράμμου. Λαχανόκηπος Στο Βάθος εκκλησιάκι Αγ. Ζώνης.
Πίσω από τη μάντρα ήταν το ΑΛΣΟΣ ΚΑΝΤΟΡΟΥ

Εικ.57
Λαχανόκηποι στα Σεπόλια

Η οδός Δυρραχίου τότε ήταν κεντρικός δρόμος, που οδηγούσε στο ποτάμι τον Κηφισσό. Πολλοί Αθηναίοι με τις άμαξες έρχονταν για περίπατο.

*Στην όχθη του Κηφισού. Με σκαλοπάτια υπήρχε πρόσβαση
στο ποτάμι.*

Εικ.58

Σκάλες στις όχθες του Κηφισσού

Εκείνη την εποχή υπήρχαν και κέντρα διασκέδασης όπως αυτό στη γέφυρα Ροσινιόλ και πολλοί θερινοί κινηματογράφοι. Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία κάτοικοι θυμούνται τα Σεπόλια με λίγα σπίτια χαμηλά σε ύψος, ενώ από το καπνεργοστάσιο μέχρι το λόφο Σκουζέ υπήρχαν περιβόλια και πλινθόκτιστα σπίτια. Η ζωή των ανθρώπων εκείνη την περίοδο ήταν λιτή και δύσκολη. Αυτοί οι άνθρωποι εργάζονταν σκληρά στα περιβόλια και στα εργοστάσια της περιοχής. Η μεσαία τάξη, δηλαδή οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι προνομιούχοι, ζούσαν λίγο παραπάνω στην «Φωκίωνος Νέγρη», ενώ η «ελίτ» της εποχής έμενε στον Άγιο Παντελεήμονα. Η διαχωριστική γραμμή, μεταξύ των δημοσίων υπαλλήλων και των πτωχών εργατών, ήταν οι γραμμές του τραίνου στην οδό Κωνσταντινουπόλεως.

Στο χώρο στον οποίο σήμερα λειτουργεί το 54^ο Γυμνάσιο και Λύκειο Αθηνών ευρίσκετο το εργοστάσιο Άτλας το οποίο άρχισε να λειτουργεί το 1920, όταν η περιοχή δεν κατοικούνταν. Τα προβλήματα ξεκίνησαν όταν το εργοστάσιο τσιμέντου δημιουργούσε προβλήματα ρύπανσης με αποτέλεσμα οι κάτοικοι της περιοχής να αδυνατούν να αναπνεύσουν, ενώ οι οικίες τους και τα ρούχα τους λερώνονταν με σκόνη και σκουριά. Αφού κινητοποιήθηκαν οι κάτοικοι και ο σύλλογος «Αναγέννηση», το εργοστάσιο τελικά σταμάτησε να λειτουργεί το 1962 και στην θέση του κτίστηκε το σχολείο, ένα πάρκο που πήρε το όνομα Άτλας (πάρκο Άτλαντα ονομάζεται σήμερα) και αθλητικοί χώροι. Πριν ακόμα το εργοστάσιο αυτό κτισθεί και λειτουργήσει, υπήρχαν και άλλα εργοστάσια όπως το «Κοροπούλη» και το «Βότρυς».

Εικ.59

Το πρώην εργοστάσιο φελλών και πωμάτων
«Κοροπούλη»
χαρακτηριζόμενο σήμερα ως κοινόχρηστος χώρος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Το εργοστάσιο «Βότρυς», ήταν ένα από τα πολλά εργοστάσια οινοποιίας που δημιούργησε η ελληνική εταιρεία οίνων και οινοπνευμάτων (Ε.Ε.Ο.Ο.). Ιδρύθηκε τον Μάιο του 1906 και αποτέλεσε την μόνιμη επιλογή για την επεξεργασία της σταφίδας και την οινοποίηση της χλωρής σταφίδας. Ολοκλήρωσε το μεγαλύτερο αποσταγματοποιείο του εργοστασίου στους «Μύλους Αθηνών» με τα πιο ακριβά μηχανήματα απόσταξης οίνου. Έφτιαξε τα γνωστά σε όλους κονιάκ τα οποία αποδείχτηκαν εφάμιλλα των γαλλικών. Από το 1938 μέχρι και το 1979 η διοίκηση του εργοστασίου άλλαξε χέρια και το 1986 η λειτουργία του σταμάτησε οριστικά. Λίγο αργότερα το εργοστάσιο περνά στα χέρια του επιχειρηματία του Γ. Πατατούδη, ο οποίος επιχείρησε να το αξιοποιήσει φτιάχνοντας κέντρο εμπορικό ή πολυσινεμά. Σήμερα μετά από πολλούς αγώνες των Συλλόγων γονέων γίνεται προσπάθεια να στεγασθεί εκεί σχολείο. Δίπλα από το εργοστάσιο «Βότρυς», υπήρχε το εργοστάσιο φελλών και πωμάτων «Κοροπούλη» έκτασης 4,3 στρεμμάτων. Τώρα πια καμία από αυτές τις επιχειρήσεις δεν λειτουργεί, έχουν κριθεί διατηρητέες και καταβάλλονται προσπάθειες να διαμορφωθούν σε κέντρα πολιτισμού και πρασίνου.

Πριν ακόμα από την γερμανική κατοχή στις γραμμές του τραίνου λειτουργούσε και το εργοστάσιο φαρμάκων «Δαμβέργη» το οποίο εξακολουθεί να υπάρχει μέχρι σήμερα με την ονομασία «ΜΕΝΑΡΙΝΙ». Στην τοποθεσία στην οποία σήμερα στεγάζεται και λειτουργεί το 53^ο Γυμνάσιο και Λύκειο Αθηνών ευρίσκετο κάποτε ένα άλσος, σε μικρογραφία του βασιλικού κήπου, στο οποίο μαζί με τον «Τρίτωνα», (μεγάλος αθλητικός χώρος και ομάδα σήμερα) καλλιεργούσαν λουλούδια. Αυτός ο χώρος ανήκε τότε στον Καντόρο ο οποίος διατηρούσε μεγάλο ανθοπωλείο στο Σύνταγμα. Μετά από τις παρακλήσεις των κατοίκων, όταν η περιοχή άρχισε να πυκνοκατοικείται πια, το παραχώρησε μισοτιμής στον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων για να φτιαχθεί σχολείο.

β. Τα πρώτα χρόνια

Την εποχή εκείνη τα Σεπόλια είχαν συγκεντρώσει πολλούς πρόσφυγες, μετά την Μικρασιατική καταστροφή το 1922, οι οποίοι ζούσαν σε δυσμενείς συνθήκες. Ενσωματώθηκαν με τους ντόπιους εργάτες και τα λαϊκά στρώματα που εισέρεαν στην Αθήνα και στεγάσθηκαν χρησιμοποιώντας την αυθαίρετη δόμηση «με την σιωπηρή ανοχή του κράτους». Σταδιακά, στην περιοχή αυτή ξεκίνησαν να συγκεντρώνονται, άνθρωποι από διάφορες περιοχές της Ελλάδας κυρίως όμως από την Πελοπόννησο.

Τα Σεπόλια βασανίσθηκαν σκληρά από την γερμανική κατοχή. Στην κεντρική πλατεία της εκκλησίας του Αγίου Μελετίου (από τις παλαιότερες εκκλησίες της εποχής) υπάρχει μέχρι σήμερα η πλάκα με τα ονόματα των πεσόντων στον πόλεμο με τους γερμανούς.

Εικ.60

Η πλάκα με τα ονόματα των πεσόντων από την γερμανική κατοχή
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Ο Άγιος Μελέτιος, ήταν ένα από τα παλαιότερα εξωκκλήσια του λεκανοπεδίου των Αθηνών, επί της οδού που συνέδεε τα Πατήσια με τα Σεπόλια, κτισμένο το 15^ο – 16^ο αιώνα. Ήταν μετόχι της ομώνυμης μονής του Κιθαιρώνα και το οποίο γκρέμισαν για να δημιουργηθεί η νέα εκκλησία. Την περίοδο της τουρκοκρατίας το σημείο ήταν νευραλγικό αφού ευρίσκετο στην αρχή του «δρόμου της Χασιάς».

Ο Αγ. Μελέτης όταν πρωτοκτίστηκε. Φωτ. 1940. Πρώτο πλάνο οι γραμμές του τραμ.

Εικ.61

Το πρώτο εξωκκλήσι του Αγίου Μελετίου

Στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, το 1872, πιθανολογείται πως κτίστηκε ο Άγιος Μελέτιος «ο παλιός» όπως λένε σήμερα οι κάτοικοι, ο οποίος βρίσκεται υπό επισκευή. Εκείνη την εποχή η ανάπτυξη της συνοικίας των Σεπολίων, οδήγησε στην δημιουργία αυτού του ναού, σε ρυθμό εγγεγραμμένο σταυροειδή άνευ τρούλου, εξυπηρετώντας τις θρησκευτικές ανάγκες των κατοίκων. Ο εξωτερικός διάκοσμος περιορίσθηκε στα τούβλινα πλαίσια των ανοιγμάτων και στα γείσα της στέγης.

Εικ.62

Ο «παλιός» ναός του Αγίου Μελετίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Το 1985 ξεκίνησε να κατασκευάζεται η νέα εκκλησία του Αγίου Μελετίου, η οποία λειτουργεί μέχρι σήμερα και ευρίσκεται απέναντι από την παλαιά.

Εικ.63

Η «νέα» εκκλησία του Αγίου Μελετίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Μέχρι την δεκαετία του 50, τα Σεπόλια με το κέντρο της Αθήνας, επικοινωνούσε με άμαξες, με το τραμ και με ένα λεωφορείο, όπως το αποκαλούσαν οι παλιοί κάτοικοι. Την « Σεπολιώτισα».

Η πλατεία Αγ. Μελέτη πλημμυρισμένη. Φωτ. 1957. Το λεωφορείο «Η Σεπολιώτισα» όπως το αποκαλούσαν οι κάτοικοι.

Εικ.64
Λεωφορείο «Η Σεπολιώτισα»
στην πλημμυρισμένη πλατεία Αγίου Μελετίου

Εικ.65

Το τράμ 8 που εξυπηρετούσε τους κατοίκους
την δεκαετία του 50

Από την δεκαετία του 60 και του 70, κτίσθηκαν πολλές πολυκατοικίες με το σύστημα της αντιπαροχής και με αυτό τον τρόπο δημιουργήθηκε μια πλούσια ποικιλία κτιριακού αποθέματος το οποίο συγκέντρωσε πολλούς ανθρώπους στην περιοχή.

Τέλος παρατηρήθηκε σημαντική βελτίωση των συγκοινωνιών και ολοκληρώθηκε η ασφαλτόστρωση των δρόμων. Από την δεκαετία του 90, ξεκίνησε να έρχεται στην χώρα, μεγάλο ρεύμα οικονομικών μεταναστών από τις Βαλκανικές χώρες.

γ. Η σημερινή πόλη

Τα Σεπόλια είναι συνοικία της Αθήνας η οποία ευρίσκεται βορειοδυτικά της Ομόνοιας. Συνορεύει με τις συνοικίες των Κάτω Πατησίων, του Αγίου Νικολάου και του Κολωνού. Διασχίζεται από την οδό Λιοσίων. Από τα Σεπόλια, διέρχεται η γραμμή 2 του μετρό και η συνοικία εξυπηρετείται από τον σταθμό Σεπολίων. Ο πληθυσμός, βάσει της απογραφής του 2001, ανέρχεται στους 87.672 κατοίκους. Τα Σεπόλια, αλλά και το μεγαλύτερο τμήμα των δυτικών συνοικιών, περιλαμβάνεται στο σχέδιο πόλης από τα τέλη του προηγούμενου αιώνα. Η δόμηση της συνοικίας όμως παραμένει αρκετά χρόνια αραιή με ελάχιστη συγκέντρωση κατά μήκος της οδού Λένορμαν, της συνοικίας γύρω από τον Άγιο Κωνσταντίνο και τον λόφο Κολωνού, καθώς και δυτικά της Λένορμαν στο ύψος της οδού Πύλου. Την περίοδο του μεσοπολέμου η δόμηση μεγαλώνει και πυκνώνει, όμως και πριν τον πόλεμο ακόμη, οι νοτιοδυτικές και δυτικές συνοικίες προς τον Κηφισό παραμένουν αδόμητες έχοντας χαρακτήρα εξωραϊστικό.

Με την κατασκευή του μετρό, το οποίο ευρίσκεται στην συμβολή των οδών Κρέοντος και Ιωαννίνων και αποτελεί την πρώτη σειρά σταθμών του μετρό που λειτούργησαν το 2000, τα Σεπόλια γνωρίζουν μεγάλη ανοικοδόμηση. Ο συντελεστής δόμησης είναι ψηλός (3,00) και οι πολυκατοικίες οι οποίες κτίζονται φθάνουν σε ύψος τους 8-9 ορόφους, ενώ κατηφορίζοντας νοτιότερα της συνοικίας τα ύψη πλησίον του λόφου Σκουζέ και κυρίως του λόφου Κολωνού, χαμηλώνουν σημαντικά. Στο τέλος της διαδρομής, κοντά στην πλατεία Πανταζοπούλου, ξαναεμφανίζονται μεγάλα ύψη στα κτίρια.

Εικ.66

Η είσοδος-έξοδος του μετρό
επί της οδού Αντιγόνης
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βασική χρήση, στην συνοικία αυτή, είναι η κατοικία, κυρίως από μικρομεσαία και λαϊκά στρώματα. Πολλοί είναι αυτοί οι οποίοι επιλέγουν την συνοικία αυτή ως μόνιμη κατοικία λόγω της εύκολης μετακίνησης με τις συγκοινωνίες και το μετρό, της εγγύτητάς της με το κέντρο και την χαμηλή αξία της γης. Μεσίτες τοπικοί αποδίδουν την μονοπώληση ενδιαφέροντος, τόσο για την αγορά όσο και για την ενοικίαση κατοικιών, στην ύπαρξη και στην πρόσβαση στις συγκοινωνίες σε συνδυασμό με τις χαμηλές τιμές της συνοικίας. Παρατηρείται λοιπόν μια τεράστια αύξηση των ποσοστών αντιπαροχής σε όλο το λεκανοπέδιο.

Τα Σεπόλια, σαν λαϊκή εργατική συνοικία και με έντονη βιομηχανική κληρονομιά είναι μια συνοικία η οποία διατηρεί ακόμα σε έντονο βαθμό τον χαρακτήρα της γειτονιάς. Έχει εμπορικές χρήσεις στους βασικούς άξονές της, ενώ ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της είναι οι μικρές βιοτεχνίες ρούχων οι οποίες ευρίσκονται γύρω από το λόφο Σκουζέ ανάμεσα σε κατοικίες. Παλιά χαμηλά σπίτια με κήπο κυρίως γύρω από τους λόφους Σκουζέ και Κολωνού, φούρνους, ψιλικατζίδικα και καφεενεία συναντά κανείς περπατώντας, ενώ αισθητή είναι η έλλειψη χώρων αναψυχής. Όλα αυτά συμβάλλουν στην ενδυνάμωση του τοπικού χαρακτήρα αυτής της συνοικίας.

Έντονη είναι και η παρουσία των μεταναστών στην συνοικία. Τους συναντά κανείς γύρω από την περιοχή του σταθμού του μετρό, σε υπόγεια, σε πεπαλαιωμένες πολυκατοικίες και παρότι ζουν στην συνοικία αυτή, η οποία έχει εύκολη προσπελασιμότητα, λόγω της ύπαρξης μέσων μαζικής μεταφοράς, δεν έχουν αποκλεισθεί κοινωνικά. Αισθητά χαμηλή παρουσία μεταναστών παρατηρείται γύρω από την πλατεία του Αγίου Μελετίου των Σεπολίων και από τον λόφο Σκουζέ του Κολωνού. Επίσης η παρουσία των μεταναστών γίνεται εύκολα αντιληπτή από την δημιουργία εμπορικών μαγαζιών, internet cafe και cafe centers, τα οποία σχηματίζουν πολυπολιτισμικούς χώρους στους οποίους περνούν την καθημερινότητά τους. Σημαντική είναι και η πραγματοποίηση του αντιρατσιστικού φεστιβάλ που γίνεται κάθε χρόνο στο λόφο του Ιππείου Κολωνού, φέρνοντας κοντά με αυτόν τον τρόπο τους μόνιμους κατοίκους της συνοικίας με τους μετανάστες και διευκολύνοντας τις σχέσεις επικοινωνίας μεταξύ τους. Στα σχολεία της συνοικίας παρατηρείται αύξηση του αριθμού ξένων μαθητών.

Σήμερα στα Σεπόλια λειτουργούν συνολικά επτά Σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης, τρεις Σταθμοί Προσχολικής Αγωγής, δύο Γυμνάσια και τρία Λύκεια εκ των οποίων το 9^ο ΕΠΑΛ στεγάζεται προσωρινά σε κοντέινερ, δίπλα στο ιστορικό εργοστάσιο ποτοποιίας «Βότρυς».

Παρότι η οικονομική κρίση έχει κλείσει πολλές από τις παλιές επιχειρήσεις οι οποίες μεσουρανούσαν στον εμπορικό κόσμο για πολλά χρόνια, αλλά και αυτές που ξεκίνησαν να λειτουργούν τα τελευταία έτη, η ζωή και η κίνηση στα Σεπόλια δεν σταμάτησε να υπάρχει.

Εικ.67

Οδός Δυρραχίου

(Ο κεντρικός δρόμος στα Σεπόλια)

(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Στην οδό Δυρραχίου στεγάζονται και λειτουργούν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ενώ σημαντικό εμπορικό και κοινωνικό κέντρο αποτελεί η πλατεία του Αγίου Μελετίου. Σε αυτήν ευρίσκονται συγκεντρωμένα καταστήματα αναψυχής, καφενεία, ουζάδικα, μπαρ και ψητοπωλεία. Η χρήση και η λειτουργία μερικών καταστημάτων παραμένει ίδια, από την δεκαετία του 1960, προσαρμόζοντας την αισθητική του χώρου και των προϊόντων στις νέες ανάγκες αγοράς.

Εικ.68
Πλατεία Αγίου Μελετίου
(Εμπορικό και κοινωνικό κέντρο)
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Αισθητή είναι επίσης και η αθλητική δραστηριότητα. Δύο αθλητικοί σύλλογοι δραστηριοποιούνται στην συνοικία. Αυτοί είναι ο αθλητικός σύλλογος «Άφοβος Σεπολίων», ο οποίος ιδρύθηκε το 1936, στην συνοικία των Σεπολίων και η έδρα του ευρίσκεται στο γήπεδο της Ακαδημίας Πλάτωνος και ο αθλητικός σύλλογος του «Τρίτωνα», ο οποίος ιδρύθηκε το 1942, στην συνοικία των Σεπολίων και η έδρα του ευρίσκεται σε γήπεδο της συνοικίας, απέναντι από τα γραφεία του.

Εικ.69

Ο σύλλογος ποδοσφαίρου «Άφοβος» Σεπολίων

Εικ.70

Ο σύλλογος μπάσκετ «Τρίτωνα» Σεπολίων

Στο σταθμό «Μύλοι Αθηνών» σήμερα στεγάζεται το σιδηροδρομικό μουσείο, δίπλα στο εργοστάσιο «Άτλας» στην θέση του οποίου λειτουργούν αθλητικές εγκαταστάσεις.

Τα προβλήματα της συνοικίας σήμερα είναι πολλά. Η έλλειψη πρασίνου και αθλητικών χώρων, η κυκλοφοριακή συμφόρηση στην οδό Δυρραχίου και σε άλλους κεντρικούς δρόμους, η έλλειψη χώρων στάθμευσης, αλλά και ελεύθερων χώρων οι οποίοι καταλαμβάνονται από παρκαρισμένα αυτοκίνητα, η πυκνή δόμηση η οποία εντάθηκε λόγω της κατασκευής του μετρό και η αύξηση του συντελεστή δόμησης που οδήγησε στην δημιουργία υψηλών πολυκατοικιών χωρίς να συμπεριληφθούν οι προβλεπόμενες αστικές υποδομές είναι αυτά τα οποία ταλανίζουν την συνοικία, καταστρέφοντας το φυσικό περιβάλλον. Η στενότητα του χώρου και η μεγαλύτερη δυνατή εκμετάλλευση της δόμησης είναι περισσότερο έντονες σε περιοχές με χαμηλό οικονομικό εισόδημα όπως παρατηρείται στην συνοικία των Σεπολίων, στην οποία προκύπτει ως βασικό μορφολογικό στοιχείο η τυφλή μεσοτοιχία. Τυφλές μεσοτοιχίες πολλών ορόφων μπορεί να περιμένουν χρόνια μέχρι να φτιαχθεί το διπλανό οικόπεδο για να καλυφθούν. Στην συνοικία αυτή σήμερα έρχεται κανείς αντιμέτωπος από την μια πλευρά με νεόδμητες πολυκατοικίες κοντά στο σταθμό

του μετρό και από την άλλη με παλαιά πτωχικά σπίτια, είτε υπόγεια είτε ισόγεια και χαμηλούς ορόφους κακοσυντηρημένων πολυκατοικιών.

Τα Σεπόλια σε σύγκριση με άλλα σημεία του κέντρου διαθέτουν βασικούς πνεύμονες πρασίνου, τον λόφο Σκουζέ και το λόφο Κολωνού, ενώ συνορεύει και με τον αρχαιολογικό χώρο της Ακαδημίας Πλάτωνος.

Σήμερα το εργοστάσιο «Βότρυς» είναι εγκαταλελειμμένο και αποτελεί στέκι περιθωριακών ατόμων μέσα στα σκουπίδια.

Εικ.71

Το χαρακτήρισαν ως διατηρητέο κτίριο
Εργοστάσιο «Βότρυς»
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Όσο για το εργοστάσιο «Κοροπούλη» η ανάγκη επιτάσσει την άμεση απαλλοτρίωση της γης ώστε να μη χαθεί και η τελευταία εστία πρασίνου. Γίνεται λοιπόν μια προσπάθεια να αξιοποιηθούν οι χώροι των παλαιών εργοστασίων, ικανοποιώντας το αίτημα των κατοίκων και των συλλόγων. Το δημοτικό συμβούλιο χαρακτηρίζει το εργοστάσιο «Βότρυς» «διατηρητέο» και το εργοστάσιο «Κοροπούλη» κοινόχρηστο χώρο με σκοπό, εκτός από πηγή πρασίνου, να αποτελέσει βιομηχανικό μουσείο και πολιτιστικό κέντρο. Εγκαταλελειμμένα υπήρξαν και τα οικοπέδα που είχαν προβλεφθεί να γίνουν σχολεία όπως το 50^ο Λύκειο στα Σεπόλια δίπλα στο μετρό, το 51^ο Λύκειο δίπλα στην Ακαδημία Πλάτωνος

(το οποίο μετά χαρακτηρίστηκε σαν χώρος μουσικού Γυμνασίου) και πολλά άλλα οικόπεδα.

Τέλος, η εταιρεία «Αττικό μετρό» δέσμευσε 178 στρέμματα στην συνοικία, υποσχόμενη χώρο πρασίνου. Αντίθετα ότι απελευθερώθηκε σε γη (80 στρέμματα) κατέληξε με γρήγορους ρυθμούς σε υψηλές πολυκατοικίες.

Η συνοικία μετατράπηκε σε τσιμέντο. Ακόμα και ο χώρος δίπλα στο μετρό ο οποίος χρησιμοποιείται, από ιδιώτη, ως πάρκινγκ οχημάτων ήταν ένας από τους προβλεπόμενους χώρους που θα γινόταν πλατεία. Τα δένδρα κόβονται συνέχεια, πεζοδρόμια καταπατώνται και αυτοκίνητα παρκάρουν άναρχα στα πεζοδρόμια και σε ελεύθερους αστικούς χώρους, οι οποίοι προορίζονται για την δημιουργία χώρων αναψυχής. Η καθημερινή κίνηση στην συνοικία έγινε ιδιαίτερα επικίνδυνη για την σωματική υγεία όλων μας.

B. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η περιφέρεια της Αττικής έχει έκταση 3.808 χλμ² και αποτελεί την μεγαλύτερη σε πληθυσμό και πιο πυκνοκατοικημένη περιφέρεια της Ελλάδας. Αυτό συμβαίνει διότι σε αυτήν ανήκει το πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας που αποτελεί την πρωτεύουσα της Ελλάδας. Εδώ συγκεντρώνεται το 1/3 του πληθυσμού, δηλαδή 3.761.810 κατοίκους βάσει της απογραφής του 2001. Ανήκει στο διαμέρισμα της Στερεάς Ελλάδας.

Η Ακαδημία Πλάτωνος είναι συνοικία στο βορειοδυτικό τμήμα της πόλης της Αθήνας. Έχει έκταση 1 km² και πληθυσμό περίπου 15.000-17.000 κατοίκους ενώ υπάγεται στον Δήμο Αθηναίων.

Οι κάτοικοι της Ακαδημίας Πλάτωνος απασχολούνται στις δημόσιες και στις ιδιωτικές επιχειρήσεις της συνοικίας, στην βιομηχανία πλαστικών ειδών, σε μαγαζάκια, σε σούπερ- μάρκετ, σε μεγάλα και μικρά καταστήματα, σε ταβέρνες, σε καφενεία αλλά και σε βουλκανιζατέρ και συνεργεία μιας και η Ακαδημία ήταν ανέκαθεν βιομηχανική συνοικία.

Επίσης η συνοικία διαθέτει ένα ταχυδρομείο και αρκετές τράπεζες για την εξυπηρέτηση των κατοίκων.

Η Ακαδημία Πλάτωνος δεν διαθέτει σήμερα στους κόλπους της μουσεία, νοσοκομεία, πανεπιστήμια και θέατρα παρά μόνο βασικούς πνεύμονες πρασίνου και πλατείες τις οποίες αξίζει να επισκεφθεί κανείς αλλά και χώρους με τεράστια ιστορική αξία όπως είναι το πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος.

Ο Κολωνός είναι συνοικία της Αθήνας η οποία ευρίσκεται στην δυτική πλευρά του Δήμου Αθηναίων.

Οι κάτοικοι του Κολωνού απασχολούνται στις δημόσιες και στις ιδιωτικές επιχειρήσεις της συνοικίας επί της οδού Λένορμαν, αλλά και σε συνοικιακά μαγαζιά του Κολωνού. Επίσης ο Κολωνός σήμερα διαθέτει ταχυδρομείο και αρκετές τράπεζες.

Στην οδό Λένορμαν και Αλεξανδρείας στεγάζεται σήμερα το 4^ο Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αθηναίων. Επίσης στην οδό Λένορμαν βρίσκεται το Δημόσιο Καπνεργοστάσιο, το οποίο λειτουργεί ως Βιβλιοθήκη της Βουλής των Ελλήνων.

Ένας ακόμα ιστορικός χώρος, είναι το πρώην σιδηρουργείο ΒΙΟ το οποίο σήμερα χρησιμοποιείται ως Κέντρο Διαλογής Αττικής των ΕΛΤΑ.

Στην οδό Ναυπλίου σε ένα κεραμοσκεπές κτίριο στεγάζεται το θέατρο «επί Κολωνώ» το οποίο έχει καθιερωθεί ως ένας δημιουργικός καλλιτεχνικός πολυχώρος με θεατρικές παραστάσεις και πολλές άλλες εκδηλώσεις.

Το Βουστάσιο, ένα κόσμημα της περιοχής Κολοκυνθούς παλαιά ήταν χώρος σφαγείων. Τώρα εκεί στεγάζεται το 6^ο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Αθηνών.

Εξίσου σημαντική είναι η παρουσία του Δωδεκανησιακού Μουσείου επί της οδού Δωδώνης στην συνοικία Κολωνού. Πρόκειται για ένα μουσειακό χώρο με θέμα την ιστορία και την λαϊκή παράδοση της Δωδεκανήσου.

Τα Σεπόλια είναι συνοικία της Αθήνας και ευρίσκεται βορειοδυτικά της Ομόνοιας.

Ο πληθυσμός, βάσει της απογραφής του 2001, ανέρχεται στους 87.672 κατοίκους.

Οι κάτοικοι των Σεπολίων απασχολούνται στις ιδιωτικές και στις δημόσιες επιχειρήσεις της συνοικίας αλλά και σε κεντρικά καταστήματα της οδού Δυρραχίου.

Σήμερα τα Σεπόλια διαθέτουν για την εξυπηρέτηση των πολιτών αρκετές τράπεζες και ένα Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών.

Επίσης στην οδό Σιώκου σήμερα στεγάζεται το μεγαλύτερο Σιδηροδρομικό Μουσείο της Ελλάδας με ελεύθερη είσοδο για το κοινό.

Το 2000, λύση στο κυκλοφοριακό πρόβλημα της συνοικίας φέρνει η κατασκευή του μετρό που ευρίσκεται στην συμβολή των οδών Κρέοντος-Ιωαννίνων.

Γ. ΚΛΙΜΑ

Στην περιοχή της Αττικής, το κλίμα είναι εύκρατο, μεσογειακό και γενικά ήπιο το μεγαλύτερο διάστημα του χρόνου. Παρότι είναι μεσογειακό το κλίμα της Αθήνας έχει αρκετά μεγάλη διαφορά στα εύρη της θερμοκρασίας μεταξύ του καλοκαιριού και του χειμώνα, συγκριτικά με άλλες περιοχές της χώρας.

Έχει μέση ετήσια θερμοκρασία 18,3° C. Αρκετές φορές η θερμοκρασία υπερβαίνει τους 40°C (Καύσωνας). Τον χειμώνα, όμως έχει έντονο κρύο στην πόλη και η θερμοκρασία μπορεί να πέσει ακόμα και κάτω υπό το μηδέν.

Πιο θερμός μήνας χαρακτηρίζεται ο Ιούλιος, ενώ πιο ψυχρός είναι αδιαμφισβήτητα ο Ιανουάριος. Τον Νοέμβριο μήνα το κρύο στην πόλη γίνεται ιδιαίτερα αισθητό, αλλά οι χιονοπτώσεις αρχίζουν συνήθως μετά την τελευταία εβδομάδα του Νοεμβρίου.

Η Αθήνα φημίζεται για τα ιδιαίτερα θερμά καλοκαίρια της και μάλιστα η πιο μεγάλη θερμοκρασία που καταγράφηκε ποτέ στην Αθήνα, αλλά και στην Ευρώπη, είναι αυτή των 48° C, στις 10 Ιουλίου του 1977 στα προάστια της Αθήνας, Ελευσίνα και Τατόι.

Κλιματικά δεδομένα Αθήνας

Μήνας	Ιαν	Φεβ	Μαρ	Απρ	Μαΐ	Ιουν	Ιουλ	Αυγ	Σεπ	Οκτ	Νοε	Δεκ	Έτος
Μέση Υψηλότερη °C	13.3	13.9	16.6	20.0	25.2	30.4	33.4	33.7	28.7	23.5	18.8	14.7	22,7
Μέση Ημερήσια °C	9.9	10.2	12.5	15.7	20.5	25.5	28.5	28.6	24.1	19.5	15.1	11.7	18.48
Μέση Χαμηλότερη °C	6.8	6.8	8.8	11.7	15.8	20.6	23.6	23.8	19.8	15.9	11.7	8.8	14,5
Βροχόπτωση mm (ίντσες)	56.9 (2.24)	46.7 (1.839)	40.7 (1.602)	30.8 (1.213)	22.7 (0.894)	10.6 (0.417)	5.8 (0.228)	6.0 (0.236)	13.9 (0.547)	52.6 (2.071)	58.3 (2.295)	69.1 (2.72)	414,1 (16,303)
% υγρασίας	70.7	68.9	67.0	62.9	59.5	52.6	48.7	47.6	57.2	64.6	71.9	71.8	62,0
Μέσες μέρες βροχόπτωσης	12.6	10.4	10.2	8.1	6.2	3.7	1.9	1.7	3.3	7.2	9.7	12.1	87,1
Μέσες μηνιαίες ώρες ηλιοφάνειας	158.1	168.0	189.1	225.0	303.8	360.0	384.4	359.6	252.0	198.4	144.0	105.4	2.847,8

Κλιματικά δεδομένα Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών (Θησείο), 107 m asl (1971–2000), (1961–1990) rain

Μήνας	Ιαν	Φεβ	Μαρ	Απρ	Μαΐ	Ιουν	Ιουλ	Αυγ	Σεπ	Οκτ	Νοε	Δεκ	Έτος
Μέση Υψηλότερη °C	13.0	13.7	16.1	20.5	25.8	30.6	33.1	32.8	29.2	23.5	18.1	14.4	22.57
Μέση Χαμηλότερη °C	6.7	6.8	8.2	11.6	16.0	20.4	22.8	22.5	19.4	15.1	11.2	8.2	14.08
Κατακρημνίσεις mm (ίντσες)	44.6 (1.756)	48.3 (1.902)	42.6 (1.677)	28.2 (1.11)	17.2 (0.677)	9.7 (0.382)	4.2 (0.165)	4.6 (0.181)	11.9 (0.469)	47.7 (1.878)	50.6 (1.992)	66.6 (2.622)	376,2 (14,811)

Οι χιονοπτώσεις του χειμώνα δεν αποτελούν σπάνιο φαινόμενο, αλλά όποτε αυτές συμβαίνουν, λιώνουν συνήθως τα χιόνια μετά από μερικές ώρες. Η χαμηλότερη θερμοκρασία η οποία έχει καταγραφεί μέχρι τώρα στην πόλη της Αθήνας είναι αυτή των $-17,1^{\circ}\text{C}$, στις 28 Δεκεμβρίου του 1938.

Οι βροχοπτώσεις κυμαίνονται και διαρκούν από τα τέλη Σεπτεμβρίου έως και τα μέσα Απριλίου. Κατά την υπόλοιπη διάρκεια του έτους οι βροχοπτώσεις είναι σπάνιες.

Γνωστός είναι σε όλο τον κόσμο ο αττικός ουρανός για το γαλανό του χρώμα.

Γενικά το κλίμα της Αθήνας είναι πολύ υγιεινό.

Δ. ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Αττική είναι ιστορική περιοχή της Ελλάδας η οποία σήμερα αποτελεί μία από τις δεκατρείς περιφέρειες της χώρας.

Στα βόρεια, συνορεύει με τον νομό Βοιωτίας, βορειοανατολικά και ανατολικά βρέχεται από το νότιο Ευβοϊκό κόλπο και νότια από το Μυρτώο Πέλαγος και το Σαρωνικό κόλπο. Στα δυτικά συνορεύει με το νομό Κορινθίας και βρέχεται από τον Κορινθιακό κόλπο.

Βασικό μορφολογικό χαρακτηριστικό της Αττικής, αποτελεί το λεκανοπέδιο της Αθήνας με τα όρη Υμηττό (1.026 μ.) και Πεντέλη (1.109μ.) ανατολικά, Πάρνηθα (1.413μ.) βόρεια και Αιγάλεω (453μ.) δυτικά.

Εκτός από τα όρη αυτά, στο λεκανοπέδιο των Αθηνών υπάρχουν τα Τουρκοβούνια (338μ.) και πολλοί ακόμη μικροί λόφοι όπως ο Λυκαβηττός (277μ.), ο λόφος του Αρδηττού (133μ.), ο λόφος του Μουσείου (147μ.), ο λόφος του Φιλοπάππου (147μ.), ο λόφος των Νυμφών (104μ.) και ο λόφος της Πνύκας (109μ.). Συνέχεια, στα δυτικά ευρίσκεται ο λόφος του Κολωνού (56μ.) και ο λόφος του Στρέφη (168μ.). Πλησίον του λόφου των Νυμφών και απέναντι από τον Λυκαβηττό υπάρχει ο βράχος της Ακρόπολης (156μ.)

Η γεωμορφολογία της Αθήνας συχνά δημιουργεί το φαινόμενο της θερμοκρασιακής αναστροφής, το οποίο μερικώς ευθύνεται για τα προβλήματα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Το έδαφος είναι πετρώδες και όχι και τόσο εύφορο (Αθηναϊκός σχιστόλιθος, ασβεστολιθικές μάζες στους λόφους).

Κατά μήκος της ανατολικής ακτής και στο νότιο άκρο του νομού, το έδαφος είναι ημιορεινό ή λοφώδες και πεδινό γύρω από την μικρή πεδινή έκταση των Σπάτων (Μεσογείων).

Βορειοανατολικά συνέχεια του λεκανοπεδίου της Αθήνας αποτελεί η μικρή πεδιάδα του Μαραθώνα, ενώ προς τα δυτικά του εκτείνεται η στενή πεδινή έκταση της Ελευσίνας και των Μεγάρων. Στο δυτικό τμήμα του νομού ευρίσκονται τα όρη Κιθαιρώνας (1.409μ.), Πατέρας (1.131μ.) και Γεράνεια (1.351μ.).

Η Αττική δεν διαθέτει ποταμούς, αλλά μόνο μερικούς χειμάρρους όπως είναι ο Ιλισσός και ο Κηφισός στο λεκανοπέδιο της Αθήνας, ο Χάραδρος ο οποίος

καταλήγει στην λίμνη του Μαραθώνα και ο Σαραντάπορος (ο αρχαίος Θριάσιος Κηφισός) στην περιοχή της Ελευσίνας.

Λίμνες είναι η τεχνητή του Μαραθώνα και του Κουμουνδούρου.

Κύρια ακτογραφικά χαρακτηριστικά είναι ανατολικά τα ακρωτήρια και οι όρμοι της Αγίας Μαρίνας και του Μαραθώνα, οι όρμοι της Βραυρώνας, του Ράφτη, του Δασκαλειού και του Θορικού, το λιμάνι του Λαυρίου και το ακρωτήριο Σούνιο. Νότια υπάρχουν οι όρμοι της Αναβύσσου, της Βάρης, της Βουλιαγμένης και του Φαλήρου, το λιμάνι του Πειραιά και ο κόλπος της Ελευσίνας. Στον νομό Αττικής υπάγονται επίσης τα νησιά Σαλαμίνα, Αίγινα, Αγκίστρι, Πόρος, Ύδρα, Σπέτσες και Κύθηρα, καθώς και πολλά άλλα μικρότερα.

Ο Δήμος της Αθήνας ευρίσκεται στην Ζώνη Α' Κέντρο Αθηνών και συνορεύει με τους Δήμους: Ν. Ιωνίας, Γαλατσίου, Ψυχικού, Χολαργού, Παπάγου, Ζωγράφου, Καισαριανής, Υμηττού, Δάφνης, Αγ. Δημητρίου, Ν. Σμύρνης, Καλλιθέας, Ταύρου, Αιγάλεω, Περιστερίου, Αγ. Αναργύρων, Χαλκηδόνας και Νέας Φιλαδέλφειας.

Διοικητικά, χωρίζεται σε επτά διαμερίσματα:

α. Δημοτικό Διαμέρισμα 1: Περιλαμβάνει το κέντρο των Αθηνών με το εμπορικό τρίγωνο (Στάδιο-Ομόνοια-Πλάκα).

β. Δημοτικό Διαμέρισμα 2: Περιλαμβάνει τις ΝΑ συνοικίες από Νέο Κόσμο μέχρι Στάδιο.

γ. Δημοτικό Διαμέρισμα 3: Περιλαμβάνει τις ΝΔ συνοικίες (Αστεροσκοπείου, Πετραλώνων και Θησείου).

δ. Δημοτικό Διαμέρισμα 4: Περιλαμβάνει τις Δ. συνοικίες (Κολωνού, Ακαδημίας Πλάτωνος, Σεπόλια μέχρι Πατήσια).

ε. Δημοτικό Διαμέρισμα 5: Περιλαμβάνει τις ΒΔ συνοικίες μέχρι το άλσος Προμπονά.

στ. Δημοτικό Διαμέρισμα 6: Περιλαμβάνει τις βόρειες κεντρικές συνοικίες (Πατήσια, Κυψέλη).

ζ. Δημοτικό Διαμέρισμα 7: Περιλαμβάνει τις ΒΑ συνοικίες (Αμπελόκηποι, Ερυθρός, Πολύγωνο).

Η συνοικία Ακαδημίας Πλάτωνος συνορεύει βόρεια με τα Σεπόλια, ανατολικά με τον Κολωνό και νότια με τον Βοτανικό και τον Προφήτη Δανιήλ. Ευρίσκεται κοντά στην οδό Λένορμαν και την λεωφόρο Αθηνών.

Η συνοικία Κολωνού συνορεύει με τις συνοικίες Ακαδημίας Πλάτωνος, Σεπολίων και Αττικής ενώ τα όριά του στα δυτικά φθάνουν μέχρι την λεωφόρο Κηφισού. Ευρίσκεται στην δυτική πλευρά του Δήμου Αθηνών.

Η συνοικία Σεπολίων συνορεύει με τις συνοικίες των Κάτω Πατησίων, του Αγίου Νικολάου και του Κολωνού. Ευρίσκεται βορειοδυτικά της Ομόνοιας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ. ΜΟΡΦΕΣ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

Οι κυριότερες μορφές αστικού πρασίνου οι οποίες συναντώνται στις συνοικίες Ακαδημίας Πλάτωνος, Κολωνού και Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων είναι οι εξής:

ι. Ακαδημία Πλάτωνος

Οι κυριότερες μορφές αστικού πρασίνου οι οποίες συναντώνται στην συνοικία Ακαδημίας Πλάτωνος του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων είναι οι εξής:

Α. Πάρκα

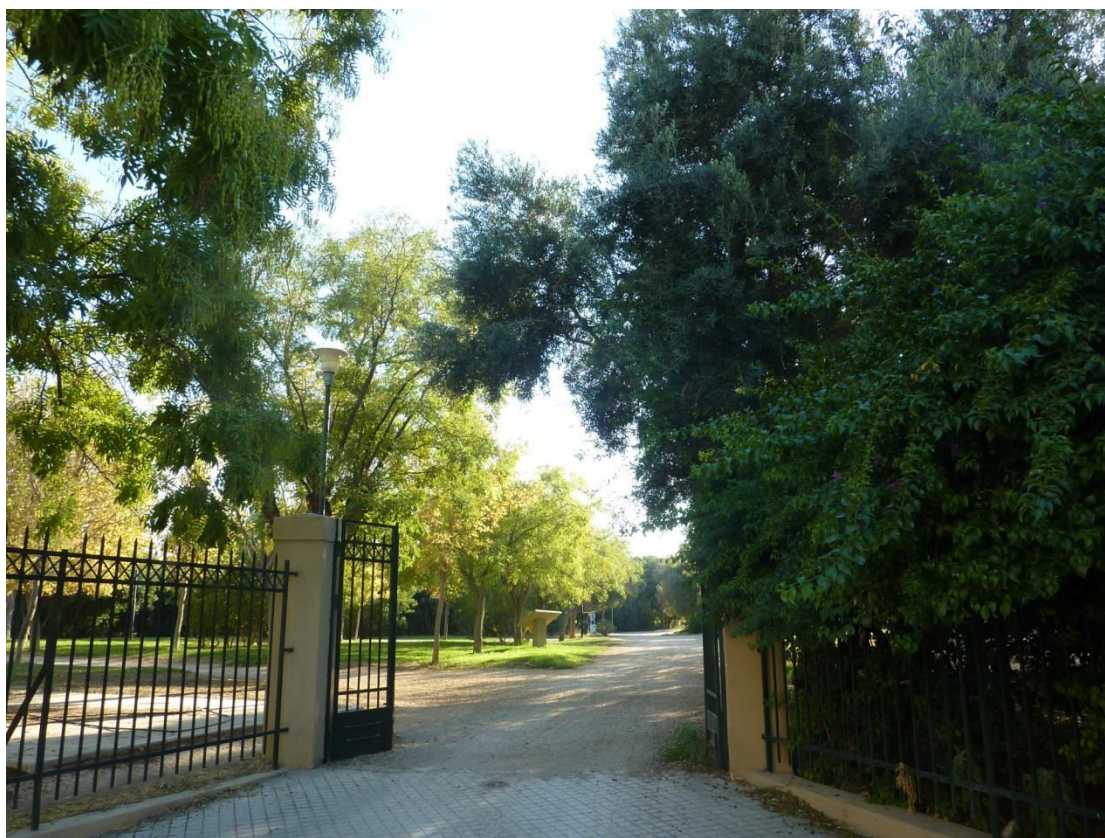
Τα κυριότερα πάρκα της συνοικίας Ακαδημίας Πλάτωνος του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων είναι τα εξής:

1. Το πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
2. Το πάρκο Δράκοντος
3. Το πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τρίπολεως

Τα τρία αυτά πάρκα παλαιότερα αποτελούσαν ένα ενιαίο σύνολο και για τον λόγο αυτό άλλωστε και τα αρχαιολογικά ευρήματα είναι διάσπαρτα σε κάθε πάρκο.

Ο αρχαιολογικός χώρος διακόπτεται σε ένα σημείο από την οδό Κρατύλου, λόγω της διέλευσης των λεωφορείων προς τα ΚΤΕΛ, απαγορεύοντας με αυτό τον τρόπο την επίτευξη της ενοποίησης όλων των τμημάτων του ούτως ώστε το πάρκο να αποκτήσει την αρχική και ένδοξη μορφή του.

1. Πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος

Εικ.72

Άποψη του πάρκου Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Αλεξανδρείας, Φάωνος και Πλάτωνος και κατέχει μία γεωγραφική θέση 150 στρεμμάτων.

Εικ.73

Ο χάρτης του πάρκου της Ακαδημίας Πλάτωνος

Το πάρκο συνορεύει ανατολικά, στο τέλος του, με το κτίριο της Γ΄ Εφορίας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων. Εκεί στον εξωτερικό χώρο του κτιρίου φυλάσσονται σκεπασμένα πολλά από τα αρχαιολογικά ευρήματα τα οποία ανακαλύφθηκαν, αλλά λόγω της οικονομικής κατάστασης σταμάτησαν οι διαδικασίες τοποθέτησης, καθώς και η περαιτέρω διεργασία άλλων ανασκαφών.

Ο χώρος, ο διαμορφωμένος σήμερα ως αρχαιολογικό άλσος, ταυτίζεται με την περιοχή η οποία κατά την αρχαιότητα ονομαζόταν Ακαδήμ[ε]ια ή Ακαδημ[ε]ία. Εδώ ο μεγάλος φιλόσοφος Πλάτων ίδρυσε την φιλοσοφική σχολή του, εδίδαξε και έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του.

Εικ.74

Η πινακίδα του αρχαιολογικού πάρκου της Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Το πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος διαθέτει μεγάλες εκτάσεις πρασίνου, εντυπωσιακά φυτά (δένδρα και θάμνους) που σχηματίζουν όμορφους συνδυασμούς, βραχόκηπους και ποικίλες άλλες μορφές. Ο χώρος αυτός είναι περιφραγμένος. Διαθέτει επαρκή φωτισμό ο οποίος καλύπτει όλη την επιφάνεια του πάρκου, ενώ το έδαφός του καλύπτεται από χλοοτάπητα. Ανύπαρκτη είναι η παρουσία του υγρού στοιχείου. Χωμάτινα είναι τα μονοπάτια και οι είσοδοι πρόσβασης στον χώρο, ενώ έχουν συμπεριληφθεί και ειδικές ράμπες για άτομα με ειδικές ανάγκες. Καθιστικοί χώροι εντοπίζονται σε όλο το φάσμα του πάρκου της Ακαδημίας Πλάτωνος κοντά σε χώρους παρτεριών και βραχόκηπων, καθώς και κάτω από τις σκιές πανύψηλων δένδρων.

Επίσης σε αυτή την περιοχή έχουν ευρεθεί και πολλά πηγάδια. Ο χώρος περιλαμβάνει στα ανατολικά μία μεγάλη παιδική χαρά για τους μικρούς επισκέπτες, ενώ βορειοανατολικά παρατηρούνται σιδερένια κιγκλιδώματα με καθίσματα μεταλλικά αφού εκεί πραγματοποιούνται συχνά διάφορες εκδηλώσεις πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Επιπλέον εντός του πάρκου έχουν εντοπισθεί σπουδαία αρχαιολογικά ευρήματα.

Εικ.75
Άποψη τοπογραφικού της Ακαδημίας Πλάτωνος
με τα τρία σημεία των ανασκαφών
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Η περιοχή του Γυμνασίου, εκτός από ένα περιφραγμένο χώρο ο οποίος φέρει την ένδειξη του Υπουργείου Πολιτισμού, είναι ελεύθερη ανάμεσα στα υψηλά δένδρα και τα διάσπαρτα μαρμάρινα ερείπια. Ανατολικά του χώρου εντοπίστηκε μία σειρά ταφών των ελληνιστικών και ρωμαϊκών χρόνων, ενώ νότια του πάρκου έχει εντοπισθεί τμήμα του Γυμνασίου και της Παλαίστρας του, στα βόρεια δε υπάρχει μία δεξαμενή η οποία εξυπηρετούσε το λουτρό των αθλητών.

Νότια του πάρκου και μεταξύ του Γυμνασίου και της εκκλησίας του Αγίου Τρύφωνα, έχουν ευρεθεί και τμήματα κτιρίου των ρωμαϊκών χρόνων, ταυτιζόμενα με τμήματα του Γυμνασίου της εποχής.

Εικ. 76

Πανοραμική άποψη των αρχαίων ευρημάτων
του πάρκου Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ. 77

Άποψη των τάφων των ρωμαϊκών χρόνων
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.78

Άποψη των τμημάτων του Γυμνασίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

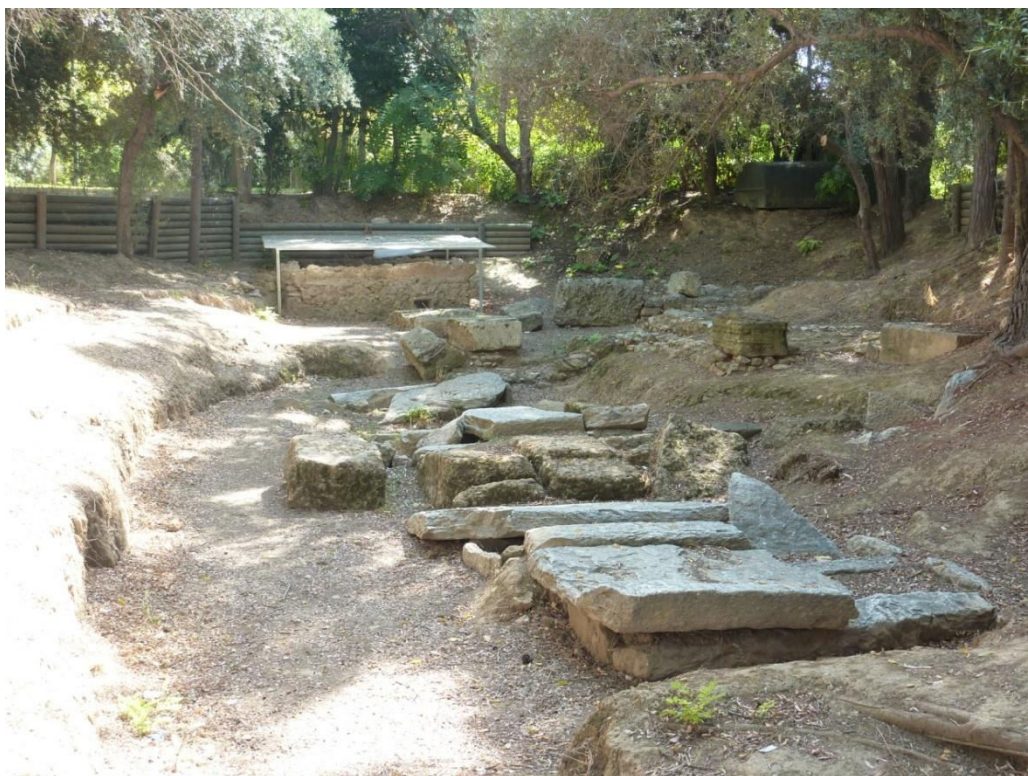
Εικ.79

Τμήμα του αρχαίου οικοδομήματος του Γυμνασίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.80

Τμήμα του Γυμνασίου και η παλαίστρα του
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

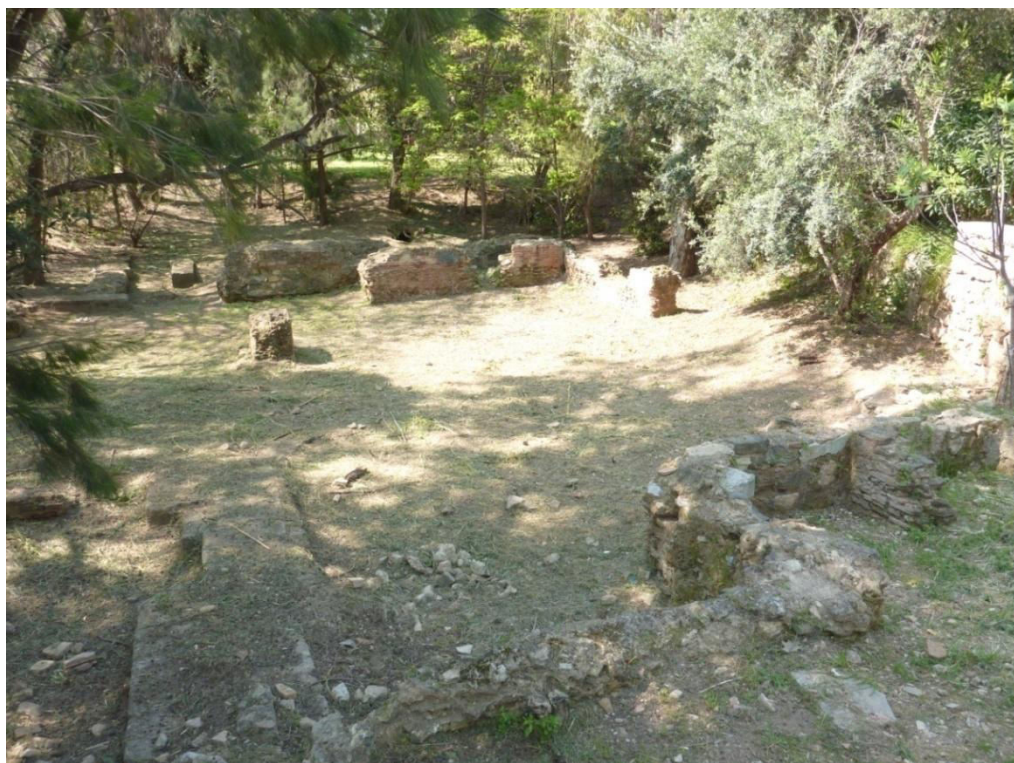
Εικ.81

Άποψη των λουτρών της εποχής
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.82

Άποψη οικοδομημάτων των ρωμαϊκών χρόνων
που ταυτίζονται με τμήμα του Γυμνασίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

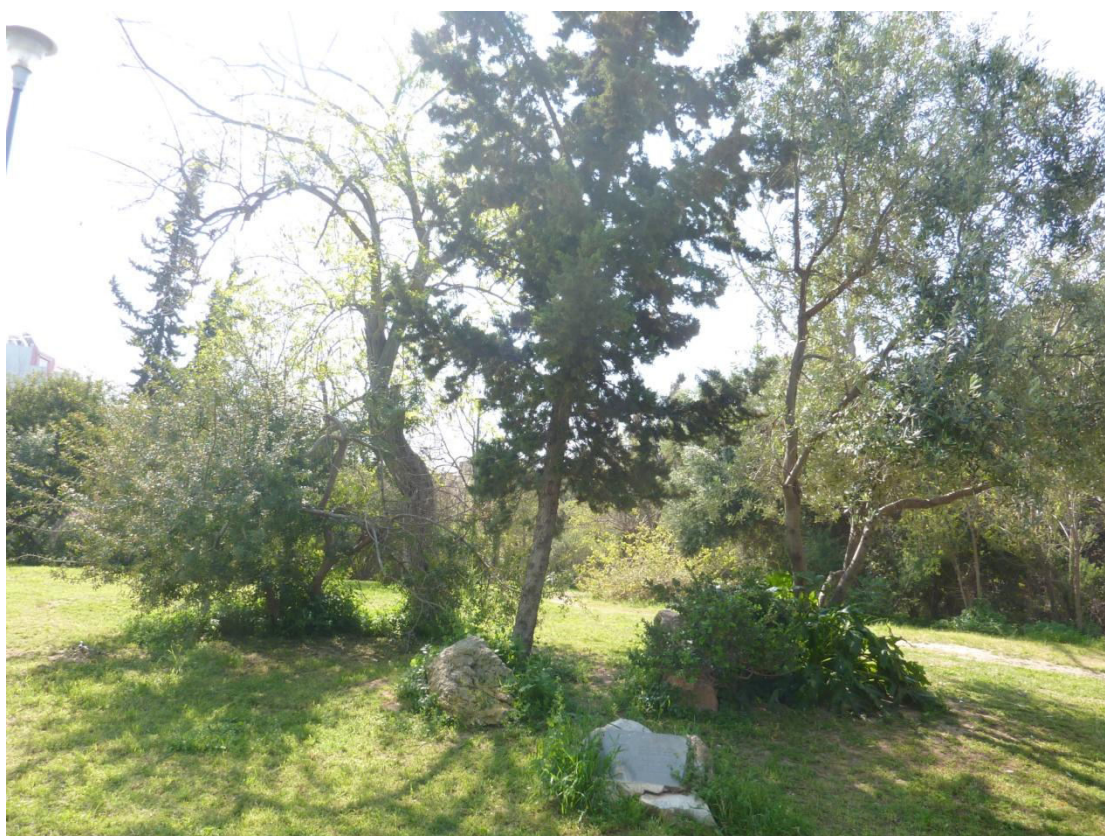
Εικ.83

Άποψη οικοδομημάτων των αρχαίων χρόνων
που ταυτίζονται με τμήμα του Γυμνασίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Στο πάρκο της Ακαδημίας Πλάτωνος παρατηρείται πολυπληθής αριθμός φυτών και εντυπωσιακές μορφές. Βραχώδεις συνθέσεις, αναρριχώμενα φυτά τα οποία σχηματίζουν αγκαλιές ολόκληρες επάνω στην σιδερένια περίφραξη του πάρκου έχουν την τιμητική τους, φυτικοί φράκτες, θάμνοι, χαμηλές φυτικές μπορντούρες, δένδρα τα οποία είτε σχηματίζουν δενδροστοιχίες είτε παρατηρούνται ως μοναχικά φυτά, συστάδες, ομάδες, κυκλικά παρτέρια και μεμονωμένες φυτεύσεις απαρτίζουν το περιεχόμενο του και συναντώνται είτε στις άκρες του πάρκου είτε στο κέντρο του.

Μία πολύ ιδιαίτερη κατασκευή που λαμβάνει χώρα στο κέντρο της Ακαδημίας Πλάτωνος είναι η δημιουργία μίας βραχώδους σύνθεσης στην οποία έχει σφυρηλατηθεί μία διακοσμητική πλακέτα με μία ξένη επιγραφή η οποία λέει:

Let the seed of peace begin here and spread throughome the world.
INTERNATIONAL PEACE GARDEN FOUNDATION

Εικ.84

Άποψη βραχόκηπου του πάρκου Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.85

Άποψη πλακέτας του βραχόκηπου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Δυτικά του πάρκου υπάρχει ένα ακόμα εντυπωσιακό παρτέρι κυκλικού σχήματος με φυτικό φράκτη, δένδρα και θάμνους στο εσωτερικό του.

Εικ.86

Άποψη παρτεριού της Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

2. Πάρκο Δράκοντος

Το πάρκο Δράκοντος ανήκει στην συνοικία της Ακαδημίας Πλάτωνος του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.87

Άποψη του πάρκου Δράκοντος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Δημοφίλου και Μοναστηρίου στα ανατολικά, Κρατύλου και Δράκοντος στα δυτικά, Ιφιγενείας στα βόρεια και Τριπόλεως στα νότια.

Ευρίσκεται απέναντι από το κτίριο της Γ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και συνορεύει διαγωνίως με το πάρκο της Ακαδημίας Πλάτωνος.

Το πάρκο Δράκοντος είναι ένας χώρος περιφραγμένος με μεγάλες εκτάσεις πρασίνου ανατολικά και δυτικά του χώρου. Διαθέτει φωτισμό ο οποίος επεκτείνεται κατά μήκος των αρχαιολογικών ευρημάτων, αλλά και σε όλο το φάσμα του πάρκου. Παρατηρούνται καθιστικοί χώροι πλησίον των αρχαίων, αλλά και γύρω από την παιδική χαρά, ενώ εντοπίζεται και η παρουσία μίας πετρόκτιστης βρύσης λίγο

παρακάτω. Δυτικά του πάρκου υπάρχουν αθλητικές εγκαταστάσεις, ένα γήπεδο ποδοσφαίρου και λίγο παρακάτω ένα γήπεδο μπάσκετ, ενώ στα ανατολικά υπάρχουν μονόζυγα και γέφυρες γυμναστικής. Επίσης δυτικά παρατηρείται και μία παιδική χαρά με λίγους καθιστικούς χώρους.

Ανατολικά του χώρου και δίπλα από την κεντρική είσοδο του πάρκου, κάτω από το προστατευτικό στέγαστρο, διατηρείται η «Ιερά Οικία» των γεωμετρικών χρόνων κτισμένη κυρίως από άψητες πλίνθους, αλλά και η προϊστορική οικία του Ακάδημου ή Εκάδημου, αψιδωτού σχήματος. Τα δύο αυτά οικοδομήματα είναι κατάλοιπα της αραιής κατοίκησης της περιοχής πριν εγκατασταθεί εδώ το Γυμνάσιο. Σε κοντινή απόσταση ευρίσκεται ένας μεγάλου μήκους χαμηλός τοίχος με αντηρίδες, ο οποίος έχει ταυτισθεί με το «Ιππάρχου τείχιον» των αρχαίων πηγών, τον περίβολο δηλαδή του χώρου. Ο περίβολος αυτός έχει ευρεθεί και σε άλλα σημεία. Επίσης έχουν ευρεθεί και λίθινες στήλες με την επιγραφή « Όρος»(ορόσημο) της «Εκαδημείας».

Εικ.88

Άποψη της προϊστορικής οικίας του Εκάδημου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.89

Άποψη της «Ιεράς Οικίας»
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.90

Πανοραμική άποψη του αρχαιολογικού χώρου του πάρκου Δράκοντος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.91

Άποψη των τμημάτων του «Ιππάρχου τειχίου»
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.92

Άποψη των τμημάτων του «Ιππάρχου τειχίου»
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Το πάρκο Δράκοντος συμπεριλαμβάνει μοναδικές μορφές πρασίνου και ποικιλίες φυτών. Παρατηρούνται ως επί το πλείστον μοναχικές φυτεύσεις δένδρων, ομάδες και δενδροστοιχίες πλησίον των αρχαιολογικών ευρημάτων, αλλά και θάμνοι μοναχικοί, θαμνώδεις μορφές οι οποίες συνδυάζονται και με άλλα είδη, συστάδες θάμνων, χαμηλές μπορντούρες και φυτικοί φράκτες. Εμπρός ακριβώς από τα περιφραγμένα και φυλασσόμενα αρχαιολογικά ευρήματα συναντώνται δύο μεγάλοι κανάριοι φοίνικες, ενώ στο πλάϊ συναντώνται δένδρα σε συνδυασμό με χαμηλούς θάμνους. Παρατηρούνται χωμάτινα μονοπάτια καθώς εισέρχεται κανείς στον χώρο του πάρκου, ενώ ο χλοοτάπητας εμφανίζεται κατά τμήματα και κυρίως στα σημεία στα οποία υπάρχουν κομμάτια του «Ιππάρχου τειχίου».

Το πανέμορφο αυτό τοπίο χαρίζει στιγμές ανάπαυλας, παιχνιδιού και ηρεμίας. Εδώ ο περιπατητής ξανανιώνει στα έγκατα της φύσης και του διαλογισμού.

3. Πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως

Το πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως ανήκει στην συνοικία Ακαδημίας Πλάτωνος του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ. 93

Άποψη του πάρκου Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Πλάτωνος στα ανατολικά, Μοναστηρίου στα δυτικά, Ευκλείδου στα βόρεια και Τριπόλεως στα νότια. Συνορεύει στα δυτικά με το πάρκο της Ακαδημίας Πλάτωνος.

Η περιοχή αυτή διαχωρίζεται με δρόμο, συγκεκριμένα με την οδό Δράκοντος, από τον υπόλοιπο χώρο. Για τον λόγο αυτό και απαιτείται η κατάργηση της οδού Δράκοντος ούτως ώστε να πραγματοποιηθεί η ενοποίηση του αρχαιολογικού χώρου, κάτι που αποτελεί άμεση αναγκαιότητα.

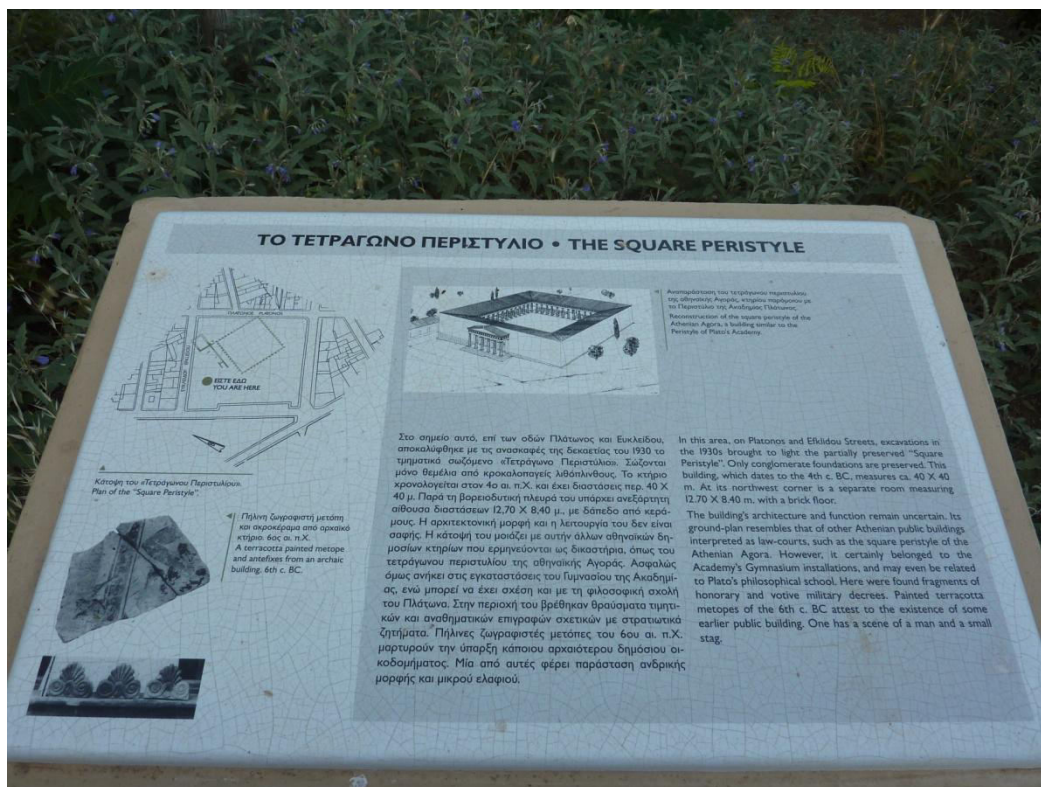
Ο χώρος αυτός είναι περιφραγμένος κατά το ήμισυ και όχι στο σύνολό του. Ως επί το πλείστον διατηρεί ελεύθερη μορφή. Σκαλάκια πέτρινα τα οποία οδηγούν στην είσοδό του υπάρχουν μόνο νότια επί της οδού Τριπόλεως. Διαθέτει φωτισμό περιμετρικά, ο οποίος καλύπτει σχεδόν όλη την επιφάνεια του χώρου, ενώ εντοπίζεται βόρεια και η παρουσία του υγρού στοιχείου. Καθιστικοί χώροι

παρατηρούνται σε κυκλική διάταξη μόνο σε ένα σημείο του πάρκου, στην έξοδό του επί της οδού Τριπόλεως, όπου παρατηρείται ένας χώρος κυκλικής μορφής πνιγμένος περιμετρικά από δένδρα και θάμνους. Στο μέσον του παρατηρείται πλήρης απουσία φύτευσης.

Σε αυτή την περιοχή η φύτευση παρατηρείται ιδιαίτερα πυκνή, καθώς και γύρω από τον αρχαιολογικό χώρο, αλλά και νότια επί της οδού Τριπόλεως. Το μεγαλύτερο τμήμα του εδάφους είναι καλυμμένο με χώμα, ενώ χλοοτάπητας παρατηρείται μόνο στην δυτική πλευρά του χώρου όπου οι φυτεύσεις είναι πιο αραιές και σωστά διαμορφωμένες.

Στο βορειοανατολικό τμήμα του πάρκου ευρίσκονται τα ερείπια του Περιστευλίου, το οποίο χρονολογείται από τον 4^ο π.Χ. αιώνα. Στο χώρο του Περιστευλίου και επί της οδού Πλάτωνος διακρίνεται η επιγραφή του Υπουργείου Πολιτισμού με την σχετική σήμανση.

Το τετράγωνο Περιστεύλιο ανήκει στις εγκαταστάσεις του Γυμνασίου της Ακαδημίας, ενώ είναι πιθανόν να σχετίζεται και με την φιλοσοφική σχολή του Πλάτωνος. Σώζονται μόνο θεμέλια από κροκαλοπαγείς λιθόπλινθους. Στην περιοχή ευρέθησαν θραύσματα τιμητικών και αναθηματικών επιγραφών σχετικά με στρατιωτικά ζητήματα. Επίσης ανευρεθείσες πήλινες μετόπες μαρτυρούν την ύπαρξη κάποιου αρχαιότερου δημόσιου οικοδομήματος.

Εικ.94

Η πινακίδα του «Τετράγωνου περιστευλίου»
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.95

Άποψη του τετραγώνου Περιστελίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.96

Άποψη τμημάτων και κομματιών του Περιστελίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Ο αρχαιολογικός χώρος περιβάλλεται από υψηλά δένδρα στην περίμετρό του, έχει ελεύθερη μορφή διάταξης και δεν περιφράσσεται.

Η φύτευση στο πάρκο έχει ανομοιόμορφο χαρακτήρα διότι δυτικά επί της οδού Μοναστηρίου παρατηρούνται εντυπωσιακές μορφές φυτών και άπλετος χώρος για την ανάπτυξή τους. Συστάδες θάμνων, δένδρα τα οποία σχηματίζουν ομάδες και εμφανίζουν στρατιωτική διάταξη, μοναχικά δένδρα τα οποία είναι περικυκλωμένα από χαμηλά θαμνώδους μορφής φυτά με διακοσμητικές πέτρες στην περίμετρό τους, κηλίδες στην χλόη, χαμηλές μπορντούρες και μεμονωμένες φυτεύσεις αποτελούν ένα ενδεικτικό δείγμα. Αντιθέτως βόρεια, ανατολικά και νότια του χώρου παρατηρούνται άναρχες μορφές φυτών και κατεστραμμένοι κορμοί δένδρων οι οποίοι γέρνουν επικίνδυνα στον χώρο που διατηρούνται τα αρχαία ευρήματα. Η φύτευση θεωρείται πυκνή και αποπνικτική σε αυτά τα τμήματα του πάρκου, αλλά και εδώ όμως σε κάποια σημεία παρατηρούνται συστάδες θάμνων, ομάδες φυτών, φυτικοί φράκτες οι οποίοι ντύνουν την περίφραξη μικρών παρτεριών, πανύψηλα δένδρα τα οποία προσφέρουν σκιά δημιουργώντας ένα ειδυλλιακό κλίμα στο ημίφως. Το πρόβλημα της πυκνής φύτευσης είναι περιορισμένο νότια αφού μία από τις εξόδους του πάρκου «κλείνει» κυρίως με υψηλά δένδρα κατά μήκος της οδού Τριπόλεως, τον εξωτερικό περίβολο.

B. Πλατείες

Οι κυριότερες πλατείες της συνοικίας Ακαδημίας Πλάτωνος του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων είναι οι εξής:

- 1. Πλατεία Αγίου Γεωργίου.**
- 2. Πλατεία Δημοσθένους.**
- 3. Πλατεία Κρατύλου-Ετεοκλέους.**
- 4. Πλατεία Κρέοντος-Μοναστηρίου.**
- 5. Πλατεία Νέα Πλάτωνος.**

1. Πλατεία Αγίου Γεωργίου

Η πλατεία του Αγίου Γεωργίου ανήκει στην συνοικία της Ακαδημίας Πλάτωνος του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.97

Άποψη της πλατείας Αγίου Γεωργίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.99

Περιφραγμένος χώρος με αρχαιολογικά ευρήματα
και
πινακίδα με σήμανση
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Συνορεύει επίσης στην ίδια κατεύθυνση και με άλλους χώρους όπως μία παιδική χαρά η οποία είναι κατάφυτη με πεύκα, κουτσουπιές και νεραντζιές οι οποίες παρέχουν σκίαση, το Κέντρο Νεότητας, το Δημοτικό Ιατρείο του Αλέξανδρου Μπενάκη στο οποίο σήμερα στεγάζεται ο Α΄ Βρεφονηπιακός Σταθμός Αθηνών, ένα χώρο άθλησης ο οποίος όμως χρειάζεται ανακατασκευή και τον πρώην Εξωραϊστικό σύλλογο της Ακαδημίας Πλάτωνος ο οποίος παρουσιάζει σημάδια εγκατάλειψης.

Εικ.100

Το πρώην Δημοτικό Ιατρείο
εις μνήμην του Αλέξανδρου Μπενάκη
και
δίπλα του
ο ερειπωμένος σύλλογος της Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Δυτικά της πλατείας ευρίσκονται περιφραγμένα ένα ηρώο εις μνήμη των θυμάτων πολέμου της εθνικής αντίστασης το οποίο απαρτίζει τμήμα του μεγάλου παρτεριού, καθώς επίσης και ένα μικρό εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου λίγο παραπάνω το οποίο και αυτό είναι περιφραγμένο και αποτελεί κομμάτι του παρτεριού.

Εικ.101

Ηρώο στην πλατεία Αγίου Γεωργίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Η πλατεία περιλαμβάνει έξι μεγάλα παρτέρια με δένδρα και θάμνους, κυρίως στην περίμετρό της. Τα δένδρα τα οποία απαντώνται στα περιμετρικά παρτέρια είναι οι νεραντζιές, τα πεύκα και οι ψευδακακίες, ενώ βόρεια της εκκλησίας συναντώνται κυπαρίσσια, ψευδακακίες και κυρίως μουριές πλατύφυλλες. Στα παρτέρια παρατηρείται φύτευση αραιή. Περιμετρικά της πλατείας επί των οδών Παλαμηδίου, Πλάτωνος και Πύλου σχηματίζονται δενδροστοιχίες από ψευδακακίες, οι οποίες προσφέρουν σκίαση και δροσιά.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία Αγίου Γεωργίου είναι τα εξής:

- α. Η αγγελική ή πιττόσπορο: Συναντάται σε θαμνώδη μορφή χαμηλού ύψους. Συνδυάζεται και με άλλα είδη φυτών, ενώ σχηματίζει συστάδες, αλλά και ομάδες. Επίσης έχει και δενδρώδη μορφή, ενώ συνδυάζεται και με άλλα είδη φυτών του παρτεριού.
- β. Η γιούκα: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται στην άκρη του παρτεριού.
- γ. Η δάφνη: Συναντάται σε θαμνώδη μορφή μεγάλου ύψους. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό αλλά και σε ομάδες.
- δ. Η ιουσιτίσια: Συναντάται σε θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.

- ε. Το κυδωνιάστρο το οριζοντιοκλαδές: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες.
- στ. Το κυπαρίσσι: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- ζ. Το λιγούστρο: Συναντάται σε δενδρώδη μορφή. Συνδυάζεται με άλλα είδη, καθώς επίσης σχηματίζει και δενδροστοιχίες εντός του παρτεριού.
- Παρατηρείται επίσης ως μοναχικό δένδρο.
- η. Η μουριά η πλατύφυλλη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- θ. Η νεραντζιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες εντός του παρτεριού. Συνδυάζεται και με άλλα είδη αλλά χρησιμοποιείται και ως μοναχικό δένδρο.
- ι. Το πεύκο: Συναντάται σε δενδρώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη, αλλά χρησιμοποιείται κυρίως ως μοναχικό φυτό.
- ια. Η πικροδάφνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- ιβ. Το πλουμπάγκο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει πολλές συστάδες.
- ιγ. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Έχει δενδρώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό δένδρο, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη. Επίσης σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- ιδ. Η τούγια: Έχει δενδρώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.

2. Πλατεία Δημοσθένους

Η πλατεία Δημοσθένους ανήκει στην συνοικία της Ακαδημίας Πλάτωνος του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.102

Άποψη της πλατείας Δημοσθένους
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Τριπόλεως στα νοτιοανατολικά, Δημοσθένους στα δυτικά και Λεβιδίου στα βόρεια.

Η πλατεία Δημοσθένους είναι πλακοστρωμένη και διαθέτει μεγάλη έκταση χώρου στο σύνολό της, ενώ διαθέτει καθιστικούς χώρους και φωτισμό στην περίμετρό της.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία Δημοσθένους είναι τα εξής:

- α. Η βερβερίδα: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.
- β. Το βιβούρνο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες.
- γ. Ο βραχυχίτων ο σφενδαμόφυλλος: Έχει δενδρώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.
- δ. Η δάφνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.
- ε. Το πεύκο: Έχει δενδρώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.
- στ. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει, περιμετρικά της πλατείας, δενδροστοιχίες.
- ζ. Το σφενδάμι το νεγούδιο: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.

3. Πλατεία Κρατύλου-Ετεοκλέους

Η πλατεία Κρατύλου-Ετεοκλέους ανήκει στην συνοικία της Ακαδημίας Πλάτωνος του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.103

Άποψη της πλατείας Κρατύλου-Ετεοκλέους
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Κρατύλου στα νοτιοανατολικά, Ετεοκλέους στα δυτικά και Μοναστηρίου στα βόρεια.

Η πλατεία αυτή διαθέτει στο εσωτερικό της καθιστικούς χώρους και φωτισμό, ενώ οριοθετείται με φυτικό φράκτη από λιγούστρο.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία Κρατύλου-Ετεοκλέους είναι τα εξής:

- α. Η αγγελική ή πιττόσπορο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες.
- β. Το βιβούρνο: Έχει θαμνώδη συμπαγή μορφή. Συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.
- γ. Ο βραχυχίτων ο σφενδαμόφυλλος: Έχει δενδρώδη μορφή. Συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.
- δ. Το λιγούστρο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτικό φράκτη κατά μήκος της πλατείας.
- ε. Η νεραντζιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες περιμετρικά του χώρου.
- στ. Η πικροδάφνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- ζ. Ο ανατολικός πλάτανος: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- η. Ο πυράκανθος: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.
- θ. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Έχει δενδρώδη μορφή. Συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.
- ι. Το τεύκριο: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.

4. Πλατεία Κρέοντος-Μοναστηρίου

Η πλατεία Κρέοντος-Μοναστηρίου ανήκει στην συνοικία της Ακαδημίας Πλάτωνος του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.104

Άποψη της πλατείας Κρέοντος-Μοναστηρίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Πλάτωνος στα ανατολικά, Μοναστηρίου στα δυτικά, Κρέοντος στα βόρεια και Τηλεφάνους στα νότια.

Η πλατεία αυτή διαθέτει μεγάλη έκταση πρασίνου, ενώ παρατηρείται φωτισμός περιμετρικά του χώρου, καθώς επίσης και καθιστικοί χώροι στο μέσον της.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία Κρέοντος-Μοναστηρίου είναι τα εξής:

- α. Η ελιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- β. Το κυπαρίσσι: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες, αλλά και δενδροστοιχίες.
- γ. Η δενδρώδης μηδική: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδα.
- δ. Η μυρτιά: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτική μπορντούρα και συνδυάζεται και με τα υπόλοιπα είδη.
- ε. Η ναντίνα: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.
- στ. Το πεύκο: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- ζ. Η πικροδάφνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες, ενώ παρατηρείται και ως μοναχικό φυτό.
- η. Ο ανατολικός πλάτανος: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- θ. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό.

5. Πλατεία Νέα Πλάτωνος

Η πλατεία (επί της οδού Πλάτωνος) ανήκει στην συνοικία της Ακαδημίας Πλάτωνος του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.105

Άποψη της πλατείας Νέα Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Πλάτωνος στα ανατολικά, Μοναστηρίου στα δυτικά, Κρέοντος στα βόρεια και Τηλεφάνους στα νότια.

Αυτή η πλατεία δεν έχει κάποια συγκεκριμένη ονομασία. Είναι κοντά στον αρχαιολογικό χώρο της Ακαδημίας και τον συνδέει άμεσα με την οδό Πλάτωνος.

Ο περιβάλλων χώρος της πλατείας είναι διαμορφωμένος και πλακοστρωμένος. Διαθέτει φωτισμό ο οποίος είναι τοποθετημένος περιμετρικά των παρτεριών. Επίσης παρατηρούνται καθιστικοί χώροι πλησίον αυτών. Δυτικά του χώρου υπάρχουν μαγαζιά τα οποία καλύπτουν ένα μέρος της πλατείας με τα τραπεζάκια τους για τους πελάτες τους, αλλά και για τους κατοίκους οι οποίοι κάνουν τον περίπατό τους σε αυτήν.

Η πλατεία συνορεύει δυτικά με το αρχαιολογικό πάρκο της Ακαδημίας Πλάτωνος επί της οδού Μοναστηρίου και περιλαμβάνει δεκατρία παρτέρια με δένδρα και θάμνους τόσο στο κέντρο της όσο και στην περίμετρό της τα οποία έχουν μεγάλη έκταση χώρου. Τα δένδρα τα οποία απαντώνται στην περίμετρο των παρτερίων της είναι η μουριά η πλατύφυλλη, η κουτσουπιά και η ελιά. Στο κέντρο της πλατείας υψηλά στο βάθρο ξεχωρίζει η προτομή του Πλάτωνος η οποία έχει υποστεί βανδαλισμό από άτομα μικρής ή μεγάλης ηλικίας, τα οποία δεν σέβονται την ιστορία τους. Πίσω από την προτομή συναντώνται δενδροστοιχίες από νεραντζιές, καθώς και ψευδακακίες. Επίσης τα περισσότερα παρτέρια περιστοιχίζονται από υψηλούς θάμνους.

Στην ανατολική πλευρά της πλατείας καταγράφεται παρτέρι με πολλές κουτσουπιές και μία τούγια που συμβάλλουν σημαντικά στον δροσισμό του χώρου, καθώς επίσης και ένα ακόμα τετράγωνο παρτέρι με δενδροστοιχίες από χαρουπιές, μουριές, ελιές και θάμνους, ενώ στο μέσον του υπάρχει ένα κυκλικού σχήματος μικρό παρτεράκι με χλόη και μία χαμηλή σε ύψος καλλωπιστική δαμασκηνιά. Δυτικά της πλατείας έχουν τοποθετηθεί τραπεζάκια με ομπρέλες, ενώ παρατηρείται στο κέντρο ένα στρογγυλό παρτέρι με μία λεύκα, το οποίο είναι περιφραγμένο με ξύλινο υλικό.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία Νέα Πλάτωνος είναι τα εξής:

- α. Η αγγελική ή πιττόσπορο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη. Επίσης σχηματίζει φυτική μπορντούρα κατά μήκος του παρτεριού, αλλά παρατηρείται και με σφαιρική θαμνώδη μορφή που σχηματίζει ομάδες.
- β. Το βιβούρνο: Συναντάται ως μεγάλος συμπαγής θάμνος. Συνδυάζεται και με άλλα είδη φυτών, αλλά σχηματίζει και συστάδες.
- γ. Ο βραχυχίτων ο σφενδαμόφυλλος: Συναντάται σε δενδρώδη μορφή ως μοναχικό φυτό. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- δ. Η δάφνη: Συναντάται σε δενδρώδη και θαμνώδη μορφή ως μοναχικό φυτό. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ε. Η κουτσουπιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες. Συνδυάζεται και με άλλα είδη φυτών.
- στ. Το κυδωνίαστρο το ιτεόφυλλο: Συναντάται σε θαμνώδη μορφή ως μοναχικό φυτό.
- ζ. Το κυπαρίσσι: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- η. Η λεύκη η αργυρόλευκη: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό.
- θ. Το λιγούστρο το πανασέ: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- ι. Η μουριά η πλατύφυλλη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.

- ια. Η νεραντζιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- ιβ. Το πεύκο: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες. Συνδυάζεται και με άλλα είδη φυτών.
- ιγ. Ο πλάτανος ο ανατολικός: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό δένδρο.
- ιδ. Το πλουμπάγκο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες. Συνδυάζεται και με άλλα είδη φυτών.
- ιε. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες. Συναντάται ως μοναχικό φυτό.
- ιστ. Η καλλωπιστική ροδιά: Συναντάται σε θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ιζ. Το τεύκριο: Συναντάται ως χαμηλός συμπαγής θάμνος. Σχηματίζει ομάδες.
- ιη. Η τούγια: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες. Συναντάται και ως μοναχικό φυτό.
- ιθ. Η τριανταφυλλιά: Συναντάται σε θαμνώδη μορφή χαμηλής ανάπτυξης ως μοναχικό φυτό.
- κ. Η χαρουπιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες. Συνδυάζεται και με άλλα είδη φυτών.

Γ. Δενδροστοιχίες

Οι κυριότεροι πεζόδρομοι της συνοικίας Ακαδημίας Πλάτωνος στους οποίους παρατηρούνται δενδροστοιχίες είναι οι εξής:

1. **Ο πεζόδρομος Αλκμαίωνος:** Στον πεζόδρομο επί της οδού Αλκμαίωνος παρατηρούνται δενδροστοιχίες από νεραντζιές.
2. **Ο πεζόδρομος επί της οδού Μοναστηρίου:** Στον πεζόδρομο επί της οδού Μοναστηρίου παρατηρούνται δενδροστοιχίες από μουριές πλατύφυλλες και ψευδακακίες.
3. **Ο πεζόδρομος επί της οδού Τιμαίου:** Στον πεζόδρομο επί της οδού Τιμαίου παρατηρούνται δενδροστοιχίες από ψευδακακίες.

Δ. Νησίδες

Τα κυριότερα τρίγωνα(νησίδες)της συνοικίας Ακαδημίας Πλάτωνος του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων είναι τα εξής:

1. Το τρίγωνο Μαραθωνομάχων.
2. Το τρίγωνο Πολυκράτους-Αλεξανδρείας.
3. Το τρίγωνο Τριπόλεως-Πλάτωνος.

1. ΤΡΙΓΩΝΟ ΜΑΡΑΘΩΝΟΜΑΧΩΝ

Το τρίγωνο(νησίδα)Μαραθωνομάχων ανήκει στην συνοικία Ακαδημίας Πλάτωνος του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.106

Άποψη του τριγώνου(νησίδας)Μαραθωνομάχων
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται η νησίδα αυτή από τις οδούς Μητροδώρου στα ανατολικά, Μύλων στα δυτικά και Μαραθωνομάχων στα βόρεια και νότια.

Το τρίγωνο(νησίδα)είναι πλακοστρωμένο και οριοθετημένο, ενώ παρατηρείται και φωτισμός στην περίμετρό του.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο τρίγωνο(νησίδα) Μαραθωνομάχων είναι τα εξής:

- α. Η αγγελική ή πιττόσπορο: Έχει θαμνώδη, συμπαγή μορφή. Συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.
- β. Η δάφνη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχία.
- γ. Το πλουμπάγκο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- δ. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες περιμετρικά του χώρου.
- ε. Το τεύκριο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει μπορντούρα στην άκρη του τριγώνου.

2. ΤΡΙΓΩΝΟ ΠΟΛΥΚΡΑΤΟΥΣ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Το τρίγωνο(νησίδα)Πολυκράτους-Αλεξανδρείας ανήκει στην συνοικία Ακαδημίας Πλάτωνος του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.107

Άποψη του τριγώνου(νησίδας)Πολυκράτους-Αλεξανδρείας
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται η νησίδα αυτή από τις οδούς Μοναστηρίου στα ανατολικά, Πολυκράτους στα δυτικά, Βασιλικών στα βόρεια και Αλεξανδρείας στα νότια.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο τρίγωνο(νησίδα)Πολυκράτους-Αλεξανδρείας είναι τα εξής:

- α. Η ιουσιτίσια: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.
- β. Το πεύκο: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχία.
- γ. Η πικροδάφνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.

3. ΤΡΙΓΩΝΟ ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ-ΠΛΑΤΩΝΟΣ

Το τρίγωνο(νησίδα)Τριπόλεως-Πλάτωνος ανήκει στην συνοικία Ακαδημίας Πλάτωνος του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.108

Άποψη του τριγώνου(νησίδας)Τριπόλεως-Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται η νησίδα αυτή από τις οδούς Ετεοκλέους στα ανατολικά, Τριπόλεως στα βορειοδυτικά και Πλάτωνος στα νότια. Συνορεύει στα δυτικά με το αρχαιολογικό πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως.

Το τρίγωνο(νησίδα)είναι πλακοστρωμένο και περιφραγμένο, διαθέτει καθιστικούς χώρους περιμετρικά των φυτεύσεων, ενώ ο φωτισμός χαρακτηρίζεται ανεπαρκής.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο τρίγωνο(νησίδα)Τριπόλεως-Πλάτωνος είναι τα εξής:

- α. Το βιβούρνο: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.
- β. Το κυδωνίαστρο το ιτεόφυλλο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει μπορντούρα και συναντάται ως μοναχικό φυτό.
- γ. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες περιμετρικά του τριγώνου.
- δ. Η τριανταφυλλιά: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.

ii. Κολωνός

Οι κυριότερες μορφές αστικού πρασίνου οι οποίες συναντώνται στην συνοικία Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων είναι οι εξής:

A. Λόφοι

Οι κυριότεροι λόφοι της συνοικίας του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων είναι οι εξής:

1. Ο λόφος του Ιππίου Κολωνού
2. Ο λόφος Σκουζέ

1. Λόφος Ιππίου Κολωνού

Ο λόφος του Ιππίου Κολωνού ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.109

Άποψη του λόφου του Ιππίου Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Ηλέκτρας στα βορειοανατολικά, Διστόμου και Καπανέως στα δυτικά και Ιωαννίνων στα νότια. Έχει έκταση 47,16 στρέμματα.

Ευρίσκεται μόλις δύο χιλιόμετρα μακριά από το κέντρο της Αθήνας και αποτελεί μία όαση πρασίνου μέσα στο χαώδες τοπίο της πόλης.

Ονομάστηκε Ίππιος επειδή εκεί υπήρχε ο ναός του Ιππίου Ποσειδώνα, ο οποίος αποτελούσε τον προστάτη της περιοχής.

Ο λόφος Κολωνού είναι πλακοστρωμένος. Διαθέτει ποικιλία φυτών και εντυπωσιακών μορφών σε όλη την επιφάνεια του, καθώς επίσης και καθιστικούς χώρους για το κοινό οι οποίοι είναι αμφιθεατρικά κτισμένοι και σχηματίζουν ημικύκλιο. Διαθέτει επίσης δρομάκια, μονοπάτια καθαρά και περιποιημένα τα οποία προσελκύουν τον περαστικό να εισέλθει στους κόλπους του και να απολαύσει την ηρεμία, την φύση και την θέα που προσφέρει.

Έχει φωτισμό ο οποίος είναι τοποθετημένος περιμετρικά και στο εσωτερικό του λόφου, δίπλα στους καθιστικούς χώρους, πλησίον των μνημείων, στον χώρο της παιδικής χαράς και περιμετρικά της καφετέριας του Καπράλου.

Η παρουσία του υγρού στοιχείου συγκριτικά με την έκταση του λόφου είναι αισθητά μειωμένη αφού εντοπίζεται μόνο κοντά στην παιδική χαρά.

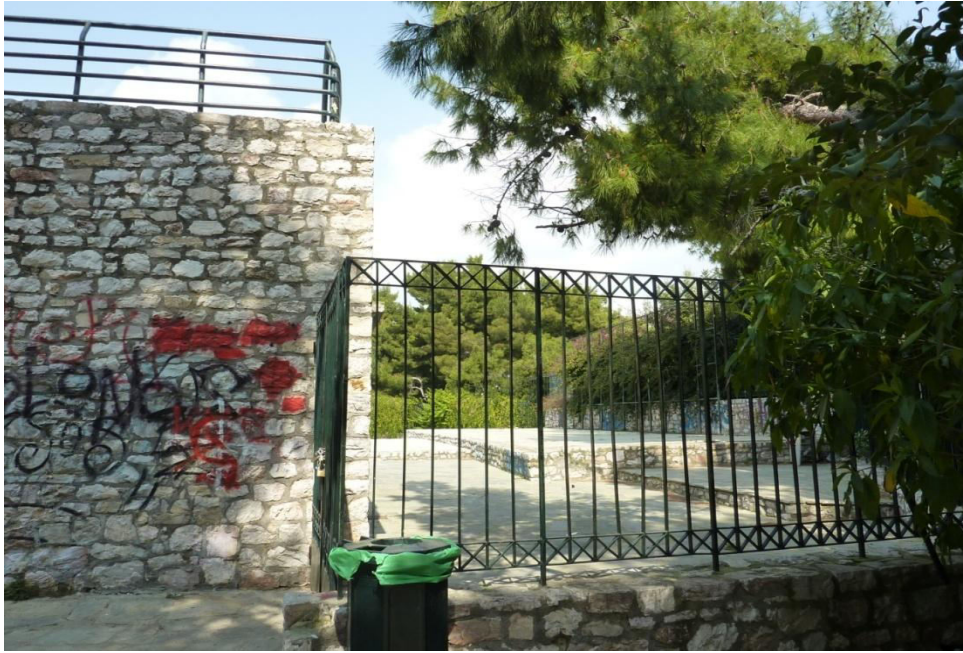
Νοτιοδυτικά του λόφου υπάρχει και το στέκι του Καπράλου το οποίο συνεχίζει την λειτουργία του, από το 1927 έως και σήμερα, με άλλες όμως δραστηριότητες. Πλέον λειτουργεί ως καφετέρια και χώρος διασκέδασης, αλλά και ξεκούρασης των επισκεπτών του λόφου. Λίγο πιο βόρεια στην κορυφή του λόφου στέκονται με υπερηφάνεια προκαλώντας ρίγη συγκίνησης και περιέργειας στους περαστικούς, αλλά και στους τουρίστες, τα δύο μνημεία των φυλλελλήνων Λενορμάν και Μύλλερ πίσω από τα σιδερένια κιγκλιδώματα. Μία επιτύμβια στήλη η οποία καταλήγει σε ανθεμωτή διακόσμηση και μία μαρμάρινη λουτροφόρος υδρία φιλοξενεί το έργο και το όραμα δύο ανθρώπων οι οποίοι αγάπησαν και προσέφεραν στην Ελλάδα ζητώντας ως μοναδική τους επιθυμία να ταφούν στον λόφο του Ιππίου Κολωνού, πλησίον του τάφου του Πλάτωνα και της Ακαδημίας του.

Εικ.110

Τα μνημεία Λενορμάν και Μύλλερ σήμερα
στην κορυφή του Ιππίου Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Επίσης πίσω από τα μνημεία των Λενορμάν και Μύλλερ ευρίσκεται και μία παιδική χαρά για τους μικρούς σε ηλικία θαμώνες του λόφου. Νοτιοανατολικά υπάρχει ένας περιφραγμένος υπαίθριος χώρος, αμφιθεατρικά κτισμένος, το ανοικτό θέατρο Κολωνού το οποίο φιλοξενεί τις καλοκαιρινές περιόδους, βραδιές θεάτρου και πολλές άλλες εκδηλώσεις.

Εικ.111

Ο υπαίθριος χώρος του ανοικτού θεάτρου Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Ο λόφος του Ιππίου Κολωνού φιλοξενεί στους κόλπους του ένα πολυάριθμο σύνολο φυτών.

Στην περίμετρό του παρατηρούνται ως επί το πλείστον δένδρα, αλλά και φυτικοί φράκτες στις περισσότερες εισόδους πρόσβασής του. Στο εσωτερικό του την τιμητική τους έχουν τα παρτέρια τα οποία φιλοξενούν θάμνους, αναρριχώμενα και πολυετή φυτά. Όλα σχεδόν τα παρτέρια περιστοιχίζονται από θάμνους και δένδρα. Μάλιστα τα παρτέρια διακοσμούνται κυρίως με πέτρες γύρω τους, είτε πρόκειται για μοναχικά φυτά είτε για πιο μεγάλες εκτάσεις.

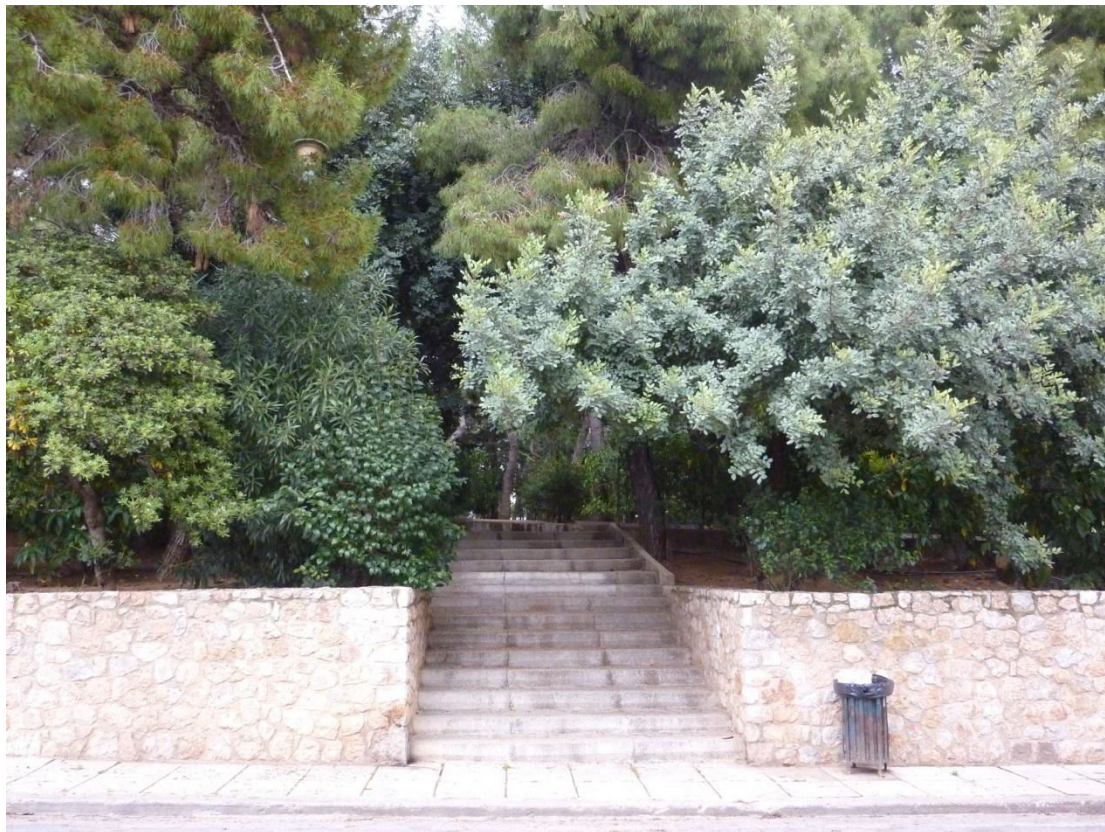
Τα δένδρα τα οποία απαντώνται κυρίως είναι ο Αϊλανθος (βρωμοκαρυδιά), η ελιά, ο ευκάλυπτος, η κουτσουπιά, το κυπαρίσσι, το πεύκο, η συκιά, η χαρουπιά και η ψευδακακία. Οι θάμνοι οι οποίοι συναντώνται είναι η αγγελική ή πιττόσπορο, η ιουσιτίσια, η λαντάνα, το λιγούστρο, η πικροδάφνη και το πλουμπάγκο. Επίσης αναρριχώμενα φυτά όπως η βουκαμβίλλια, το γιασεμί το γυμνανθές και ο κισσός δίνουν ένα άλλο χρώμα στο τοπίο, διακοσμώντας συρμάτινες περιφράξεις και σκαφαλώνοντας στους κορμούς των δένδρων.

Στον πεζόδρομο επί της οδού Διστόμου υπάρχουν σήμερα το 55° και 116° Νηπιαγωγείο Κολωνού καθώς επίσης δίπλα του στεγάζεται το 57° και 61° Δημοτικό Σχολείο Κολωνού. Στην κάθετο του πεζόδρομου Διστόμου αρχίζει και ο πεζόδρομος Τριπόλεως ο οποίος εκτείνεται μέχρι την Ακαδημία Πλάτωνος και συνορεύει αριστερά και δεξιά με το 52° Γυμνάσιο και Λύκειο Αθηνών.

Ο λόφος του Ιππίου Κολωνού αποτελεί έναν ανεκτίμητο θησαυρό για την συνοικία του Κολωνού, όπως και για κάθε υποβαθμισμένη περιοχή της Αθήνας, αφού το πράσινο του βελτιώνει θαυμάσια την ποιότητα της ζωής των κατοίκων προσφέροντας στιγμές ευεξίας και ξεκούρασης.

2. Λόφος Σκουζέ

Ο λόφος Σκουζέ ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.112

Άποψη του λόφου Σκουζέ
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Βόνιτσας στα ανατολικά, Λαοδάμαντος στα δυτικά, Πρεβέζης στα βόρεια και Αθαμανίας στα νότια.

Φυσικό αξιοθέατο της συνοικίας και πόλο έλξης αποτελεί ο λόφος Σκουζέ, τόσο για τους κατοίκους όσο και για τους περαστικούς που επιλέγουν να κάνουν την βόλτα τους σε αυτόν. Ευρίσκεται κοντά στον σταθμό του μετρό των Σεπολίων και της Αττικής. Πήρε το όνομά του από την οικογένεια Σκουζέ, η οποία διέθετε εκείνη την εποχή πολλές εκτάσεις στην περιοχή.

Ο λόφος Σκουζέ είναι πλακοστρωμένος. Διαθέτει πολλά είδη φυτών και αρκετούς καθιστικούς χώρους, περιμετρικά των παρτεριών, για το κοινό. Δεν υπάρχει παρουσία υγρού στοιχείου. Ο φωτισμός καλύπτει όλο σχεδόν το φάσμα του λόφου.

Ανατολικά ευρίσκεται και μία παιδική χαρά για τους μικρούς επισκέπτες η οποία είναι περικυκλωμένη από παρτέρια με θάμνους και πανύψηλα δένδρα, τα οποία προσφέρουν σκιά και δροσιά.

Βορειοδυτικά του λόφου υπάρχει μία καφετέρια. Ο χώρος που ευρίσκεται απαρτίζει τμήμα του λόφου και είναι κατάμεστος από φυτεύσεις στην περίμετρό του. Αυτή διαθέτει και τραπεζάκια στον εξωτερικό της χώρο, προσφέροντας στον πελάτη μία όμορφη θέα.

Δυτικά του λόφου υπάρχει η πετρόκτιστη εκκλησία του Αγίου Αιμιλιανού. Παλαιά ο λόφος, πριν αποκτήσει το όνομα του ιδιοκτήτη του, ονομαζόταν λόφος του Αγίου Αιμιλιανού λόγω της εκκλησίας η οποία ήταν κτισμένη στις παρυφές του λόφου.

Εικ.113

Άποψη της εκκλησίας του Αγίου Αιμιλιανού
δίπλα στο λόφο Σκουζέ
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Στην 4^η Δημοτική Κοινότητα, στον λόφο Σκουζέ της συνοικίας του Κολωνού υπάρχει ένα αναρριχώμενο σπάνιο το οποίο συναντάται μόνο εδώ και είναι το κίλαστρο.

Όλα τα παρτέρια του λόφου Σκουζέ, περιστοιχίζονται από θάμνους και δένδρα. Άλλα είναι περιφραγμένα και άλλα πετρόκτιστα, όπως και τα μονοπάτια που διασχίζει κανείς για να περιηγηθεί στους χώρους του. Η περίμετρος του λόφου περιβάλλεται κυρίως από δένδρα ενώ στο κέντρο τα παρτέρια περιλαμβάνουν μοναχικούς θάμνους αλλά και συνδυασμούς με άλλα είδη. Τα δένδρα που συναντώνται κυρίως στον λόφο είναι η ελιά, η κουτσουπιά, το κυπαρίσσι, το πεύκο και ο σχίνος ο μόλλειος. Από τους θάμνους οι οποίοι συναντώνται στα παρτέρια

είναι η αγγελική ή πιττόσπορο, η ιουστίτσια, το λιγούστρο, η πικροδάφνη, το πλουμπάγκο και ο πυράκανθος.

Σήμερα ο λόφος αποτελεί μία σύγχρονη εστία πρασίνου αναψυχής και χαλάρωσης και δίνει την δυνατότητα κοινωνικών συναναστροφών μεταξύ των κατοίκων της συνοικίας.

B. Πλατείες

Οι κυριότερες πλατείες της συνοικίας Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων είναι οι εξής:

- 1. Η πλατεία Αμφιαράου.**
- 2. Η πλατεία Εσταυρωμένου.**
- 3. Η πλατεία Κολυμβητηρίου**
- 4. Η πλατεία Μπεκιάρη.**
- 5. Η πλατεία Πανταζοπούλου.**
- 6. Η πλατεία Σωτήρη Πέτρουλα.**

1. Πλατεία Αμφιαράου

Η πλατεία Αμφιαράου ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.114

Άποψη της πλατείας Αμφιαράου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Νικ. Χατζηαποστόλου στα ανατολικά, Λεάνδρου στα δυτικά, Ευτοκίου στα βόρεια και Αμφιαράου στα νότια.

Η πλατεία διαθέτει φωτισμό στο εσωτερικό της και περιμετρικά, καθιστικούς χώρους και μία παιδική χαρά. Η συνολική έκταση πρασίνου είναι 350 τετραγωνικά μέτρα.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία Αμφιαράου είναι τα εξής:

- α. Η αγγελική ή πιττόσπορο: Έχει δενδρώδη συμπαγή μορφή. Συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.
- β. Η βρωμοκαρυδιά (Αϊλανθος): Έχει θαμνώδη μορφή. Είναι φυτό χαμηλής ανάπτυξης και συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.
- γ. Η κουτσουπιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.
- δ. Το κυδωνίαστρο το ιτεόφυλλο: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό, αλλά συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.
- ε. Η πικροδάφνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτικό φράκτη κατά μήκος της πλατείας, αλλά και συστάδες.

2. Πλατεία Εσταυρωμένου

Η πλατεία Εσταυρωμένου ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.115

Άποψη της πλατείας Εσταυρωμένου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Λένορμαν στα ανατολικά και Ιφιγενείας στα βορειοδυτικά και νότια.

Ο περιβάλλων χώρος της πλατείας είναι διαμορφωμένος και πλακοστρωμένος. Διαθέτει φωτισμό ο οποίος εντοπίζεται κυρίως εντός των παρτεριών, καθώς επίσης και σε καθιστικούς χώρους περιμετρικά αυτών.

Η πλατεία περιλαμβάνει πέντε μεγάλα παρτέρια με δένδρα και με θάμνους ανατολικά και δυτικά του ναού εκ των οποίων το ένα παρτέρι χωρίζεται με φυτικό φράκτη και διαχωρίζεται από το άλλο. Τα δένδρα τα οποία απαντώνται στα περιμετρικά παρτέρια της πλατείας είναι η λεύκη η αργυρόλευκη, η μουριά η πλατύφυλλη και το πεύκο ενώ βόρεια της εκκλησίας παρατηρούνται δενδροστοιχίες

από νεραντζιές και νότια δενδροστοιχίες από ελιές. Επίσης τα περισσότερα παρτέρια περιστοιχίζονται από χαμηλούς θάμνους. Ανατολικά της εκκλησίας, επί της οδού Λένορμαν, παρατηρείται πλήρης απουσία φύτευσης.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία Εσταυρωμένου είναι τα εξής:

α. Η βερβερίδα: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει μπορντούρα και συνδυάζεται και με άλλα είδη.

β. Η δάφνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες.

γ. Ο ιβίσκος ο σινικός: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη. Επίσης έχει δενδρώδη μορφή και σχηματίζει ομάδες.

δ. Η λαντάνα: Χρησιμοποιείται ως φυτικός φράκτης μεμονωμένα σε τμήμα του παρτεριού. Συναντάται και με θαμνώδη μορφή σε συστάδες και σε ομάδες, ενώ συνδυάζεται και με άλλα είδη.

ε. Η λεύκη η αργυρόλευκη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.

στ. Το λιγούστρο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτική μπορντούρα κατά μήκος των παρτεριών, αλλά χρησιμοποιείται και ως διαχωριστικός φυτικός φράκτης. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.

ζ. Η μουριά η πλατύφυλλη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες, ενώ συνδυάζεται και με άλλα είδη.

η. Η ναντίνα: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες, ενώ συνδυάζεται και με άλλα είδη.

θ. Το πεύκο: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη.

ι. Η πικροδάφνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό.

ια. Το πλουμπάγκο: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται σε συστάδες, αλλά σχηματίζει και μπορντούρα.

ιβ. Ο πυράκανθος: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.

ιγ. Το σφενδάμι το νεγούδιο: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.

ιδ. Η τριανταφυλλιά: Συναντάται σε θαμνώδη μορφή ως μοναχικό φυτό. Σχηματίζει και ομάδες.

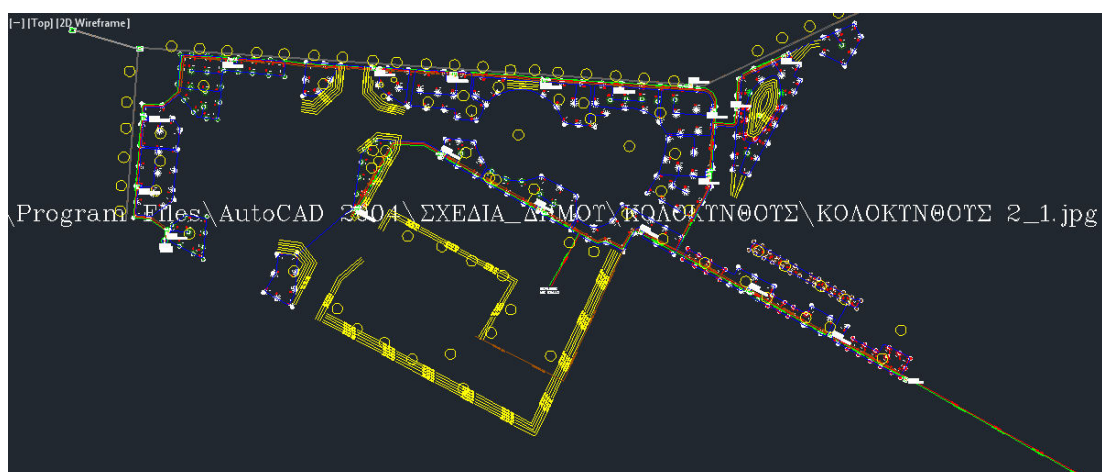
3. Πλατεία Κολυμβητηρίου

Η πλατεία Κολυμβητηρίου ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.116

Άποψη της πλατείας Κολυμβητηρίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.117

Μελέτη του Δήμου Αθηναίων για την πλατεία Κολυμβητηρίου
της συνοικίας Κολωνού
της 4^{ης} Δημοτικής Κοινότητας του Δήμου Αθηναίων

Περιβάλλεται από τις οδούς Ευτοκίου στα ανατολικά, Νικ. Χατζηαποστόλου στα δυτικά, Λεάνδρου στα βόρεια και Τριανταφυλλοπούλου στα νότια. Συνορεύει με το Δημοτικό Βρεφοκομείο στα ανατολικά και με τις αθλητικές εγκαταστάσεις (κολυμβητήριο Αθηνών) στα βόρεια.

Εικ.118

Άποψη του Κολυμβητηρίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Επίσης, συνορεύει με το «Δημοτικό Βουστάσιο», το οποίο τώρα στεγάζει το 6^ο Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Αθηνών στα νότια.

Εικ.119

Άποψη του «Δημοτικού Βουστασίου»
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Ο χώρος της πλατείας είναι διαμορφωμένος και πλακοστρωμένος. Η πλατεία Κολυμβητηρίου διαθέτει συνολικά εικοσιτέσσερα παρτέρια τα οποία εντοπίζονται τόσο κεντρικά όσο και στην περίμετρο του χώρου. Παρατηρείται επίσης πολυπληθές σύνολο φυτών και εντυπωσιακές μορφές καθώς και ποικίλα σχέδια κατασκευών. Ακόμη, υπάρχει φωτισμός σε όλη την επιφάνεια της πλατείας και εντός των χώρων πρασίνου, αλλά και αρκετοί καθιστικοί χώροι πλησίον των παρτεριών. Η συνολική έκταση πρασίνου είναι 3.450 τετραγωνικά μέτρα.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία Κολυμβητηρίου είναι τα εξής:

- α. Η ακακία Κωνσταντινουπόλεως: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- β. Η άκανθα: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες.
- γ. Η βερβερίδα: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- δ. Η βουδλέϊα: Έχει θαμνώδη μορφή μεγάλης ανάπτυξης. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ε. Η βουκαμβίλλια: Έχει θαμνώδη μορφή. Επίσης, ως αναρριχώμενο φυτό αναπτύσσεται επάνω σε στύλο φωτισμού κεντρικού παρτεριού της πλατείας. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- στ. Ο βραχυχίτωνας ο σφενδαμόφυλλος: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- ζ. Η βρωμοκαρυδιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- η. Η γρεβιλέα: Έχει δενδρώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.
- θ. Το γυνέριο ή κορταδερία: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ι. Η καλλωπιστική δαμασκηλιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες. Επίσης χρησιμοποιείται και ως μοναχικό φυτό.
- ια. Η δάφνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ιβ. Το δενδρολίβανο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδα και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ιγ. Η ελιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.
- ιδ. Ο ευκάλυπτος: Έχει δενδρώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ιε. Ο καλλιστήμονας: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.
- ιστ. Η κουτσουπιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες, αλλά χρησιμοποιείται και ως μοναχικό φυτό.
- ιζ. Το κυδωνίαστρο το ιτεόφυλλο: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται σε ομάδες.
- ιη. Το κυπαρίσσι: Έχει δενδρώδη μορφή χαμηλής ανάπτυξης. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.
- ιθ. Η λαντάνα: Έχει θαμνώδη χαμηλή ανάπτυξη. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.

κ. Η λεβάντα: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες.
κα. Τα λουσίντουμ: Έχουν θαμνώδη μορφή. Σχηματίζουν ομάδες και φυτικό φράκτη.
κβ. Η μουριά η πλατύφυλλη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες, αλλά χρησιμοποιείται και ως μοναχικό φυτό.
κγ. Η μυρτιά: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη.
κδ. Η νεραντζιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες, αλλά χρησιμοποιείται και ως μοναχικό φυτό.
κε. Το πεύκο: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
κστ. Η πικροδάφνη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες. Επίσης έχει θαμνώδη μορφή και σχηματίζει ομάδες.
κζ. Ο ανατολικός πλάτανος: Έχει δενδρώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη.
κη. Το πολύγαλα: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη.
κθ. Το πυξάρι: Έχει θαμνώδη χαμηλή ανάπτυξη. Σχηματίζει ομάδες.
λ. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
λα. Το σφενδάμι το νεγούδιο: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη.
λβ. Το τεύκριο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει μπορντούρα.
λγ. Η τούγια: Έχει θαμνώδη μορφή χαμηλής ανάπτυξης. Σχηματίζει συστάδες αλλά και ομάδες. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
λδ. Ο φοίνικας ο κανάριος: Έχει δενδρώδη μορφή χαμηλής ανάπτυξης. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
λε. Η φωτίνια: Έχει δενδρώδη μορφή χαμηλής ανάπτυξης. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
λστ. Ο χαμαίρωπας ο χαμηλός: Είναι ένα φοινικοειδές φυτό με νάνα ανάπτυξη. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό αλλά, συνδυάζεται και με άλλα είδη.

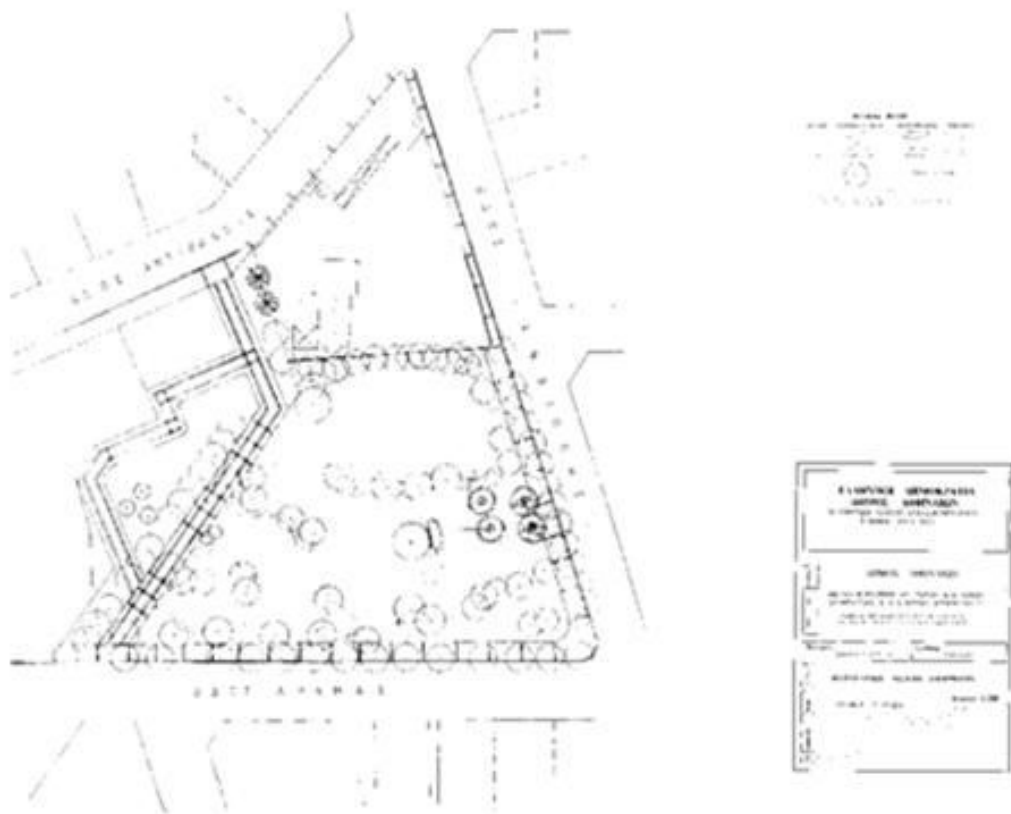
4. Πλατεία Μπεκιάρη

Η πλατεία Μπεκιάρη γνωστή και ως πλατεία Ορθοδοξίας ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.120

Άποψη της πλατείας Μπεκιάρη
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.121

Μελέτη του Δήμου Αθηναίων για την πλατεία Μπεκιάρη
της συνοικίας Κολωνού
της 4^{ης} Δημοτικής Κοινότητας
του Δήμου Αθηναίων

Περιβάλλεται από τις οδούς Ξανθίππης στα ανατολικά, Αντιφάνους στα βόρεια και Δράμας στα νότια.

Η πλατεία είναι πλακοστρωμένη και διαθέτει δώδεκα μεγάλα παρτέρια κεντρικά του χώρου, αλλά και στην περίμετρό της, ενώ ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ποικίλα σχέδια τα οποία έχουν οι κατασκευές που φιλοξενούν στο εσωτερικό τους φυτά. Παρατηρείται φωτισμός κυρίως περιμετρικά της πλατείας, πλησίον των φυτεύσεων και ανάμεσα στις δενδροστοιχίες, καθώς επίσης και καθιστικοί χώροι κοντά σε κάθε παρτέρι. Στο μέσον της πλατείας υπάρχει και το υγρό στοιχείο, ένα λευκό συντριβάνι με εμφανή τα σημάδια εγκατάλειψης. Βόρεια της πλατείας παρατηρείται μια παιδική χαρά, καθώς επίσης και η εκκλησία του Αγίου Νικολάου.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία Μπεκιάρη είναι τα εξής:

- α. Η αγγελική ή πιττόσπορο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτικό φράκτη κατά μήκος του παρτεριού.
- β. Το βιβούρνο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτικό φράκτη κατά μήκος του παρτεριού, αλλά σχηματίζει και μπορντούρες σε ομάδες.
- γ. Ο βραχυχίτωνας ο σφενδαμόφυλλος: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- δ. Η γιούκα: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες, αλλά συναντάται και ως μοναχικό φυτό.
- ε. Η δάφνη: Έχει θαμνώδη χαμηλή ανάπτυξη. Σχηματίζει ομάδες.
- στ. Το ευώνυμο πανασέ: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ζ. Ο κισσός: Χρησιμοποιείται ως εδαφοκαλυπτικό. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- η. Η κουτσουπιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- θ. Το κυδωνίαστρο το ιτεόφυλλο: Έχει θαμνώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό.
- ι. Το κυπαρίσσι: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- ια. Η λεύκη η αργυρόλευκη: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ιβ. Η λεύκη η λευκή: Έχει θαμνώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό.
- ιγ. Το λιγούστρο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτικό φράκτη κατά μήκος του παρτεριού, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη. Επίσης σχηματίζει δενδροστοιχίες επί των οδών Δράμας και Ξανθίππης.
- ιδ. Η μουριά η πλατύφυλλη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- ιε. Η νεραντζιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες εντός του παρτεριού.
- ιστ. Το πεύκο: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό στο παρτέρι.
- ιζ. Η πικροδάφνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτικό φράκτη κατά μήκος του παρτεριού, αλλά συναντάται και ως μοναχικό φυτό. Επίσης σχηματίζει συστάδες.
- ιη. Ο πλάτανος ο ανατολικός: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ιθ. Το πλουμπάγκο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες και συστάδες, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- κ. Ο πυράκανθος: Έχει θαμνώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη.

κα. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Έχει δενδρώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.

κβ. Το σφενδάμι το νεγούδιο: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη.

κγ. Η τριανταφυλλιά: Έχει θαμνώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό.

κδ. Η φωτίνια: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτικό φράκτη κατά μήκος του παρτεριού και συναντάται και σε χαμηλή μπορντούρα, αλλά σχηματίζει και ομάδες. Επίσης η φωτίνια συναντάται και ως μοναχικό φυτό.

κε. Η χαρουπιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.

5. Πλατεία Πανταζοπούλου

Η πλατεία Πανταζοπούλου ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.122

Άποψη της πλατείας Πανταζοπούλου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Η πλατεία έχει κυκλικό σχήμα και διαθέτει δύο μεγάλα παρτέρια στην περίμετρό της τα οποία διακόπτονται με ιαπωνικά βήματα. Περιβάλλεται από τις οδούς Θεσπρωτίας, Συρράκου, Άργους και Αγίας Σοφίας.

Η πλατεία διαθέτει φωτισμό εντός του χώρου, αλλά και στην περίμετρό της και καθιστικούς χώρους, καθώς επίσης και μια παιδική χαρά στο κέντρο της.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία Πανταζοπούλου είναι τα εξής:

- α. Η κουτσουπιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- β. Η μουριά η πλατύφυλλη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες περιμετρικά της πλατείας.
- γ. Το πλουμπάγκο: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό στην άκρη του παρτεριού, αλλά σχηματίζει και συστάδες.
- δ. Ο πυράκανθος: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικός αλλά σχηματίζει και ομάδες.
- ε. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό, αλλά σχηματίζει και δενδροστοιχίες
- στ. Η τούγια: Έχει δενδρώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό στο κέντρο περιφραγμένου παρτεριού.

6. Πλατεία Σωτήρη Πέτρουλα

Η πλατεία Σωτήρη Πέτρουλα ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.123

Άποψη της πλατείας Σωτήρη Πέτρουλα
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Αλεξανδρείας στα ανατολικά, Επιδαύρου στα δυτικά, Άργους στα βόρεια και Λένορμαν στα νότια. Συνορεύει με το 4^ο Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αθηναίων.

Παλαιά ονομαζόταν πλατεία Αγίου Κωνσταντίνου. Από τα μέσα όμως της δεκαετίας του 1980 μετονομάσθηκε σε πλατεία Σωτήρη Πέτρουλα λόγω του φοιτητή Σωτήρη Πέτρουλα, ο οποίος ζούσε στην συνοικία του Κολωνού και έχασε την ζωή του κατά την διάρκεια των γεγονότων των Ιουλιανών.

Ο περιβάλλων χώρος της πλατείας είναι διαμορφωμένος και πλακοστρωμένος. Η πλατεία είναι αρκετά μεγάλη και σωστά διαρρυθμισμένη, ενώ βορειοδυτικά της καταλαμβάνουν χώρο οι καφετέριες της συνοικίας.

Διαθέτει φωτισμό ο οποίος είναι τοποθετημένος περιμετρικά της πλατείας, αλλά και καθιστικούς χώρους κοντά στα παρτέρια για το κοινό. Ανατολικά υπάρχουν δύο γήπεδα μπάσκετ, καθώς και μία παιδική χαρά.

Αισθητή είναι και η παρουσία του υγρού στοιχείου αφού στο κέντρο της υπάρχει ένα μεγάλο λευκό συντριβάνι, αλλά και δύο πέτρινες βρύσες στα ανατολικά. Στην

κεντρική είσοδο της πλατείας, επί της οδού Λένορμαν, υπάρχει και ράμπα για την εύκολη πρόσβαση των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Επίσης σε ένα από τα περιφραγμένα παρτέρια της πλατείας υπάρχει μία ενεπίγραφη στήλη.

Εικ.124

Άποψη της πλατείας Σωτήρη Πέτρουλα
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Η πλατεία περιλαμβάνει συνολικά δεκαέξι παρτέρια στην περίμετρό της, με δένδρα και θάμνους. Τα δένδρα τα οποία απαντώνται στα περιμετρικά παρτέρια είναι ο ευκάλυπτος, η μελία, η μουριά η πλατύφυλλη, το πεύκο, ο χαμαίρωπας και η ψευδακακία, ενώ τα περισσότερα παρτέρια περιστοιχίζονται από χαμηλούς θάμνους.

Τα δένδρα στον πεζόδρομο της οδού Λένορμαν αποτελούνται κυρίως από μουριές και ψευδακακίες που σχηματίζουν δενδροστοιχίες εξασφαλίζοντας δροσισμό.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία Σωτήρη Πέτρουλα είναι τα εξής:

α. Η αγγελική ή πιττόσπορο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες και χρησιμοποιείται και ως φυτική μπορντούρα.

β. Η ακακία Κωνσταντινουπόλεως: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες και συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.

γ. Η βερβερίδα: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.

δ. Το βιβούρνο: Έχει θαμνώδη συμπαγή μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό, αλλά και σε ομάδες.

- ε. Η βουκαμβίλλια: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως αναρριχώμενο φυτό, καλύπτοντας την συρμάτινη περίφραξη του γηπέδου.
- στ. Η γιούκα: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ζ. Η δάφνη: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό.
- η. Η ελιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.
- θ. Ο ευκάλυπτος: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχία.
- ι. Το ευώνυμο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτική μπορντούρα.
- ια. Ο ιβίσκος ο σινικός: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ιβ. Η ιουσίτσια: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- ιγ. Η κουτσουπιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό δένδρο, αλλά σχηματίζει και δενδροστοιχίες.
- ιδ. Το κυδωνίαστρο το ιτεόφυλλο: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.
- ιε. Η λαντάνα: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ιστ. Το λιγούστρο: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη και χρησιμοποιείται ως φυτικός φράκτης.
- ιζ. Η μελία: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- ιη. Η μουριά η πλατύφυλλη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- ιθ. Η μυρτιά: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες και ομάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- κ. Το πεύκο: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό. Σχηματίζει ομάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- κα. Η πικροδάφνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Είναι φυτό χαμηλής ανάπτυξης και σχηματίζει ομάδες.
- κβ. Το πλουμπάγκο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες και ομάδες. Χρησιμοποιείται ως φυτική μπορντούρα και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- κγ. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες και ομάδες.
- κδ. Το σενέκιο: Έχει θαμνώδη χαμηλή ανάπτυξη. Σχηματίζει μπορντούρα.
- κε. Το τεύκριο: Έχει θαμνώδη συμπαγή μορφή. Σχηματίζει μπορντούρα, ενώ συναντάται και ως μοναχικό φυτό.
- κστ. Η τούγια: Έχει δενδρώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- κζ. Η χαμαιδωρέα: Έχει θαμνώδη μορφή. Είναι φυτό χαμηλής ανάπτυξης και χρησιμοποιείται ως μοναχικό, αλλά και σε συνδυασμό με άλλα είδη.
- κη. Ο χαμαίρωπας: Είναι ένα φοινικοειδές φυτό το οποίο χρησιμοποιείται ως μοναχικό.
- κθ. Η χαρουπιά: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτικό φράκτη.

Γ. Δενδροστοιχίες

Οι κυριότεροι πεζόδρομοι της συνοικίας Κολωνού στους οποίους παρατηρούνται δενδροστοιχίες είναι οι εξής:

1. **Ο πεζόδρομος Αγίου Κωνσταντίνου:** Στον πεζόδρομο επί της οδού Αγίου Κωνσταντίνου παρατηρούνται δενδροστοιχίες από νεραντζιές.
2. **Ο πεζόδρομος Διστόμου:** Στον πεζόδρομο επί της οδού Διστόμου παρατηρούνται δενδροστοιχίες από ακακίες Κωνσταντινουπόλεως και κουτσουπιές.
3. **Ο πεζόδρομος Ευρίπου:** Στον πεζόδρομο επί της οδού Ευρίπου παρατηρούνται δενδροστοιχίες από ιβίσκους σινικούς, λιγούστρα και πεύκα.
4. **Ο πεζόδρομος Ευτοκίου:** Στον πεζόδρομο επί της οδού Ευτοκίου παρατηρούνται δενδροστοιχίες από ακακίες Κωνσταντινουπόλεως.
5. **Ο πεζόδρομος Ηλέκτρας:** Στον πεζόδρομο επί της οδού Ηλέκτρας παρατηρούνται δενδροστοιχίες από ιβίσκους σινικούς και κουτσουπιές.
6. **Ο πεζόδρομος Τριπόλεως:** Στον πεζόδρομο επί της οδού Τριπόλεως παρατηρούνται δενδροστοιχίες από ακακίες Κωνσταντινουπόλεως, κουτσουπιές, σφενδάμια, σχίνους και ψευδακακίες.

Δ. Νησίδες

Οι κυριότερες νησίδες (τρίγωνα, επιμήκη και ελλειψοειδή) της συνοικίας Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων είναι οι εξής:

1. Το τρίγωνο Αθαμανίας-Λαοδάμαντος
2. Η νησίδα Ηρούς
3. Το τρίγωνο Ινούς
4. Το τρίγωνο Ισμήνης-Κολωνού
5. Το τρίγωνο Ιωαννίνων-Δωδώνης
6. Το τρίγωνο Ιωαννίνων-Ελλησπόντου
7. Το τρίγωνο Ιωαννίνων-Ιοκάστης
8. Το τρίγωνο Κλυτίας-Προποντίδος
9. Το τρίγωνο Κολωνού-Ιωαννίνων
10. Η νησίδα Λένορμαν
11. Το τρίγωνο Μύλλερ-Καλλιπόλεως
12. Το τρίγωνο Πέτρας

1. Τρίγωνο Αθαμανίας-Λαοδάμαντος

Το τρίγωνο(νησίδα)Αθαμανίας-Λαοδάμαντος ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.125

Άποψη του τριγώνου Αθαμανίας-Λαοδάμαντος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται η νησίδα αυτή από τις οδούς Αθαμανίας στα ανατολικά, Λαοδάμαντος στα δυτικά, Ευρίπου στα βόρεια και Βοσπόρου στα νότια.

Το τρίγωνο(νησίδα)αυτό είναι πετρόκτιστο και διαθέτει ποικιλία φυτών. Δεν παρατηρείται φωτισμός.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο τρίγωνο(νησίδα)Αθαμανίας-Λαοδάμαντος είναι τα εξής:

- α. Η αγγελική ή πιττόσπορο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτικό φράκτη κατά μήκος του τριγώνου.
- β. Η ελιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό και συνδυάζεται και με τα υπόλοιπα είδη.
- γ. Η κουτσουπιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχία.
- δ. Η λαντάνα: Έχει θαμνώδη μορφή. Είναι φυτό χαμηλής ανάπτυξης και συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.
- ε. Η μαόνια: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδα.
- στ. Ο πυράκανθος: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- ζ. Η καλλωπιστική ροδιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.

η. Το τεύκριο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει χαμηλή μπορντούρα.
θ. Η τούγια: Έχει θαμνώδη μορφή, αλλά παρατηρείται και με δενδρώδη μορφή.
Είναι φυτό χαμηλής ανάπτυξης. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό, αλλά και σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα είδη.

2. Νησίδα Ηρούς

Η νησίδα Ηρούς ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.126

Άποψη της νησίδας Ηρούς
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται η νησίδα αυτή από τις οδούς Άστρους στα ανατολικά, Κάδμου στα δυτικά, Ηρούς στα βόρεια και Τηλεφάνους στα νότια.

Η νησίδα Ηρούς διαθέτει πολύ μεγάλη έκταση πρασίνου με ποικιλία φυτών. Δεν παρατηρείται φωτισμός στον περιβάλλοντα χώρο.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην νησίδα Ηρούς είναι τα εξής:

- α. Η αγγελική ή πιττόσπορο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- β. Το βιβούρνο: Έχει θαμνώδη συμπαγή μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- γ. Η λεύκη η αργυρόλευκη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- δ. Ο πυράκανθος: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ε. Ο φοίνικας ο κανάριος: Έχει υψηλή ανάπτυξη. Συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.

3. Τρίγωνο Ινούς

Το τρίγωνο(νησίδα)Ινούς ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.127

Άποψη του τριγώνου Ινούς
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται η νησίδα αυτή από τις οδούς Ινούς στα ανατολικά, Τριπόλεως στα δυτικά, Λένορμαν στα βόρεια και στα νότια.

Το τρίγωνο(νησίδα)είναι πλακοστρωμένο και οριοθετείται με κολονάκια γύρω του, ενώ στο κέντρο του έχει δημιουργηθεί σε τριγωνικό σχήμα ένα μικρό παρτεράκι το οποίο φιλοξενεί φυτά. Παρατηρείται φωτισμός εντός του χώρου.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο τρίγωνο(νησίδα)Ινούς είναι τα εξής:

- α. Το γεράνι: Έχει χαμηλή ανάπτυξη. Σχηματίζει ομάδες.
- β. Η γκάουρα: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδα και συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.
- γ. Η μουριά η πλατύφυλλη: Έχει δενδρώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.

4. Τρίγωνο Ισμήνης-Κολωνού

Το τρίγωνο(νησίδα)Ισμήνης- Κολωνού ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.128

Άποψη του τριγώνου Ισμήνης-Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται η νησίδα αυτή από τις οδούς Ιωαννίνων στα ανατολικά, Κολωνού και Ισμήνης στα δυτικά, Συρράκου στα βόρεια και Ανδριανουπόλεως στα νότια.

Το τρίγωνο(νησίδα)είναι περιφραγμένο και διαθέτει φωτισμό εντός του παρτεριού.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο τρίγωνο(νησίδα)Ισμήνης-Κολωνού είναι τα εξής:

- α. Η αβέλια: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- β. Το αντίρρινο: Έχει χαμηλή νάνα ανάπτυξη. Σχηματίζει ομάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- γ. Το γεράνι: Έχει χαμηλή νάνα ανάπτυξη. Σχηματίζει ομάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.

δ. Η λαντάνα: Έχει χαμηλή νάνα ανάπτυξη. Σχηματίζει ομάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.

ε. Η μαργαρίτα: Έχει θαμνώδη χαμηλή ανάπτυξη. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.

στ. Η καλλωπιστική ροδιά: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό στην άκρη της περίφραξης.

ζ. Ο φοίνικας ο κανάριος: Έχει δενδρώδη μορφή. Συνδυάζεται και με τα άλλα είδη φυτών.

5. Τρίγωνο Ιωαννίνων-Δωδώνης

Το τρίγωνο(νησίδα)Ιωαννίνων – Δωδώνης ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ. 129

Άποψη του τριγώνου Ιωαννίνων – Δωδώνης
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται η νησίδα αυτή από τις οδούς Ευρίπου στα ανατολικά, Ιωαννίνων στα βορειοδυτικά και από την οδό Δωδώνης στα νότια.

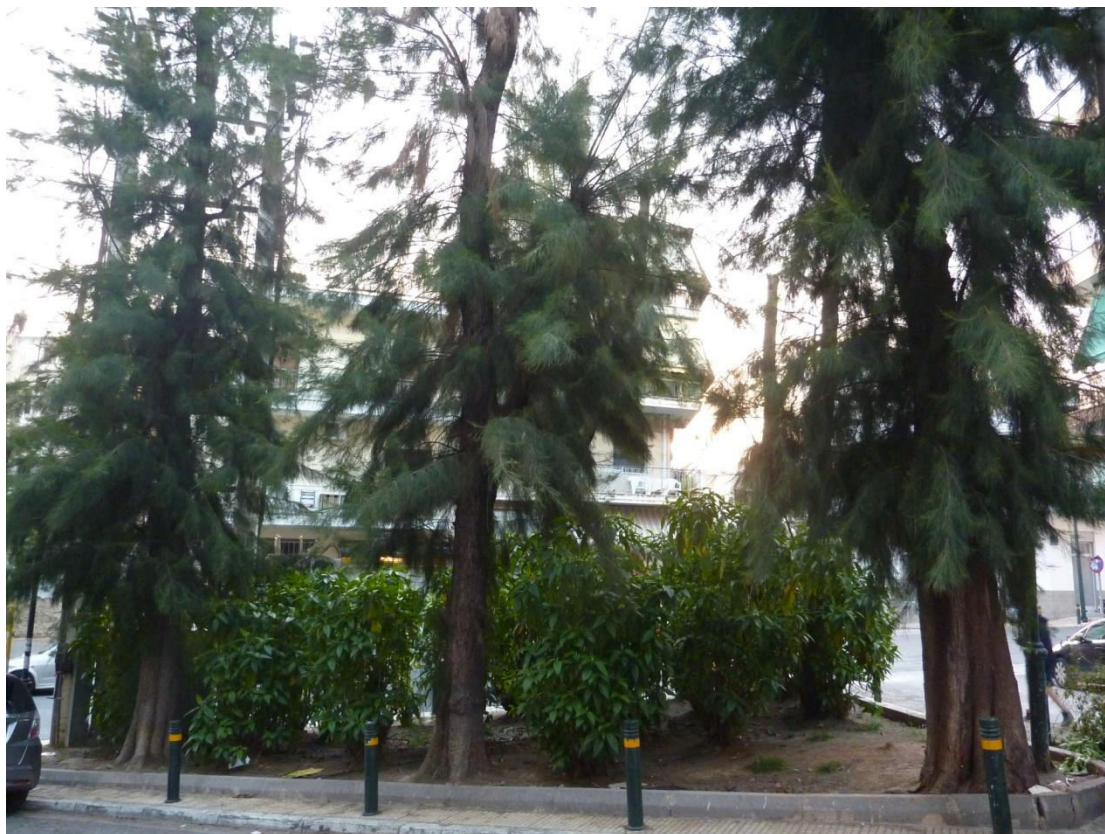
Το τρίγωνο(νησίδα)είναι πλακοστρωμένο και οριοθετημένο με κολονάκια γύρω του. Δένδρα και θάμνοι συναντώνται τόσο περιμετρικά όσο και στο εσωτερικό του τριγώνου. Δεν υπάρχει φωτισμός.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο τρίγωνο(νησίδα)Ιωαννίνων-Δωδώνης είναι τα εξής:

- α. Η αγγελική ή πιττόσπορο: Συναντάται με θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- β. Το βιβούρνο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ελεύθερη μπορντούρα.
- γ. Η δάφνη: Έχει δενδρώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη φυτών. Επίσης σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- δ. Η ιουσιτίσια: Έχει θαμνώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό αλλά και με δενδρώδη μορφή σε συστάδες.
- ε. Το λιγούστρο: Έχει θαμνώδη μορφή. Είναι χαμηλού μεγέθους και σχηματίζει φυτική μπορντούρα.
- στ. Η πικροδάφνη: Συναντάται, σε δενδρώδη μορφή, ως μοναχικό φυτό.

6. Τρίγωνο Ιωαννίνων-Ελλησπόντου

Το τρίγωνο(νησίδα)Ιωαννίνων-Ελλησπόντου ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.130

Άποψη του τριγώνου Ιωαννίνων-Ελλησπόντου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται η νησίδα αυτή από τις οδούς Ελλησπόντου στα ανατολικά, Ιοκάστης στα νοτιοδυτικά και Ιωαννίνων στα βόρεια.

Το τρίγωνο(νησίδα)είναι πλακοστρωμένο και οριοθετημένο με κολονάκια γύρω του, ενώ δεν παρατηρείται φωτισμός στον χώρο. Δένδρα και θάμνοι συναντώνται στο εσωτερικό και στην περίμετρο του τριγώνου.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο τρίγωνο(νησίδα)Ιωαννίνων-Ελλησπόντου είναι τα εξής:

- α. Η ιουστίτσια: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- β. Το πεύκο: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες κατά μήκος του τριγώνου.

7. Τρίγωνο Ιωαννίνων-Ιοκάστης

Το τρίγωνο(νησίδα)Ιωαννίνων-Ιοκάστης ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.131

Άποψη του τριγώνου Ιωαννίνων-Ιοκάστης
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται η νησίδα αυτή από τις οδούς Ιοκάστης στα βορειοανατολικά, Ξανθίπης στα δυτικά και Ιωαννίνων στα νότια.

Το τρίγωνο(νησίδα)είναι πλακοστρωμένο και οριοθετημένο με κολονάκια. Υπάρχει φωτισμός εντός και εκτός του τριγώνου.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο τρίγωνο(νησίδα)Ιωαννίνων-Ιοκάστης είναι τα εξής:

- α. Ο ανατολικός πλάτανος: Έχει δενδρώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό στο κέντρο του τριγώνου.
- β. Η τριανταφυλλιά: Έχει θαμνώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό.

8. Τρίγωνο Κλυτίας-Προποντίδος

Το τρίγωνο(νησίδα)Κλυτίας- Προποντίδος ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.132

Άποψη του τριγώνου Κλυτίας-Προποντίδος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται η νησίδα αυτή από τις οδούς Κλυτίας στα ανατολικά, Προποντίδος στα δυτικά, Καππαδοκίας στα βόρεια και Ιοκάστης στα νότια.

Παρατηρείται φωτισμός στο εσωτερικό του τριγώνου(νησίδας).

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο τρίγωνο(νησίδα)Κλυτίας-Προποντίδος είναι τα εξής:

- α. Το πεύκο: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- β. Η πικροδάφνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Είναι χαμηλής ανάπτυξης και χρησιμοποιείται ως φυτικός φράκτης κατά μήκος του τριγώνου.

9. Τρίγωνο Κολωνού-Ιωαννίνων

Το τρίγωνο(νησίδα)Κολωνού- Ιωαννίνων ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.133

Άποψη του τριγώνου Κολωνού-Ιωαννίνων
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται η νησίδα αυτή από τις οδούς Ανδριανουπόλεως στα ανατολικά, Κολωνού στα δυτικά, Ιωαννίνων στα βόρεια και Συρράκου στα νότια.

Το τρίγωνο(νησίδα)είναι περιφραγμένο και διαθέτει φωτισμό μέσα και έξω από αυτό, ενώ η επιφάνεια του είναι καλυμμένη με χλοοτάπητα.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο τρίγωνο(νησίδα)Κολωνού-Ιωαννίνων είναι τα εξής:

- α. Η καλλωπιστική ροδιά: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδα και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- β. Η τριανταφυλλιά: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- γ. Ο χαμαίρωπας: Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό στο μέσον του τριγώνου, αλλά και σε χαμηλή ανάπτυξη στην άκρη της περίφραξης και συνδυάζεται και με άλλα είδη.

10. Νησίδα Λένορμαν

Η νησίδα Λένορμαν ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.134

Άποψη της νησίδας Λένορμαν
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Η οδός Λένορμαν είναι η μοναδική μεγάλου μήκους λεωφόρος της Αθήνας. Αυτή διατηρώντας σε όλα τα σημεία τον αστικό της χαρακτήρα, ξεκινά από το κέντρο της πόλης, διασχίζει τις πιο πυκνοκατοικημένες δυτικές περιοχές του λεκανοπεδίου και καταλήγει ως μια λειτουργική ενότητα στο εκτός πόλεως όρος (Αιγάλεω).

Η οδός Λένορμαν στο τμήμα της από την οδό Παλαμηδίου-Τριπόλεως είναι μονοδρομημένη με 3 λωρίδες από Κηφισσό προς Μεταξουργείο και με μια λεωφορειολωρίδα αντίθετης κυκλοφορίας από Μεταξουργείο προς Κηφισσό.

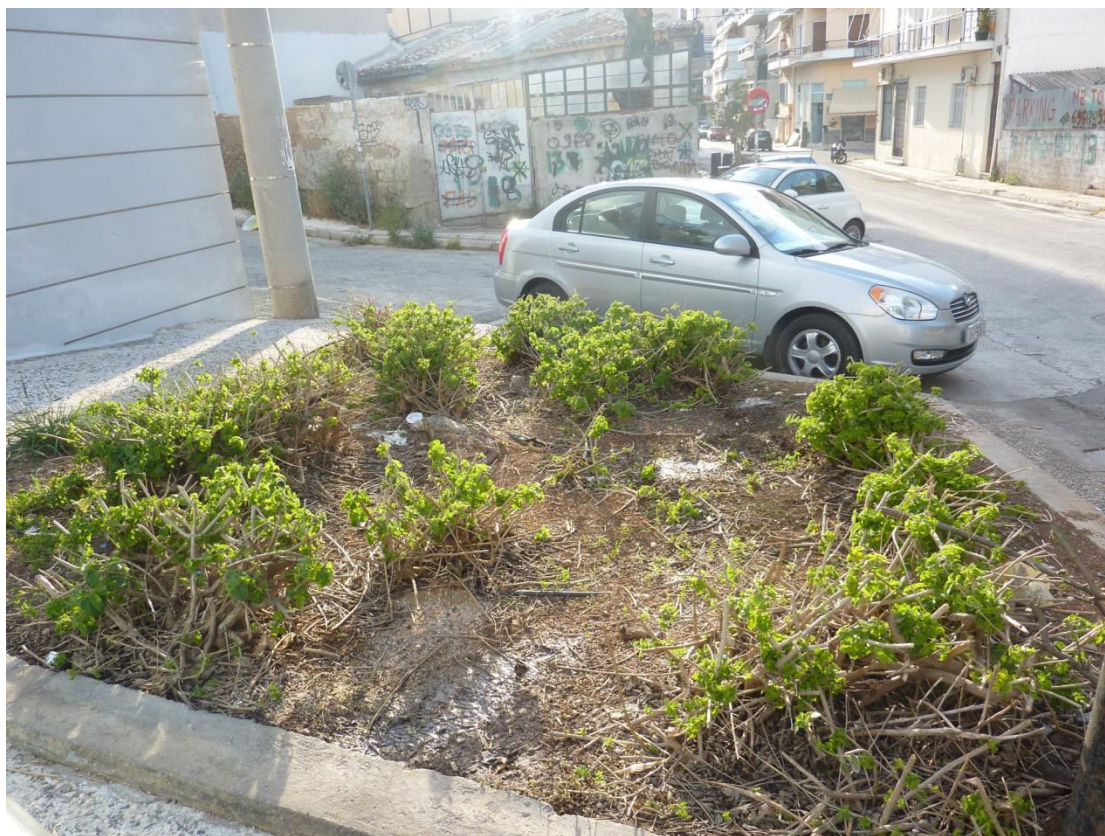
Επίσης έχει επαρκή φωτισμό.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην νησίδα Λένορμαν είναι τα εξής:

- α. Το βιβούρνο: Έχει θαμνώδη συμπαγή μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό, αλλά σχηματίζει και ομάδες.
- β. Η μουριά ή πλατύφυλλη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες κατά μήκος της νησίδας.
- γ. Ο χαμαίρωπας ο χαμηλός: Έχει θαμνώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό.

11. Τρίγωνο Μύλλερ-Καλλιπόλεως

Το τρίγωνο(νησίδα)Μύλλερ-Καλλιπόλεως ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.135

Άποψη του τριγώνου Μύλλερ-Καλλιπόλεως
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται η νησίδα αυτή από τις οδούς Καλλιπόλεως στα ανατολικά, Ηλέκτρας στα δυτικά, Ιοκάστης στα βόρεια και Ιωαννίνων στα νότια.

Το τρίγωνο(νησίδα)διαθέτει φωτισμό και ευρίσκεται στην γωνία του πεζόδρομου Μύλλερ.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο τρίγωνο(νησίδα)Μύλλερ-Καλλιπόλεως είναι τα εξής:

α. Η λαντάνα: Έχει χαμηλή ανάπτυξη. Σχηματίζει ομάδες, αλλά και συστάδες.

12. Τρίγωνο Πέτρας

Το τρίγωνο(νησίδα)Πέτρας ανήκει στην συνοικία του Κολωνού του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.136

Άποψη του τριγώνου Πέτρας
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται η νησίδα αυτή από τις οδούς Παλαμηδίου στα ανατολικά, Ιωαννίνων στα νοτιοδυτικά και Πέτρας στα βόρεια.

Το τρίγωνο(νησίδα)είναι πλακοστρωμένο και περιφραγμένο με κολονάκια γύρω του, ενώ διαθέτει και φωτισμό στο εσωτερικό του.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο τρίγωνο(νησίδα)Πέτρας είναι τα εξής:

- α. Η λαντάνα: Έχει θαμνώδη μορφή και σχηματίζει συστάδες. Συναντάται και ως μοναχικό φυτό, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- β. Το ρυγχόσπερμο: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως αναρριχώμενο φυτό.

iii. Σεπόλια

Οι κυριότερες μορφές αστικού πρασίνου οι οποίες συναντώνται στην συνοικία Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων είναι οι εξής:

A. Πάρκα

Το κυριότερο πάρκο της συνοικίας των Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων είναι το πάρκο Άτλαντα.

1. Πάρκο Ατλαντα

Το πάρκο Άτλαντα ανήκει στην συνοικία των Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

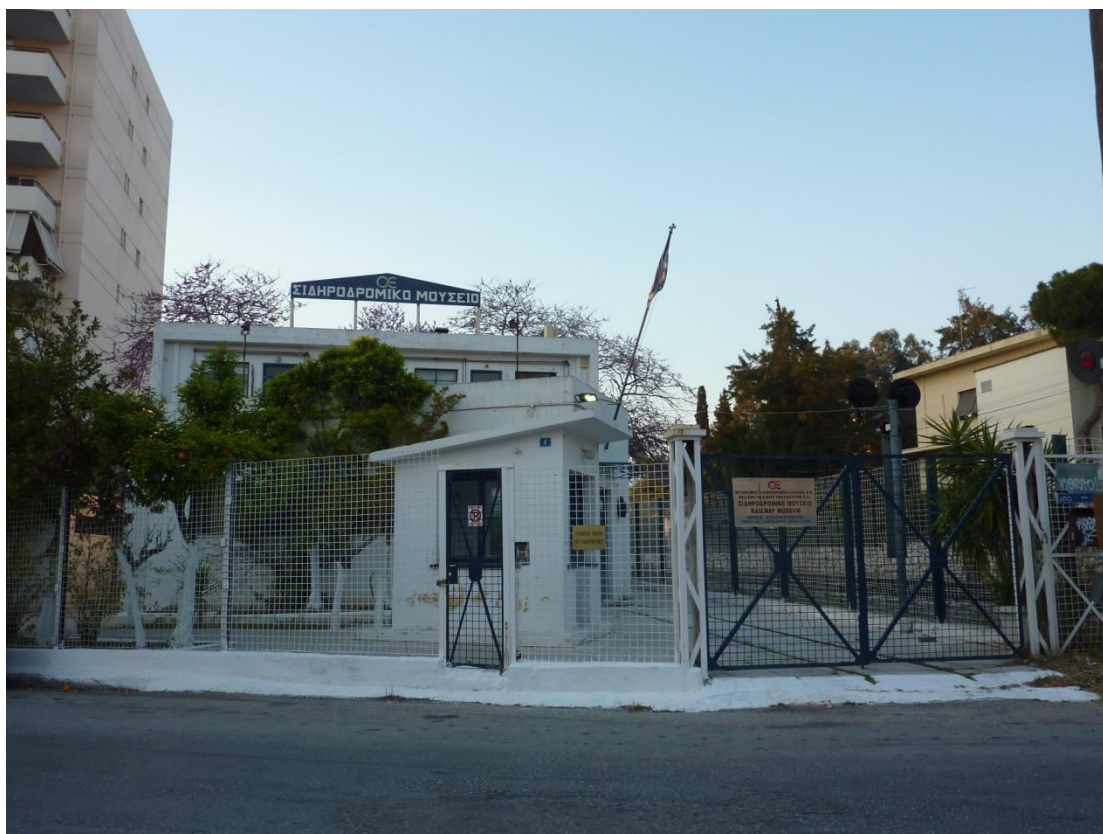

Εικ.137

Άποψη του πάρκου Άτλαντα
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Αυλώνος στα ανατολικά, Κωνσταντινουπόλεως στα δυτικά, Καλαμά στα βόρεια και Σιώκου στα νότια. Συνορεύει στα βόρεια με το 54^ο Γυμνάσιο και Λύκειο, αλλά και με το 128^ο Δημοτικό Σχολείο Αθηνών.

Νότια επί της οδού Σιώκου στεγάζεται σήμερα το Σιδηροδρομικό Μουσείο δίπλα στις γραμμές του τραίνου, τις οποίες χωρίζει η οδός Κωνσταντινουπόλεως από την Λιοσίων. Ιδρύθηκε το 1979 μετά από την εθελοντική προσπάθεια των υπαλλήλων του ΟΣΕ και έχει έκταση 1.200 τετραγωνικά μέτρα.

Εικ.138

Το Σιδηροδρομικό Μουσείο του ΟΣΕ
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Στην θέση του πάρκου και του σχολικού συγκροτήματος σήμερα λειτουργούσε, πριν από πολλά χρόνια, το εργοστάσιο «Άτλας» το οποίο έκλεισε λόγω της ρύπανσης που δημιουργούσε. Το πάρκο το οποίο δημιουργήθηκε μεταγενέστερα διατήρησε την ίδια ονομασία. Σήμερα ο χώρος αυτός αποτελεί ένα σημαντικό πνεύμονα πρασίνου στο κέντρο της Αθήνας και εκτός από το πλήθος των φυτών, τα οποία τον κοσμούν, διαθέτει και αθλητικό κέντρο-γυμναστήριο ελεύθερης άσκησης.

Ο χώρος του πάρκου είναι κατά το ήμισυ πλακοστρωμένος και κυρίως μεταξύ των γηπέδων, ενώ περιμετρικά αυτών είναι χωμάτινος.

Διαθέτει φωτισμό ο οποίος είναι τοποθετημένος περιμετρικά του πάρκου, αλλά και μέσα στον χώρο των γηπέδων. Επίσης παρατηρούνται καθιστικοί χώροι μέσα και έξω από αυτά. Το πάρκο περιλαμβάνει δύο γήπεδα μπάσκετ και ένα γήπεδο τένις, ενώ στο κέντρο του στεγάζεται και ένας σύλλογος. Βορειοανατολικά των αθλητικών εγκαταστάσεων είναι τοποθετημένες και τρεις βρύσες για το κοινό.

Φύτευση παρατηρείται μόνο στην περίμετρο του πάρκου με εξαίρεση ένα μικρό ποσοστό δένδρων τα οποία, είτε ως μοναχικά είτε σχηματίζοντας δενδροστοιχίες, διακοσμούν τον εξωτερικό περίβολο των γηπέδων. Περιμετρικά τα δένδρα τα οποία απαντώνται είναι κυρίως η ακακία Κωνσταντινουπόλεως, ο βραχυχίτων, ο ευκάλυπτος, η κουτσουπιά, και η λεύκη, ενώ αναρριχώμενα φυτά όπως η βουκαμβίλλια, το πλουμπάγκο και το γιασεμί το γυμνανθές έχουν την τιμητική τους καλύπτοντας τις συρμάτινες περιφράξεις σε όλο το μήκος τους. Τα παρτέρια περιστοιχίζονται από θάμνους και δένδρα.

B. Πλατείες

Οι κυριότερες πλατείες της συνοικίας των Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων είναι οι εξής:

- 1. Η πλατεία Αγίου Μελετίου.**
- 2. Η πλατεία Αταλάντης.**
- 3. Η πλατεία Κρέοντος-Αντιγόνης.**
- 4. Η πλατεία Ρόδου-Δυρραχίου.**
- 5. Η πλατεία τέρμα Αυλώνος.**

1. Πλατεία Αγίου Μελετίου

Η πλατεία Αγίου Μελετίου ανήκει στην συνοικία των Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.139

Άποψη
της πλατείας
Αγίου Μελετίου

(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Βορείου Ηπείρου στα ανατολικά, Σεπολίων στα δυτικά, Αγχιάλου στα βόρεια και Αγίου Μελετίου στα νότια.

Ο περιβάλλων χώρος της πλατείας είναι διαμορφωμένος και πλακοστρωμένος. Διαθέτει φωτισμό ο οποίος καλύπτει το μεγαλύτερο φάσμα της πλατείας, ενώ παρατηρείται και ενισχυτικός φωτισμός τα φώτα του οποίου στηρίζονται στον κορμό μερικών δένδρων. Είναι τοποθετημένοι περιμετρικά, στο κέντρο του χώρου και εντός των παρτεριών. Καθιστικοί χώροι υπάρχουν κοντά σε κάθε παρτέρι για το κοινό. Επίσης τμήμα της πλατείας, ανατολικά καταλαμβάνεται από τραπεζάκια τα οποία ανήκουν σε συνοικιακά μαγαζάκια ιδιωτών που προσφέρονται ως χώροι ξεκούρασης.

Δυτικά της εισόδου της πλατείας, παρατηρείται και η παρουσία του υγρού στοιχείου. Μία κατασκευή μαρμάρινη με δύο βρύσες για να ξεδιψούν μικροί και μεγάλοι. Μεγάλη ιστορική αξία παρουσιάζει και το «Μνημείο των πεσόντων», στην γερμανική κατοχή το οποίο απαρτίζει τμήμα ενός παρτεριού.

Εικ.140
Άποψη
της πλατείας Αγίου Μελετίου
με το «Μνημείο
των πεσόντων»
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Η πλατεία περιλαμβάνει, στο σύνολό της, έντεκα παρτέρια, με δένδρα και θάμνους τόσο στο κέντρο της όσο και στην περίμετρό της. Τα δένδρα που συναντώνται κυρίως στο κέντρο της πλατείας είναι η μουριά η πλατύφυλλη, ενώ βόρεια της εκκλησίας παρατηρούνται κουτσουπιές, λιγούστρα, ανατολικοί πλάτανοι ψευδακακίες και παρτέρια τα οποία περιστοιχίζονται από χαμηλούς και μεσαίου μεγέθους θάμνους ενώ δυτικά της πλατείας συναντάται και μία δενδροστοιχία από βραχυχίτωνες.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία Αγίου Μελετίου είναι τα εξής:

- α. Η αγγελική ή πιπτόσπορο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτική μπορντούρα, συστάδες αλλά συναντάται και ως μοναχικός θάμνος.
- β. Η άκανθα: Έχει θαμνώδη χαμηλή ανάπτυξη. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.
- γ. Η βερβερίδα: Είναι μεσαίας ανάπτυξης θάμνος. Σχηματίζει μπορντούρα σε μια πιο αραιή διάταξη και παρατηρείται και ως μοναχικός θάμνος σε συνδυασμό με άλλα φυτά του παρτεριού.
- δ. Το βιβούρνο: Έχει θαμνώδη μορφή μεσαίου μεγέθους. Συνδυάζεται και με άλλα είδη φυτών.
- ε. Ο βραχυχίτωνας ο σφενδαμόφυλλος: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό, αλλά σχηματίζει και δενδροστοιχίες.
- στ. Το δενδρολίβανο: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη φυτών.
- ζ. Η ελιά: Έχει δενδρώδη μορφή και μικρό μέγεθος ανάπτυξης. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- η. Το ευώνυμο πανασέ: Συναντάται ως θάμνος μεσαίου μεγέθους σε ομάδες αλλά και ως χαμηλός θάμνος ο οποίος συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- θ. Ο ιβίσκος ο σινικός: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ι. Η ιουσίτσια: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες και ομάδες, ενώ συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ια. Η κουτσουπιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό.
- ιβ. Η λαντάνα: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες και παρατηρείται και ως μοναχικός θάμνος σε συνδυασμό με άλλα είδη.
- ιγ. Το λιγούστρο: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη, αλλά παρατηρείται και σε δενδρώδη μορφή φυτευμένο σε ομάδες. Επίσης σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- ιδ. Η μουριά η πλατύφυλλη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες σε όλο το φάσμα της πλατείας και εντός των παρτεριών και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ιε. Η μυρτιά: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει χαμηλή μπορντούρα και συστάδες.
- ιστ. Η ναντίνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ιζ. Το πεύκο: Έχει δενδρώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ιη. Η πικροδάφνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Παρατηρείται ως μοναχικό φυτό.
- ιθ. Ο ανατολικός πλάτανος: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη.

κ. Το πυξάρι: Έχει θαμνώδη μορφή. Παρατηρείται ως μοναχικό φυτό.
κα. Το πλουμπάγκο: Έχει θαμνώδη μορφή με κρεμοκλαδή εμφάνιση και έχει αναρριχηθεί επάνω στην επιφάνεια της κατασκευής του υγρού στοιχείου. Σχηματίζει συστάδες, αλλά παρουσιάζεται και με θαμνώδη μορφή σχηματίζοντας ομάδες και στηρίζεται επάνω σε ξύλινη πέργκολα.
κβ. Ο πυράκανθος: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει χαμηλή μπορντούρα και συναντάται ως μοναχικό φυτό.
κγ. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
κδ. Η καλλωπιστική ροδιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
κε. Η σεφλέρα: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται με άλλα είδη, αλλά χρησιμοποιείται και σε ζαρντινιέρες ως μοναχικό φυτό.
κστ. Η φωτίνια: Συναντάται σε θαμνώδη μορφή σχηματίζοντας συστάδες, καθώς και ομάδες οι οποίες συνδυάζονται και με άλλα είδη φυτών, αλλά και σε δενδρώδη μορφή.

Αξιοσημείωτο είναι πως ο ιερός ναός του Αγίου Μελετίου, «πήρε» μέρος της κατάφυτης μικρής πλατείας, ενώ και ο παλαιός ναός παρέμεινε. Το αποτέλεσμα είναι να συνυπάρχουν δύο ναοί στην πλατεία.

Εικ.141

Η παλιά εκκλησία του Αγίου Μελετίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

2. Πλατεία Αταλάντης

Η πλατεία Αταλάντης ανήκει στην συνοικία των Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.142

Άποψη της πλατείας Αταλάντης
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Κωνσταντινουπόλεως στα βορειοανατολικά, Αταλάντης στα δυτικά και Σεπολίων στα νότια.

Η πλατεία αυτή είναι πλακοστρωμένη, διαθέτει φωτισμό περιμετρικά του χώρου και καθιστικούς χώρους ανατολικά και δυτικά του στρογγυλού παρτεριού.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία Αταλάντης είναι τα εξής:

- α. Η ιουσιτίσια: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- β. Το λιγούστρο: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- γ. Το πλουμπάγκο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες και συνδυάζεται με τα άλλα είδη.
- δ. Ο πυράκανθος: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτικό φράκτη κατά μήκος του κυκλικού παρτεριού.
- ε. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.

3. Πλατεία Κρέοντος-Αντιγόνης

Η πλατεία Κρέοντος-Αντιγόνης ανήκει στην συνοικία των Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.143

Άποψη της πλατείας Κρέοντος-Αντιγόνης
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Αμφιαράου στα ανατολικά, Κρέοντος στα δυτικά, Γερακίου στα βόρεια και Αντιγόνης στα νότια. Συνορεύει στα ανατολικά με την γραμμή του μετρό.

Η πλατεία είναι πλακοστρωμένη και διαθέτει φωτισμό και καθιστικούς χώρους. Επίσης έχουν δημιουργηθεί ράμπες για την διευκόλυνση πρόσβασης των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία Κρέοντος-Αντιγόνης είναι τα εξής:

- α. Το πλουμπάγκο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- β. Η χαρουπιά: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.

4. Πλατεία Ρόδου-Δυρραχίου

Η πλατεία Ρόδου – Δυρραχίου ανήκει στην συνοικία των Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.144

Άποψη της πλατείας Ρόδου – Δυρραχίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Δυρραχίου στα βορειοανατολικά, Δωδώνης στα δυτικά και Ρόδου στα νότια.

Ο χώρος της πλατείας είναι πλακοστρωμένος και διαμορφωμένος. Διαθέτει φωτισμό, ο οποίος εντοπίζεται στο κέντρο της πλατείας και εντός των παρτεριών. Επίσης κοντά σε κάθε παρτέρι παρατηρούνται καθιστικοί χώροι για το κοινό.

Στην πλατεία Ρόδου – Δυρραχίου τα δένδρα τα οποία συναντώνται κυρίως περιμετρικά του χώρου και σχηματίζουν δενδροστοιχίες παρέχοντας ικανοποιητική σκίαση είναι η μουριά η πλατύφυλλη. Επίσης παρατηρούνται δενδροστοιχίες της μουριάς και νοτιοδυτικά των παρτεριών στην περίμετρό της, ενώ ανατολικά συναντώνται δενδροστοιχίες ψευδακακίας. Η πλατεία διαθέτει δύο μεγάλης έκτασης παρτέρια που περιλαμβάνουν ως επί το πλείστον θάμνους, δένδρα και πολυετή φυλλοβόλα φυτά.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία Ρόδου-Δυρραχίου είναι τα εξής:

- α. Η αγγελική ή πιττόσπορο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες αλλά και συστάδες.
- β. Η δάφνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- γ. Το ευώνυμο πανασέ: Σχηματίζει φυτικό φράκτη κατά μήκος της περίφραξης του παρτεριού.
- δ. Ο ιβίσκος ο σινικός: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.
- ε. Το κυδωνίαστρο το οριζοντιοκλαδές: Συναντάται με θαμνώδη μορφή και συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- στ. Η μουριά η πλατύφυλλη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- ζ. Η μυρτιά: Συναντάται σε θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτική μπορντούρα σε ένα τμήμα της περίφραξης του παρτεριού.
- η. Το πλουμπάγκο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες, αλλά και ομάδες.
- θ. Ο πυράκανθος: Συναντάται ως μεγάλος συμπαγής θάμνος σφαιρικού σχήματος. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.
- ι. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- κ. Η τριανταφυλλιά: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.

5. Πλατεία τέρμα Αυλώνος

Η πλατεία τέρμα Αυλώνος ανήκει στην συνοικία των Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.145

Άποψη της πλατείας τέρμα Αυλώνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Ρόδου στα ανατολικά, Αθανάτων στα δυτικά, Αυλώνος στα βόρεια και Δυρραχίου στα νότια.

Η πλατεία διαθέτει φωτισμό και καθιστικούς χώρους στο κέντρο της.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στην πλατεία τέρμα Αυλώνος είναι τα εξής:

- α. Η δάφνη: Έχει δενδρώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.
- β. Η ιουστίτσια: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό.
- γ. Το λιγούστρο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτικό φράκτη κατά μήκος της πλατείας.
- δ. Η μουριά η πλατύφυλλη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- ε. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.

Γ. Δενδροστοιχίες

Οι κυριότεροι πεζόδρομοι της συνοικίας των Σεπολίων στους οποίους παρατηρούνται δενδροστοιχίες είναι οι εξής:

1. **Ο πεζόδρομος Αγχιάλου:** Στον πεζόδρομο επί της οδού Αγχιάλου παρατηρούνται δενδροστοιχίες από λιγούστρα.
2. **Ο πεζόδρομος Αντιγόνης:** Στον πεζόδρομο επί της οδού Αντιγόνης παρατηρούνται δενδροστοιχίες από νεραντζιές.
3. **Ο πεζόδρομος Δελή:** Στον πεζόδρομο επί της οδού Δελή παρατηρούνται δενδροστοιχίες από σφενδάμια.
4. **Ο πεζόδρομος Λέλας Καραγιάννη:** Στον πεζόδρομο επί της οδού Λέλας Καραγιάννη παρατηρούνται δενδροστοιχίες από ελιές και ψευδακακίες.

Δ. Νησίδες

Το κυριότερο τρίγωνο(νησίδα)της συνοικίας των Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων είναι το τρίγωνο Ιωαννίνων-Κρέοντος.

1. Τρίγωνο Ιωαννίνων-Κρέοντος

Το τρίγωνο(νησίδα)Ιωαννίνων – Κρέοντος ανήκει στην συνοικία των Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.146

Άποψη του τριγώνου Ιωαννίνων – Κρέοντος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται η νησίδα αυτή από τις οδούς Ιωαννίνων στα ανατολικά και Κρέοντος στα βορειοδυτικά.

Το τρίγωνο(νησίδα)είναι περιφραγμένο και πλακοστρωμένο. Στο κέντρο του υπάρχει ένας μεγάλος στύλος φωτισμού.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο τρίγωνο(νησίδα)Ιωαννίνων-Κρέοντος είναι τα εξής:

- α. Η λαντάνα: Συναντάται σε ευμεγέθη θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες στο κέντρο του τριγώνου.
- β. Ο παρθενοκισσός: Αυτός, ως φυλλοβόλο αναρριχωμένο φυτό, έχει ελιχθεί γύρω από τον στύλο φωτισμού.

Ε. Παρτέρια

Τα κυριότερα παρτέρια της συνοικίας των Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων είναι τα εξής:

- 1. Το παρτέρι του Αγίου Μελετίου**
- 2. Το παρτέρι Γαλαξειδίου-Αυλώνος**
- 3. Το παρτέρι Γράμμου-Καλαμά**
- 4. Το παρτέρι Δωδώνης-Δυρραχίου**

1. Παρτέρι Αγίου Μελετίου

Το παρτέρι της «παλαιάς» εκκλησίας του Αγίου Μελετίου ανήκει στην συνοικία των Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.147

Άποψη του παρτεριού του «παλιού» Αγίου Μελετίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Αυλώνος στα ανατολικά, Δυρραχίου στα νοτιοδυτικά και Πανουργιά στα βόρεια.

Το παρτέρι είναι οριοθετημένο και χαρακτηρίζεται ως ανεξάρτητος χώρος ενώ δεν παρατηρείται φωτισμός. Ευρίσκεται μπροστά από την εκκλησία του «παλιού» Αγίου Μελετίου και στον κεντρικό δρόμο επί της οδού Αγίου Μελετίου.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο παρτέρι του «παλιού» Αγίου Μελετίου είναι τα εξής :

- α. Η αγγελική ή πιττόσπορο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει συστάδες.
- β. Η άκανθα: Σχηματίζει χαμηλή φυτική μπορντούρα και είναι φυτευμένη στην περίμετρο των θάμνων. Συναντάται σε ομάδες και συστάδες.
- γ. Η βερβερίδα: Έχει θαμνώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- δ. Το ευώνυμο: Συναντάται ως χαμηλού μεγέθους θάμνος. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ε. Το λιγούστρο: Έχει δενδρώδη μορφή και καταλαμβάνει την θέση του στο κέντρο του παρτεριού.

2. Παρτέρι Γαλαξειδίου-Αυλώνος

Το παρτέρι Γαλαξειδίου-Αυλώνος ανήκει στην συνοικία των Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.148

Άποψη του παρτεριού Γαλαξειδίου-Αυλώνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Κωνσταντινουπόλεως στα ανατολικά, Αυλώνος στα δυτικά, Σιώκου στα βόρεια και Καλαμά στα νότια.

Το παρτέρι διαθέτει στο εσωτερικό του φωτισμό κατά μήκος του πεζόδρομου καθώς και ένα πιο μικρό παρτεράκι το οποίο φιλοξενεί όμορφες μπορντούρες από τεύκριο, αλλά και καθιστικούς χώρους οι οποίοι εντοπίζονται στο βάθος του. Ευρίσκεται κάθετα στις οδούς Αυλώνος και Σιώκου.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο παρτέρι Γαλαξειδίου-Αυλώνος είναι τα εξής:

- α. Η δάφνη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- β. Το λιγούστρο: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες και συνδυάζεται και με τα άλλα είδη.
- γ. Το σφενδάμι το νεγούδιο: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- δ. Το τεύκριο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει χαμηλή φυτική μπορντούρα, αλλά και συστάδες.

3. Παρτέρι Γράμμου-Καλαμά

Το παρτέρι Γράμμου-Καλαμά ανήκει στην συνοικία των Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.149

Άποψη του παρτεριού Γράμμου-Καλαμά
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Γράμμου στα ανατολικά και δυτικά και από την οδό Καλαμά στα βόρεια και νότια. Συνορεύει με το 128^ο Δημοτικό Σχολείο και το 53^ο Γυμνάσιο και Λύκειο, ενώ ανατολικά του παρτεριού υπάρχει και ένα μικρό εκκλησάκι.

Ο χώρος είναι πλακοστρωμένος και διαμορφωμένος, ενώ διαθέτει στο εσωτερικό του φωτισμό ο οποίος εντοπίζεται περιμετρικά του παρτεριού. Στο μέσον του παρτεριού, μεταξύ των δενδροστοιχιών, παρεμβάλλονται καθιστικοί χώροι. Το παρτέρι αυτό διαθέτει πέντε χώρους περιφραγμένους με δένδρα και θάμνους, κυρίως περιμετρικά. Τα δένδρα τα οποία υπάρχουν στο μέσον του παρτεριού και σχηματίζουν δενδροστοιχία είναι η μουριά η πλατύφυλλη και το λιγούστρο. Τέλος δυτικά, επί της οδού Γράμμου, παρατηρούνται δενδροστοιχίες από ψευδακακίες. Ευρίσκεται στην συμβολή των οδών Γράμμου-Καλαμά και δίπλα από τα σχολικά συγκροτήματα.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο παρτέρι Γράμμου-Καλαμά είναι τα εξής:

α. Η αγγελική ή πιττόσπορο: Έχει δενδρώδη συμπαγή μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.

β. Το βιβούρνο: Συναντάται με θαμνώδη μορφή σφαιρικού σχήματος. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.

γ. Η ιουστίτσια: Έχει δενδρώδη και θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει ομάδες.

δ. Η λεύκη η αργυρόλευκη: Συναντάται σε δενδρώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.

ε. Το λιγούστρο: Έχει δενδρώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό δένδρο.

στ. Η μουριά η πλατύφυλλη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχία.

ζ. Η πικροδάφνη: Συναντάται με θαμνώδη και δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει υψηλή φυτική μπορντούρα κατά μήκος της περίφραξης.

η. Ο πυράκανθος: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει φυτικό φράκτη μεσαίου μεγέθους και παρατηρείται και σε ομάδες.

θ. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Συναντάται σε δενδρώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.

ι. Ο χαμαίρωπας: Συναντάται ως μοναχικό φοινικοειδές δένδρο.

4. Παρτέρι Δωδώνης-Δυρραχίου

Το παρτέρι Δωδώνης-Δυρραχίου ανήκει στην συνοικία των Σεπολίων του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων.

Εικ.150

Άποψη του παρτεριού Δωδώνης-Δυρραχίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Περιβάλλεται από τις οδούς Δυρραχίου στα βορειοανατολικά, Δωδώνης στα δυτικά και Ρόδου στα νότια.

Το παρτέρι είναι πλακοστρωμένο και περιφραγμένο, ενώ φιλοξενεί εντυπωσιακές μορφές φυτών στο εσωτερικό του. Αποτελεί ανεξάρτητο χώρο. Παρατηρείται φωτισμός περιμετρικά. Δυτικά επί της οδού Δωδώνης συναντώνται δενδροστοιχίες από μουριές πλατύφυλλες, ενώ ανατολικά επί της οδού Δυρραχίου υπάρχουν δενδροστοιχίες από ψευδακακίες. Το έδαφος είναι καλυμμένο με χλοοτάπητα. Ευρίσκεται δίπλα από την πλατεία Ρόδου-Δυρραχίου και πλησίον των οδών Δωδώνης και Δυρραχίου.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στο παρτέρι Δωδώνης-Δυρραχίου είναι τα εξής:

- α. Το γυνέριο ή κορταρδερία: Έχει θαμνώδη μορφή. Είναι φυτευμένο ως μοναχικό φυτό μέσα στην χλόη σχηματίζοντας κηλίδα.
- β. Το κυδωνίαστρο το οριζοντιοκλαδές: Έχει θαμνώδη μορφή. Συναντάται ως μοναχικό φυτό.
- γ. Η μουριά η πλατύφυλλη: Έχει δενδρώδη μορφή. Σχηματίζει δενδροστοιχίες.
- δ. Η ροβίνια ή ψευδακακία: Συναντάται σε δενδρώδη μορφή. Συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- ε. Η σπιραία η νάνα: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει κηλίδα σε χλοοτάπητα.
- στ. Το τεύκριο: Έχει θαμνώδη μορφή. Σχηματίζει χαμηλή μπορντούρα, αλλά και συστάδες.
- ζ. Οι τριανταφυλλιές: Έχουν θαμνώδη μορφή, είναι φυτευμένες σε ομάδες έχουν χαμηλή ανάπτυξη και ίδιο ύψος. Σχηματίζουν μωσαϊκά.

ΣΤ. Ζαρντινιέρες

Ζαρντινιέρες στο μετρό των Σεπολίων

Εικ.151

Αποψη των ζαρντινιερών του μετρό των Σεπολίων
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Οι ζαρντινιέρες αυτές ευρίσκονται κατά μήκος της οδού Αντιγόνης επάνω στην πλατεία Κρέοντος-Αντιγόνης και δίπλα στην είσοδο του μετρό των Σεπολίων. Επίσης ζαρντινιέρες υπάρχουν και δυτικά της πλατείας Αντιγόνης, δίπλα από την δεύτερη είσοδο του μετρό. Υπάρχει στον χώρο φωτισμός.

Τα καλλωπιστικά φυτά τα οποία συναντώνται στις ζαρντινιέρες του μετρό των Σεπολίων είναι τα εξής:

- α. Η πικροδάφνη: Έχει θαμνώδη μορφή. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό φυτό, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη.
- β. Η τούγια: Έχει θαμνώδη μορφή χαμηλής ανάπτυξης. Συνδυάζεται και με άλλα είδη φυτών.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ. ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ, ΚΟΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΣΕΠΟΛΙΩΝ
ΤΟΥ 4^{ΟΥ} ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ**

Εικ.152

Η έδρα του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Δήμου Αθηναίων
στον Κολωνό
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Η έδρα του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος πρασίνου του Δήμου Αθηναίων ευρίσκεται επί των οδών Λένορμαν και Αλεξανδρείας στην συνοικία του Κολωνού. Το Διαμέρισμα αυτό ιδρύθηκε το 1993. Η 4^η Δημοτική Κοινότητα ανήκει στο τμήμα πρασίνου τα δύο τελευταία έτη, ωστόσο λειτουργούσε ως 4^ο Διαμέρισμα πρασίνου. Σήμερα έχει συγχωνευθεί με το Τμήμα πρασίνου της 5^{ης} Δημοτικής Κοινότητας. Στον ίδιο χώρο στεγάζεται και η Υπηρεσία καθαριότητας.

Το Τμήμα πρασίνου είναι υπεύθυνο για την συντήρηση των χώρων πρασίνου και για την διατήρησή τους, καθώς και για την αντικατάσταση φυτών, δένδρων και των υλικών τα οποία έχουν υποστεί τυχόν αλλοιώσεις από το πέρασμα του χρόνου, αλλά και για τις καινούργιες φυτεύσεις, το κλάδευμα, την λίπανση και την εφαρμογή φυτοπροστασίας.

A. Προσωπικό Τμήματος πρασίνου συνοικίας Κολωνού

Σήμερα το Τμήμα πρασίνου της 4^{ης} Δημοτικής Κοινότητας, της συνοικίας του Κολωνού έχει οκτώ άτομα μόνιμο προσωπικό. Ο διευθυντής είναι γεωπόνος και ο τμηματάρχης καλύπτει την θέση του δασολόγου.

Στο προσωπικό αυτό ανήκουν ακόμη τρεις τεχνολόγοι γεωπόνου, δύο οργανικοί υπάλληλοι με βαθμό ΔΕ δένδροανθοκηπουροί και μία διοικητική υπάλληλος. Υπάρχουν επίσης στο Τμήμα αυτό επτά άτομα με σύμβαση έργου.

B. Διεύθυνση Πρασίνου και Περιβάλλοντος

Η Διεύθυνση Πρασίνου και Περιβάλλοντος του Δήμου Αθηναίων αποτελείται από τα εξής τμήματα:

1. Τμήμα Μελετών, Σχεδιασμού και προγραμματισμού
2. Τμήμα φυτικής παραγωγής και κλάδευσης υψηλών δένδρων
3. Τμήμα πρασίνου της 1^{ης} Δημοτικής Κοινότητας
4. Τμήμα πρασίνου 2^{ης} και 3^{ης} Δημοτικής Κοινότητας
5. Τμήμα πρασίνου 4^{ης} και 5^{ης} Δημοτικής Κοινότητας
6. Γραφείο 4^{ης} Δημοτικής Κοινότητας
7. Γραφείο 5^{ης} Δημοτικής Κοινότητας
8. Τμήμα πρασίνου 6^{ης} και 7^{ης} Δημοτικής Κοινότητας
9. Τμήμα Εθνικού Κήπου
10. Τμήμα Υποστήριξης χώρων πρασίνου
11. Τμήμα Αστικής Πανίδας

Τα τμήματα πρασίνου της 1^{ης}, 2^{ης}, 3^{ης}, 4^{ης}, 5^{ης}, 6^{ης} και 7^{ης} Δημοτικής Κοινότητας περιλαμβάνουν εργαζόμενους ΠΕ γεωπόνους ή ΠΕ δασολόγους ή ΤΕ τεχνολόγους γεωπονίας.

Γ. Αρμοδιότητες Τμήματος πρασίνου

Το Τμήμα πρασίνου της 4^{ης} και 5^{ης} Δημοτικής Κοινότητας, έχει τις εξής αρμοδιότητες:

i. Έχει την ευθύνη για την μελέτη και την κατασκευή έργων μικρής κλίμακας με αυτεπιστασία σε συνεργασία με τα συναρμόδια τμήματα της Διεύθυνσης, την επίβλεψη εργολαβιών στον τομέα ευθύνης τους, την συντήρηση των υπαρχόντων κοινοχρήστων χώρων πρασίνου αρμοδιότητάς τους στα γεωγραφικά όρια των δημοτικών κοινοτήτων τις οποίες καλύπτει το εκάστοτε τμήμα. Για τον λόγο αυτό και ανάλογα πάντα με το διαθέσιμο προσωπικό οργανώνουν τους χώρους σε τομείς(καθ' ύλη ή κατά γεωγραφική περιοχή) με τομάρχες (γεωπόνους, δασολόγους, τεχνολόγους), εργοδηγούς πρασίνου και κηπουρούς. Στην περίπτωση κατά την οποία δεν μπορούν να εκτελεσθούν οι εργασίες από το προσωπικό του τμήματος ζητείται βοήθεια από τα άλλα τμήματα της διεύθυνσης ή και των άλλων υπηρεσιών του δήμου.

ii. Τα αντίστοιχα «Γραφεία αλσών» έχουν την ευθύνη για την συντήρηση και την εκτέλεση έργων και εργασιών σε άλση(τμήματα παλαιών δασών που εγκλωβίστηκαν στον αστικό ιστό)και πάρκα (μεγάλοι χώροι πρασίνου φυτοτεχνικής διαμόρφωσης).

iii. Συντηρεί το πράσινο των κοιμητηρίων και των παιδικών εξοχών και επεμβαίνει με προγράμματα ανάπλασης.

iv. Εισηγείται στο «Τμήμα Μελετών και Προγραμματισμού» την εκπόνηση μελετών και διαγωνισμών, δασοτεχνικών μελετών διαχείρισης πρασίνου, έργων ή εργασιών πρασίνου (αποχλόασης πρασίνου για λόγους πυρασφάλειας, κλαδεύματα κ.λ.π.)και συνεργάζεται μαζί του για την εκτέλεση, βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.

v. Επιτηρεί τις εργολαβίες στο τομέα ευθύνης του.

vi. Σε συνεργασία με το «Τμήμα Μελετών και Προγραμματισμού» καθορίζεται το πρόγραμμα παρεμβάσεων στους χώρους πρασίνου, καθώς και η πρόταση διαμόρφωσής τους.

vii. Έχει την ευθύνη των φυτεύσεων δένδρων, θάμνων και εποχιακών.

viii. Έχει την ευθύνη συντήρησης του πρασίνου και της κλάδευσης των χαμηλών δένδρων των κοινόχρηστων χώρων και των δενδροστοιχιών, ενώ συνεργάζεται με το γραφείο κλάδευσης υψηλών δένδρων, ενημερώνοντάς το και ενισχύοντάς το για την ανάγκη κλάδευσης των υψηλών δένδρων, με επιστημονικό και εργατικό προσωπικό και θέτοντας την προτεραιότητα των εργασιών.

ix. Έχει την ευθύνη ανάπτυξης και συντήρησης του πρασίνου των παιδικών χαρών ως κατ' αρχήν χώρων αστικού πρασίνου.

x. Έχει την ευθύνη διαχείρισης του πρασίνου των προαύλιων χώρων των σχολικών συγκροτημάτων του Δήμου σε συνεργασία με την διεύθυνση σχολικών κτιρίων.

xi. Μεριμνά για την καλή συντήρηση του υδραυλικού δικτύου άρδευσης σε συνεργασία με το «Γραφείο αυτομάτου ποτίσματος».

xii. Συντάσσει τις τεχνικές εκθέσεις για τον καταλογισμό των προστίμων σε όσους προξενούν ζημιές σε στοιχεία πρασίνου, βάσει του κανονισμού πρασίνου και εισηγείται όλα τα νόμιμα μέσα, για την δίωξη δραστών σε βάρος των δένδρων και εν γένει των χώρων πρασίνου στην πόλη, προς τις αρμόδιες διευθύνσεις του Δήμου και την «Επιτροπή ποιότητας ζωής».

xiii. Παρακολουθεί και ενημερώνει την αλληλογραφία του τμήματος καθημερινά.

xiv. Ελέγχει και απαντά στα αιτήματα των δημοτών, γραπτά ή προφορικά.

xv. Έχει την ευθύνη για την εκτέλεση του προγράμματος άρδευσης των νεοφυτευμένων δένδρων σε δενδροστοιχίες και σε κοινόχρηστους χώρους πρασίνου οι οποίοι δεν διαθέτουν δίκτυο αυτομάτου ποτίσματος, καθώς και την ευθύνη και τον έλεγχο της υλοποίησης του προγράμματος σε συνεργασία με το «Γραφείο κινήσεως».

xvi. Τηρεί αρχείο καθημερινών εργασιών στο οποίο καταγράφονται και μηχανογραφούνται όλα τα στοιχεία του τμήματος.

xvii. Τηρεί αρχείο όλων των εισερχομένων και εξερχομένων εγγράφων, παρακολουθεί και διεκπεραιώνει κάθε είδος γραμματειακής υποχρέωσης η οποία προκύπτει από τις αρμοδιότητές του.

Συντήρηση αστικού πρασίνου

Η σωστή συντήρηση του αστικού και περιαστικού πρασίνου αποτελεί ένα πολύ σημαντικό παράγοντα πρόληψης. Οι καλλιεργητικές φροντίδες των καλλωπιστικών φυτών (άρδευση, λίπανση, κλάδευμα) σε αρκετά σημεία διαφέρουν από τις αντίστοιχες που αφορούν παραγωγικά φυτά καρποφορίας και επιβάλλεται να γίνονται από εξειδικευμένο προσωπικό. Άλλοι παράγοντες οι οποίοι συμβάλλουν σημαντικά στην συντήρηση είναι η διατήρηση της καθαριότητας και του αερισμού των χώρων πρασίνου, η ενδεδειγμένη άρδευση και η ορθολογική και εύστοχη χρονικά λίπανση. Επίσης συνίσταται σωστός χειρισμός κλάδευσης των φυτών. Επιπλέον τα κλαδέυματα δεν θα πρέπει ποτέ να παραμένουν μέσα ή κοντά στους χώρους πρασίνου, διότι σύντομα θα αποτελέσουν καταφύγιο πολλών εντόμων. Εξίσου σημαντικά στοιχεία, τα οποία δεν θα πρέπει να παραμελούνται ποτέ αποτελούν η φροντίδα, η αντικατάσταση και η συντήρηση των δομικών υλικών τα οποία αποτελούν κομμάτι των χώρων πρασίνου, αλλά και αντίστοιχες κατασκευές στο αστικό περιβάλλον.

1. Άρδευση: Οι αρδεύσεις των χώρων της 4^{ης} Δημοτικής Κοινότητας γίνεται από αυτόματο σύστημα με προγραμματιστές. Η κατασκευή του συστήματος σε κάθε χώρο έχει γίνει κατόπιν εφαρμογής μελέτης αρδευτικού. Οι χλοοτάπητες αρδεύονται με υπόγειους εκτοξευτήρες και οι συστάδες θάμνων και οι μπορντούρες με στάγδην άρδευση.

α. Πηγές άρδευσης: Έχουν αξιοποιηθεί στην συνοικία τα περισσότερα παλαιά πηγάδια, έχουν γίνει γεωτρήσεις και σε ελάχιστους χώρους χρησιμοποιείται το δίκτυο της ΕΥΔΑΠ. Συγκεκριμένα στην 4^η Δημοτική Κοινότητα υπάρχουν δύο πηγάδια. Ένα είναι στην Ακαδημία Πλάτωνος με υψηλή παροχή νερού 25 κυβικά μέτρα /ώρα και ένα στο υπόγειο της εκκλησίας του Αγίου Μελετίου με παροχή νερού 5 κυβικά μέτρα /ώρα.

β. Γεωτρήσεις: Ικανοποιητική παροχή νερού, υπάρχει στην πλατεία του Αγίου Γεωργίου της Ακαδημίας Πλάτωνος (18 κυβικά μέτρα /ώρα), στην πλατεία Σωτήρη Πέτρουλα της συνοικίας του Κολωνού (2 κυβικά μέτρα /ώρα), στην πλατεία Εσταυρωμένου κολυμβητήριο Κολοκυνθούς της συνοικίας του Κολωνού (20 κυβικά μέτρα /ώρα) και στο πάρκο Άτλαντα της συνοικίας των Σεπολίων (2,5 κυβικά μέτρα /ώρα). Με την ΕΥΔΑΠ, αρδεύονται οι υπόλοιποι χώροι.

2. Φυτοπροστασία: Για την πρόληψη και την σωστή αντιμετώπιση των εντομολογικών εχθρών, στους χώρους του αστικού πρασίνου, θα πρέπει να εφαρμόζονται οι αρχές της ολοκληρωμένης αντιμετώπισης. Αυτό σημαίνει πως προτιμώνται οι μέθοδοι της βιολογικής καταπολέμησης [παρασιτοειδή, εντομοπαθογόνα (ιοί, μύκητες, νηματώδεις και βακτήρια)]. Η προσφυγή στην χρήση

φυτοπροστατευτικού σκευάσματος θα πρέπει να γίνεται αφού έχει εξαντληθεί κάθε προσπάθεια να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα με βιολογικά μέσα και μόνο στην περίπτωση κατά την οποία φαίνεται πως η προσβολή θα έχει αισθητικό αποτέλεσμα. Εντός του αστικού περιβάλλοντος είναι επιτρεπτή η χρήση σκευασμάτων τα οποία παρουσιάζουν χαμηλή ή μηδενική τοξικότητα στον άνθρωπο. Στο αστικό πράσινο επιτρέπονται μόνο εντομοκτόνα 3^{ης} κατηγορίας τοξικότητας(σήμανση Χ που φέρουν την ένδειξη «επικίνδυνο»)και εντομοκτόνα τα οποία στερούνται τοξικολογικής κατάταξης και δεν φέρουν σήμανση τοξικότητας.

Επειδή οι συνοικίες της Ακαδημίας Πλάτωνος, του Κολωνού και των Σεπολίων είναι πυκνοκατοικημένες είναι αδύνατον να γίνει χρήση των εντομοκτόνων αυτών, καθώς και ψεκασμοί. Σημαντικό πρόβλημα στο αστικό πράσινο των συνοικιών αυτών αποτελεί η πιτυοκάμπη των πεύκων(*Thaumatoroea pityocampa*) η οποία καταπολεμείται με βιολογικά μέσα και με εύστοχη επέμβαση με *Bacilus thuringiensis-spraeticus*, όπως και στην καραφατμέ των χλοοταπών. Το χειμώνα και την άνοιξη συνίσταται η απομάκρυνση των φωλεών με μηχανικά μέσα. Παλαιότερα που υπήρχε έξαρση στα πεύκα της συνοικίας του Κολωνού και του Σκουζέ από τον εχθρό *Marchalina hellenica*, κυρίως, έγιναν πλύσεις των πεύκων με *savona* και *amplaud*.

Άλλος ένας εχθρός των φοινικοειδών είναι ο κόκκινος ρυγχωτός κάνθαρος(*Rhynchophorus ferrugineus*). Εκεί οι παρεμβάσεις έγιναν με νηματώδεις. Τα αποτελέσματα είναι καταστροφικά. Στην Ακαδημία Πλάτωνος το σύνολο των φοινίκων ήταν 15 και τώρα πια έχουν μείνει μόνο 2. Στην Αττική υπάρχει σήμερα μεγάλο πρόβλημα από τον κάνθαρο αυτό.

3. Καλλιεργητικές φροντίδες αστικού πρασίνου

α. Φύτευση: Η φύτευση γίνεται από τους εργάτες του Τμήματος πρασίνου και στα μεγάλα φυτά γίνεται με τσαπάκι εκσκαφής.

β. Μεταφύτευση: Η μεταφύτευση δεν πραγματοποιείται από το Τμήμα πρασίνου. Ασχολείται αποκλειστικά το φυτώριο.

γ. Άρδευση: Η άρδευση γίνεται την πρώτη τριετία με βυτίο.

δ. Λίπανση: Η λίπανση γίνεται χειρωνακτικά κυρίως. Μόνο στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος ο χλοοτάπητας λιπαίνεται με λιπασματοδιανομέα φερόμενο στο χλοοκοπτικό τρακτέρ. Η λίπανση γίνεται τα δύο πρώτα χρόνια με βασικό λίπασμα 11-15-15.

ε. Κλάδευμα: Το κλάδευμα γίνεται από τους εργάτες. Σε υψηλά δένδρα χρησιμοποιείται ανυψωτικό καλαθοφόρο όχημα. Κλαδεύονται ως επί το πλείστον τα φυλλοβόλα δένδρα μουριές, σοφόρες, ακακίες, ροβίνιες. Από τα αειθαλή δένδρα σε νεραντζιές, λιγούστρα, βραχυχίτωνες, ιβίσκους σινικούς γίνεται περιορισμένος έλεγχος κόμης.

στ. Υποστύλωση: Η υποστύλωση γίνεται με πασσάλους ξυλοκαστανιάς εμποτισμένους. Τους οποίους αγοράζει ο Δήμος από τους προμηθευτές. Χρησιμοποιούνται για την υποστύλωση διαφόρων καλλωπιστικών φυτών και κυρίως αναρριχωμένων όπως αγιοκλήματος, βεγόνιας καπένσις, βουκαμβίλλιας, γιασεμιού κιτρίνου, γλυτσίνιας, κισσού και ρυγχόσπερμου.

4. Μηχανήματα

Τα μηχανήματα τα οποία χρησιμοποιούνται από το Τμήμα πρασίνου για την εκτέλεση των εργασιών συντήρησης του αστικού πρασίνου είναι το πριόνι χειρός, το ψαλίδι χειρός, το βενζινοκίνητο αλυσοπρίονο, το βενζινοκίνητο τηλεσκοπικό αλυσοπρίονο, ο λιπασματοδιανομέας και το χλοοκοπτικό τρακτέρ.

5. Προσπάθειες και μελλοντικά σχέδια Τμήματος πρασίνου

Οι προσπάθειες των εργαζόμενων γεωπόνων, δασολόγων και του συνεργείου του Τμήματος πρασίνου του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος του Κολωνού χαρακτηρίζονται φιλότιμες και συγκινητικές. Οι συνοικίες της Ακαδημίας Πλάτωνος, του Κολωνού και των Σεπολίων διαθέτουν σήμερα όμορφες πλατείες, περιποιημένα τρίγωνα, παρτέρια, νησίδες και πάρκα τα οποία ανανεώνονται τακτικά με καινούργιες φυτεύσεις και ιδέες, νέες κατασκευές, κλαδεύματα, κουρεύματα και εφαρμόζεται η κατάλληλη φυτοπροστασία όταν υπάρχει εστία προσβολής από εχθρούς και ασθένειες. Ιδιαίτερα ο χώρος της Ακαδημίας Πλάτωνος, ένας χώρος με μεγάλη ιστορική αξία και εκτάσεις πρασίνου, έχει αναδειχθεί πολύ περισσότερο στο ευρύ κοινό λόγω της φροντίδας που έχει δεχθεί από το προσωπικό του «Τμήματος πρασίνου» και αποτελεί σήμερα ένα πανέμορφο τοπίο. Την ίδια μεταχείριση έχουν δεχθεί και οι υπόλοιποι χώροι πρασίνου, το πάρκο των Σεπολίων, οι λόφοι Κολωνού και Σκουζέ στην συνοικία του Κολωνού, οι πλατείες τους, τα παρτέρια τους και για τον λόγο αυτό και αποτελούν μέσο προσέλκυσης των επισκεπτών. Με μεράκι, διάθεση και υπομονή το προσωπικό του 4^{ου} Δημοτικού Διαμερίσματος πρασίνου του Κολωνού συνεχίζει τις προσπάθειες για την δημιουργία και άλλων τέτοιων χώρων αφού οι αναπλάσεις ευρίσκονται πάντοτε στα άμεσα σχέδια τους και όταν η ανάγκη το επιτάσσει γίνονται πραγματικότητα. Το αποτέλεσμα αυτής της συλλογικής προσπάθειας είναι σήμερα αυτές οι μικρές οάσεις πρασίνου στο κέντρο της Αθήνας.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

**ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΚΑΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ
ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ
ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ,
ΚΟΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΣΕΠΟΛΙΩΝ ΤΗΣ 4^{ΗΣ} ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ**

A. ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΔΕΝΔΡΑ

α. Αειθαλή δένδρα

10. Βραχυχίτων ο σφενδαμόφυλλος
11. Ελιά
12. Ευκάλυπτος
13. Κυπαρίσσι
14. Συκιά
15. Σχίνος ο μόλλειος, Ψευδοπιπεριά
16. Φοίνικας ο κανάριος
17. Χαλέπειος πεύκη
18. Χαρουπιά ή ξυλοκερατιά

β. Φυλλοβόλα δένδρα

9. Αΐλανθος ή Βρωμοκαρυδιά
10. Ακακία Κωνσταντινουπόλεως
11. Γιακαράντα
12. Κουτσουπιά
13. Πλάτανος ο ανατολικός
14. Ροβίνια ή Ψευδακακία
15. Σφενδάμι το νεγούδιο
16. Φλαμουριά

B. ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΟΙ ΘΑΜΝΟΙ

α. Αειθαλείς θάμνοι

20. Αγγελική ή πιττόσπορο
21. Αψιθιά
22. Βιβούρνο το κοινό
23. Δάφνη
24. Δενδρολίβανο
25. Εσκαλόνια
26. Ευώνυμο
27. Ίλεξ ή ού
28. Λαντάνα
29. Λιγούστρο
30. Λούσιντουμ
31. Μυρτιά
32. Πικροδάφνη
33. Πλουμπάγκο
34. Πυράκανθος

- 35. Ράμνος
- 36. Τεύκριο
- 37. Φωτίνια
- 38. Χαμαίρωπας ο χαμηλός

β. Φυλλοβόλοι θάμνοι

- 5. Αβέλια
- 6. Βερβερίδα
- 7. Βουδλέϊα
- 8. Καλλωπιστική ροδιά

Γ. ΑΝΑΡΡΙΧΩΜΕΝΑ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ

α. Αειθαλείς αναρριχώμενοι καλλωπιστικοί θάμνοι

- 3. Βουκαμβίλλια
- 4. Κισσός

β. Φυλλοβόλοι αναρριχώμενοι καλλωπιστικοί θάμνοι

- 1. Γιασεμί το γυμνανθές

Δ. ΠΟΩΔΗ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ

α. Πολυετή ποώδη φυτά

- 3. Άκανθα
- 4. Γεράνι

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι. ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΔΕΝΔΡΑ

Α. ΔΕΝΔΡΑ

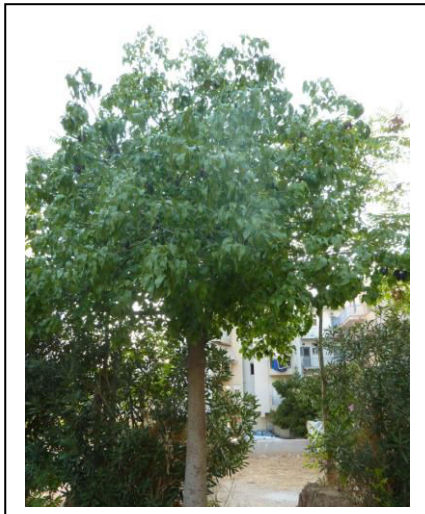
α. Αειθαλή δένδρα

1. Βραχυχίτων ο σφενδαμόφυλλος

Brachychiton acerifolium

Οικογένεια: *Sterculiaceae*

Καταγωγή: Κατάγεται από την Αυστραλία.

Εικ.153

Βραχυχίτωνας ο σφενδαμόφυλλος
στο πάρκο Άτλαντα
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.154

Ανθισμένος βλαστός βραχυχίτωνα
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι δένδρο αειθαλές με κόμη πυραμίδας. Έχει ύψος που φθάνει τα 10-15 μέτρα και γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης. Έχει κορμό χονδρό στην βάση, σαν μπουκάλι, πρασινωπού χρώματος. Τα φύλλα του βραχυχίτωνα είναι γυαλιστερά, μακρύμισχα, με βαθείς λοβούς και τρίλοβα, πεντάλοβα ή επτάλοβα.

Τα άνθη του είναι μικρά, κωδωνόσχημα, μοιάζουν σαν μικρές καμπανούλες και δεν έχουν πέταλα. Έχουν κάλυκα στεφανοειδή και είναι κόκκινα στο χρώμα. Ανθίζουν Μάιο-Ιούνιο.

Ο καρπός είναι κάψα σκληρή και καστανόμαυρου χρώματος με ποδίσκο, η οποία περιέχει μέσα σπέρματα που μοιάζουν με καλαμπόκι.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Κατάλληλο φυτό για τις πόλεις μιας και είναι ανθεκτικό στην ατμοσφαιρική ρύπανση, στην ξηρασία και στην ζέστη. Είναι ευαίσθητο στον παγετό. Αγαπά τις ηλιαζόμενες τοποθεσίες. Δεν χρειάζεται κλάδευμα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται κυρίως με σπόρο.

Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

Ι. Ο βραχυχίτωνας: Προσβάλλεται από ασθένειες όπως ο καρκίνος του λαιμού και της ρίζας. Το παθογόνο αίτιο είναι το βακτήριο *Agrobacterium tumefaciens*. Τα συμπτώματα της ασθένειας είναι συγκεκριμένα και αφορούν στην δημιουργία όγκων στο λαιμό και στις ρίζες αλλά και την έκκριση κόμμεος από τους όγκους αυτούς λόγω του πληθυσμού των βακτηρίων. Η αντιμετώπιση του βακτηρίου γίνεται με κλάδεμα και κάψιμο των κλάδων που φέρουν συμπτώματα της ασθένειας ενώ συνιστώνται και ψεκασμοί με χαλκούχα φυτοπροστατευτικά σκευάσματα για τον περιορισμό και την καταπολέμηση του παθογόνου, όπου η εξάπλωσή του δεν είναι πολύ μεγάλη.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο φύλλωμα, στην όμορφη και πλούσια ανθοφορία και στο σχήμα της κόμης. Η ανθοφορία αναδεικνύεται περισσότερο εξαιτίας της πτώσης φύλλων.

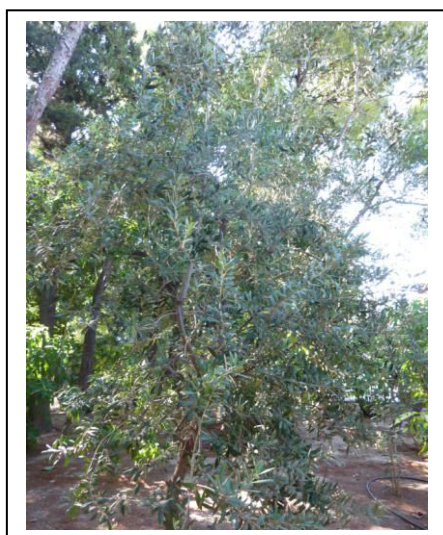
Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Είναι ιδανικό φυτό για την συγκρότηση δενδροστοιχιών. Χρησιμοποιείται ως μοναχικό ή και σε ομάδες. Διακοσμεί πάρκα και πεζοδρόμια.

Στον Δήμο Αθηναίων, χρησιμοποιείται κυρίως στο πάρκο της Ακαδημίας Πλάτωνος ως μοναχικό δένδρο που συνδυάζεται και με άλλα είδη, στο πάρκο Άτλαντα της συνοικίας των Σεπολίων, σαν μοναχικό δένδρο, που σχηματίζει και δενδροστοιχίες ενώ στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως σε ομάδες. Επίσης σχηματίζει δενδροστοιχίες και σε κεντρικούς πεζόδρομους της συνοικίας.

2. Ελιά ή ελαιόδενδρο

Olea europaea
Οικογένεια: *Oleaceae*

Καταγωγή: Κατάγεται από τις παραμεσόγειες περιοχές.

Εικ.155

Ελιά στο Λόφο Σκουζέ

(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.156

Βλαστός ελιάς

(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Η ελιά είναι ένα αειθαλές υπεραιώνιο δένδρο με μέτριο ρυθμό ανάπτυξης, σφαιρική κόμη και ύψος που φτάνει τα 10-15 μέτρα. Ο κορμός της ελιάς είναι λείος, στακτοπράσινου χρώματος και καλύπτεται από τεφρόφαιο φλοιό.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι πολύ σκληρό είδος με λίγες απαιτήσεις και με ευρεία προσαρμοστικότητα σε όλους τους τύπους εδαφών. Ευδοκιμεί σε κλίμα εύκρατο, χωρίς ακρότητες θερμοκρασίας και υγρασίας. Είναι ανθεκτικό φυτό στην ξηρασία, στην ατμοσφαιρική ρύπανση, στα αλατούχα εδάφη και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με φυλλοφόρα μοσχεύματα μαλακού ή σκληρού ξύλου, με την χρήση ορμονών ριζοβολίας και με μεριστωματικό πολλαπλασιασμό. Επίσης πολλαπλασιάζεται με εμβολιασμό επάνω στην αγριελιά.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής :

I. Ο δάκος: Θεωρείται ο σημαντικότερος εχθρός της ελιάς και προσβάλλει μόνο τον καρπό. Το παθογόνο αίτιο είναι το δίπτερο *Bactrocera oleae* συν. *Dacus oleae*. Το κύριο σύμπτωμα του εχθρού είναι ορατό στον καρπό της ελιάς όπου διακρίνεται το τριγωνικό νύγμα του εντόμου, γύρω από το οποίο δημιουργείται σκούρα ζώνη που μπορεί να επεκταθεί σε μεγαλύτερη επιφάνεια του καρπού. Στο νύγμα του δάκου αναπτύσσονται παθογόνοι οργανισμοί που προκαλούν σήψη και πτώση του καρπού. Καταπολεμείται με χημικά μέσα(εντομοκτόνα), βιοτεχνικά(παγίδες με ελκυστικά τροφής) και βιολογικά μέσα(εξαπόλυση ωφέλιμων παρασιτοειδών εντόμων).

II. Το λεκάνιο ή μαύρη ψώρα της ελιάς: Είναι ο δεύτερος σημαντικότερος εχθρός της ελιάς και οφείλεται στο κοκκοειδές *Saissetia Oleae*. Προσβάλλει κυρίως τους νεαρούς κλάδους και τα φύλλα προκαλώντας άμεσα και έμμεσα προβλήματα. Τα πρώτα συμπτώματα είναι η απομύζηση των χυμών των φύλλων και τα δεύτερα η προσβολή από τον μύκητα της καπνιάς καθώς οι εκκρίσεις του κοκκοειδούς αποτελούν επιθυμητό έδαφος τέτοιων προσβολών. Καταπολεμείται με εντομοκτόνα και συγκεκριμένα με θερινό πολτό. Ωστόσο, οι φυσικοί εχθροί του κοκκοειδούς θα μπορούσαν να περιορίσουν τις προσβολές εάν δεν καταπολεμούνταν από τους ψεκασμούς που γίνονται για τον δάκο.

III. Ο πυρηνοτρύτης: Είναι ο τρίτος σε σημαντικότητα εχθρός της ελιάς, ονομάζεται *Prays oleae* και ανήκει στην οικογένεια *Hyponomeutidae* των *Λεπιδοπτέρων*. Προσβάλλει τα φύλλα, τα άνθη και τους καρπούς δημιουργώντας στοές για την διατροφή του και την εναπόθεση των αυγών. Τα συμπτώματα που προκαλεί είναι η νέκρωση των οργάνων λόγω των στοών. Καταπολεμείται με βιολογικά μέσα, με εντομοπαγίδες και με προγραμματισμένους ψεκασμούς με σκευάσματα του *Bacillus thuringiensis*.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Η βερτισιλλίωση: Οφείλεται στον μύκητα *Verticillium dahliae* και προσβάλλει το ριζικό σύστημα της ελιάς. Προκαλεί έμφραξη των αγγείων με αποτέλεσμα την ελλιπή μεταφορά του νερού προς τα επάνω. Καταπολεμείται με ψεκασμούς και ριζοπότισμα με χαλκό.

II. Το γλοιοσπόριο: Οφείλεται στο μύκητα *Colletotrichum gloeosporioides* ο οποίος προσβάλλει κυρίως τους ώριμους καρπούς και προκαλεί την σήψη τους. Καταπολεμείται με βορδιγάλιο πολτό και άλλα μυκητοκτόνα.

III. Η καρκίνωση (φυματίωση): Οφείλεται στο βακτήριο *Pseudomonas syringae* susp. *savastanoi* και προκαλεί εξασθένηση των δένδρων, ξήρανση των κλάδων ή και ολόκληρων δένδρων. Επίσης η ασθένεια αυτή προκαλεί και μία κηλίδωση των καρπών. Καταπολεμείται με βορδιγάλιο πολτό.

IV. Το κυκλοκόνιο: Οφείλεται στον αδηλομήκυτα *spilocaea oleagina* και προσβάλλει τα φύλλα, τους μίσχους των φύλλων, τους ποδίσκους των ανθέων και σπάνια τους καρπούς και τους τρυφερούς βλαστούς. Καταπολεμείται με ψεκασμούς από χαλκούχα μυκητοκτόνα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο φύλλωμά της, αν και συνήθως χρησιμοποιείται για την παραγωγή.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Πολλά ελαιόδενδρα σε οικόπεδα, γίνονται κήποι και μπορεί να χρησιμοποιηθούν είτε σαν μεμονωμένα είτε σε συνδυασμό με άλλα δένδρα και θάμνους. Χρησιμοποιείται επίσης για φύτευση στα προαύλια των εκκλησιών και σε αρχαιολογικούς χώρους. Μπορεί να φυτευθεί μεμονωμένα σε χλοοτάπητα, ενώ σχηματίζει και ανθεκτικό ανεμοφράκτη. Λόγω της ανθεκτικότητας στην ξηρασία και την σκόνη, θεωρείται ιδανική για πόλεις όπως η Αθήνα, που χρησιμοποιείται ευρέως. Η ελιά χρησιμοποιείται και για την συγκρότηση δενδροστοιχιών.

β. Άλλες χρήσεις: Εκτός από τις μαγειρικές χρήσεις της, το ελαιόλαδο, η ελιά μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για άλλες χρήσεις (ιατρικές, κοσμητικές, εκκλησιαστικές λειτουργίες). Έχει μεγάλη διατροφική αξία.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού σε ομάδες, στον λόφο Σκουζέ, στα πάρκα Ακαδημίας Πλάτωνος και Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως σχηματίζει δενδροστοιχίες, αλλά παρατηρείται και ως μοναχικό δένδρο. Στο πάρκο Δράκοντος σχηματίζει δενδροστοιχίες.

3. Ευκάλυπτος

Eucalyptus globulus
Οικογένεια: Myrtaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Αυστραλία.

Εικ.157

Ευκάλυπτος στο πάρκο Άτλαντα
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.158

Ανθισμένο κλαδί ευκάλυπτου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Ο ευκάλυπτος είναι φυτό πολύ γρήγορης ανάπτυξης το οποίο φθάνει σε ύψος τα 30 μέτρα. Ο κορμός του είναι λευκογκρίζος με κηλίδες καφέ-γκρι χρώματος και αποφλοιώνεται σε μακριές λωρίδες. Έχει φύλλα μακριά, δερματώδη, μεγάλα, αρωματικά και κυανοπράσινου χρωματισμού τα οποία κρέμονται από το δένδρο.

Τα άνθη του είναι λευκού χρώματος με πάρα πολλούς στήμονες. Ανθίζει από τον Δεκέμβριο μέχρι τον Μάρτιο.

Ο καρπός είναι κάψα που περιβάλλεται από μία θήκη και περιέχει πολλά μικρά σπόρια.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό ευάλωτο στους παγετούς και ανθεκτικό στην ξηρασία. Απαιτεί γόνιμα εδάφη.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο ο οποίος σπέρνεται Μάρτιο με Απρίλιο.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Το υμενόπτερο *Ophelimus eucalypti*: Αποτελεί τον σημαντικότερο εχθρό του ευκαλύπτου σήμερα. Το έντομο αυτό προκαλεί τα τελευταία χρόνια σοβαρές προσβολές στα φύλλα και τους τρυφερούς βλαστούς των ευκαλύπτων στη χώρα μας, όπως κιτρινίσματα και μεταχρωματισμούς των φύλλων και των βλαστών. Επειδή ο εχθρός αυτός είναι νέος η αντιμετώπισή του βρίσκεται ακόμη σε ερευνητικό επίπεδο ωστόσο έχειδειχθεί πως η χρήση πράσινων παγίδων σε συνδυασμό με σκόνη βανίλιας είναι πολύ αποτελεσματικές.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Κερκοσπόρα: Προκαλείται από τον μύκητα *Cercospora eucalypti*. Δημιουργεί κηλίδες στα φύλλα και στους βλαστούς και καταπολεμείται με ψεκασμούς με χαλκούχα και οργανικά μυκητοκτόνα.

II. Μολύβδωση: Οφείλεται στον μύκητα *Chondrostereum purpureum* και η μόλυνση προέρχεται από μη επουλωμένες πληγές. Χαρακτηριστικότερο σύμπτωμα της ασθένειας είναι ότι το έλασμα των φύλλων σε μερικούς κλάδους ή σε ολόκληρο το δένδρο αποκτά μία απόχρωση αργύρου ή μολύβδου με σκοτεινή μεταλλική λάμψη. Η καταπολέμηση είναι προληπτικού τύπου γι' αυτό και θα πρέπει να γίνεται αφαίρεση κλάδων και κάψιμο αυτών, χρήση ανθεκτικών ποικιλιών και επικάλυψη πληγών κλαδεύματος με μυκητοκτόνα ή βορδιγάλιο πολτό.

III. Σήψη λαιμού: Οφείλεται στο μύκητα *Phytophthora cactorum* που προσβάλλει το φυτό σε κακές συνθήκες καλλιέργειας και υψηλής εδαφικής υγρασίας. Προκαλεί συμπτώματα όπως η σήψη του κορμού στο σημείο του λαιμού αλλά αποτελεί και κατάλληλο έδαφος για περαιτέρω προσβολές. Για την αντιμετώπισή του συνίσταται η απολύμανση με διάφορα χαλκούχα σκευάσματα ή ακόμα και με τα διασυστηματικά μυκητοκτόνα Phosetyl-All ή Metalaxyl. Επίσης, η επικάλυψη του κατώτερου μέρους του κορμού με τα παραπάνω μυκητοκτόνα καθώς και διαβροχή της επιφάνειας του εδάφους γύρω από τον κορμό.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στα μεγάλα και αρωματικά φύλλα. Λόγω του φυλλώματος κάποια είδη ευκαλύπτου χρησιμοποιούνται από ανθοπωλεία για ανθοσυνθέσεις.

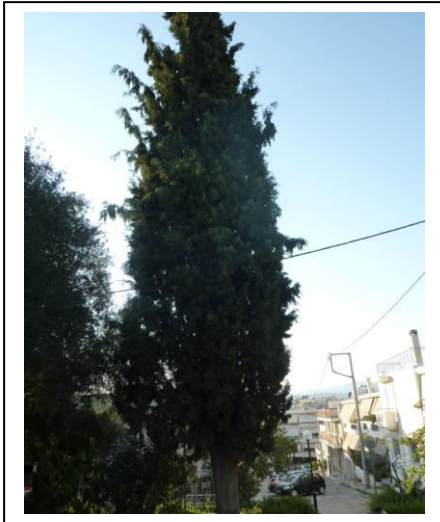
Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται για την συγκρότηση δενδροστοιχιών σε υπεραστικούς δρόμους και ανεμοφράκτες, αλλά και ως φυτό αναδασώσεων σε ακτές.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού, στα πάρκα Ακαδημίας Πλάτωνος και Άτλαντα της συνοικίας των Σεπολίων ως φυτό που σχηματίζει δενδροστοιχίες.

4. Κυπαρίσσι

Cupressus sempervirens
Οικογένεια: Cupressaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Νοτιοανατολική Ευρώπη (Ιταλία, Ελλάδα).

Εικ.159

Κυπαρίσσι στον λόφο Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.160

Κλαδί κυπαρισσιού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Το κυπαρίσσι είναι ένα υψηλό αειθαλές δένδρο το οποίο φθάνει τα 30 μέτρα σε ύψος. Έχει μέτριο ρυθμό ανάπτυξης και ίσιο κορμό.

Τα φύλλα είναι μικρά, λεπιοειδή, πυκνά και σκουροπράσινου χρώματος. Έχουν χαρακτηριστική μυρωδιά και καλύπτουν τα κλαδιά. Έχει δύο παραλλαγές. Η πρώτη είναι η πυραμιδοειδής παραλλαγή, στην οποία τα κλαδιά είναι όρθια και λέγεται αρσενικό κυπαρίσσι ή ορθόκλαδο (*Cupressus sempervirens* και *pyramidalis* ή *Cupressus sempervirens Fastigiata*). Η δεύτερη είναι η οριζοντιόκλαδος παραλλαγή με οριζόντια κλαδιά τα οποία απλώνουν, έχει μεγάλη πλούσια κόμη και λέγεται θηλυκό κυπαρίσσι (*Cupressus sempervirens* και *horizontalis*).

Ός καρπούς φέρει κώνους σφαιρικούς με γκριζοπράσινο χρώμα και γυαλιστερή επιφάνεια(κυπαρισσόμηλα).

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι ανθεκτικό φυτό στην ζέστη, στην ξηρασία και στα ξηρά ασβεστώδη εδάφη. Παρουσιάζει ευαισθησία στο έντονο κρύο και ευδοκیمی στην ζώνη των εσπεριδοειδών.

Πολλαπλασιασμός: Το κυπαρίσσι πολλαπλασιάζεται με σπόρο, το Μάρτιο. Κάποιες ποικιλίες του πολλαπλασιάζονται με μοσχεύματα και με καταβολάδες.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Ακάρεα: Από τα ακάρεα ο πιο σημαντικός είναι ο τετράνυχος, *Tetranychus urticae* της οικογένειας *Tetranychidae*. Απορροφά τους χυμούς των φυτών και έτσι δημιουργεί το καρούλιασμα και τον αποχρωματισμό των φύλλων, το οποίο μπορεί να οδηγήσει σε ολική πτώση του φυτού. Η καταπολέμησή του πρέπει να ξεκινήσει πριν την υπερβολική αύξηση του πληθυσμού με ελεγχόμενους ψεκασμούς κατάλληλων εντομοκτόνων ώστε να προστατευθούν οι φυσικοί εχθροί του τετράνυχου.

II. Αφίδες: Τα πιο σοβαρά γένη αφίδων που δημιουργούν προβλήματα είναι τα *Myzus persicae* Sulzer, *Aphis gossypii* Glover, *Aulacorthum solani* Kaltenbach, *Macrosiphum euphorbiae*. Τα συμπτώματα της προσβολής από αφίδες είναι το κιτρίνισμα των φρέσκων κυρίως φύλλων, η καταστροφή και η πτώση των μπουμπουκιών, η καθυστέρηση της ανάπτυξης του φυτού, ο μαρασμός και τελικά ο θάνατός του. Βέβαια το μεγαλύτερο πρόβλημα της προσβολής των αφίδων είναι πως αποτελούν φορείς καταστροφικών ιώσεων. Η αντιμετώπισή τους γίνεται με χημικούς ψεκασμούς ανάλογα το είδος αλλά και με έγχρωμες εντομοπαγίδες.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Έλκος του κυπαρισσιού: Προκαλείται από τον μύκητα *Seiridium cardinalae*. Το πιο εμφανές σύμπτωμα είναι το καφέ χρώμα των κλαδίσκων, κλάδων ή κορυφών, που είναι δυνατό να εμφανισθεί σε οποιαδήποτε εποχή κυρίως όμως την άνοιξη και το καλοκαίρι. Οι νεκρώσεις αυτές εμφανίζονται κυρίως επάνω στις πληγές στη βάση των κλάδων και μόλις προχωρήσει το έλκος, ο φλοιός σκίζεται και ακολουθεί η εκροή της ρητίνης. Για την αντιμετώπιση του παθογόνου χρησιμοποιούνται μέτρα όπως η εξυγίανση, η απομάκρυνση των ασθενών τμημάτων και η χημική καταπολέμηση μέσω ψεκασμών με κατάλληλα μυκητοκτόνα φάρμακα.

II. Τέφρα σήψη: Οφείλεται στον μύκητα *Botritis cinerea* και προσβάλλει κυρίως τα νεαρά δενδρύλια. Προσβάλλει φύλλα και άνθη και δημιουργεί σήψεις στα σημεία προσβολής. Είναι καταστροφικός μύκητας και αντιμετωπίζεται με ψεκασμούς με ισχυρά μυκητοκτόνα αμέσως μόλις κάνει την εμφάνισή του. Συνίσταται ο προληπτικός ψεκασμός και των γειτονικών φύλλων.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο φύλλωμά του, αλλά και στους καρπούς του (κυπαρισσόμηλα).

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται για την συγκρότηση δενδροστοιχιών και ομάδων, καθώς και για τον σχηματισμό ανεμοφρακτών είτε μόνο του είτε σε συνδυασμό με άλλα είδη. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως φυτικός φράκτης σε ιδιωτικούς κήπους, περιορίζοντας τα βλέμματα των περαστικών από έξω προς τα μέσα. Έχει συνδεθεί στην χώρα μας να συναντάται πολύ συχνά φυτευμένος στους χώρους των νεκροταφείων.

Στον Δήμο Αθηναίων, χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού και στα πάρκα Ακαδημίας Πλάτωνος και Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως για την συγκρότηση δενδροστοιχιών. Ως μοναχικό δένδρο παρατηρείται στον λόφο Σκουζέ (Κολωνός) και στο πάρκο Δράκοντος.

5. Συκιά

Ficus carica

Οικογένεια: **Moraceae**

Καταγωγή: Κατάγεται από την Ανατολική Μεσόγειο.

Εικ.161

Συκιά στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.162

Ώριμος βλαστός συκιάς
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Το επιστημονικό όνομα του φυτού είναι Φίκος ο καρικός. Είναι δένδρο καρποφόρο φυλλοβόλο ταχείας ανάπτυξης με καρπούς μεγάλης βιολογικής αξίας. Φθάνει τα 5 μέτρα ως ύψος και ζει πάρα πολλές δεκαετίες. Τα φύλλα της είναι μεγάλα, παλαμοειδή, δερματώδη και χωρίζονται σε λοβούς.

Έχει άνθη μόνοικα, με μίσχο. Αυτά ευρίσκονται πολλά μαζί στο εσωτερικό μιας κλειστής ταξιανθικής ανθοδόχης, η οποία έχει σχήμα αχλαδιού. Στην κορυφή της ταξιανθίας υπάρχει μία τρύπα που ονομάζεται «αφαλός» ή «μάτι». Τα αρσενικά άνθη είναι πολύ λίγα και ευρίσκονται κοντά στον αφαλό της ταξιανθίας, ενώ τα θηλυκά είναι μικρά κάρυα σφηνωμένα μέσα στην εξογκωμένη, γλυκιά και μαλακή σάρκα της ανθοδόχης. Τα σύκα ωριμάζουν και μαζεύονται από τον Ιούλιο μέχρι τον Σεπτέμβριο. Τρώγονται νωπά ή και αποξηραμένα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Ευδοκimeί και προτιμά αμμοπηλώδη εδάφη, που αποστραγγίζονται καλά και έχουν αποδώσει σε ξερά, αμμώδη και πετρώδη εδάφη. Έχει καλή προσαρμοστικότητα και σε κρύα κλίματα. Οι συκιές δεν απαιτούν ώρες χαμηλών θερμοκρασιών για να σπάρουν τον λήθαργο. Ιδιαίτερα ευαίσθητα στους παγετούς, είναι τα νεαρά δενδρύλλια, τα οποία πρέπει να προστατεύονται από τους παγετούς της άνοιξης.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Άρδευση: Μπορεί να αντέξει το φυτό σε συνθήκες με χαμηλή ξηρασία, παρόλα αυτά απαιτείται άρδευση.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο, με μοσχεύματα, με καταβολάδες, με παραφυάδες και με εμβολιασμό. Ο πιο συνηθισμένος τρόπος πολλαπλασιασμού είναι με μοσχεύματα βλαστών ενός χρόνου.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Ο κηροπλάστης: Είναι το κοκκοειδές *Ceroplastes rusci*. Τα συμπτώματα που προκαλεί είναι η καθυστέρηση της ανάπτυξης των βλαστών, των καρπών αλλά και των φύλλων προκαλώντας κιτρίνισμα των φύλλων, καχεξία στους καρπούς και μείωση της ζωηρότητας των δένδρων. Για την καταπολέμησή του συνιστώνται ψεκασμοί με γαλάκτωμα θερινού ορυκτελαίου ή οργανοφωσφορούχα (malathion, diazinon) ή καρβαμδικά εντομοκτόνα (carbaryl, methomyl) το καλοκαίρι ή ψεκασμό με γαλάκτωμα χειμερινού ορυκτελαίου το χειμώνα.

II. Η μεσογειακή μύγα: Είναι το λεπιδόπτερο *Ceratitis capitata* και ανήκει στην οικογένεια *Tephritidae*. Τα συμπτώματα που προκαλεί είναι η πλήρης καταστροφή των καρπών καθώς αναπτύσσεται στο εσωτερικό τους και τρέφεται από αυτούς η προνύμφη του εντόμου. Η καταπολέμηση γίνεται συνήθως με χημικά μέσα, ψεκασμούς κάλυψης ή δολωματικούς με οργανοφωσφορούχα κυρίως εντομοκτόνα όπως dimethoate, fenthion, malathion.

III. Η μύγα των σύκων: Είναι το έντομο *Silba adipata*. Καταστρέφουν τα άνθη και τους καρπούς καθώς μυζούν τους χυμούς τους. Για την καταπολέμηση του εντόμου συνίσταται εξανόλη σε διαφανείς εντομοπαγίδες σε συνδυασμό ή μη με διάλυμα θειϊκού αμμωνίου ώστε να αντιμετωπιστεί το ενήλικο.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Η ανθράκωση: Η ασθένεια οφείλεται στον μύκητα *Colleotrichum gloeosporioides*. Τα συμπτώματα στους βλαστούς και στους κλάδους μοιάζουν με της κορυφοξήρας και τελικά τα δένδρα ενδέχεται να ξεραθούν ολοκληρωτικά. Στα φύλλα εμφανίζονται σκούρες νεκρωτικές κηλίδες με κόκκινο περιθώριο και στο κέντρο σχηματίζονται νεκρά στίγματα. Στους καρπούς εμφανίζονται με τη μορφή μικρών κυκλικών σκούρων κηλίδων. Για την αποτελεσματική καταπολέμηση συνιστώνται προστατευτικοί ψεκασμοί με χαλκούχα σκευάσματα ή με βιολογικά με βάση τα διάφορα είδη στρεπτομυκήτων.

II. Το μωσαϊκό της συκιάς: Είναι η γνωστή ίωση της συκιάς, μεταδιδόμενη με το άκαρι *Aceria ficus*. Εμφανίζει έντονα συμπτώματα μωσαϊκού και παραμορφώσεως των φύλλων ενώ παρουσιάζονται και χλωρωτικοί δακτύλιοι στους καρπούς. Για την καταπολέμηση της συνίσταται η αποφυγή χρήσης μολυσμένου πολλαπλασιαστικού υλικού και η καταπολέμηση του φορέα.

III. Η σκωρίαση της συκιάς: Η ασθένεια οφείλεται στον μύκητα *Physopella fici* συν.*Cerotelium fici*, ο οποίος διαχειμάζει στους προσβεβλημένους φυτικούς ιστούς στα φύλλα και στο έδαφος. Τα συμπτώματα είναι μικρές κίτρινες ή κιτρινοπράσινες κηλίδες στα φύλλα. Σε σοβαρές προσβολές τα φύλλα κιτρινίζουν και έχουμε αποφύλλωση. Για την καταπολέμηση της ασθένειας συνίσταται η συλλογή και η απομάκρυνση των πεσμένων φύλλων από το έδαφος, το εσωτερικό της κόμης των δένδρων πρέπει να αερίζεται και να φωτίζεται επαρκώς και τέλος να πραγματοποιούνται ψεκασμοί με ειδικά μυκητοκτόνα.

Καλλωπιστική αξία: Η αισθητική αξία της συκιάς έγκειται στην εντυπωσιακή παρουσία της, στα μεγάλα φύλλα και στους εδώδιμους και νόστιμους καρπούς της.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται σε πάρκα, σε κήπους και σε άλση, είτε ως μοναχικό δένδρο, είτε σε ομάδες.

β. Άλλες χρήσεις: Χρησιμοποιείται στην ζαχαροπλαστική, αλλά και για την παρασκευή μελιού.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού και στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος ως μοναχικό δένδρο.

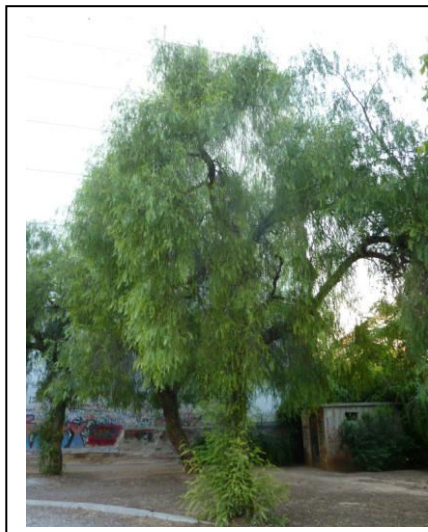
6. Σχίνος ο μόλλειος ή ψευδοπιπεριά

Schinus molle

Οικογένεια: Anacardiaceae

(Κοινό όνομα: Ψευδοπιπεριά)

Καταγωγή: Κατάγεται από την Βραζιλία και το Περού.

Εικ.163

Σχίνος ο μόλλειος στο πάρκο Άτλαντα
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.164

Ανθισμένος βλαστός σχίνου του μόλλειου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλές δένδρο μεγάλου μεγέθους, με ταχύ ρυθμό ανάπτυξης το οποίο φθάνει σε ύψος τα 12 μέτρα. Έχει στρογγυλή κόμη και κρεμάμενα κλαδιά. Όλα τα τμήματα του φυτού αναδύουν μία χαρακτηριστική μυρωδιά. Τα φύλλα του είναι πτερωτά, ελαφρώς πριονωτά, με ανοικτό πράσινο χρώμα και σύνθετα με 15-45 φυλλάρια. Αν τα τρίψουμε μυρίζουν όπως το πιπέρι.

Τα άνθη είναι μικρά, λευκοκίτρινα, αρωματικά και διαταγμένα σε κρεμαστές φοβοειδείς ταξιανθίες. Ο σχίνος είναι φυτό δίοικο και ανθίζει Απρίλιο-Μάιο μήνα.

Οι καρποί είναι στρογγυλές δρύπες που εμφανίζονται σε πυκνές ταξικαρπίες, έχουν στην αρχή χρώμα κόκκινο και τελικά μαύρο όταν ωριμάσουν.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό ανθεκτικό στην ατμοσφαιρική ρύπανση, στις χαμηλές θερμοκρασίες, στην ξηρασία, στα αλατούχα και στα νατρωμένα εδάφη. Αναπτύσσεται σε κάθε τύπο εδάφους. Προτιμά τα ελαφρά εδάφη με καλή όμως στράγγιση. Αγαπά τις ηλιόλουστες τοποθεσίες.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται την άνοιξη με σπόρο, αλλά και με μοσχεύματα την καλοκαιρινή εποχή.

Εχθροί και ασθένειες: Δεν προσβάλλεται από εχθρούς και ασθένειες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο εντυπωσιακό φύλλωμα του φυτού, στο άρωμά του και στην καρποφορία του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται ως μοναχικό φυτό ή για την συγκρότηση δενδροστοιχιών, ως δένδρο σκιάς, για την δημιουργία ανεμοφρακτών και σε φυτεύσεις πρανών. Είναι κατάλληλο φυτό και για παραθαλάσσιες φυτεύσεις. Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται κυρίως στον λόφο Σκουζέ (Κολωνός), στον λόφο Κολωνού, στα πάρκα Ακαδημίας Πλάτωνος, Άτλαντα (Σεπόλια) και Δράκοντος για την συγκρότηση δενδροστοιχιών, ενώ στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως ως μοναχικό δένδρο.

7. Φοίνικας ο κανάριος
Phoenix canariensis
Οικογένεια: Arecaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από τα Κανάρια νησιά.

Εικ.165

Φοίνικας ο κανάριος
στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.166

Φύλλα καναρίου φοίνικα
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλές δένδρο, με δυνατό, κυλινδρικό κορμό. Έχει αργό ρυθμό ανάπτυξης και τελικό ύψος το οποίο φθάνει τα 20 μέτρα. Ο φοίνικας ο κανάριος είναι το πιο συνηθισμένο είδος φοίνικα το οποίο χρησιμοποιείται στην Ελλάδα. Έχει πυκνή κόμη και ένα μόνο χονδρό κορμό. Τα φύλλα του είναι μεγάλα, μακριά, πτεροειδή και γέρνουν προς τα κάτω.

Τα άνθη του είναι δίοικα, μικρά και σχηματίζονται σε κίτρινες μακριές ταξιανθίες μήκους 1 μέτρου.

Οι καρποί του είναι στρογγυλοί, έχουν χρώμα πορτοκαλοκόκκινο, δεν είναι βρώσιμοι και μοιάζουν με χουρμάδες.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό το οποίο προσαρμόζεται σε όλους τους τύπους εδαφών και ευδοκimeί σε περιοχές με τροπικό και εύκρατο κλίμα. Είναι ευάλωτο σε χαμηλές θερμοκρασίες (κάτω από -6°C) και σε φυτεύσεις σε μεγάλα υψόμετρα. Είναι ανθεκτικό στον ήλιο, στους θαλάσσιους ανέμους, στην ξηρασία, στα αλατούχα νερά και εδάφη, στην ατμοσφαιρική ρύπανση και στην ημισκιά.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Άρδευση: Η τακτική άρδευση και οι συχνές λιπάνσεις την εποχή της άνοιξης ευνοούν μεγαλύτερους ρυθμούς ανάπτυξης. Καλό θα είναι να εφαρμόζεται ελαφρύ κλάδευμα και καθαρισμός του φοίνικα από τυχόν ξερά φύλλα, όταν αυτά τείνουν προς τη γη.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο, ενώ η σάρκα και οι ίνες που περιβάλλουν το σπόρο πρέπει να αφαιρούνται με τρίψιμο στην άμμο.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Η *Paysandisia archon*: Προσβάλλει τα φύλλα και την βλαστική κορυφή του φοίνικα. Η προνύμφη ορύσσει στοές στο εσωτερικό του φοίνικα και προχωρά προς την βλαστική κορυφή του καταστρέφοντάς τον. Η αντιμετώπιση του εντόμου είναι μία ιδιαίτερα δύσκολη διαδικασία καθώς δεν έχουν βρεθεί για το συγκεκριμένο έντομο μέχρι αυτή τη στιγμή φερομόνες.

II. Ο *Rhynchophorus ferrugineus*: Το κόκκινο σκαθάρι είναι υπεύθυνο για την καταστροφή της νέας βλάστησης, των κεντρικών δηλαδή φύλλων, την κάμψη των παλαιών φύλλων που δίνει στο φυτό την όψη ανοιχτής ομπρέλας, την ολική απώλεια των φύλλων και την σήψη κορμού που οδηγούν στην ολική ξήρανση του δένδρου. Ένα ακόμα σύμπτωμα είναι οι χαρακτηριστικές οπές επάνω στα φύλλα του. Έως και σήμερα οι μέθοδοι εξόντωσης του εντόμου βρίσκονται υπό έρευνα. Παρόλα αυτά έχουν παρατηρηθεί διάφοροι τρόποι ανίχνευσης και αντιμετώπισής του όπως είναι η μαζική παγίδευση (χρήση παγίδων για την σύλληψη των εντόμων), η χρήση διαφόρων καλλιεργητικών μέτρων (καταστροφή προσβεβλημένων φοινίκων, προσεκτικό κλάδευμα), η χημική αντιμετώπιση (χημικά σκευάσματα) και τέλος, η χρήση φυσικών εχθρών όπως για παράδειγμα εντομοπαθογόνους νηματώδεις και διάφορους μικροοργανισμούς όπως ο μύκητας *Beauveria brassiana*.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Το Φουζάριο (*Fusarium oxysporum f.sp. albedinis*): Είναι μια από τις σημαντικότερες ασθένειες του φοίνικα. Αυτός ο μύκητας προσβάλλει είδη του γένους *P. Canariensis* και *P. Dactylifera*. Τα συμπτώματα της προσβολής γίνονται αντιληπτά μόνο από έμπειρους επιστήμονες και εμφανίζονται σε φύλλα της κορυφής τα οποία παίρνουν ένα μολύβδινο ή γκρί-στακτί χρώμα. Για την αντιμετώπισή του συνίσταται η εφαρμογή ελεγχόμενων και προγραμματισμένων ψεκασμών με τα κατάλληλα μυκητοκτόνα.

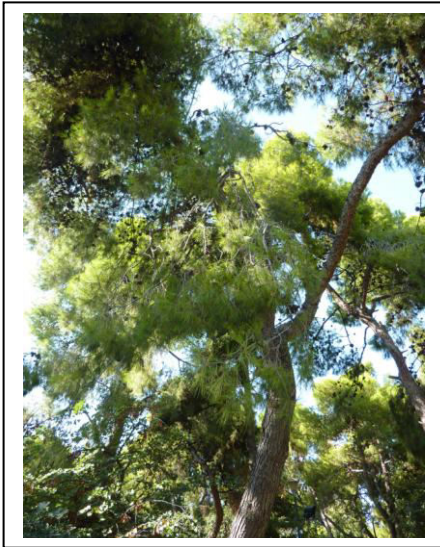
Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην παρουσία του, στο ιδιαίτερο φύλλωμά του, στην πρωτοτυπία του και στην μορφή του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται σε πάρκα, σε πλατείες, σε δημόσιους χώρους, σε κτίρια, σε αυλές κήπων και οικιών. Χρησιμοποιείται για την συγκρότηση δενδροστοιχιών σε μεγάλες λεωφόρους, σε νησίδες στο κέντρο της οδού. Φυτεύεται και ως μοναχικό δένδρο, αλλά και σε ομάδες. Είναι κατάλληλο είδος για να φυτευθεί σε παραθαλάσσιες περιοχές. Χρειάζεται χώρο γύρω του για να μπορέσει να αναδειχθεί το σχήμα του.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος ως μοναχικό δένδρο και στο πάρκο Δράκοντος ως μοναχικό δένδρο αλλά και σε ομάδες.

8. Χαλέπειος πεύκη
Pinus halepensis
Οικογένεια: Pinaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Μεσόγειο.

Εικ.167

Χαλέπειος πεύκη στον λόφο Σκουζέ
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.168

Βλαστός πεύκου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Το πεύκο είναι δένδρο αειθαλές με ύψος το οποίο φθάνει τα 15-20 μέτρα. Τα φύλλα του είναι βελόνες που εκφύονται ανά δύο, μαλακές και ανοικτοπράσινου χρωματισμού.

Οι καρποί του είναι κωνικοί και ωοειδείς, με μήκος 6-10 εκατοστά.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Το πεύκο είναι φυτό ευαίσθητο στο κρύο και ανθεκτικό στην ζέστη, στην ατμοσφαιρική ρύπανση, στην ξηρασία, στα πτωχά και ξηρά ασβεστώδη εδάφη. Συναντάται σε παραθαλάσσιες περιοχές.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Ανέχεται τα ψαλιδίσματα.

Πολλαπλασιασμός: Όλα τα είδη της πεύκης πολλαπλασιάζονται με σπόρο, ενώ οι ποικιλίες πολλαπλασιάζονται με εμβολιασμό. Στο γένος *Pinus* είναι πολύ δύσκολο να ριζοβολήσουν τα μοσχεύματα και γι' αυτό δεν χρησιμοποιείται η μέθοδος αυτή εκτός από εξαιρέσεις όπως στο *P. radiata*.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Οι αφίδες (μελίγκρα): Είναι μικρά έντομα μαύρου, πράσινου ή ξανθού χρώματος τα οποία εξαντλούν το φυτό, ιδιαίτερα όταν υπάρχει μεγάλος πληθυσμός. Τα είδη των αφίδων είναι πολλά όπως *Myzus persicae* Sulzer, *Aphis gossypii* Glover, *Aulacorthum solani* Kaltenbach, *Macrosiphum euphorbiae*. Δημιουργούν συμπτώματα κιτρινίσματος των φύλλων καθώς μυζούν τους χυμούς του δένδρου. Αποτελούν πηγές δεύτερης προσβολής από ιούς καθώς είναι φορείς πολλών εξ' αυτών. Καταπολεμούνται με εντομοπαγίδες και κατάλληλα εντομοκτόνα.

II. Η κάμπια του πεύκου: Είναι γνωστή ως η βαμβακάδα των πεύκων και η επιστημονική της ονομασία είναι *Marchalina hellenica*. Τα προσβεβλημένα πεύκα έχουν εμφάνιση υποβαθμισμένη και καχεκτική με τα μελιτώματα που αποβάλλονται από το έντομο, να καλύπτουν τον κορμό, τους κλάδους και τις βελόνες των πεύκων. Το αποτέλεσμα είναι οι παρατηρούμενες ξηράνσεις κλάδων ή και ολόκληρων δένδρων μετά από μεγάλη και πολύχρονη προσβολή. Πρόκειται για ένα άτρωτο έντομο στους ψεκασμούς όταν βρίσκεται μέσα στα κουκούλια. Καταπολεμείται βιολογικά με βακτήρια όπως ο βάκιλλος (*Bacillus thuringiensis*), με έντομα (*Formica rufa*) και με πουλιά (*Corvus pyrrhocorax*) αλλά και με κόψιμο και κάψιμο των φωλεών προτού προλάβουν οι κάμπιες να φάνε τα φύλλα.

III. Η πιτυοκάμπη των πεύκων (*Thaumetopoea pityocampa*): Αποτελεί τον μεγαλύτερο εντομολογικό εχθρό των πεύκων. Προσβάλλει και τρώει τις βελόνες όλων των νεαρών κυρίως δένδρων, επηρεάζοντας αρνητικά την αισθητική τους εμφάνιση. Μειώνει προσωρινά την ανάπτυξή τους και μπορεί να προκαλέσει περιστασιακά, νεκρώσεις καχεκτικών πεύκων. Καταπολεμείται με βιολογικά μέσα, με την χρήση του βακτηρίου *Bacillus thuringiensis*.

IV. Ο τετράνυχος: Πρόκειται για μία μικρή φυτοφάγα αράχνη η οποία πλέκει και ιστό σε μεγάλη προσβολή. Απορροφά τους χυμούς δημιουργώντας συμπτώματα όπως το καρούλιασμα των φύλλων και τον αποχρωματισμό τους. Η καταπολέμησή του πρέπει να ξεκινήσει πριν την υπερβολική αύξηση του πληθυσμού με ελεγχόμενους ψεκασμούς κατάλληλων ακαρεοκτόνων.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Ο καρκίνος: Οφείλεται στον μύκητα *Seiridium cardinalae*. Το πιο σύνηθες σύμπτωμα είναι το καφέ χρώμα των κλαδίσκων, κλάδων ή των κορυφών το οποίο είναι δυνατόν να εμφανισθεί σε οποιαδήποτε εποχή κυρίως άνοιξη και καλοκαίρι. Καταπολεμάται με βενζιμιδαζολικά μυκητοκτόνα.

II. Η σηψιρριζία: Είναι αποτέλεσμα της προσβολής του μύκητα *Armillaria melea*. Τα προσβεβλημένα δένδρα εμφανίζουν καχεξία λόγω της μειωμένης ικανότητάς τους να απορροφούν από το έδαφος νερό και θρεπτικά στοιχεία, με αποτέλεσμα να εμφανίζουν χλώρωση και πρόωρη φυλλόπτωση. Η καταπολέμηση με χημικά μέσα δεν είναι εφικτή για την εξάλειψη των σηψιρριζιών, έτσι ο συνηθέστερος τρόπος είναι η πρόληψη, με την εκρίζωση των προσβεβλημένων δένδρων και την χρήση υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού.

III. Η φυτόφθορα: Οφείλεται σε μύκητες του γένους *Phytophthora* sp. Η ασθένεια δημιουργεί κυκλικές μαύρες ζώνες στους μίσχους των ασθενών φυτών. Αυτό επηρεάζει κατ' αρχήν τους ιστούς του φλοιού και μετά τους αγγειακούς ιστούς. Η αρχική αυτή μόλυνση προχωρεί προς τα επάνω και προς τα κάτω και προκαλεί ασφυξία στο φυτό. Η καταπολέμησή του γίνεται βασικά με χημικούς τρόπους, όπως το ριζοπότισμα με ένα κατάλληλο σκεύασμα ή το ψεκασμό με ένα μυκητοκτόνο ή και συνδυασμός των δύο.

Καλλωπιστική αξία: Από τις πιο διαδεδομένες ποικιλίες στην κηποτεχνία είναι η κουκουναριά. Έχει κόμη σφαιρική, ίσιο κορμό και είναι μεγάλης καλλωπιστικής αξίας. Καλλιεργείται επίσης για τους εδώδιμους σπόρους του, το γνωστό σε όλους κουκουνάρι.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται συχνά σε δημόσιους ή δημοτικούς δρόμους ως δενδροστοιχία, αλλά και σε μεγάλους κήπους και σε πάρκα σαν μοναχικό δένδρο ή και σε ομάδες. Χρησιμοποιείται σε θέσεις ξηρές και άγονες, για αναδάσωση και κάλυψη του εδάφους.

Επίσης μπορεί να φτιάξει πυκνό πράσινο τάπητα ύψους 0,50 m σε ξηροθερμικές συνθήκες ως εδαφοκάλυψη σε συνδυασμό με τα κατάλληλα ψαλιδίσματα και σε πυκνή φύτευση.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στο λόφο Κολωνού και στον λόφο Σκουζέ σε ομάδες, στα πάρκα Άτλαντα (Σεπόλια), Ακαδημίας Πλάτωνος, Δράκοντος και Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως ως μοναχικό δένδρο αλλά σχηματίζει και δενδροστοιχίες.

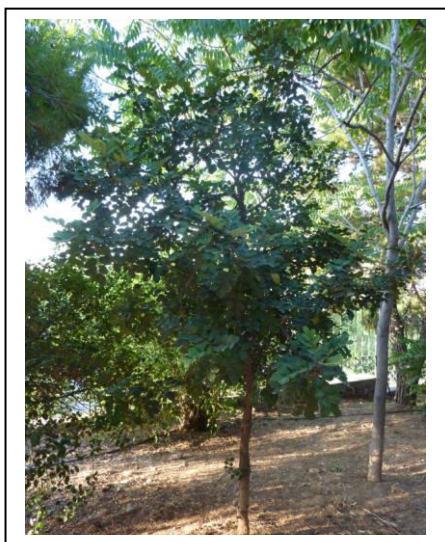
9. Χαρουπιά, ξυλοκερατιά

Ceratonia siliqua

Οικογένεια: **Caesalpinioideae (Fabaceae)**

(Κοινό όνομα: Ξυλοκερατιά)

Καταγωγή: Κατάγεται από τις Ανατολικές παραμεσόγειες περιοχές.

Εικ.169

Χαρουπιά στον λόφο Σκουζέ
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.170

Βλαστός χαρουπιάς
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Η χαρουπιά (Κερατόνια ή έλλοβος) είναι δένδρο αειθαλές με αργό ρυθμό ανάπτυξης, ύψους 7-10 μέτρων και μέτριο μέγεθος. Τα φύλλα της είναι στρογγυλά, βαθυπράσινα, δερματώδη, πυκνά, σκληρά και σύνθετα με 2 μέχρι 4 ζεύγη. Η επάνω επιφάνεια των φύλλων είναι σκούρου πρασίνου χρώματος και γυαλιστερή, ενώ η κάτω έχει πιο ανοικτό χρώμα.

Είναι φυτό «τρίοικο» και τα άνθη του είναι ασήμαντα, πρασινωπά και φέρονται σε βότρες. Τα αρσενικά έχουν μία δυσάρεστη οσμή και εμφανίζονται Σεπτέμβριο – Νοέμβριο μήνα.

Οι καρποί είναι χέδρωπες μεγάλου μήκους, εδώδιμοι με τρυφερό και γλυκό μεσοκάρπιο καστανού χρώματος και δερματώδεις.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Αποτελεί ένα από τα πιο σκληρά φυτά που χρησιμοποιούνται στην κηποτεχνία. Είναι ευαίσθητο στους δυνατούς παγετούς ($0 < -8^{\circ}\text{C}$) και θεωρείται ιδιαίτερα ανθεκτικό στα πετρώδη, ξηρά και ασβεστούχα εδάφη, αλλά και στην ξηρασία, στην ζέστη και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο ο οποίος πρέπει να υποβληθεί σε χειρισμό θερμού νερού.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Αλευρώδεις: Σε αυτή την ομάδα ανήκουν τα έντομα τα κοινώς ονομαζόμενα άσπρα μυγάκια. Η άμεση ζημιά που προκαλείται από αυτά τα έντομα οφείλεται στην απορρόφηση θρεπτικών χυμών από τα φύλλα, τόσο από τα φτερωτά ενήλικα, όσο και από τις προνύμφες. Σε αυτή την ζημιά προστίθεται και μια έμμεση, προερχόμενη από την άφθονη έκκριση μελιτωδών απεκκριμάτων που λερώνουν φύλλα και καρπούς και προκαλούν την ανάπτυξη καπνιάς. Για την καταπολέμησή τους χρησιμοποιούνται εντομοκτόνα, ωστόσο οι αλευρώδεις δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν εύκολα.

II. Το λεκάνιο: Οφείλεται στο έντομο *Lecanius elongatus*. Προσβάλλει κυρίως τους νεαρούς κλάδους και τα φύλλα προκαλώντας πολυάριθμα προβλήματα. Τα πρώτα συμπτώματα είναι η απομύζηση των χυμών των φύλλων με αποτέλεσμα τον έντονο αποχρωματισμό τους. Καταπολεμάται με εντομοκτόνα και συγκεκριμένα με θερινό πολτό.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Το ωΐδιο: Είναι ένας μύκητας του γένους *Oidium* που ταλαιπωρεί πολλά φυτά. Μπορεί να γίνει σχετικά εύκολα αντιληπτό καθώς όταν θα δούμε τα φύλλα να έχουν στην επιφάνειά τους κάτι σαν σκόνη (λευκού ή γκρί χρώματος) ή λευκή εξάνθιση και να μοιάζουν τσαλακωμένα τότε ο μύκητας έχει κάνει την εμφάνισή του. Εκτός από αυτά τα συμπτώματα εμφανίζονται και χαρακτηριστικές κίτρινες κηλίδες. Προσβάλλονται, επίσης, τα άνθη και οι βλαστοί με αποτέλεσμα το φυτό να αντιμετωπίζει σοβαρότατο πρόβλημα. Για την αντιμετώπισή του λαμβάνονται μέτρα όπως η απομάκρυνση των προσβεβλημένων κλάδων αλλά και οι ψεκασμοί με κατάλληλα μυκητοκτόνα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο φύλλωμά της.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Είναι κατάλληλο για φύτευση σε ξηρά και άνυδρα, πετρώδη εδάφη. Συνίσταται και για αναδασώσεις σε σημεία στα οποία άλλα φυτά δεν ευδοκιμούν. Καλό θα είναι να μην φυτεύεται μέσα στις πόλεις λόγω της δυσάρεστης οσμής που αναδύεται από τα άνθη της και από τα προβλήματα που προκαλούνται από την πτώση των καρπών της.

Φυτεύεται είτε ως μοναχικό είτε σχηματίζει δενδροστοιχίες και συναντάται κυρίως σε πάρκα και αλσύλλια. Λόγω του πυκνού φυλλώματός του προσφέρει καλή ηχομόνωση. Είναι ιδανικό δένδρο για δημιουργία ανεμοφρακτών. Συνίσταται η φύτευσή του μπροστά από τοίχους αντιστήριξης ή άλλες ακαλαίσθητες επιφάνειες σε δενδροστοιχίες πόλεων και εθνικών οδών. Χρησιμοποιείται για φόντο στο βάθος ανοικτών εκτάσεων, αλλά και αλσυλλίων.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού ως δένδρο μοναχικό, αλλά σχηματίζει και δενδροστοιχίες. Στον λόφο Σκουζέ, αλλά και στα πάρκα Ακαδημίας Πλάτωνος και Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως χρησιμοποιείται για την συγκρότηση δενδροστοιχιών και ομάδων. Στο πάρκο Δράκοντος χρησιμοποιείται ως δένδρο σε ομάδες.

β. Φυλλοβόλα δένδρα

1. Αϊλανθος

Ailanthus altissima ή *Ailanthus glandulosa*

Οικογένεια: *Simarubaceae*

(Κοινό όνομα: Βρωμοκαρυδιά)

Καταγωγή: Κατάγεται από την Κεντρική Κίνα.

Εικ.171

Αϊλανθος στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.172

Ανθισμένος βλαστός αϊλανθου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι φυλλοβόλο δένδρο, με γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης. Η κόμη του έχει μορφή ανεστραμμένου κώνου. Έχει ύψος που φθάνει τα 20-25 μέτρα. Ο κορμός του είναι λείος και ανοικτοπράσινου χρώματος. Τα φύλλα του είναι μεγάλα, πράσινου χρώματος και σύνθετα αποτελούμενα από 11-27 αντίθετα διαταγμένα φυλλάρια. Τα φυλλάρια αυτά όταν τα τρίψουμε αναδύουν μία δυσάρεστη μυρωδιά που θυμίζει «χαλασμένο» φυστίκι.

Το φυτό είναι δίοικο (υπάρχει αρσενικό και θηλυκό φυτό). Αναπτύσσει ταξιανθίες με μικρά άνθη, χρώματος κιτρινοπορτοκαλί. Ανθίζει Απρίλιο-Μάιο και η ανθοφορία διαρκεί 1 μήνα.

Οι καρποί έχουν κιτρινοκόκκινο χρώμα και περιβάλλονται από επιμήκη πτερύγια, παραμένοντας στα δένδρα για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Θεωρείται φυτό ανθεκτικό στην ξηρασία, στο κρύο, στην χημική και ατμοσφαιρική ρύπανση καθώς και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας. Ευδοκimeί σε όλους σχεδόν τους τύπους εδαφών, εκτός από τα υγρά εδάφη. Χρειάζεται πολύ φώς. Επίσης η ανθεκτικότητά του έγκειται και στο γεγονός πως έχει ένα δυνατό ριζικό σύστημα το οποίο το βοηθά να αναπτύσσεται σε τοποθεσίες όπου άλλα φυτά δεν μπορούν να επιβιώσουν, λόγω των τοξικών ουσιών που παράγει.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται κυρίως με σπόρο, αλλά εξίσου εύκολα με μοσχεύματα και παραφυάδες.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Το φυτό είναι δηλητηριώδες με λίγους φυσικούς εχθρούς όπως οι κάμπιες λεπιδοπτέρων που τρέφονται με τα φύλλα του.

Ι. Κάμπιες: Κυρίως είναι προνύμφες διαφόρων λεπιδοπτέρων (πεταλούδων). Οι θηλυκές πεταλούδες εναποθέτουν τα αυγά τους επάνω στα φύλλα, όπου αυτά εκκολάπτονται και προκύπτουν οι προνύμφες (κάμπιες). Οι προνύμφες προσβάλλουν τόσο τα φύλλα όσο και τα άνθη, αφήνοντας τρύπες ακανόνιστου σχήματος. Αρκετές φορές τυχαίνει να τρώνε ολόκληρο το φύλλο και να αφήνουν άθικτα μόνο τα νεύρα. Η αντιμετώπισή τους γίνεται με σκευάσματα του βακτηρίου *Bacillus thuringiensis*.

β. Ασθένειες: Θεωρείται σχεδόν απρόσβλητο από εντομολογικές και μυκητολογικές ασθένειες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην εντυπωσιακή εμφάνιση του φυτού στους καρπούς του και στο χρώμα της ανθοφορίας του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Δεν χρησιμοποιείται σαν καλλωπιστικό. Δεν αποτελεί άλλωστε επιθυμητό αντικείμενο αγοράς από τον καταναλωτή. Φυτεύεται σε άγονες και άνυδρες εκτάσεις στις οποίες άλλα φυτά εκεί δεν μπορούν να αναπτυχθούν. Επίσης χρησιμοποιείται σε αναδασώσεις και για την δημιουργία αντιτυπικών ζωνών.

Στα πάρκα και στα άλση, φυτεύεται είτε ως μοναχικό είτε για την συγκρότηση δενδροστοιχιών, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη. Δενδροστοιχίες σχηματίζει και στα πεζοδρόμια.

β. Άλλες χρήσεις: Τέλος το ξύλο του χρησιμοποιείται στην επιπλοποιΐα.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού ως μοναχικό δένδρο, στον λόφο Σκουζέ και στο πάρκο Δράκοντος συνδυάζεται και με άλλα είδη ενώ στα πάρκα Ακαδημίας Πλάτωνος και Άτλαντα σχηματίζει δενδροστοιχίες. Επίσης στο πάρκο Δράκοντος χρησιμοποιείται ως θάμνος σε συστάδες.

2. Ακακία Κωνσταντινουπόλεως ή Ακακία η ροδομέταξος

Albizzia julbrissim

Οικογένεια: leguminosae

Καταγωγή: Κατάγεται από το Ιράν και την Ιαπωνία.

Εικ.173

Ακακία Κωνσταντινουπόλεως στο λόφο Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.174

Βλαστός Ακακίας Κωνσταντινουπόλεως
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι δένδρο φυλλοβόλο γρήγορου ρυθμού ανάπτυξης, με ύψος 8-10 μέτρα και κόμη σε σχήμα ομπρέλας. Έχει φύλλα ανοικτού πράσινου χρωματισμού, πτεροειδή και κατ'εναλλαγή σύνθετα με 40-60 μικρά στενόμακρα φυλλάρια, τα οποία διπλώνουν την νύχτα.

Τα άνθη της είναι λευκορόδινα, με άρωμα ελαφρύ και εμφάνιση σαν ίνες από μετάξι. Φέρονται σε ταξιανθία φόβη. Κάποιοι κλώνοι έχουν έντονο κόκκινο χρώμα στα άνθη τους. Ανθίζει από τα μέσα Ιουνίου μέχρι τα μέσα Σεπτεμβρίου.

Ο καρπός είναι πεπλατυσμένος, στενόμακρος και καφέ χρώματος χέδρωπας.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Αναπτύσσεται σε ξηροθερμικές περιοχές. Είναι ανθεκτικό στο κρύο, σε δυνατούς ανέμους και ευδοκimeί κοντά στην θάλασσα και σε εδάφη με υψηλή αλατότητα ή PH. Αγαπά τον ήλιο και κατά συνέπεια τα ηλιόλουστα σημεία, αλλά αναπτύσσεται και σε μέτρια σκιαζόμενες θέσεις. Ιδανικό έδαφος θεωρείται το ελαφρώς όξινο και καλά αποστραγγισμένο.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Επιδέχεται κλάδευμα για την διαμόρφωση του σχήματός του.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο και με εμβολιασμό δένδρων κοινής ακακίας.

Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

Ι. Αδρομυκώσεις: Οι αδρομυκώσεις είναι μύκητες εδάφους και προκαλούνται από το μύκητα *Fusarium oxysporum*. Τα συμπτώματα των αδρομυκώσεων είναι η βαθμιαία μάρανση των φύλλων και αργότερα η ξήρανση των δένδρων από την βάση προς την κορυφή. Αυτό συμβαίνει διότι το μυκήλιο φράσει τα αγγεία του δένδρου παρεμποδίζοντας την διακίνηση του νερού. Η αντιμετώπιση βασίζεται κυρίως στη χρησιμοποίηση υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού και την εκρίζωση των προσβεβλημένων κλάδων.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο πλούσιο φύλλωμα του φυτού στην παρατεταμένη ανθοφορία και στην μορφή της κόμης του. Ιδιαίτερα, διακοσμητική αξία έχει η μεταξένια και αραχνοϋφαντη παρουσία του άνθους.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται ως μοναχικό δένδρο ή σε ομάδες σε πάρκα, σε μνημεία, σε αρχαιολογικούς χώρους, αλλά και μεμονωμένο σε χλοοτάπητα. Κατάλληλο φυτό για δενδροστοιχίες, για παραθαλάσσιες φυτεύσεις και για σκιάσεις κάποιων σημείων του κήπου. Συνδυάζεται και με άλλα δένδρα ή θάμνους.

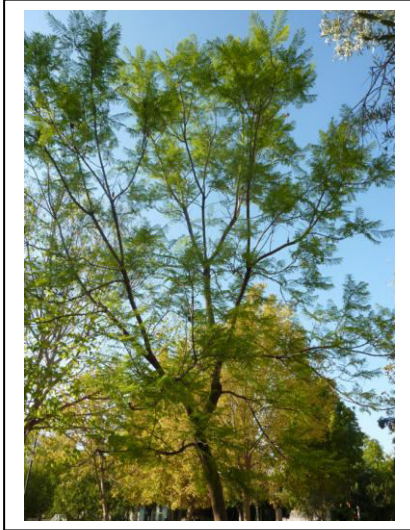
β. Χρήση στην ανθοκομία: Φυτευόμενο σε ειδικού τύπου φυτοδοχεία μπορεί να διαμορφωθεί σε μπονσαϊ (bonsai).

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού και στο πάρκο Δράκοντος ως μοναχικό δένδρο ενώ στο πάρκο Άτλαντα (Σεπόλια) για την συγκρότηση δενδροστοιχιών.

3. Γιακαράντα

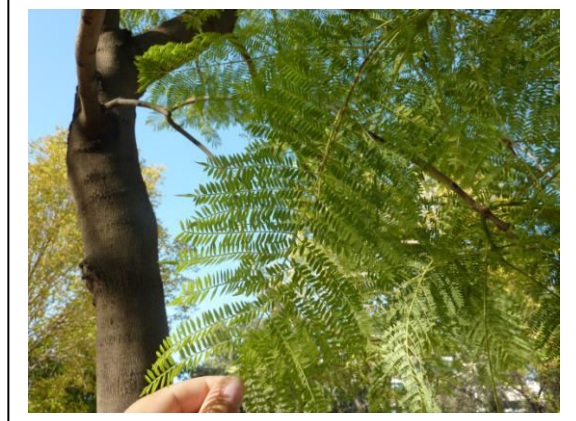
Jacaranda acutifolia
Οικογένεια: Bignoniaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Καραϊβική και την Νότια Αμερική.

Εικ.175

Γιακαράντα στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.176

Βλαστός γιακαράντας
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι δένδρο φυλλοβόλο με ταχύ ρυθμό ανάπτυξης και κόμη ανώμαλα σφαιρική. Το ύψος του φθάνει τα 10-15 μέτρα. Έχει κορμό λεπτό με αραιή και ακανόνιστη διάταξη βραχιόνων, τεφροκάστανο και πιο μεγάλο ηλικιακά, ρυτιδωμένο. Τα φύλλα του είναι πτεροειδή, έντονα πράσινα μεγάλα και σύνθετα με πολλά φυλλαράκια οδοντωτά μικρά να τα περιβάλλουν.

Έχει άνθη ερμαφρόδιτα, χροανοειδή, πεντάλοβα και σε διάφορα χρώματα μπλε, μωβ, ανοικτό λιλά και πιο σπάνια λευκά σχηματίζοντας μακριές ταξιανθίες (φόβες).

Ανθίζει Μάιο-Ιούνιο, αλλά μπορεί να δώσει και μια δευτερεύουσα ανθοφορία το Σεπτέμβριο.

Οι καρποί του φυτού είναι κάψες, σαν πτερύγια και έχουν σπόρους.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι ευαίσθητη στο ψύχος. Ευδοκίμει σε γόνιμα και καλά στραγγερά εδάφη, αλλά μπορεί να αναπτυχθεί και σε άγονα, ξηρά και ασβεστώδη. Θεωρείται ανθεκτικό φυτό στις συνθήκες των πόλεων. Είναι ανθεκτικό φυτό και στην ζέστη. Αγαπά τις ηλιόλουστες τοποθεσίες, αλλά δεν αντέχει τους δυνατούς παγετούς.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

α. Άρδευση: Έχει ανάγκη από νερό την καλοκαιρινή περίοδο, το φθινόπωρο αραιότερα και το χειμώνα καθόλου.

β. Κλάδευμα: Ανέχεται το αυστηρό κλάδευμα, το οποίο εξυπηρετεί την ανάπτυξη νέων βλαστών και βραχιόνων με νέο φύλλωμα.

Πολλαπλασιασμός : Πολλαπλασιάζεται με σπόρο, ενωρίς την άνοιξη.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Κάποιες φορές μπορεί να προσβληθούν οι τρυφεροί βλαστοί από αφίδες (μελίγκρες).

Ι. Αφίδες(μελίγκρες): Τα συμπτώματα της προσβολής από αφίδες είναι το κιτρίνισμα των φρέσκων κυρίως φύλλων, η καταστροφή και η πτώση των μπουμπουκιών, η καθυστέρηση της ανάπτυξης του φυτού, ο μααρασμός και τελικά ο θάνατος του φυτού. Η αντιμετώπισή τους γίνεται με χημικούς ψεκασμούς ανάλογα με το είδος αλλά και με έγχρωμες εντομοπαγίδες.

β. Ασθένειες: Θεωρείται αρκετά ευάλωτη στις ασθένειες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο εντυπωσιακό, ωραίο, πτερωτό και λεπτό φύλλωμα και στην πλούσια καλοκαιρινή ανθοφορία με το ξεχωριστό κυανό χρώμα.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται ως μοναχικό δένδρο, αλλά και σε μικρές ομάδες σε κήπους και σε πάρκα. Επειδή είναι ανθεκτικό φυτό στις συνθήκες της πόλης, θεωρείται κατάλληλο για την συγκρότηση δενδροστοιχιών σε αυτές, αλλά και σε αγροτικούς δρόμους, καθώς και σε τουριστικά τοπία. Φυτεύεται και σε νησίδες, σε λεωφόρους, σε πλατείες και σε αυλές. Είναι ίσως το πιο όμορφο διακοσμητικό δένδρο που χρησιμοποιείται σε αυτούς τους χώρους.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται ως μοναχικό δένδρο και στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος σε μικρές ομάδες.

4. Κερκίς

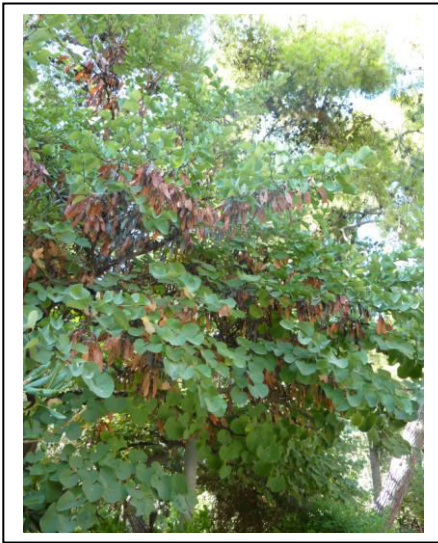
Cercis siliquastrum

Οικογένεια: Fabaceae

(Κοινό όνομα: Κουτσουπιά,

Μαμουκαλιά, δένδρο του Ιούδα)

Καταγωγή: Κατάγεται από την Ανατολική Μεσόγειο.

Εικ.177

Κουτσουπιά στον λόφο Σκουζέ
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.178

Βλαστός κουτσουπιάς
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Η κουτσουπιά είναι φυλλοβόλο δένδρο, με μέτριο ρυθμό ανάπτυξης, μεσαίου μεγέθους και με ύψος το οποίο φθάνει τα 8-10 μέτρα. Τα φύλλα της είναι στρογγυλά, καρδιόσχημα μεγάλα και ανοικτού πράσινου χρώματος.

Τα άνθη της είναι έντονα ροζ-βιολετί. Ανθίζει από τον Μάρτιο μέχρι τον Απρίλιο, πριν την εμφάνιση των φύλλων και τα άνθη έχουν ιδιαίτερη ομορφιά.

Μετά εμφανίζονται οι καρποί της, οι οποίοι ομοιάζουν σαν «φασολάκια». Αρχικά είναι πράσινοι και στην συνέχεια γίνονται κόκκινοι-καφέ.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Προτιμά τα ηλιόλουστα μέρη του κήπου. Είναι ανθεκτικό φυτό στα ασβεστώδη εδάφη, στο ψύχος, στην ατμοσφαιρική ρύπανση και στην ξηρασία. Ευδοκιμεί στην παραθαλάσσια και στην ορεινή ζώνη.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο ο οποίος σπέρνεται την άνοιξη λόγω της μη αντοχής των νεαρών φυταρίων στον παγετό. Η σπορά μπορεί να γίνει και αρχές φθινοπώρου, χωρίς την παρουσία παγετού, με σπόρους οι οποίοι έχουν συλλεχθεί πριν την ωρίμανση και χωρίς ειδική μεταχείριση επειδή τότε δεν παρουσιάζουν λήθαργο.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Προσβάλλεται από κοκκοειδή και φυτόψειρες.

I. Τα κοκκοειδή: Είναι μικρά οβάλ έντομα (3mm περίπου), που μοιάζουν με μικρά καφέ λέπια. Συνήθως εμφανίζονται στα κλαδιά και στην κάτω επιφάνεια των φύλλων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν θα τα δούμε και στο επάνω μέρος τους. Κολλάνε επάνω στους βλαστούς του φυτού και στα νεαρά μέρη των καρπών και των φύλλων, προκαλώντας αποχρωματισμούς. Απομυζούν τους χυμούς με αποτέλεσμα τα φυτά να εμφανίζουν κακή εικόνα, να αφυδατώνονται και στο τέλος να μαραίνονται. Αν η προσβολή είναι μικρή, σκουπίζουμε τα φύλλα και τους βλαστούς σχολαστικά με μείγμα πράσινου σαπουνιού και οινόπνευματος. Το χειμώνα η καταπολέμησή τους είναι πιο εύκολη με ειδικά παραφινέλαια που βάζουμε στα μολυσμένα σημεία του φυτού. Σε μεγάλες προσβολές κόβουμε τα μολυσμένα κλαδιά και τα καίμε.

II. Οι φυτόψειρες: Προσβάλλουν το υπέργειο τμήμα του φυτού απομυζώντας τους φυσιικούς χυμούς με συνέπεια την δημιουργία νεκρωτικών κηλίδων οι οποίες μεγαλώνοντας ενώνονται και μπορεί να οδηγήσουν στην ολοκληρωτική νέκρωση του φύλλου. Οι αφίδες ωστόσο μεταφέρουν ιούς οι οποίοι αποτελούν δευτερεύουσες προσβολές. Η αντιμετώπισή τους γίνεται κυρίως με προληπτικά μέτρα αλλά και με την χρήση εντομοπαγίδων-φερομονών και ψεκασμών με κατάλληλα εντομοκτόνα.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Η εξέλκωση βραχιόνων: Οφείλεται στο παθογόνο *Nectria galligena* που ανήκει στους ασκομύκητες και προκαλεί ξήρανση βλαστών, κλάδων και εξασθένηση δένδρων. Καταπολεμείται με αφαίρεση και καταστροφή των έντονα προσβεβλημένων μικρών βλαστών. Σε περίπτωση χονδρών κλάδων συνίσταται ο καθαρισμός των ελκών και η κάλυψη των πληγών με απολυμαντικές αλοιφές.

II. Καρκίνος της κουτσουπιάς: Προκαλείται από το παθογόνο βακτήριο *Agrobacterium tumefaciens*. Η ασθένεια εμφανίζεται με τον σχηματισμό σε διάφορα μέρη του φυτού, σχεδόν σφαιρικών όγκων. Η είσοδος και η εγκατάσταση των βακτηρίων γίνονται από πρόσφατες πληγές που προκαλούνται από φυσικά ή άλλα αίτια. Ο μόνος τρόπος καταπολέμησης είναι η απολύμανση των υλικών

κλαδεύματος και των υλικών που χρησιμοποιούνται για την στρωμάτωση των μοσχευμάτων αλλά και η χρήση υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού.

III. Η κηλίδωση των φύλλων: Η ασθένεια αυτή προκαλείται από τον παθογόνο μύκητα *Mycosphaerella maculiformis* που ανήκει στους ασκομύκητες. Προκαλεί μικρές κηλίδες στα φύλλα οι οποίες μπορεί να ενωθούν και να καταστρέψουν όλο το φύλλο, οδηγώντας στην φυλλόπτωση. Καταπολεμείται με βορδιγάλαιο πολτό πριν εμφανισθούν ακόμα τα συμπτώματα και συνίσταται καταστροφή των φύλλων που έχουν πέσει στο έδαφος.

IV. Προσβολή ριζών: Το αίτιο αυτής της ασθένειας είναι το είδος *Phytophthora cambivora*. Ο μύκητας αυτός είναι παθογόνο εδάφους και επιβιώνει στο έδαφος για πολλά χρόνια. Τα συμπτώματα της νόσου στο υπέργειο τμήμα των δένδρων είναι συνήθως η νέκρωση ενός τμήματος του δένδρου. Αυτό συμβαίνει γιατί προσβλήθηκε μία μόνο ρίζα και ένα μόνο μέρος του ριζικού κόμβου, με αποτέλεσμα να νεκρώνεται το αντίστοιχο υπέργειο τμήμα του δένδρου. Η αντιμετώπιση της ασθένειας είναι δύσκολη επειδή ο μύκητας ζει στο έδαφος. Ωστόσο συνίσταται η χρήση ανθεκτικών δένδρων και υβριδίων και η καλή στράγγιση του εδάφους.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην πλούσια, και ζωντανή ανθοφορία του φυτού η οποία εμφανίζεται στους γυμνούς βλαστούς του και διαρκεί μεγάλο χρονικό διάστημα, αλλά και στο ωραίο του φύλλωμα. Είναι ένα εξαιρετικό καλλωπιστικό δένδρο και για τον λόγο αυτό χρησιμοποιείται στους κήπους.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται μεμονωμένα, αλλά και σε δενδροστοιχίες συχνά σε πάρκα, στις πόλεις. Είναι ιδανικό δένδρο για πεζοδρόμια και για χώρους αναψυχής διότι δεν χρειάζεται πολύ νερό. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την συγκρότηση ιδίων ομάδων αλλά και να φυτευθεί με άλλα είδη.

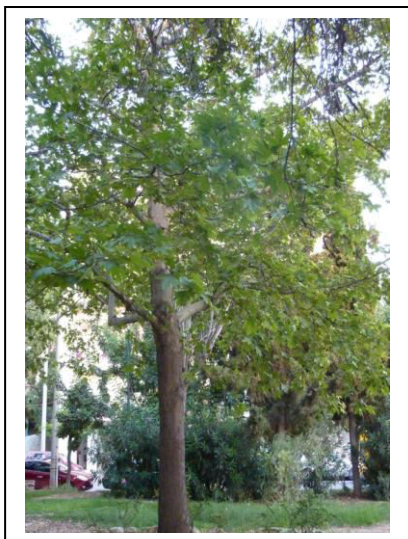
Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού και στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως ως μοναχικό δένδρο, ενώ στο λόφο Σκουζέ, στα πάρκα Ακαδημίας Πλάτωνος, Δράκοντος και Άτλαντα (Σεπόλια) σχηματίζει πολλές δενδροστοιχίες. Επίσης παρατηρείται σε πολλά πεζοδρόμια της συνοικίας.

5. Πλάτανος ο ανατολικός

Platanus orientalis

Οικογένεια: Platanaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Νοτιοανατολική Ευρώπη, την Μικρά Ασία και την Βόρειο Αφρική.

Εικ.179

Ανατολικός πλάτανος
στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.180

Βλαστός ανατολικού πλατάνου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι το πιο μεγάλο αιωνόβιο φυλλοβόλο δένδρο, γρήγορου ρυθμού ανάπτυξης με ύψος που φθάνει τα 30 μέτρα. Έχει χονδρό, κοντό, ευθυτενή και κυλινδρικό κορμό με τεφρό φλοιό που ξεκολλά εύκολα σε μικρά καστανέρυθρα «λέπια».

Τα φύλλα του είναι μεγάλα, βαθιά, λοβωτά, παλαμοειδή, πλατιά και έχουν ανοικτό, πράσινο χρώμα. Συνήθως έχουν χνούδι, το οποίο ίσως να σκληρύνει. Το φθινόπωρο αποκτούν ένα πολύ όμορφο κιτρινοκόκκινο χρώμα.

Τα άνθη του φυτού είναι μονογενή, ανεμόγαμα και εμφανίζονται σε ταξιανθίες σφαιρικές. Εμφανίζονται την άνοιξη.

Οι καρποί είναι μικροί, σφαιρικοί, σκληροί και εξωτερικά σχηματίζουν θύσανο τριχών. Δημιουργούνται ανά 3-4 επάνω στον ίδιο ποδίσκο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Ο πλάτανος είναι δένδρο με πολύ λίγες απαιτήσεις. Ευδοκιμεί σχεδόν σε όλους τους τύπους εδαφών, προτιμά όμως τα βαθιά, γόνιμα και υγρά εδάφη. Είναι πολύ ανθεκτικός στο κρύο, στην ζέστη, στην ατμοσφαιρική ρύπανση και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας. Εξίσου ανθεκτικός είναι και στα ξηρά ασβεστώδη εδάφη. Ευδοκιμεί στα εύκρατα, αλλά και στα ηπειρωτικά κλίματα, που όμως δεν είναι ψυχρά πολύ, επειδή τα νεαρά δένδρα δεν μπορούν να αντέξουν τους συνεχόμενους παγετούς.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Επιδέχεται αυστηρά κλαδεύματα, τα οποία πρέπει να γίνονται από τον Νοέμβριο μέχρι τον Φεβρουάριο.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο ή με μοσχεύματα.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Ο σημαντικότερος εχθρός του πλατάνου είναι ο τίγρης του πλατάνου.

Ι. Τίγρης του πλατάνου: Σημαντικός εχθρός των πλατάνων είναι το είδος *Platanus orientalis*, *P. occidentalis* τόσο σε νεαρά δένδρα στο φυτώριο όσο και σε ώριμα δένδρα. Οι προνύμφες και τα ενήλικα απομυζούν τα φύλλα που γίνονται χλωρωτικά και έχουν πολλά χαρακτηριστικά κιτρινωπά στίγματα στην άνω επιφάνειά τους και άφθονα μαύρα στίγματα και εκδύματα στην κάτω επιφάνειά τους. Σε έντονες προσβολές των καλλιεργούμενων φυτών παρατηρείται σημαντική φυλλόπτωση. Η καταπολέμησή τους γίνεται κυρίως με οργανοφωσφορικά και καρβαμιδικά εντομοκτόνα με την εμφάνιση των πρώτων εντόμων και προσβολών την άνοιξη.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

Ι. Το μεταχρωματικό έλκος του πλατάνου: Προκαλείται από τον μύκητα *Ceratocystis platani* συν. *Ceratocystis fibriata* f. sp. *Platani*. Η ασθένεια στην αρχή συνήθως εκδηλώνεται με την εμφάνιση αραιού, χλωρωτικού φυλλώματος και συμπτωμάτων μικροφυλλίας σε έναν ή περισσότερους κλάδους και στη συνέχεια επεκτείνεται σε ένα μεγάλο τμήμα της κόμης. Πολύ συχνά παρατηρείται μαρασμός των φύλλων και στη συνέχεια νέκρωση ορισμένων κλάδων. Τα φύλλα κιτρινίζουν πρόωρα και μαραίνονται και έτσι μπορούν να διακριθούν από τα γειτονικά τους υγιή. Στους κλάδους και τον κορμό των προσβεβλημένων δένδρων παρατηρείται νέκρωση του φλοιού και δημιουργία ελκών. Από τη στιγμή που ένα δένδρο προσβληθεί, δεν υπάρχει καμία γνωστή μέθοδος ή κάποιο φυτοφάρμακο που θα μπορούσαν να θεραπεύσουν την ασθένεια. Ωστόσο είναι δυνατή η λήψη προληπτικών φυτοπροστατευτικών μέτρων για τον περιορισμό διασποράς της ασθένειας.

II. Ωΐδιο του πλατάνου: Η ασθένεια προκαλείται από τον ωομύκητα *Microsphaera platani*. Στην επάνω επιφάνεια κυρίως των φύλλων, δημιουργούνται άσπρες κηλίδες που καλύπτονται από την χαρακτηριστική αλευρώδη επάνθηση του παθογόνου μύκητα που μπορεί να καλύψουν όλο το έλασμα. Για την αντιμετώπισή του συνίσταται η εφαρμογή ψεκασμού με μία από τις εντομοκτόνες δραστικές ουσίες: myclobutanil, azoxystrobin, thiophanate-methyl, triflumizole.

Καλλωπιστική αξία: Ο πλάτανος εκτιμάται σαν διακοσμητικό είδος χάρη στην επιβλητική «κόμη» του, στην εμφάνισή του, στο πλούσιο φύλλωμά του και στο όμορφο χρώμα που αποκτά το φθινόπωρο καθώς και στους εντυπωσιακούς γυμνούς καρπούς τον χειμώνα.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται μόνο του το φυτό ή και σε ομάδες. Προσφέρει σκιά σε χώρους στους οποίους μαζεύονται άνθρωποι όπως σε πάρκα, σε πλατείες και σε κήπους. Καλύπτει ευρύχωρους χώρους εξαιτίας της μεγάλης κόμης του. Χρησιμοποιείται και για την συγκρότηση δενδροστοιχιών σε υπεραστικούς και αγροτικούς δρόμους.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στα πάρκα Ακαδημίας Πλάτωνος, Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως και Άτλαντα (Σεπόλια) ως μοναχικό δένδρο. Στο πάρκο Δράκοντος συνδυάζεται και με άλλα είδη.

6. Ροβίνια

Robinia pseudoacacia

Οικογένεια: **Fabaceae**

(Κοινό όνομα: **Ψευδακακία**)

Καταγωγή: Κατάγεται από τις ανατολικές περιοχές των Η.Π.Α.

Εικ.181

Ψευδακακία στον λόφο Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.182

Βλαστός ψευδακακίας
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι φυλλοβόλο δένδρο, με γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης, μετρίου μεγέθους με ύψος το οποίο φθάνει τα 20 μέτρα. Έχει ακανθοφόρους κλάδους. Τα φύλλα του είναι σύνθετα, με 7-19 φυλλάκια και έχουν ανοικτό πράσινο χρώμα.

Τα άνθη του είναι λευκά, εύοσμα και φέρονται σε ταξιανθίες τύπου βότρυος. Ανθίζει Απρίλιο-Μάιο.

Οι καρποί έχουν ερυθροκαστανό χρώμα και παραμένουν στο φυτό για μεγάλο διάστημα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Θεωρείται σκληρό φυτό και είναι ανθεκτικό στο ψύχος, στο ασβέστιο και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας. Έχει καλή προσαρμογή σε πολλούς τύπους εδαφών. Αναπτύσσεται σε άγονα, ξηρά, ασβεστώδη και αμμώδη εδάφη. Έχει πολλές απαιτήσεις σε φώς (φωτόφυλλο).

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο κατόπιν προεργασίας με θερμό νερό, με μοσχεύματα και με παραφυάδες.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Η λυμάντρια (*Lymantria dispar* L.): Είναι ένα κατεξοχήν βλαπτικό έντομο των δασών με πλατύφυλλα είδη. Τα συμπτώματα που προκαλεί είναι η καταστροφή των φύλλων λόγω των μασητικών του στοματικών μορίων. Η μείωση του φυλλώματος στα δένδρα έχει ως αποτέλεσμα την μείωση της ανάπτυξης και αύξησης του δένδρου σε ποσοστό που μπορεί να φτάσει το 70%. Η αντιμετώπισή του μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους όπως είναι η βιολογική καταπολέμηση με βάση την χρήση σκευασμάτων του *Bacillus thuringiensis*. Επίσης με την χρήση μοντέρνων χημικών σκευασμάτων.

II. Οι φυτόψειρες ή αφίδες: Είναι μικρά έντομα μαύρου, πράσινου ή ξανθού χρώματος τα οποία εξαντλούν το φυτό, ιδιαίτερα όταν υπάρχει μεγάλος πληθυσμός. Τα είδη των αφίδων είναι πολλά όπως τα *Myzus persicae* Sulzer, *Aphis gossypii* Glover, *Aulacorthum solani* Kaltenbach, *Macrosiphum euphorbiae*. Δημιουργούν συμπτώματα κιτρινίσματος των φύλλων καθώς μυζούν τους χυμούς του δένδρου. Αποτελούν πηγές δεύτερης προσβολής από ιούς καθώς είναι φορείς πολλών εξ'αυτών. Καταπολεμούνται με εντομοπαγίδες και κατάλληλα εντομοκτόνα.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Η αδρομύκωση: Οφείλεται σε προσβολή των αγγειωδών ιστών από μύκητες. Τα ασθενή φυτά εκδηλώνουν σε μερικούς βλαστούς ή σε ολόκληρο το φύλλωμα συμπτώματα μααρασμού και κακής διατροφής που τελικά καταλήγουν στην αποξήρανση κλάδων ή ολόκληρου του φυτού. Οι βερτισιλιώσεις των δένδρων προκαλούνται από τον αδηλομύκητα *Verticillium albo-atrum* (μορφή σκούρου διαχειμάζοντος μυκηλίου). Καταπολεμείται με απολύμανση των κοπτικών εργαλείων, αποφυγή δημιουργίας πληγών στις ρίζες και στην περιοχή του λαιμού, εκρίζωση των αποξηραμένων δένδρων και του ριζικού συστήματος, απολύμανση εδάφους και με τον συνδυασμό στράγγισης του εδάφους και λίπανσης με θειϊκή αμμωνία.

II. Ιός του μωσαϊκού της ακακίας: Προκαλεί χλωρωτικές κηλίδες στα φύλλα, κυρίως όταν φυτεύεται σε ασβεστούχα εδάφη. Πρόκειται για μικρές ακανόνιστες κίτρινες κηλίδες που σχηματίζονται ανάμεσα στο φυσικό πράσινο χρώμα του ελάσματος. Αυτός ο ιός μεταδίδεται με ορισμένα είδη αφίδων, όπως το *Myzus persicae*, *Aphis craccivora*, καθώς και με τα φυτοπαράσιτα *Cuscuta campestris*, *C. Subinclusa*. Συνίσταται στους χώρους των φυτωρίων να μην προβαίνουν σε πολλαπλασιασμό και να καταστρέφουν τα ασθενή μητρικά δένδρα της ακακίας.

III. Η σκούπα της μάγισσας: Οφείλεται σε σφαιροειδή-ωοειδή μυκόπλασμα. Χαρακτηριστική προσβολή αποτελεί η δημιουργία των όρθιων σκουπών της μάγισσας στους βλαστούς και στα κλαδοβλαστήματα του βλαστού αλλά και της κόμης των προσβεβλημένων δένδρων. Το αίτιο της ασθένειας που την προκαλεί δεν έχει ακόμα προσδιορισθεί. Καταπολεμείται με καλή απολύμανση των εργαλείων πριν την εκτέλεση εργασιών και συνίσταται να ολοκληρωθούν όλες οι καλλιεργητικές περιποιήσεις για την σωστή ανάπτυξη των δένδρων.

IV. Το ωϊδίο: Προκαλεί αλεύρωμα στα φύλλα και στους βλαστούς. Αυτές οι λευκές εξανθήσεις επεκτείνονται και καλύπτουν σημαντικό μέρος ή και ολόκληρη την επιφάνεια του φύλλου. Η προσβολή μπορεί να οδηγήσει ακόμα και σε νέκρωση των βλαστών και των κλάδων. Οφείλεται στον παθογόνο μύκητα *Erysiphe martii* και ανήκει στους ασκομύκητες. Καταπολεμούνται με αφαίρεση και κάψιμο των προσβεβλημένων φύλλων, με εφαρμογή θείου και με ψεκασμούς με διθειοκαρβαμιδικά σκευάσματα.

Καλλωπιστική αξία: Δεν θεωρείται δένδρο με ιδιαίτερη καλλωπιστική αξία, αν εξαιρεθούν τα αρωματικά άνθη του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται ως φυτό δενδροστοιχίας ή μεμονωμένο σε αλσύλλια, σε υπεραστικές οδούς. Συναντάται και σε αναδασώσεις.

β. Άλλες χρήσεις: Η ψευδακακία θεωρείται από τα καλύτερα μελισσοκομικά είδη.

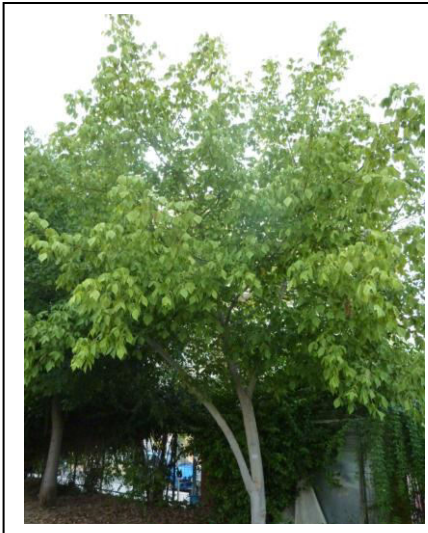
Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στο λόφο Κολωνού και στον λόφο Σκουζέ (Κολωνός) ως μεμονωμένο δένδρο. Στα πάρκα Ακαδημίας Πλάτωνος και Δράκοντος χρησιμοποιείται ως μοναχικό δένδρο και στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως σχηματίζει δενδροστοιχίες.

7. Σφενδάμι το νεγούδιο

Acer negundo

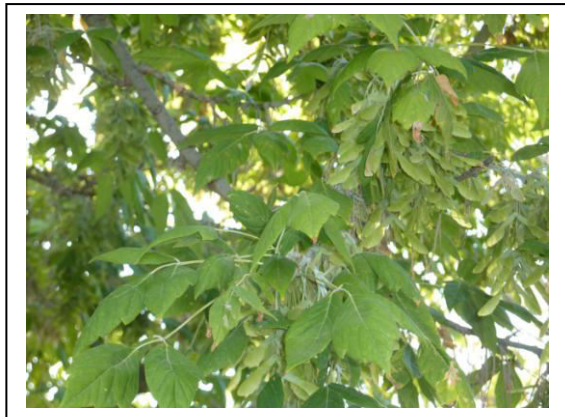
Οικογένεια: Aceraceae

Καταγωγή: Συναντάται στην Ευρώπη και την Αμερική, καθώς και στην Ασία, κυρίως στην Κίνα και στην Ιαπωνία.

Εικ.183

Σφενδάμι το νεγούδιο στο πάρκο Άτλαντα
(Φωτογραφία: Παπακώστα βασιλική)

Εικ.184

Ανθισμένος βλαστός
του σφενδαμίου του νεγούδιου
(Φωτογραφία: Παπακώστα βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι δένδρο φυλλοβόλο, μεσαίου μεγέθους, με ύψος που φτάνει τα 6-10 μέτρα. Έχει κόμη έντονα διακλαδισμένη και γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης. Ο φλοιός του είναι φαιοκάστανος με σχισμές κατά μήκος ή και οριζόντια. Έχει φύλλα σύνθετα περιττόληκτα με 3-7 φυλλάρια, συνήθως τα 5 είναι αντίθετα σταυρωτά. Τα φυλλάρια παρουσιάζουν πολυμορφία. Μπορεί να είναι ωοειδή με λεία περιφέρεια ή έντονα οδοντωτά έως έλλοβα. Το ακραίο φυλλάριο είναι τρίλοβο. Η επάνω επιφάνεια έχει ανοικτό πράσινο χρώμα και η κάτω κιτρινοπράσινο. Το φθινόπωρο τα φύλλα παίρνουν αποχρώσεις του κόκκινου, του πράσινου, του ροζ, του κίτρινου ή του λευκοπράσινου, ανάλογα με την ποικιλία.

Είναι φυτό δίοικο και τα άνθη του είναι μικρά, μονογενή και εμφανίζονται πριν παρουσιασθούν τα φύλλα. Τα αρσενικά άνθη σχηματίζονται σε φοβοειδείς ταξιανθίες, ενώ τα θηλυκά σε κρεμασμένους κορύμβους.

Ο καρπός ομοιάζει με πτερύγιο που σχηματίζει οξεία γωνία.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι δένδρο πολύ ανθεκτικό στο ψύχος, στις χαμηλές θερμοκρασίες, στην ξηρασία, στην ατμοσφαιρική ρύπανση και στους ανέμους. Ευδοκιμεί σε γόνιμα και ελαφρά όξινα εδάφη. Οι νάνες Ιαπωνικές ποικιλίες πολλές φορές καψαλίζονται λίγο το καλοκαίρι.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Έχει ανάγκη από ικανοποιητική άρδευση και λίπανση την καλοκαιρινή περίοδο και με αυτό τον τρόπο, επιτυγχάνεται ικανοποιητική ανάπτυξη του φυτού.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο, μετά από στρωμάτωση του σε ποταμίσια άμμο, για 3 – 4 μήνες.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Αφίδες: Προσβάλλουν σχεδόν όλα τα είδη. Οι ακάλυπτες αποικίες των αφίδων καταπολεμούνται με εντομοκτόνα που έχουν σαν βάση τη νικοτίνη. Αν αντίθετα οι αποικίες καλύπτονται από φύλλα, κηκίδες κλπ. πρέπει να χρησιμοποιηθεί διασυστηματικό εντομοκτόνο. Κατά την διάρκεια της χειμερινής αναπαύσεως των δένδρων γίνονται ψεκασμοί με χειμερινούς πολτούς.

II. Ερυθρός τετράνυχος: Είναι το είδος *Tetranychus urticae* το οποίο προσβάλλει συχνά τα σφενδάμια που καλλιεργούνται σε θερμές και ξηρές περιοχές. Προκαλεί διογκώσεις οι οποίες στην επάνω επιφάνεια έχουν χρώμα κίτρινο. Η καταπολέμησή του γίνεται με ειδικά ακαρεοκτόνα φάρμακα.

III. Φυτόπτες: Είναι μικροσκοπικά ακάρεα του γένους *Aculus* spp. που προκαλούν το σχηματισμό πολύ εμφανών κηκίδων. Οι πιο αποτελεσματικοί ψεκασμοί είναι αυτοί που γίνονται με χειμερινό κίτρινο πολτό (με δινιτροορθοκρεζόλη) καθώς και με πολυθειούχους πολτούς λίγο πριν ανοίξουν τα μάτια.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Η αδρομύκωση: Οφείλεται σε προσβολή των αγγειωδών ιστών από μύκητες. Τα ασθενή φυτά εκδηλώνουν σε μερικούς βλαστούς ή σε ολόκληρο το φύλλωμα συμπτώματα μααρασμού και κακής διατροφής που τελικά καταλήγουν στην αποξήρανση κλάδων ή ολόκληρου του φυτού. Οι βερτισιλιώσεις των δένδρων προκαλούνται από τον αδηλομύκητα *V. albo-atrum* (μορφή σκούρου διαχειμάζοντος μυκηλίου). Καταπολεμείται με απολύμανση των κοπτικών εργαλείων, αποφυγή δημιουργίας πληγών στις ρίζες και στην περιοχή του λαιμού, εκρίζωση των αποξηραμένων δένδρων και του ριζικού συστήματος, απολύμανση εδάφους και με τον συνδυασμό στράγγισης του εδάφους και λίπανσης με θειική αμμωνία.

II. Η σήψη λαιμού και η προσβολή κορμού και βραχιόνων: Το παθογόνο που προκαλεί το μύκητα είναι ο *Phytophthora cactorum* και ανήκει στους φυκομύκητες. Προσβάλλει τις ρίζες και τον ριζικό κόμβο, προκαλώντας τήξη αρτιφύτρων που οδηγεί σε σηψιρριζίες, αλλά και τον κορμό και τους βραχίονες των δένδρων, τα οποία παρουσιάζουν καχεκτική ανάπτυξη η οποία μπορεί να φτάσει στην νέκρωσή τους. Καταπολεμούνται με ειδικά διασυστηματικά μυκητοκτόνα.

III. Το ωΐδιο: Οφείλεται στον παθογόνο μύκητα *Uncinula aceris*. Το κύριο σύμπτωμα της ασθένειας είναι η λευκή εξάνθηση στο επάνω μέρος του φύλλου, εκτός βέβαια από αυτό το σύμπτωμα εμφανίζονται και χαρακτηριστικές κίτρινες κηλίδες. Για την αντιμετώπισή του λαμβάνονται μέτρα όπως η απομάκρυνση των προσβεβλημένων κλάδων αλλά και οι ψεκασμοί με τα κατάλληλα μυκητοκτόνα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο όμορφο φύλλωμά του, κυρίως την εποχή του φθινοπώρου.

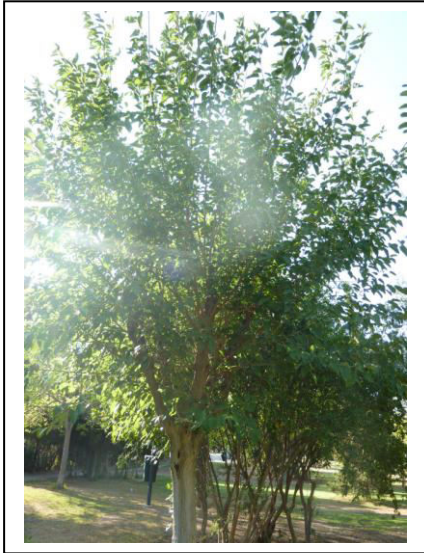
Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται μέσα στις πόλεις για την συγκρότηση δενδροστοιχιών. Συναντάται σε πάρκα, γήπεδα γκολφ, άλση και φυτεύεται και ως δένδρο μοναχικό. Φυτεύονται, πολύ όμορφα και μέσα σε χλοοτάπητα, ποικιλίες στις οποίες η καινούρια βλάστηση είναι κόκκινη ή πρασινοκίτρινη δημιουργώντας έτσι έντονες αντιθέσεις.

Οι νέες ποικιλίες χρησιμοποιούνται σε κήπους, σε παρτέρια και σε γλάστρες, αλλά συνδυάζονται και με άλλα αειθαλή καλλωπιστικά φυτά.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στα πάρκα Ακαδημίας Πλάτωνος και Άτλαντα (Σεπόλια) σαν δένδρο που σχηματίζει δενδροστοιχίες αλλά και ως μοναχικό φυτό. Στο πάρκο Δράκοντος χρησιμοποιείται ως μοναχικό δένδρο.

8. Φλαμουριά ή Τίλιο *Tilia platyphyllos* Οικογένεια: Tiliaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Νότια Ευρώπη.

Εικ.185

Φλαμουριά στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.186

Βλαστός φλαμουριάς
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι μεγάλο φυλλοβόλο δένδρο το οποίο φθάνει σε ύψος τα 25-30 μέτρα και έχει γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης. Έχει κορμό ίσιο με φλοιό λείο και στακτί. Η κόμη του είναι πλατειά και ομοιάζει κάπως με πύργο. Τα φύλλα του είναι έντονα οδοντωτά, καρδιόσχημα, με νευρώσεις που είναι εμφανείς και μακρύ μίσχο. Έχουν βαθυπράσινο χρώμα στην επάνω επιφάνεια του φύλλου, ενώ στην κάτω είναι ανοιχτόχρωμα και έχουν χνουδωτή υφή.

Τα άνθη είναι μικρά, λευκοκίτρινου χρώματος και έντονα αρωματικά. Δεν είναι ούτε πολύ μεγάλα ούτε πολύ εμφανή και σχηματίζονται σε κρεμάμενες ταξιανθίες, ανά 3 ή πιο σπάνια περισσότερα. Ανθίζουν τον Ιούνιο.

Οι καρποί είναι μικροί, σκληροί, σφαιρικοί με καστανό χρώμα και 4-5 προεξοχές.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό ανθεκτικό στο κρύο, στο ασβέστιο και στους ανέμους. Δεν αντέχει όμως την ξηρασία και το ζεστό περιβάλλον. Ευαισθησία όμως παρουσιάζει και στην ατμοσφαιρική ρύπανση. Είναι κατάλληλο φυτό για παραθαλάσσιες τοποθεσίες. Προτιμά εδάφη ασβεστώδη, ελαφρά, αργιλώδη, με καλή αποστράγγιση. Προσαρμόζεται σαν φυτό σε εύκρατο και δροσερό κλίμα.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

α. Άρδευση: Την καλοκαιρινή περίοδο έχει ανάγκη από τακτική άρδευση.

β. Κλάδευμα: Πρέπει να αφαιρούνται οι παραφυάδες, τις οποίες αναπτύσσει το φυτό, αμέσως μόλις παρουσιασθούν. Ανέχεται το κλάδευμα, μόνο όμως στην περίπτωση που οι βλαστοί της φλαμουριάς δεν αναπτύσσονται όπως πρέπει.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο και με παραφυάδες.

Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Αφίδες: Οι αφίδες το καλοκαίρι καλύπτουν τα φύλλα της φλαμουριάς με μια ζαχαρώδη ουσία όμοια με μέλι (ονομάζεται μελιτούρα) που στάζει σε λεπτότατες σταγόνες κάτω από το δένδρο. Εκτός από τα μελιτώδη εκκρίματα οι αφίδες μυζούν τους χυμούς των φύλλων με αποτέλεσμα να δημιουργούν τοπικές ξηράνσεις και να αποτελούν φορείς σημαντικών φυτοπαθογόνων ιών. Δεν υπάρχει τρόπος ριζικής καταπολέμησης αυτών των μολύνσεων εκτός από το να χρησιμοποιήσει κανείς είδη ανθεκτικά σ' αυτές τις προσβολές. Αν οι αποικίες των αφίδων είναι εκτεθειμένες, μπορεί να καταφύγει κανείς στις σοβαρότερες περιπτώσεις σε ψεκασμό με φυτοφάρμακα που έχουν σαν βάση τη νικοτίνη ή το Μαλάθειο.

II. Ο τετράνυχος: Ανήκει στην οικογένεια των ακάρεων. Προκαλεί σημαντικές ζημιές στο φυτό, οι οποίες κυμαίνονται από το καρούλιασμα των φύλλων μέχρι και τον αποχρωματισμό τους, που έχει σαν συνέπεια την μείωση της φωτοσυνθετικής επιφάνειας και άρα της επιβίωσης του φύλλου. Η αντιμετώπισή του πρέπει να γίνει νωρίς πριν αρχίσει ο πληθυσμός να αυξάνεται σημαντικά και γίνεται με ψεκασμούς κατάλληλων ακαρεοκτόνων.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στα φύλλα, στα αρωματικά άνθη και στο μέγεθός του. Σαν διακοσμητικό δένδρο αποτελεί περιζήτητη επιλογή των σχεδιαστών τοπίου και βασικό στοιχείο όλων σχεδόν των πάρκων και των κήπων των μεγαλουπόλεων.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Εξαιτίας της ανθεκτικότητάς του στην ατμοσφαιρική ρύπανση, χρησιμοποιείται σε δένδρα, φυτεύσεις δρόμων, εθνικών οδών και κεντρικών λεωφόρων. Συναντάται και σαν μοναχικό δένδρο, αλλά και σε ομάδες, σε χώρους καθιστικούς.

β. Άλλες χρήσεις: Τα άνθη της φλαμουριάς χρησιμοποιούνται για την παραγωγή αφεψήματος το οποίο έχει ηρεμιστικές ιδιότητες και είναι το γνωστό σε όλους μας τίλιο.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στα πάρκα Ακαδημίας Πλάτωνος και Δράκοντος ως μοναχικό δένδρο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II. ΚΑΛΩΠΙΣΤΙΚΟΙ ΘΑΜΝΟΙ

Β. ΘΑΜΝΟΙ

α. Αειθαλείς θάμνοι

1. Αγγελική ή Πιττόσπορο

Pittosporum tobira

Οικογένεια: *Pittosporiaceae*

Καταγωγή: Κατάγεται από την Κίνα, την Ιαπωνία, την Νέα Ζηλανδία και την Αυστραλία.

Εικ.187

Αγγελική στον λόφο Σκουζέ
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.188

Βλαστός αγγελικής
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Η αγγελική είναι θάμνος αειθαλής, με μέτριο ρυθμό ανάπτυξης και ύψος που φθάνει τα 4 μέτρα. Έχει φύλλα δερματώδη, γυαλιστερά και σκουροπράσινα.

Τα άνθη είναι λευκοκίτρινα, έντονα αρωματικά και σχηματίζονται στην άκρη των βλαστών σε ταξιανθίες σύνθετου σκιαδίου. Ανθίζει Απρίλιο με Ιούνιο και διαρκεί η ανθοφορία για 20-30 ημέρες.

Ο καρπός είναι κάψα η οποία ανοίγει το φθινόπωρο και φιλοξενεί στο εσωτερικό της κόκκινους σπόρους.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι σκληρό φυτό και εύκολο στην καλλιέργειά του. Είναι ανθεκτικό στην ημισκιά, στην ξηρασία, στα υδροσταγονίδια της θάλασσας και στην ατμοσφαιρική ρύπανση. Ευαισθησία παρουσιάζει στις χαμηλές θερμοκρασίες. Δεν έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις όσον αφορά το έδαφος.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Επιδέχεται τακτικά κλαδεύματα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο και με μοσχεύματα.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Αφίδες ή μελίγκρα: Προκαλεί καρούλιασμα των φύλλων σε συνδυασμό με την εμφάνιση σε αυτό μικρών πράσινων εντόμων. Οι αφίδες είναι μικρά έντομα που περιλαμβάνουν τα είδη *Myzus persicae* Sulzer, *Aphis gossypii* Glover, *Aulacorthum solani* Kaltentbach, *Macrosiphum euphorbiae*, τα οποία και προσβάλλουν το φυτό. Απομυζούν τους χυμούς του φύλλου με αποτέλεσμα την νέκρωσή του. Οι αφίδες αντιμετωπίζονται με έγχρωμες εντομοπαγίδες φερομονών και τη χρήση εντομοκτόνων.

II. Βαμβακάδα: Το αίτιο που την προκαλεί είναι η *Marchalina hellenica*. Τα προσβεβλημένα πεύκα έχουν εμφάνιση υποβαθμισμένη και καχεκτική με τα μελιτώματα που αποβάλλονται από το έντομο, να καλύπτουν τον κορμό, τους κλάδους και τις βελόνες των πεύκων. Το αποτέλεσμα είναι οι παρατηρούμενες ξηράνσεις κλάδων ή και ολόκληρων δένδρων μετά από μεγάλη και πολύχρονη προσβολή. Πρόκειται για ένα άτρωτο έντομο στους ψεκασμούς όταν βρίσκεται μέσα στα κουκούλια. Καταπολεμείται βιολογικά με βακτήρια όπως ο βάκιλλος (*Bacillus thuringiensis*), με έντομα (*Formica rufa*) και με πουλιά (*Corvus pyrrhocorac*) αλλά και με κόψιμο και κάψιμο των φωλεών προτού προλάβουν οι κάμπιες να φάνε τα φύλλα.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Καπνιά: Λόγω των εκκριμάτων των αφίδων επάνω στα φύλλα δημιουργείται κατάλληλο έδαφος για την ανάπτυξη διαφόρων παθογόνων. Ένα τέτοιο σύμπλεγμα μυκητολογικών παθογόνων προκαλεί την καπνιά στην αγγελική. Τα συμπτώματα είναι σκούρες κηλίδες επάνω στα φύλλα που οφείλονται στην επιφανειακή ανάπτυξη των μυκηλίων. Για την αντιμετώπισή τους χρησιμοποιούνται κατάλληλα μυκητοκτόνα εάν η προσβολή έχει προχωρήσει σε μεγάλο βαθμό.

II. Το ωΐδιο ή λευκή σήψη: Εμφανίζεται σαν άσπρη σκόνη επάνω στο φύλλο και τους βλαστούς και οφείλεται σε φυτοπαθογόνο ωομύκητα. Η προσβολή μπορεί να οδηγήσει ακόμα και σε νέκρωση των βλαστών και των κλάδων. Καταπολεμούνται με αφαίρεση και κάψιμο των προσβεβλημένων φύλλων, με εφαρμογή θείου και με ψεκασμούς με διθειοκαρβαμιδικά σκευάσματα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην μορφή των φύλλων, στην καρποφορία και στα άνθη του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται ως θάμνος μοναχικός ή σε ομάδες καθώς και σαν μικρού μεγέθους δένδρο σε δενδροστοιχίες, σε πεζοδρόμια και πάρκα. Στους κήπους φυτεύεται σε γλάστρες ή σε μεγάλες ζαρντινιέρες. Είναι κατάλληλο είδος για το σχηματισμό μπορντούρας. Σχηματίζει φράκτη προστατευτικό για τα φυτά τα οποία είναι ευάλωτα στα υδροσταγονίδια της θάλασσας.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού σαν θάμνος σε ομάδες, στον λόφο Σκουζέ (Κολωνός) σαν μικρό δένδρο μοναχικό, αλλά και σαν φράκτης σε πλατείες (πλατεία Αγίου Μελετίου – Σεπόλια).

2. Αψιθιά ή Αρτεμισία *Artemisia absinthium* Οικογένεια: Asteraceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Κεντρική και Νότια Ευρώπη.

Εικ.189

Αψιθιά στο πάρκο
Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.190

Βλαστός αψιθιάς
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Η αψιθιά είναι αειθαλής πολυετής θάμνος με ύψος που φθάνει το 1 μέτρο. Φύεται με βλαστό όρθιο σε αιχμηρές πλαγιές και σε άκρες δρόμων. Έχει γκριζοπράσινου χρώματος στελέχη στις άκρες των οποίων υπάρχουν φύλλα τα οποία είναι δις ή τρις πτεροειδή. Αυτά είναι λίγο αρωματικά, αντίθετα, ασημένιου πρασίνου χρώματος και καλύπτονται από χνούδι αργυρόχρωμο όπως και το στέλεχός της.

Τα άνθη του φυτού είναι μικρά, σφαιρικά κιτρινοπράσινα στο χρώμα και διατάσσονται σε βοτρυώδεις ταξιανθικές κεφαλές. Η αψιθιά έχει έντονη και διαπεραστική μυρωδιά. Ανθίζει από τον Ιούνιο μέχρι το Σεπτέμβριο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό ξηροθερμικό. Επομένως είναι ανθεκτικό φυτό στην ξηρασία. Αντέχει στα φτωχά, στα ξηρά και στα πετρώδη εδάφη. Αγαπά τον ήλιο. Δεν έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις σε νερό. Θεωρείται κατάλληλο φυτό για παραθαλάσσιες περιοχές.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

α. Άρδευση: Χρειάζεται λίγη άρδευση τον χειμώνα και το καλοκαίρι 2 με 3 φορές την εβδομάδα.

β. Κλάδευμα: Κλαδεύεται ελαφρά μετά το τέλος της άνθισης.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπέρματα, με μοσχεύματα και με διαίρεση του ριζώματος.

Εχθροί: Δεν έχουν σημειωθεί προβλήματα, εκτός από μικρές προσβολές από μελίγκρες οι οποίες αντιμετωπίζονται πολύ εύκολα. Καταπολεμούνται με μυκητοκτόνα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο όμορφο φύλλωμα του φυτού, στο χρώμα του, στο άρωμα και στις ευεργετικές ιδιότητές του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται σε βραχόκηπους και σε παραθαλάσσιες περιοχές. Συναντάται σε πάρκα και σε αλσύλλια, είτε, ως μοναχικός θάμνος είτε σε συνδυασμό με άλλα είδη, αλλά και ως φυτικός φράκτης.

β. Άλλες χρήσεις: Η αψιθιά χρησιμοποιείται στην αρτοποιία, στην ζαχαροπλαστική, στον αρωματισμό των ποτών και στην φαρμακοποιία. Σε μεγάλες ποσότητες είναι τοξική. Φρέσκια ή αποξηραμένη η αψιθιά διώχνει τα έντομα ή τα ποντίκια. Η μυρωδιά της είναι αυτή που τα αποκρούει και για τον λόγο αυτό χρησιμοποιείται σήμερα για την παρασκευή εντομοαπωθητικών.

Στον Δήμο Αθηναίων η αψιθιά χρησιμοποιείται στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως ως φυτικός φράκτης, μεσαίου μεγέθους και ως συστάδα.

3. Βιβούρνο το κοινό *Viburnum tinus* Οικογένεια: *Caprifoliaceae*

Καταγωγή: Κατάγεται από την Νότια Ευρώπη και τη βόρεια Αφρική.

Εικ.191

Βιβούρνο το κοινό
στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.192

Ανθισμένος βλαστός
βιβούρνου του κοινού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλής θάμνος, με αργό ρυθμό ανάπτυξης, ύψους 2-3 μέτρων. Έχει κόμη όρθια και ελλειπσοειδή. Τα φύλλα του είναι απλά, αντίθετα, λεία, γυαλιστερά και χνοώδη κατά μήκος των νεύρων. Έχουν σκούρο πράσινο χρώμα.

Τα άνθη του είναι λευκορόδινου χρώματος και σχηματίζονται σε επάκριες ταξιανθίες. Εμφανίζονται από τον Γενάρη μέχρι τον Απρίλιο και έχουν διάρκεια 10-20 μέρες.

Οι καρποί είναι δρύπες ωοειδούς σχήματος οι οποίες στην αρχή έχουν μπλε σκούρο γυαλιστερό χρώμα και στην συνέχεια γίνονται μαύροι το φθινόπωρο. Μετά την ωρίμανση, οι καρποί παραμένουν στο φυτό για μεγάλο χρονικό διάστημα και καμιά φορά συνυπάρχουν με τα άνθη της επόμενης χρονιάς.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι ανθεκτικό φυτό στο ψύχος, στα ασβεστούχα εδάφη, στις χαμηλές θερμοκρασίες (μέχρι 15°C), στους δυνατούς ανέμους, στις ξηροθερμικές συνθήκες και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας. Ευδοκimeί σε φωτεινά σημεία του κήπου, αλλά και σε ημισκιερά.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Επιδέχεται κλαδεύματα διαμόρφωσης του σχήματός του. Είναι «σκληρό φυτό» λόγω της ανθεκτικότητάς του και για τον λόγο αυτό δεν απαιτεί πολλές φροντίδες.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με ημιώριμα μοσχεύματα μαλακού ξύλου, ενωρίς την φθινοπωρινή περίοδο ή με ώριμα μοσχεύματα ξύλου αργά το φθινόπωρο – αρχές χειμώνα, αλλά και με σπόρο.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Το βιβούρνο δεν έχει σημαντικούς εχθρούς καθώς προσβάλλεται από ωφέλιμα ακάρεα αλλά και από τις αφίδες, όχι όμως σε ανησυχητικό βαθμό.

I. Η φυτόψειρα του γένους *Aphis*: Είναι αυτή που προσβάλλει το βιβούρνο αλλά η προσβολή είναι τέτοια που δεν αποτελεί απειλή για την ανάπτυξη και την υγεία του φυτού. Εάν εμφανιστεί δεν χρειάζεται ιδιαίτερη καταπολέμηση ίσως μόνο έναν ψεκασμό προληπτικά.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Αλεύρωμα φύλλων: Προκαλείται από τον μύκητα *Erysiphe sparsa*. Η ασθένεια εκδηλώνεται κυρίως στα νεαρά φύλλα και τους βλαστούς με την μορφή λευκής ή γκρίζας σκόνης δημιουργώντας προβλήματα στην ανάπτυξή τους. Η αντιμετώπισή του γίνεται με προγραμματισμένους ψεκασμούς με κατάλληλα για το παθογόνο μυκητοκτόνα.

II. Κηλίδες στα φύλλα: Προκαλείται από τους μύκητες *Cercospora* spp., *Phoma* spp., *Phyllosticta* spp. και είναι μια αρκετά κοινή ασθένεια στο βιβούρνο η οποία όμως δεν είναι σοβαρή. Εμφανίζονται νεκρωτικές κηλίδες με ακανόνιστο σχήμα, οι οποίες ξεκινάνε μικρές αλλά σιγά σιγά μεγαλώνουν συγχωνεύονται και δημιουργούν μια γκρίζα ή καφέ περιοχή επάνω στο φύλλο. Επειδή η ασθένεια δεν είναι σοβαρή η καλύτερη αντιμετώπιση είναι η πρόληψη, συντηρώντας τα φυτά με τέτοιο τρόπο ώστε να μην αποτελούν έδαφος για την ανάπτυξη των μυκήτων (καλός αερισμός, καλή αποστράγγιση). Εάν είναι αναγκαίο μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατάλληλα μυκητοκτόνα.

III. Μαρασμός κλάδων και βλαστών: Η ασθένεια αυτή οφείλεται στον μύκητα *Botryosphaeria* spp. και τα συμπτώματα που εμφανίζουν τα δέντρα είναι μικρά στην αρχή έλκη καθώς ο μύκητας εισχωρεί στο κάμβιο τα οποία αργότερα μεγαλώνουν. Για την αντιμετώπισή του συνίσταται η απομάκρυνση και το κάψιμο των προσβεβλημένων κλάδων αλλά και η χρήση ειδικών μυκητοκτόνων.

Καλλωπιστική αξία: Θεωρείται ιδιαίτερης καλλωπιστικής αξίας φυτό για το πυκνό φύλλωμά του και τα άνθη του αλλά και τους καρπούς του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται σε ομάδες, αλλά και σε συνδυασμό με άλλα είδη. Συνίσταται για τον σχηματισμό πυκνής μπορντούρας. Είναι ιδανικό φυτό για φυτεύσεις ελευθέρων φρακτών. Χρησιμοποιείται και μεμονωμένα σε πάρκα και σε κήπους ιδιωτικών.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Σκουζέ σαν μοναχικό φυτό, στα πάρκα Ακαδημίας Πλάτωνος, Δράκοντος και Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως ως θάμνος σε ομάδες, στον λόφο Κολωνού ως ελεύθερος φράκτης και στο πάρκο Άτλαντα (Σεπόλια) ως θάμνος φυτευμένος και με άλλα είδη.

4. Δάφνη

Laurus nobilis
Οικογένεια: Lauraceae

Καταγωγή: Κατάγεται από τις παραμεσόγειες χώρες.

Εικ.193
Δάφνη στον λόφο Κολωνού
(φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.194
Βλαστός δάφνης
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Η δάφνη είναι αειθαλής θάμνος ή δένδρο με μέτριο έως γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης και ύψος 10-15 μέτρα. Τα φύλλα της είναι απλά, δερματώδη, λογχοειδή με οξύ άκρο και κυματική περιφέρεια, με σκούρο πράσινο χρώμα και έντονα αρωματικά.

Τα άνθη της είναι κι αυτά αρωματικά. Φύονται στις μασχάλες των φύλλων και είναι ωχροπράσινα. Εμφανίζονται Μάρτιο-Απρίλιο και παραμένουν στο φυτό για 20 ημέρες.

Ο καρπός της αποτελείται από μία μικρή, μαύρη δρύπη που περιλαμβάνει ένα σπέρμα και ομοιάζει με ελαιόκαρπο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Παρουσιάζει μεγάλη προσαρμοστικότητα σε πολλούς τύπους εδαφών. Είναι ανθεκτικό φυτό στην ξηρασία, στο κρύο, στο ασβέστιο και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας. Αντιδρά εξίσου καλά όμως τόσο στον ήλιο όσο και στην ημισκιά.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Επίσης ανέχεται τα συνεχή ψαλιδίσματα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται κυρίως με σπόρο, αλλά και με ώριμα μοσχεύματα.

Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

Ι. Η *Trioza alacris*: Είναι μία ψύλλα η οποία προκαλεί σοβαρές προσβολές κυρίως στην νέα βλάστηση, τα συμπτώματα της οποίας είναι η εμφάνιση κόκκινων όζων επάνω στα φύλλα. Καταπολεμάται με χημικούς ψεκασμούς με κατάλληλα εντομοκτόνα. Γενικά η δάφνη δεν έχει πολλούς εχθρούς και ασθένειες, παρουσιάζει μια ανθεκτικότητα ως προς τις προσβολές λόγω των ελαίων στα φύλλα της. Μάλιστα χρησιμοποιείται και ως εντομοαπωθητικό.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο έντονο βαθυπράσινο και αρωματικό φύλλωμα του φυτού.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται για την δημιουργία ομάδων θάμνων. Φυτεύεται σε αρχαιολογικούς χώρους, σε προαύλιους χώρους εκκλησιών και σε μνημεία. Είναι κατάλληλο φυτό για την δημιουργία φρακτών, μπορντούρων και διαφόρων γεωμετρικών σχημάτων. Μπορεί επίσης να διακοσμήσει εξωτερικά εισόδους επιχειρήσεων μιας και διαμορφώνεται σε μικρό δένδρο, αλλά και σε φυτοδοχεία. Τέλος ως δένδρο, χρησιμοποιείται για την συγκρότηση δενδροστοιχιών.

β. Άλλες χρήσεις: Λόγω της μυρωδιάς της, χρησιμοποιείται στην μαγειρική και στην αρωματοποιία.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού σαν θάμνος σε ομάδες μεγάλες, στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος ως δένδρο μοναχικό, στα πάρκα Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως και Δράκοντος σαν θάμνος που συνδυάζεται και με άλλα είδη.

5. Δενδρολίβανο

Rosmarinus officinalis
Οικογένεια: Labiatae

Καταγωγή: Κατάγεται από τις παραμεσόγειες χώρες.

Εικ.195
Δενδρολίβανο

στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.196
Βλαστός δενδρολίβανου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλής πολυετής θάμνος με αργό ρυθμό ανάπτυξης. Έχει πυκνή όρθια κόμη και φθάνει σε ύψος το 1-1,5 μέτρο. Έχει φύλλα αντίθετα, έντονα αρωματικά, πυκνά, άμισχα, βελονοειδή και σκούρου πράσινου χρώματος. Είναι γυαλιστερά από επάνω και λευκά χνουδωτά από κάτω.

Τα άνθη του είναι μικρού μεγέθους, φύονται στις μασχάλες των φύλλων και έχουν ανοικτό μπλε χρώμα και πιο σπάνια λευκό. Ανθίζει από τον Φεβρουάριο μέχρι τον Οκτώβριο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό ξηροθερμικό και ανθεκτικό στην ξηρασία, στα ασβεστώδη, πετρώδη και ξηρά εδάφη, στην ημισκιά, στους ανέμους και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

α. Άρδευση: Έχει λίγες απαιτήσεις σε νερό και αγαπά τον ήλιο.

β. Κλάδευμα: Επιδέχεται τα συνεχόμενα ψαλιδίσματα. Κλαδεύεται, αν αυτό είναι αναγκαίο, μετά την ανθοφορία.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται εύκολα με μοσχεύματα.

Εχθροί και ασθένειες: Σπάνια προσβάλλεται από εχθρούς και ασθένειες. Αναπτύσσεται χωρίς προβλήματα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο έντονο άρωμα του φυτού, στο πλούσιο φύλλωμά του και στα άνθη του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται το φυτό σε ομάδες μόνο του, αλλά και με άλλα είδη. Είναι κατάλληλο για την δημιουργία φρακτών ελεύθερης μορφής και άλλων γεωμετρικών σχημάτων. Χρησιμοποιείται σε βραχόκηπους, σε προαύλιους χώρους εκκλησιών, σε πάρκα, σε κήπους και σε αλσύλλια. Επίσης χρησιμοποιείται και με την μορφή μπορντούρας.

β. Άλλες χρήσεις: Χρησιμοποιείται εκτός από την κηπουρική και στην αρωματοποιία, στην μαγειρική, στην ζαχαροπλαστική καθώς και για θεραπευτικούς σκοπούς.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως ως μοναχικός θάμνος και στο πάρκο Δράκοντος ως θάμνος σε συστάδες.

6. Εσκαλόνια
Escallonia rubra
Οικογένεια: Escalloniaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Αμερική.

Εικ.197

Εσκαλόνια στο πάρκο
Πλάτωνος- Ευκλείδου-Τριπόλεως
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.198

Κλαδί Εσκαλόνιας
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλής θάμνος με κατακόρυφη ανάπτυξη. Μεγαλώνει γρήγορα και έχει ύψος 1,5 μέτρο. Τα φύλλα της είναι οδοντωτά και γυαλιστερά με σκούρο πράσινο χρώμα.

Τα άνθη του έχουν ανοικτό ροζ χρώμα και εμφανίζονται από Ιούνιο μήνα έως τον Οκτώβρη. Υπάρχει και η νάνα ποικιλία με πιο χαμηλό ύψος και ίδια ανθοφορία.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό ευρείας προσαρμοστικότητας και ανθεκτικό στο ψύχος, στην ατμοσφαιρική ρύπανση, στην ξηρασία και στον άνεμο, ενώ είναι ευαίσθητο στα υδροσταγονίδια της θάλασσας. Η εσκαλόνια είναι φυτό θερμόβιο, φωτόφυτο, προσαρμόζεται σε όλους σχεδόν τους τύπους εδαφών αρκεί να είναι καλά στραγγιζόμενα, όχι αλατούχα και να υπάρχει μέτρια υγρασία.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με μοσχεύματα όλο τον χρόνο.

Ασθένειες: Δεν προσβάλλεται από ασθένειες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται κυρίως στο φύλλωμα του φυτού, αλλά και στα όμορφα άνθη του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται σε κήπους και σε πάρκα. Χρησιμοποιείται μόνο του ή σε ομάδες, αλλά μπορεί να συνδυασθεί και με άλλα είδη. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε παραθαλάσσιες φυτεύσεις.

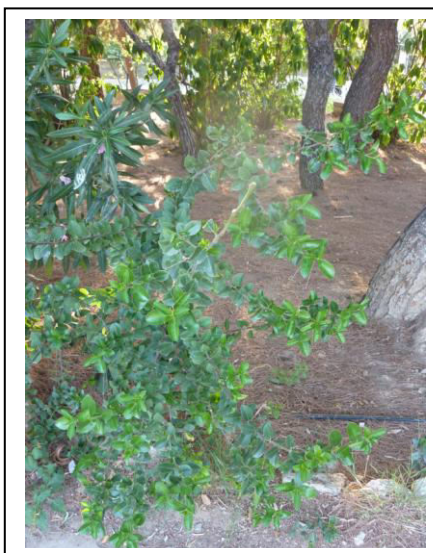
Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως ως θάμνος μεσαίου ύψους φυτευμένος σε ομάδες.

7. Ευώνυμο

Euonymus japonicus

Οικογένεια: Celastraceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Ιαπωνία και γενικά από την Ανατολική Ασία.

Εικ.199

Ευώνυμο στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.200

Βλαστός ευώνυμου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλής θάμνος με σχετικά γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης και ύψος που φθάνει τα 1,5-3,5 μέτρα. Τα φύλλα του είναι ωοειδή, οδοντωτά, σκληρά, σαρκώδη, με έντονο πράσινο χρώμα και γυαλιστερά. Ανάλογα με την ποικιλία, τα φύλλα μπορεί να είναι στακτοπράσινου χρώματος με ασημί περίγραμμα ή πράσινο κεντρικά και με χρυσαφί περίγραμμα.

Τα άνθη του δεν έχουν καμία καλλωπιστική αξία. Είναι αρκετά μικρά, πρασίνου χρωματισμού ή κιτρινωπά και φέρονται κατά μικρές δέσμες.

Ο καρπός είναι κάψα με 4-5 λοβούς. Αυτή είναι πράσινη αρχικά και στην συνέχεια γίνεται κόκκινη ωριμάζοντας.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι ανθεκτικό φυτό σε ασβεστούχα εδάφη, στο κρύο και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας. Το ευώνυμο ευδοκimeί σε αραιά δάση, σε ξηρά εδάφη και στις άκρες των δασών.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Επιδέχεται αυστηρά κλαδεύματα και συνεχόμενα ψαλιδίσματα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται κυρίως με σπόρο, αλλά και με μοσχεύματα.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Παρουσιάζει ευαισθησία στα κοκκοειδή.

Ι. Τα κοκκοειδή: Είναι μικρά οβάλ έντομα (3mm περίπου), που μοιάζουν με μικρά καφέ λέπια. Συνήθως εμφανίζονται στα κλαδιά και στην κάτω επιφάνεια των φύλλων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν θα τα δούμε και στο επάνω μέρος τους. Κολλάνε επάνω στους βλαστούς του φυτού και στα νεαρά μέρη των καρπών και των φύλλων, προκαλώντας αποχρωματισμούς. Απομυζούν τους χυμούς με αποτέλεσμα τα φυτά να εμφανίζουν κακή εικόνα, να αφυδατώνονται και στο τέλος να μαραίνονται. Αν η προσβολή είναι μικρή, σκουπίζουμε τα φύλλα και τους βλαστούς σχολαστικά με μείγμα πράσινου σαπουνιού και οιοπνεύματος. Το χειμώνα η καταπολέμησή τους είναι πιο εύκολη με ειδικά παραφινέλαια που βάζουμε στα μολυσμένα σημεία του φυτού. Σε μεγάλες προσβολές κόβουμε τα μολυσμένα κλαδιά και τα καίμε.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

Ι. Ωΐδιο: Αποτελεί την κυριότερη προσβολή του ευώνυμου. Είναι μυκητολογική ασθένεια και οφείλεται στο είδος *Oidium euonymi japonici*. Προσβάλλει τα φυτά όλες τις εποχές του χρόνου. Το ωΐδιο μπορεί να γίνει σχετικά εύκολα αντιληπτό. Αν δούμε στα φύλλα να έχουν στην επιφάνειά τους κάτι σαν σκόνη (λευκού ή γκρι χρώματος), ή λευκή εξάνθιση και να μοιάζουν τσαλακωμένα τότε ο μύκητας έχει κάνει την εμφάνισή του. Εκτός από αυτά τα συμπτώματα εμφανίζονται και χαρακτηριστικές κίτρινες κηλίδες. Εκτός από τα φύλλα προσβάλλονται τα άνθη και οι βλαστοί με αποτέλεσμα το φυτό να αντιμετωπίζει σοβαρότατο πρόβλημα. Εμφανίζει μία άρρωστη και ξηρή όψη και μειώνεται η ανθοφορία και η παραγωγή. Για την καταπολέμησή του καλό είναι να απομακρυνθούν με κλάδευμα όλα τα προσβεβλημένα μέρη του φυτού και στη συνέχεια να γίνει προληπτικός ψεκασμός με κατάλληλα μυκητοκτόνα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο πλούσιο φύλλωμα του φυτού και στην καρποφορία του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Είναι κατάλληλο φυτό για τον σχηματισμό μπορντούρας, άλλων γεωμετρικών σχημάτων και ελεύθερων φρακτών σε παραθαλάσσιες τοποθεσίες για την προστασία ευαίσθητων φυτών από τα υδροσταγονίδια της θάλασσας. Φυτεύεται σε ομάδες, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως δένδρο για την συγκρότηση μικρών δενδροστοιχιών. Συναντάται σε χώρους ξεκούρασης και αναψυχής, πάρκα, άλση, κήπους.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Οι νάνες ποικιλίες του ευωνύμου φυτεύονται και σε γλάστρες ή ζαρντινιέρες.

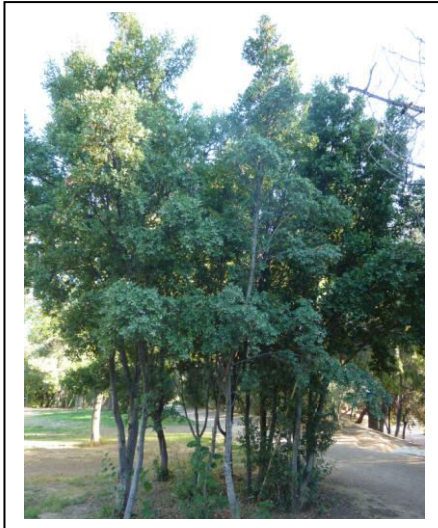
Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού ως θάμνος φυτευμένος με άλλα είδη, στο πάρκο Δράκοντος ως δένδρο μοναχικό και στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος ως δένδρο σε ομάδες αλλά και ως φυτικός φράκτης.

8. Ίλεξ ή Ού

Ilex aquifolium

Οικογένεια: **Aquifoliaceae**

Καταγωγή: Συναντάται στην Ευρώπη, στην Ασία, και στην βορειοδυτική Αφρική.

Εικ.201

Ίλεξ στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.202

Βλαστός ίλεξ
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλής θάμνος ή μικρό δένδρο που έχει αργό ρυθμό ανάπτυξης, κόμη που ομοιάζει με πυραμίδα και ύψος 3-7 μέτρα. Ο φλοιός είναι πράσινος και μετά αποκτά στακτί χρώμα. Η βλάστησή του είναι πυκνή και κωνική με διακλαδώσεις κανονικές αρχικά, οι οποίες μετά γίνονται ακανόνιστες. Έχει φύλλα οδοντωτά, ωοειδή, δερματώδη, σκουροπράσινου χρώματος και γυαλιστερά με αγκαθωτές παρυφές.

Τα άνθη του είναι δίοικα, μικρά άνευ καλλωπιστικής αξίας, λευκού χρώματος και εμφανίζονται ενωρίς τον Μάρτιο.

Οι καρποί είναι δρύπες σφαιρικού σχήματος και έντονου κόκκινου χρώματος που περιλαμβάνουν σπόρους σκληρούς και μεγάλους. Δεν είναι εδώδιμοι επειδή είναι τοξικοί και αποτελούν τροφή για τα πτηνά. Οι καρποί βρίσκονται στο φυτό μέχρι και τον Ιανουάριο μήνα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Προτιμά εδάφη ελαφρά όξινα, μπορεί όμως εξίσου καλά να ζήσει σε ημισκιερή ή σε σκιερή μέρη. Είναι ανθεκτικό στην ξηρασία, στο κρύο, στην σκιά και στα ασβεστώδη εδάφη. Προτιμά ηλιόλουστες τοποθεσίες και έχει ανάγκη από κανονικά ποτίσματα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με μοσχεύματα σκληρού ξύλου και με σπόρο.

Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Μαύρη σήψη των ριζών: Το παθογόνο αίτιο είναι ο μύκητας *Thielaviopsis basicola*, ο οποίος προκαλεί σάπισμα των ριζών. Τα υπέργεια συμπτώματα μπορεί να περιλαμβάνουν νανισμό και ενδοφλέβια χλώρωση. Επειδή αποτελεί μύκητα εδάφους είναι πολύ δύσκολο να καταπολεμηθεί. Η καλύτερη αντιμετώπιση είναι η πρόληψη για αυτό συνίσταται η χρήση ανθεκτικών προς τον μύκητα ποικιλιών.

II. Φυτόφθορα στη ρίζα: Υπεύθυνος είναι ο μύκητας *Phytophthora cinnamomi* και προκαλεί ουσιαστικά σήψη της ρίζας όπως και στην μαύρη σήψη. Ωστόσο στην περίπτωση της φυτόφθορας στο υπέργειο τμήμα εμφανίζονται συμπτώματα όπως κιτρίνισμα των φύλλων, πρόωρη φυλλόπτωση, επιβράδυνση της ανάπτυξης και μααρασμός των κλάδων. Για την καταπολέμησή του συνίσταται η χρήση ανθεκτικών ποικιλιών, η καλή αποστράγγιση και η χρήση κατάλληλων μυκητοκτόνων.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο περίεργο, αλλά ταυτόχρονα εντυπωσιακό φύλλωμα και στους έντονους κόκκινους καρπούς καθώς και στην μορφή του φυτού.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται είτε μόνο του σε εξέχουσες θέσεις είτε μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε κήπους ή ενδιάμεσα στον χλοοτάπητα ως μοναχικός θάμνος είτε στην άκρη ενός παρτεριού. Χρησιμοποιείται ακόμη και για τον σχηματισμό μπορντούρας ή και ελεύθερων φρακτών. Μπορεί να διαμορφωθεί σε δένδρο και να αποκτήσει διαφόρων ειδών σχήματα. Φυτεύεται σε μικρές ίδιες ομάδες, αλλά συνδυάζεται και με άλλα είδη.

β. Χρήση στην ανθοδετική: Χρησιμοποιείται την περίοδο των Χριστουγέννων ως διακοσμητικό σε στεφάνια, σε ανθοδοχεία και σε συνδυασμό με το γκι αποτελούν μια γιορτινή πανδαισία.

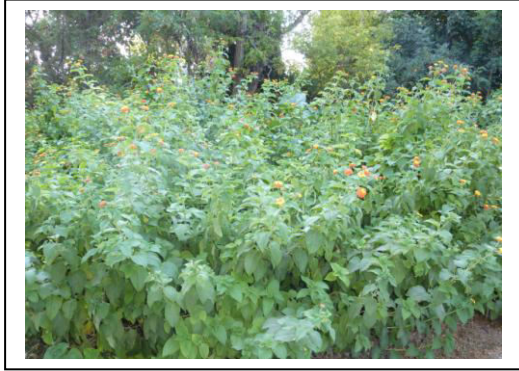
Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος ως δένδρο φυτευμένο σε μικρές ίδιες ομάδες.

9. Λαντάνα

Lantana camara

Οικογένεια: **Verbenaceae**

Καταγωγή: Κατάγεται από την Κεντρική Αμερική.

Εικ.203

Λαντάνα στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.204

Ανθισμένος βλαστός λαντάνας
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Η λαντάνα είναι αειθαλής θάμνος με γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης και ύψος 0,5-1 μέτρο. Έχει έρπουσας ή ημιαναρριχώμενης μορφής κόμη. Οι βλαστοί της είναι ελαφρά αγκαθωτοί, γωνιώδεις και χνουδωτοί. Τα φύλλα της είναι αντίθετα, ωοειδή μέχρι και καρδιόσχημα, οξύληκτα, οδοντωτά με βαθύ πράσινο χρώμα και έντονη μυρωδιά.

Έχει άνθη μικρά σωληνοειδή τα οποία φέρονται σε επάκριες σφαιρικές κεφαλές ή σε κορύμβους. Είθισται δε, καθώς εξελίσσονται, τα χρώματα να αλλάζουν. Αρχικά είναι λευκωπά, μετά γίνονται κίτρινα και τελικά κόκκινα προς κεραμιδί ή λιλά. Η άνθιση είναι συνεχής από τον Απρίλιο μέχρι τον Νοέμβριο.

Οι καρποί είναι δρύπες μικροί, μαύροι, σφαιρικοί και δηλητηριώδεις.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό το οποίο καλλιεργείται εύκολα και δεν έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις. Είναι ανθεκτικό στα υδροσταγονίδια της θάλασσας και στην ξηρασία ενώ είναι ευαίσθητο στο κρύο και ζημιώνεται στους 0°C.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται κυρίως με σπόρο, αλλά και με μοσχεύματα σκληρού ή μαλακού ξύλου την άνοιξη ή και το φθινόπωρο.

Εχθροί και ασθένειες: Είναι πολύ ανθεκτικό είδος, χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις και προβλήματα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην πλούσια συνεχόμενη ανθοφορία του φυτού και στην εντυπωσιακή μορφή της κόμης του.

Χρήσεις

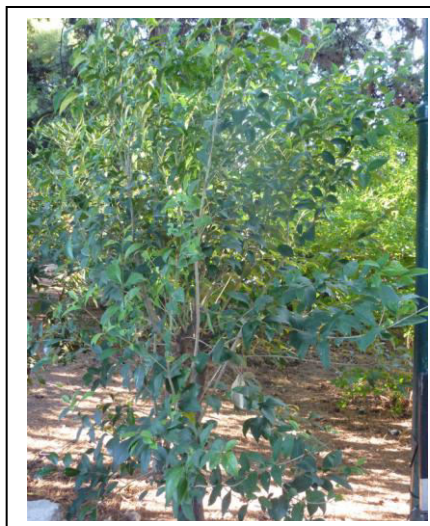
α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται για εδαφοκάλυψη είτε εδαφών είτε πρανών. Ανάλογα με την ανάπτυξη της ποικιλίας μπορεί να δημιουργήσει φυτικούς φράκτες και συστάδες με άλλα είδη. Οι χαμηλότερες σε ανάπτυξη ποικιλίες μπορεί να φυτευθούν σε ομάδες για την δημιουργία μπορντούρας, αλλά και μεμονωμένα για φυτεύσεις σε κήπους και σε μπαλκόνια. Τέλος με προσεκτικό κλάδευμα και με βοήθεια μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αναρριχώμενο σε συρματοπλέγματα ή σε οποιαδήποτε άλλη επιφάνεια.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Χρησιμοποιείται για φύτευση σε γλάστρες.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού για εδαφοκάλυψη, στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος σχηματίζει φυτικούς φράκτες και συστάδες ενώ στα πάρκα Άτλαντα (Σεπόλια) και Δράκοντος είναι φυτευμένη μόνο σε συστάδες.

10. Λιγούστρο
Ligustrum japonicum
Οικογένεια: Oleaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Ιαπωνία.

Εικ.205

Λιγούστρο στον λόφο Σκουζέ
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.206

Βλαστός λιγούστρου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλής θάμνος, με γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης και ύψος που φθάνει τα 3-4 μέτρα. Μπορεί να διαμορφωθεί και σαν μικρό δένδρο. Τα φύλλα του είναι απλά, οβάλ, γυαλιστερά, σκουροπράσινου χρώματος και έχουν αντίθετη φυλλοταξία.

Έχει άνθη μικρά, σωληνοειδή και λευκοκίτρινου χρώματος. Φέρονται σε επάκριες φοβοειδείς ταξιανθίες οι οποίες εμφανίζονται από τον Ιούνιο έως τον Ιούλιο.

Οι καρποί του λιγούστρου είναι μωβ-μπλε σκούρου χρώματος και παραμένουν στο φυτό το χειμώνα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό ευρείας προσαρμοστικότητας, ανθεκτικό στα υδροσταγονίδια της θάλασσας και στην ατμοσφαιρική ρύπανση. Αναπτύσσεται σε καλά στραγγιζόμενα εδάφη, σε ηλιόλουστες τοποθεσίες. Δεν αντέχει την έντονη ζέστη, την ξηρασία και τους δυνατούς παγετούς. Ανέχεται την ημισκιά.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Επιδέχεται αυστηρά κλαδεύματα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο κυρίως αλλά και με μοσχεύματα. Οι δενδρώδεις ποικιλίες με εμβολιασμό.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Αφίδες: Πολλά είναι τα πολυφάγα είδη των αφίδων που καταστρέφουν το αστικό πράσινο. Οι αφίδες απομυζούν τους χυμούς στα φύλλα προκαλώντας νεκρωτικές κηλίδες οι οποίες μπορούν να οδηγήσουν σε νέκρωση ολόκληρου του φύλλου. Ωστόσο, για το λιγούστρο δεν αποτελούν σοβαρή απειλή, καταπολεμούνται με ωφέλιμα είδη και μόνο εάν είναι αναγκαίο με ψεκασμούς.

II. Κοκκοειδή: Πολλά είδη κοκκοειδών έχουν καταγραφεί να ζημιώνουν τα φυτά του αστικού περιβάλλοντος, όπως είδη της οικογενείας *Diaspididae*: *Aonidella aurantii*, *Aspidiotus nerii*, *Parlatoria spp.*, *Philippia spp.*, *Quadraspidotus spp.* κ.α. Η αντιμετώπισή τους επιτυγχάνεται κυρίως λόγω της δράσης αρπακτικών όπως τα (*Chilocorus bipustulatus*). Επεμβάσεις με θερινό πολτό ή λάδι συνιστώνται κατά τις αρχές του Ιουνίου.

β. Ασθένειες: Παρουσιάζει μία ευαισθησία σε προσβολές από το βακτήριο *Pseudomonas savastanoi* (καρκίνος της ελιάς).

I. Το βακτήριο *Pseudomonas savastanoi*: Προσβάλλει κυρίως τους κλάδους, τους βραχίονες και τον κορμό, όπου σχηματίζονται τα χαρακτηριστικά καρκινώματα. Μπορούν να προσβληθούν επίσης ο λαιμός, οι ρίζες, τα φύλλα και οι καρποί. Για την αντιμετώπιση του πρέπει να αποφεύγεται η χρησιμοποίηση μολυσμένου πολλαπλασιαστικού υλικού και η δημιουργία πληγών κατά την συγκομιδή. Για την αποφυγή επέκτασης των μολύνσεων θα πρέπει τα δένδρα να προστατεύονται με χαλκούχες επεμβάσεις.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στους εντυπωσιακούς καρπούς του φυτού και στα γυαλιστερά φύλλα του, αλλά και στα άνθη του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Το λιγούστρο χρησιμοποιείται για την δημιουργία φυτικών φρακτών, πρασίνων πλασιών, μπορντουρών και άλλων πολλών σχημάτων, λόγω της δυνατότητας κλαδεύματος και διατήρησης του σχήματός του και του γυαλιστερού φυλλώματός του, σε παιδικές χαρές και σε χώρους αναψυχής. Μπορεί να διαμορφωθεί και σαν δένδρο μικρό. Για τον λόγο αυτό και χρησιμοποιείται για την συγκρότηση δενδροστοιχιών σε δρόμους με πεζοδρόμια μικρά ή όπου απαιτείται η παρουσία δένδρων με μικρή κόμη.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού ως φυτικός φράκτης και στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως ως φυτικός φράκτης και ως δένδρο που συνδυάζεται και με άλλα είδη. Στον λόφο Σκουζέ χρησιμοποιείται ως δένδρο και στα πεζοδρόμια της συνοικίας για την συγκρότηση δενδροστοιχιών. Στο πάρκο Δράκοντος χρησιμοποιείται ως μοναχικό δένδρο και ως θάμνος σε ομάδες.

11. Λούσιντουμ (Lucidum)
Viburnum lucidum
Οικογένεια: Caprifoliaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Μεσόγειο.

Εικ.207

Λούσιντουμ στο λόφο Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.208

Βλαστός λούσιντουμ
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι θάμνος αειθαλής και πολύ ανθεκτικός. Έχει έντονα βαθυπράσινα, λεία, μεγάλα και γυαλιστερά φύλλα. Επειδή τα νέα του φύλλα είναι γυαλιστερά τον λένε και «λουσάτο». Έχει γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης και ύψος που φθάνει τα 3-4 μέτρα.

Ανθίζει την άνοιξη και τα άνθη του έχουν χρώμα λευκό, είναι μικρά και σχηματίζουν επάκριες ταξιανθίες.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Αναπτύσσεται γρήγορα και εύκολα. Αγαπά θέσεις ημισκιερές, ενώ είναι ανθεκτικό στο κρύο. Προτιμά ηλιόλουστα σημεία, αλλά κατά την διάρκεια του καλοκαιριού δεν αντέχει την υπερβολική έκθεση στον καυτό ήλιο του μεσημεριού.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

α. Άρδευση: Έχει μεγάλες απαιτήσεις σε νερό, το οποίο πρέπει να δίδεται σε καθημερινή βάση και σε αρκετή ποσότητα. Η έλλειψή του μπορεί να προκαλέσει φυλλόπτωση. Κατά την άρδευση, πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή ώστε να μην βρέχονται τα φύλλα του φυτού διότι εμφανίζεται έγκαυμα, λόγω της έκθεσής του στον ήλιο.

β. Κλάδεμα: Κλαδεύεται το φυτό την άνοιξη, πριν την άνθιση και Σεπτέμβριο με Οκτώβριο, ενώ μετά ακολουθεί η λίπανσή του.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται, με σπόρο την άνοιξη ή με μοσχεύματα τους ζεστούς μήνες του χρόνου.

Ασθένειες: Τα λούσιντουμ δεν προσβάλλονται εύκολα από μύκητες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στα εντυπωσιακά, μεγάλα και έντονα γυαλιστερά του φύλλα.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται για το σχηματισμό μπορντούρας ή φρακτών ελεύθερης ανάπτυξης. Είναι ιδανικός θάμνος για την δημιουργία υψηλών και πυκνών φρακτών ύψους, επάνω από 2m, καθώς έχει φύλλα από το επίπεδο του χώματος.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Φυτεύεται, σαν μοναχικό φυτό, σε γλάστρα.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού σε μικρές ομάδες και σχηματίζουν χαμηλής ανάπτυξης μπορντούρα.

12. Μυρτιά

Myrtus communis

Οικογένεια: *Myrtaceae*

Καταγωγή: Κατάγεται από τις παραμεσόγειες χώρες.

Εικ.209

Μυρτιά στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.210

Βλαστός μυρτιάς
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Η μυρτιά είναι αειθαλής θάμνος, με γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης, κόμη σφαιρική και ύψος που φθάνει τα 3 μέτρα. Τα φύλλα της είναι λογχοειδή, γυαλιστερά, οξύληκτα, βαθυπράσινα και αρωματικά.

Τα άνθη της είναι λευκά, μονήρη και αρωματικά. Εμφανίζονται στις μασχάλες των φύλλων και ανθίζουν την καλοκαιρινή περίοδο.

Ο καρπός της είναι μαύρη ράγα μικρού μεγέθους, παχύσαρκη, σχεδόν σφαιρική ή ελλειψοειδής. Βλάστηση αρκετά πυκνή και συμπαγής.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Προτιμά ηλιόλουστα σημεία και περιοχές υπήνεμες. Αναπτύσσεται εξίσου καλά και στην ημισκιά, ενώ ευδοκιμεί σε όλους τους τύπους εδαφών. Είναι ευαίσθητη σε χαμηλές θερμοκρασίες (-5°C μέχρι -10°C). Είναι κατάλληλο φυτό για παραθαλάσσιες τοποθεσίες και ξηρά εδάφη.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται κυρίως με σπόρο ο οποίος σπέρνεται την άνοιξη και με μοσχεύματα.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

Ι. Ο Κηροπλάστης: Είναι το κοκκοειδές *Ceroplastes rusci*. Τα συμπτώματα που προκαλεί είναι η καθυστέρηση της ανάπτυξης των βλαστών, των καρπών αλλά και των φύλλων προκαλώντας κιτρίνισμα των φύλλων, καχεξία στους καρπούς και

μείωση της ζωηρότητας των δένδρων. Για την καταπολέμησή του συνιστώνται ψεκασμοί με γαλάκτωμα θερινού ορυκτελαίου ή οργανοφωσφορούχα (malathion, diazinon) ή καρβαμιδικά εντομοκτόνα (carbaryl, methomyl) το καλοκαίρι ή ψεκασμό με γαλάκτωμα χειμερινού ορυκτελαίου τον χειμώνα.

II. Οι φυτόψειρες: Προσβάλλουν τα νεαρά φύλλα καθώς απομυζούν τους χυμούς του φύλλου αφήνοντας μια μικρή ξηρή κηλίδα. Με την συγχώνευση αυτών των κηλίδων από την συνεχή τροφή των αφίδων δημιουργούνται μεγάλες κιτρινωπές και νεκρωτικές κηλίδες. Η αντιμετώπισή τους γίνεται με έγχρωμες εντομοπαγίδες αλλά και ψεκασμούς με εντομοκτόνα.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Η κηλίδωση των φύλλων: Προκαλείται από τον μύκητα *Cercospora lythracearum*. Τα φύλλα στην άνω επιφάνεια εμφανίζουν κίτρινες κηλίδες μεσαίας διαμέτρου και μια λευκή-γκρι σκόνη στην κάτω επιφάνεια, όπου είναι το μυκήλιο του μύκητα. Σε εκτεταμένες προσβολές μπορεί να προκληθεί ολοκληρωτική φυλλόπτωση σε μικρό χρονικό διάστημα από την μόλυνση. Για την αντιμετώπισή του συνιστώνται η χρήση υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού και ανθεκτικών ποικιλιών ενώ εάν η προσβολή είναι έντονη συνίσταται ο ψεκασμός με σκευάσματα θειοφαινικού μεθυλίου.

II. Ωΐδιο: Προκαλείται από τον μύκητα *Erysiphe lagerstroemia*. Προσβάλλει τα φύλλα, τα άνθη και τους βλαστούς. Τα συμπτώματα που εμφανίζει είναι η λευκή εξάνθιση σε ολόκληρο τον ιστό και η μείωση του ρυθμού ανάπτυξης του φυτού. Καταπολεμάται με απομάκρυνση των προσβεβλημένων οργάνων και με χρήση μυκητοκτόνων.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στα αρωματικά φύλλα και άνθη του φυτού, στους καρπούς του και στην πλούσια ανθοφορία του.

Χρήσεις:

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται κυρίως σε ομάδες μόνο του, αλλά συνδυάζεται και με άλλα συνήθως φυλλοβόλα είδη. Συναντάται φυτευμένο σε προαύλιους χώρους εκκλησιών, σε τόπους μνημείων, σε κήπους ιδιωτικούς, σε πάρκα και στην ύπαιθρο.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Μπορεί να φυτευθεί σε γλάστρες και ζαρντινιέρες. Μπορεί να διαμορφωθεί και σαν μικρό δένδρο σε σχήμα σφαιρικό και να διατεθεί σε γλάστρες σαν φυτό εσωτερικού χώρου διακοσμώντας σπίτια και επιχειρήσεις, αλλά και ως φυτό μπαλκονιού.

γ. Άλλες χρήσεις: Καλλιεργείται σε θερμοκήπια. Είναι ιδανικό φυτό για το σχηματισμό φυτικής μπορντούρας, αλλά και σε πολλά άλλα γεωμετρικά σχήματα μπορεί να διαμορφωθεί η μυρτιά (σφαιρικό και πυραμίδας). Πολύ γενικά η μυρτιά χρησιμοποιείται στην αρωματοποιία και στην φαρμακευτική.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται κυρίως στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος σαν φυτικός φράκτης μεσαίου μεγέθους. Στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως χρησιμοποιείται σαν θάμνος μεγάλου μεγέθους και συνδυάζεται με άλλα είδη φυτών μέσα σε κηλίδα με χλοοτάπητα. Στο πάρκο Δράκοντος χρησιμοποιείται ως θάμνος μοναχικός.

13. Πικροδάφνη

Nerium oleander
Οικογένεια: Apocynaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Βόρειο Αφρική και την Ανατολική Μεσόγειο.

Εικ.211

Πικροδάφνη στον λόφο Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.212

Ανθισμένος βλαστός πικροδάφνης
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Η πικροδάφνη είναι αειθαλής θάμνος με μέτριο ρυθμό ανάπτυξης, ύψους 3-4 μέτρων. Έχει φύλλα απλά, λογχοειδή, δερματώδη, αντίθετα ή σε σπονδύλους.

Έχει άνθη, ανά 3 ή 4 διπλά και μονά ροζ-κόκκινου χρώματος. Υπάρχουν ποικιλίες με άσπρα, κίτρινα, μωβ και διπλά άνθη. Η περίοδος ανθοφορίας είναι πολύ μεγάλη, ξεκινά ενωρίς την Άνοιξη και τελειώνει στο τέλος του φθινοπώρου.

Ο καρπός του φυτού είναι ένας χεδροπόμορφος θύλακας, με πολλά σπέρματα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Θεωρείται φυτό σκληρό. Αντέχει μεγάλες περιόδους ξηρασίας, καθώς και την ατμοσφαιρική ρύπανση. Για τους λόγους αυτούς φυτεύεται μέσα στις μεγαλουπόλεις, ακόμα και στις εθνικές οδούς. Είναι επίσης ανθεκτικό φυτό στους ανέμους, στα ελαφρώς υφάλμυρα εδάφη και στα υδροσταγονίδια της θάλασσας. Μεγαλώνει σε ηλιόλουστα μέρη αλλά ευδοκimeί και στην ημισκιά. Αναπτύσσεται σε όλους τους τύπους χωμάτων, ακόμα και στα φτωχά. Ευαίσθησία παρουσιάζει στις χαμηλές θερμοκρασίες του χειμώνα (-5°C).

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Ανέχεται το κλάδευμα. Για να περιοριστεί η ανάπτυξη του φυτού, πρέπει αυτό να κλαδευθεί κάθε 2-3 χρόνια, κυρίως την εποχή της άνοιξης.

Πολλαπλασιασμός: Ο πολλαπλασιασμός γίνεται με μοσχεύματα το καλοκαίρι και με παραφυάδες τον Μάρτιο μήνα.

Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

Ι. Τα κοκκοειδή: Είναι μικρά οβάλ έντομα (3mm περίπου), που μοιάζουν με μικρά καφέ λέπια. Συνήθως εμφανίζονται στα κλαδιά και στην κάτω επιφάνεια των φύλλων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν θα τα δούμε και στο επάνω μέρος τους. Κολλάνε επάνω στους βλαστούς του φυτού και στα νεαρά μέρη των καρπών και των φύλλων, προκαλώντας αποχρωματισμούς. Απομυζούν τους χυμούς με αποτέλεσμα τα φυτά να εμφανίζουν κακή εικόνα, να αφυδατώνονται και στο τέλος να μαραίνονται. Αν η προσβολή είναι μικρή, σκουπίζουμε τα φύλλα και τους βλαστούς σχολαστικά με μείγμα πράσινου σαπουνιού και οινόπνευματος. Το χειμώνα η καταπολέμησή τους είναι πιο εύκολη με ειδικά παραφινέλαια που βάζουμε στα μολυσμένα σημεία του φυτού. Σε μεγάλες προσβολές κόβουμε τα μολυσμένα κλαδιά και τα καίμε.

Οι βλαστοί και τα φύλλα της πικροδάφνης είναι τοξικά, με γεύση πικρή και στόχο έχει να προστατεύσει το φυτό από τις επιθέσεις των ζώων.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην πλούσια και εντυπωσιακή ανθοφορία του φυτού καθώς και στα πολύ όμορφα χρώματά του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Επειδή μπορεί να διαμορφωθεί και σαν μικρό δένδρο χρησιμοποιείται για δενδροστοιχίες μικρών δρόμων και πάρκων. Λόγω της αντοχής στα υδροσταγονίδια της θάλασσας, φυτεύεται κοντά σε παραθαλάσσιες περιοχές. Δεν φυτεύεται σε μικρούς κήπους λόγω της ανάπτυξής του. Όπου χρησιμοποιείται φυτεύεται σαν μοναχικό ή σε ομάδες μικρές. Λόγω της ανθεκτικότητας στην ατμοσφαιρική ρύπανση και στην ξηρασία συναντάται στις μεγαλουπόλεις, στις νησίδες, στις παρυφές των αυτοκινητόδρομων και στις εθνικές οδούς.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού και στα πάρκα Ακαδημίας Πλάτωνος και Πλάτωνος-Ευκλείδου- Τριπόλεως σε ομάδες μικρές, στον λόφο Σκουζέ ως μοναχικός μεγάλος θάμνος και στο πάρκο Άτλαντα (Σεπόλια) ως δένδρο μικρό που σχηματίζει δενδροστοιχίες αλλά και σε ομάδες. Στο πάρκο Δράκοντος χρησιμοποιείται ως θάμνος σε συστάδες.

14. Πλουμπάγκο ή Μολύβδαινα
Plumbago auriculata
Οικογένεια: Plumbaginaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Νότια Αφρική.

Εικ.213

Πλουμπάγκο στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.214

Ανθισμένος βλαστός πλουμπάγκου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι ένα αειθαλές ημιαναρριχώμενο κρεμοκλαδές και θαμνώδες φυτό με μέτριο ρυθμό ανάπτυξης, ύψους 3-4 μέτρα. Έχει βλαστούς μακριούς, μαλακούς, λεπτούς και κρεμοκλαδείς και για τον λόγο αυτό καλύπτει πολύ εύκολα μία επιφάνεια, εάν αφεθεί να αναπτυχθεί σε ένα τοίχο ή σε ένα καφασωτό. Τα φύλλα του είναι ωοειδή, λογχοειδή και ανοικτοπράσινου χρωματισμού.

Τα άνθη του είναι μικρά, φέρονται πολλά μαζί και σχηματίζουν ταξιανθίες γαλάζιου χρώματος. Για τον λόγο αυτό λέγεται και «μπλε γιασεμί». Ανθίζει από την άνοιξη μέχρι αργά το φθινόπωρο. Υπάρχουν και ποικιλίες με λευκά άνθη.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Το πλουμπάγκο αγαπά τον ήλιο. Προτιμά ευήλιες θέσεις και ήπιο κλίμα. Για τον λόγο αυτό χρειάζεται καθημερινά άπλετο ηλιακό φως, για πολλές ώρες, ακόμα και τις πιο καυτές ημέρες του καλοκαιριού. Άλλωστε η πλούσια ανθοφορία του είναι αλληλένδετη και από το πόσο ήλιο δέχεται. Έχει απαιτήσεις σε νερό και ιδιαίτερα την καλοκαιρινή περίοδο. Είναι ευαίσθητο στο κρύο και δεν αντέχει θερμοκρασίες κάτω των 0°C. Ευδοκimeί σε γόνιμα και στραγγερά εδάφη.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με χώρισμα της τούφας ενωρίς την άνοιξη, ενώ το φθινόπωρο κυρίως με ημιώριμα μοσχεύματα.

Εχθροί και ασθένειες: Δεν αντιμετωπίζει ιδιαίτερα προβλήματα με εχθρούς και ασθένειες. Θα πρέπει να φυτεύεται σε προστατευμένες θέσεις από τον παγετό, καθώς παγώνει το υπέργειο μέρος όταν πέφτει πολύ, κάτω από τους 0°C η θερμοκρασία.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στα πανέμορφα γαλάζια λουλούδια του και στην μεγάλης διάρκειας ανθοφορία του που καλύπτει όλο το πυκνό του φύλλωμα.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Αρχικά καλλιεργείται εύκολα σε κήπους και σε γλάστρες. Είναι κατάλληλο φυτό για βραχόκηπους και για παραθαλάσσιες περιοχές. Διακοσμεί φράκτες, πέργκολες, κάγκελα, κήπους και συρματοπλέγματα λόγω της κρεμοκλαδούς εμφάνισής του, ενώ θεωρείται ιδανικό στις άκρες των παρτεριών κλαδευμένο για να διατηρείται σε χαμηλό ύψος. Τέλος μπορεί να φυτευθεί ως μοναχικός θάμνος, αλλά και σε συστάδες.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού ως θάμνος σε συστάδες. Την ίδια χρήση και εμφάνιση διατηρεί και στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος, ενώ στον λόφο Σκουζέ και στο πάρκο Δράκοντος χρησιμοποιείται ως μοναχικός θάμνος. Στο πάρκο Άτλαντα διακοσμεί με θαμνώδη μορφή φράκτες.

15. Πυράκανθος
Pyracantha coccinea
Οικογένεια: Rosaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Νότια Ευρώπη και την Δυτική Ασία.

Εικ.215

Πυράκανθος στον λόφο Σκουζέ
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.216

Ανθισμένος βλαστός πυράκανθου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Ο πυράκανθος είναι ένα θαμνώδες αειθαλές φυτό, ευρέως γνωστό, με μέτριο ρυθμό ανάπτυξης και με ύψος που φθάνει τα 2-4 μέτρα. Έχει όρθιους αγκαθωτούς βλαστούς. Τα φύλλα του είναι αντίθετα διαταγμένα, απλά και λογχοειδή με σκούρο πράσινο χρώμα.

Έχει πολλά, μικρά και λευκά άνθη που του δίνουν εντυπωσιακή χιονανθή εμφάνιση. Ανθίζει Απρίλιο-Μάϊο μήνα.

Οι καρποί είναι σφαιρικοί πορτοκαλί, κόκκινοι ή και κίτρινοι στα τέλη Αυγούστου και παραμένουν στα κλαδιά όλο τον χειμώνα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις. Είναι ανθεκτικό στην ξηρασία, στο κρύο και στα ασβεστώδη εδάφη. Προτιμά το ζεστό ήλιο ή τα ημισκιερά μέρη.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Επιδέχεται αυστηρά και τακτικά ψαλιδίσματα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται κυρίως με μοσχεύματα σκληρού ξύλου, την άνοιξη.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Αφίδες: Πρόκειται για το είδος *Macrosiphum rosae*. Οι αφίδες τρέφονται από τους φυσικούς χυμούς που ρουφούν από τη νεαρή βλάστηση. Αναπτύσσονται κυρίως κάτω από τον κάλυκα του άνθους και επάνω στα πέταλα. Αποτέλεσμα της προσβολής τους είναι η παραμόρφωση των οργάνων που προσβάλλουν. Οι αφίδες όμως παράγουν και μελιτώδη εκκρίματα, είναι μια ουσία που γίνεται εμφανή στα φύλλα και στα στελέχη του φυτού. Αυτό αποτελεί τροφή για πολλά έντομα είτε είναι επιβλαβή είτε ωφέλιμα. Όμως αυτά τα μελιτώδη εκκρίματα βοηθούν την ανάπτυξη του μύκητα της καπνιάς. Η αντιμετώπιση γίνεται με το χέρι εάν δεν είναι εκτεταμένη η προσβολή ή με ψεκασμούς με τα κατάλληλα εντομοκτόνα.

II. Κάμπιες: Κυρίως είναι προνύμφες διαφόρων λεπιδοπτέρων (πεταλούδων). Οι θηλυκές πεταλούδες εναποθέτουν τα αυγά τους επάνω στα φύλλα, όπου αυτά εκκολάπτονται και προκύπτουν οι προνύμφες (κάμπιες). Οι προνύμφες προσβάλλουν τόσο τα φύλλα όσο και τα άνθη, αφήνοντας τρύπες ακανόνιστου σχήματος. Αρκετές φορές τυχαίνει να τρώνε ολόκληρο το φύλλο και να αφήνουν άθικτα μόνο τα νεύρα. Η αντιμετώπισή τους γίνεται με σκευάσματα του βακτηρίου *Bacillus thuringiensis*.

β. Ασθένειες: Προσβάλλεται από διάφορες ασθένειες, κυρίως ιογενείς.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην ζωνή ανθοφορία του φυτού, αλλά και στους εντυπωσιακούς ελκυστικούς καρπούς του. Για τον λόγο αυτό και φυτεύεται ως καλλωπιστικός θάμνος.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται σαν μοναχικός θάμνος ή και σε συνδυασμό με άλλα είδη. Τα αιχμηρά αγκάθια του αποτελούν ένα απροσπέλαστο εμπόδιο για τους εισβολείς. Για τον λόγο αυτό, όταν σχηματίζει ένα όμορφο θαμνώδη φράκτη, αποτελεί ένα φυσικό εμπόδιο. Χρησιμοποιείται σε πέργκολες, σε τοίχους, μπορεί να σχηματίσει μπορντούρα, αλλά, ακόμη και πολλά άλλα γεωμετρικά σχήματα.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Σκουζέ σαν θαμνώδης φράκτης και στον λόφο Κολωνού σαν φυτικός φράκτης, σε ομάδες και ως μοναχικό φυτό. Στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως χρησιμοποιείται ως θάμνος σε συστάδες. Στο πάρκο Δράκοντος χρησιμοποιείται ως θάμνος και συνδυάζεται και με άλλα είδη.

16. Ράμνος

Rhamnus alaternus

Οικογένεια: **Rhamnaceae**

(κοινό όνομα: **Κιτρινόξυλο**)

Καταγωγή: Κατάγεται από τις παραμεσόγειες Χώρες.

Εικ.217

Ράμνος

στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως

Εικ.218

Ανθισμένος βλαστός ράμνου

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλής θάμνος, με γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης, ύψους 2-3 μέτρων και κόμη όρθια. Τα φύλλα του είναι ελαφρώς οδοντωτά και δερματώδη. Έχουν σχήμα ωοειδές. Είναι γυαλιστερά στην επάνω επιφάνεια και με έντονο πράσινο χρώμα.

Τα άνθη είναι μονογενή και δεν έχουν καμία καλλωπιστική αξία. Είναι μικρά και πρασινοκίτρινου χρώματος. Φύονται και φέρονται κατά μικρές μασχαλιαίες ταξιανθίες. Ανθίζουν Μάρτιο με Απρίλιο.

Οι καρποί είναι οι δρύπες, σφαιρικού σχήματος οι οποίοι στην αρχή είναι πρασινοκόκκινοι και στην συνέχεια γίνονται μαύροι, όταν ωριμάσουν.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι ανθεκτικό φυτό στο κρύο, στην ξηρασία, στα υδροσταγονίδια της θάλασσας και στην ημισκιά. Ευδοκimeί σε όλους τους τύπους εδαφών. Είναι κατάλληλο φυτό για παραθαλάσσιες τοποθεσίες.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Ανέχεται τα συνεχόμενα ψαλιδίσματα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο το φθινόπωρο.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι φυτόψειρες του ράμνου.

I. Οι φυτόψειρες του ράμνου: Είναι τα είδη *Aphidula nasturtii* και *Aphis rhamni*. Απομυζούν τους φυσικούς χυμούς της νεαρής βλάστησης και δημιουργούν παραμορφώσεις στα φύλλα. Παράγουν μελιτώδη εκκρίματα τα οποία αποτελούν τροφή για άλλα έντομα και παθογόνα. Η καταπολέμησή τους γίνεται με κατάλληλα εντομοκτόνα.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Κηλίδες στα φύλλα: Προκαλούνται από τον μύκητα *Phyllostica rhamni*. Δημιουργούνται νεκρωτικές κηλίδες οι οποίες εξελικτικά απλώνονται σε ολόκληρο το φύλλο καταστρέφοντάς το. Αντιμετωπίζεται με ψεκασμούς με ειδικά μυκητοκτόνα.

II. Σηψιρριζίες: Οι σηψιρριζίες είναι χρόνιες ασθένειες που οφείλονται σε προσβολή του ριζικού συστήματος των φυτών από βασιδιομύκητες κυρίως το είδος *Armillaria melea*. Προκαλεί σήψη στις ρίζες και στον ριζικό κόμβο, κυρίως στον δεύτερο ενώ σε δένδρα μεγαλύτερης ηλικίας υπάρχει άσπρη σήψη στο ξύλο. Επίσης προκαλεί κιτρίνισμα των φύλλων, φυλλόπτωση αλλά ακόμη και νέκρωση όλου του δένδρου. Για χημική αντιμετώπιση μπορούν να χρησιμοποιηθούν, ο διθειούχος άνθρακας, η χλωροπικρίνη, ο θειϊκός χαλκός, και ο ασβέστης.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο σκουροπράσινο και γυαλιστερό του φύλλωμα.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Είναι ιδανικό φυτό για την δημιουργία φρακτών σε ξηροθερμικές περιοχές δίπλα στην θάλασσα καθώς και για την συγκρότηση υψηλών φρακτών με ελεύθερη ή συγκεκριμένη μορφή. Χρησιμοποιείται για την δημιουργία φυτικών σχημάτων, σε συστάδες, σε συνδυασμό με άλλα φυτά, στολίζει πάρκα και πλατείες, ενώ μπορεί να διαμορφωθεί ψαλιδίζοντάς το σε πολλά σχήματα (κώνου, μπάλες, μπορντούρες).

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται κυρίως στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως, σαν θάμνος ψηλός ελεύθερης μορφής (ακανόνιστης) και στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος ως δένδρο σε ομάδες.

17. Τεύκριο

Teucrium fruticans

Οικογένεια: Labiatae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Νοτιοδυτική Ευρώπη.

Εικ.219

Τεύκριο

στο πάρκο Πλάτωνος–Ευκλείδου-Τριπόλεως
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.220

Βλαστός τεύκριου

(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι πολυετής, αειθαλής και αρωματικός καλλωπιστικός θάμνος, με μέτριο ρυθμό ανάπτυξης και κόμη σφαιρική με πολλούς λεπτούς βλαστούς. Φθάνει σε ύψος τα 1-2 μέτρα. Τα φύλλα του είναι μικρά, οδοντωτά, ωοειδή, χνουδωτά και τεφροπράσινα. Έχει πυκνή χνουδωτή βλάστηση και εντυπωσιακή.

Τα άνθη του έχουν χρώμα μπλε και μωβ, είναι μικρά στο μέγεθος και μοναχικά. Φέρονται σε αραιές ταξιανθίες βότρεος. Παρουσιάζονται στις αρχές του καλοκαιριού και μένουν επάνω στο φυτό για 2 μήνες περίπου.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι ανθεκτικό φυτό στην ξηρασία, στην ημισκιά και στο κρύο (-5°C). Είναι κατάλληλο φυτό για παραθαλάσσιες περιοχές. Ευδοκιμεί σε καλά στραγγιζόμενα, γόνιμα και ηλιαζόμενα εδάφη. Πρέπει να προστατεύεται από τους δυνατούς ανέμους.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Επιδέχεται το αυστηρό και συχνό ψαλίδισμα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται εύκολα με μοσχεύματα σκληρού ξύλου, με παραφυάδες και με χωρισμό τούφας.

Ασθένειες: Δεν προσβάλλεται από ασθένειες.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο γκριζοπράσινο ή τεφροπράσινο και συμπαγές φύλλωμά του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται σε βραχόκηπους, σε μικρές ομάδες και σε συνδυασμό με άλλους αειθαλείς θάμνους. Χρησιμοποιείται σε χλοοτάπητες, για τον σχηματισμό μπορντούρας, για την δημιουργία φρακτών είτε ελεύθερων είτε και σε άλλα σχήματα (σφαίρας-κυλίνδρου).

β. Άλλες χρήσεις: Το τέυκριο είναι υπεύθυνο για την αντιμετώπιση των λοιμώξεων του αναπνευστικού συστήματος, ιδιαίτερα για τα κρυολογήματα και την γρίπη.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται κυρίως στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως ως θάμνος μοναχικός που σχηματίζει χαμηλή μπορντούρα και στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος σχηματίζει συστάδες και χαμηλή φυτική μπορντούρα ως μοναχικό φυτό.

18. Φωτίνια

Photinia x fraseri

Οικογένεια: Rosaceae

(κοινό όνομα: Φωτόδενδρο)

Καταγωγή: Κατάγεται από την Κίνα.

Εικ.221

Φωτίνια στον λόφο Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.222

Βλαστός φωτίνιας
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλής θάμνος με κανονικό ρυθμό ανάπτυξης. Φθάνει τα 3-5 μέτρα σε ύψος. Τα φύλλα της είναι λεία, στιλπνά, ελαφρώς πριονωτά και με ζωηρό πράσινο χρώμα, τα οποία κατά τον χειμώνα γίνονται κόκκινα. Κόκκινο φύλλωμα φέρει η νεαρή βλάστηση του φυτού την άνοιξη.

Τα άνθη του είναι πολλά και λευκά. Φέρονται σε ταξιανθία τύπου βότρυος ή κορύμβου.

Οι καρποί είναι κοκκινόμαυροι και σφαιρικοί. Περιέχουν 1-4 σπέρματα, ωριμάζουν το καλοκαίρι και μένουν στο φυτό μέχρι το χειμώνα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Δεν είναι ιδιαίτερα απαιτητικό φυτό. Αναπτύσσεται σε πλούσια, ελαφρά, ηλιαζόμενα και καλά αποστραγγιζόμενα εδάφη. Αντέχει στο κρύο.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Ανέχεται συχνά κλαδέματα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται κυρίως με εμβολιασμό επάνω σε κυδωνιά ή κράταιγο, αλλά και με σπόρο και μοσχεύματα.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Η φωτίνια είναι αρκετά ανθεκτικό φυτό σε εχθρούς και ασθένειες. Προσβάλλεται από φυτόψειρες όχι όμως σε τέτοιο βαθμό ώστε να θεωρείται ανησυχητική προσβολή.

Ι. Αφίδες ή φυτόψειρα: Την φωτίνια προσβάλλει το ίδιο είδος που προσβάλλει και τον πυράκανθο, το είδος *Macrosiphum rosae*. Οι αφίδες τρέφονται από τους φυσικούς χυμούς που ρουφούν από τη νεαρή βλάστηση. Αναπτύσσονται κυρίως κάτω από τον κάλυκα του άνθους και επάνω στα πέταλα. Αποτέλεσμα της προσβολής τους είναι η παραμόρφωση των οργάνων που προσβάλλουν. Οι αφίδες όμως παράγουν και μελιτώδη εκκρίματα, είναι μια ουσία που γίνεται εμφανή στα φύλλα και στα στελέχη του φυτού. Αυτό αποτελεί τροφή για πολλά έντομα είτε είναι επιβλαβή είτε ωφέλιμα. Όμως αυτά τα μελιτώδη εκκρίματα βοηθούν την ανάπτυξη του μύκητα της καπνιάς. Η αντιμετώπιση γίνεται με το χέρι εάν δεν είναι εκτεταμένη η προσβολή ή με ψεκασμούς με τα κατάλληλα εντομοκτόνα.

β. Ασθένειες: Είναι ευαίσθητο φυτό στις προσβολές από το ωΐδιο.

Ι. Ωΐδιο: Το ωΐδιο ή λευκή σήψη εμφανίζεται σαν άσπρη σκόνη επάνω στο φύλλο και τους βλαστούς και οφείλεται σε φυτοπαθογόνο ωομύκητα, το ίδιο που προσβάλλει και την τριανταφυλλιά. Η προσβολή μπορεί να οδηγήσει ακόμα και σε νέκρωση των βλαστών και των κλάδων. Καταπολεμείται με αφαίρεση και κάψιμο των προσβεβλημένων φύλλων, με εφαρμογή θείου και με ψεκασμούς με διθειοκαρβαμιδικά σκευάσματα.

Καλλωπιστική αξία: Έγκειται στα μεγάλα, πράσινα, γυαλιστερά και δερματώδη φύλλα του φυτού, καθώς και στο κόκκινο χρώμα των παρυφών που, σε συνδυασμό με την λευκή ανθοφορία του, σχηματίζουν μία ωραία σύνθεση προσδίδοντάς του σπάνια καλλωπιστική αξία, αλλά και στους καρπούς του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Σε γραμμική φύτευση δημιουργεί ωραίους, μετρίου ύψους, κοκκινοπράσινους φυτικούς φράκτες. Χρησιμοποιείται σαν θάμνος, σαν δένδρο μοναχικό, σε συστάδες, μεμονωμένα στο κέντρο ενός χλοοτάπητα, σε παρτέρια, σε φυτοδοχεία. Τέλος χρησιμοποιείται σε δενδροστοιχίες, σε πάρκα και σε μικρά πεζοδρόμια.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Φυτευόμενο σε φυτοδοχεία κοσμεί μπαλκόνια.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού σαν μοναχικός θάμνος και σε ομάδες.

19. Χαμαίρωπας ο χαμηλός
Chamaerops humilis
Οικογένεια: Arecaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από τις Μεσογειακές χώρες.

Εικ.223

Χαμαίρωπας ο χαμηλός
στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.224

Φύλλα χαμαίρωπα χαμηλού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι φοινικοειδές φυτό θαμνώδους μορφής ή μικρό δένδρο, με αργή ανάπτυξη και ύψος το οποίο φθάνει τα 2 μέτρα στην ηλικία των 20 ετών. Είναι το μόνο φοινικοειδές το οποίο αυτοφύεται στην χώρα μας. Έχει ελαφρά τριχωτό κορμό. Τα φύλλα του είναι παλαμοειδή και διαιρούνται σε 12-15 τμήματα, σχηματίζοντας βεντάλια. Είναι πράσινου – γλαυκοχρώου χρώματος, δερματώδη, με αγκαθωτούς μίσχους και χωρίς τρίχες. Ο χαμαίρωπας είναι φυτό δίοικο.

Τα άνθη του εμφανίζονται τέλη Απριλίου με αρχές Μαΐου σε κίτρινες κρεμαστές ανθοταξίες σε μορφή σπάδικα.

Οι καρποί εμφανίζονται το φθινόπωρο και είναι ράγες στρογγυλές χρώματος καφέ.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι πολύ ανθεκτικό φυτό στον παγετό (-12°C), στην ξηρασία, στην αλατότητα και στην ατμοσφαιρική ρύπανση. Ευδοκimeί στα ξηρά εδάφη και στις ηλιόλουστες θέσεις.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Με τακτικό κλάδευμα των κάτω φύλλων έχουμε ένα κομψό φοινικάκι με κορμό.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρους όπως όλα τα φοινικοειδή.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Η *Paysandisia archon*: Προσβάλλει τα φύλλα και την βλαστική κορυφή του φοίνικα. Η προνύμφη ορύσσει στοές στο εσωτερικό του φοίνικα και προχωρά προς την βλαστική κορυφή του καταστρέφοντάς τον. Η αντιμετώπιση του εντόμου είναι μία ιδιαίτερα δύσκολη διαδικασία καθώς δεν έχουν βρεθεί για το συγκεκριμένο έντομο μέχρι αυτή την στιγμή φερομόνες.

II. Ο *Rhynchophorus ferrugineus*: Το κόκκινο σκαθάρι είναι υπεύθυνο για την καταστροφή της νέας βλάστησης, των κεντρικών δηλαδή φύλλων, την κάμψη των παλαιών φύλλων που δίνει στο φυτό την όψη ανοιχτής ομπρέλας, την ολική απώλεια των φύλλων και την σήψη κορμού που οδηγούν στην ολική ξήρανση του δένδρου. Ένα ακόμα σύμπτωμα είναι οι χαρακτηριστικές οπές επάνω στα φύλλα του. Έως και σήμερα οι μέθοδοι εξόντωσής του εντόμου βρίσκονται υπό έρευνα. Παρόλα αυτά έχουν παρατηρηθεί διάφοροι τρόποι ανίχνευσης και αντιμετώπισής του όπως είναι η μαζική παγίδευση(χρήση παγίδων για την σύλληψη των εντόμων), η χρήση διαφόρων καλλιεργητικών μέτρων (καταστροφή προσβεβλημένων φοινίκων, προσεκτικό κλάδευμα), η χημική αντιμετώπιση (χημικά σκευάσματα) και τέλος, η χρήση φυσικών εχθρών όπως για παράδειγμα εντομοπαθογόνους νηματώδεις και διάφορους μικροοργανισμούς όπως ο μύκητας *Beauveria brassiana*.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Το Φουζάριο (*Fusarium oxysporum* sp. *albedinis*): Αποτελεί μία από τις σημαντικότερες ασθένειες του φοίνικα. Αυτός ο μύκητας προσβάλλει είδη του γένους *P. Canariensis* και *P. dactylifera*. Τα συμπτώματα της προσβολής γίνονται αντιληπτά μόνο από έμπειρους επιστήμονες και εμφανίζονται σε φύλλα της κορυφής τα οποία παίρνουν ένα μολύβδινο ή γκρι στακτί χρώμα. Για την αντιμετώπισή του συνίσταται η εφαρμογή ελεγχόμενων και προγραμματισμένων ψεκασμών με τα κατάλληλα μυκητοκτόνα.

Καλλωπιστική αξία: Είναι το πιο διαδεδομένο καλλωπιστικό είδος στην Ελλάδα. Η καλλωπιστική του αξία έγκειται στα εντυπωσιακά του φύλλα, στην κομψή και ντελικάτη εμφάνισή του και στην κρεμαστή ανθοφορία του.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται μεμονωμένα σε ομάδες και βραχόκηπους. Είναι κατάλληλο φυτό για παραθαλάσσιες περιοχές. Συναντάται σε πάρκα, κήπους, αλσύλλια.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν γλαστρικό φυτό.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται κυρίως στο πάρκο της Ακαδημίας Πλάτωνος, σαν φυτό θαμνώδους μορφής, μοναχικά.

β. Φυλλοβόλοι θάμνοι

1. Αβέλια ή Αμπέλια

Abelia x grandiflora

Οικογένεια: *Caprifoliaceae*

Καταγωγή: Κατάγεται από την Κίνα και το Μεξικό.

Εικ.225

Αμπέλια στον λόφο Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.226

Ανθισμένος βλαστός αμπέλιας
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι ημιαειθαλής θάμνος ύψους 1-1,5 μέτρου, με γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης και σφαιρικής – πλαγιόκλαδης μορφής. Αποκτά μεγάλους βλαστούς που λόγω του μήκους τους κάμπτονται προς τα κάτω. Οι βλαστοί έχουν κόκκινο χρώμα. Τα φύλλα της αμπέλιας είναι γυαλιστερά, σκουροπράσινα, μικρού μεγέθους και λογχοειδούς μορφής. Ανάλογα με την εποχή του έτους αλλάζουν χρώμα. Κοκκινωπά είναι την άνοιξη, σκουροπράσινα το καλοκαίρι και χαλκοπράσινα το φθινόπωρο.

Τα άνθη είναι μικρά, σαν χωνάκια ή σωληνοειδή, ελαφρώς αρωματικά, λευκού χρώματος συνδυασμένα με ροζ αποχρώσεις και φέρονται σε ομάδες στις άκρες των βλαστών. Έχει ζωηρή άνθηση η οποία εμφανίζεται από τον Ιούνιο έως και τον Οκτώβριο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό το οποίο δεν έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις όσον αφορά το έδαφος. Προτιμά θερμά κλίματα, αλλά και προστατευμένες θέσεις από τους ισχυρούς ανέμους. Είναι ευαίσθητο στις χαμηλές θερμοκρασίες και μπορεί να φυτευθεί σε υπήνεμες τοποθεσίες. Μπορεί να αναπτυχθεί σε ημισκιερά σημεία.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με ακραία ή μεσαία ημιώριμα μοσχεύματα, το καλοκαίρι, με χρήση ορμονών ριζοβολίας. Το χειμώνα μπορεί να γίνει ο πολλαπλασιασμός και με την χρήση σκληρών μοσχευμάτων.

Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Αφίδες: Είναι μικρά πράσινα εντομάκια διαφόρων ειδών τα οποία τρέφονται από τους φυσικούς χυμούς που ρουφούν από τη νεαρή βλάστηση. Αναπτύσσονται κυρίως κάτω από τον κάλυκα του άνθους και επάνω στα πέταλα. Αποτέλεσμα της προσβολής τους είναι η παραμόρφωση των οργάνων που προσβάλλουν. Οι αφίδες όμως παράγουν και μελιτώδη εκκρίματα, είναι μια ουσία που γίνεται εμφανή στα φύλλα και στα στελέχη του φυτού. Αυτό αποτελεί τροφή για πολλά έντομα είτε είναι επιβλαβή είτε ωφέλιμα. Όμως αυτά τα μελιτώδη εκκρίματα βοηθούν την ανάπτυξη του μύκητα της καπνιάς. Η αντιμετώπιση γίνεται με το χέρι εάν δεν είναι εκτεταμένη η προσβολή ή με ψεκασμούς με τα κατάλληλα εντομοκτόνα.

II. Τετράνυχος: Πρόκειται για μία μικρή φυτοφάγα αράχνη η οποία πλέκει και ιστό σε μεγάλη προσβολή. Ανήκει στο γένος *Tetranychus spp.* και απορροφά τους χυμούς δημιουργώντας συμπτώματα όπως είναι το καρούλιασμα των φύλλων και ο αποχρωματισμός τους. Η καταπολέμησή του πρέπει να ξεκινήσει πριν την υπερβολική αύξηση του πληθυσμού με ελεγχόμενους ψεκασμούς κατάλληλων ακαρεοκτόνων.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην πλούσια ανθοφορία του φυτού, στο κοκκινωπό χρώμα των βλαστών και στο ντελικάτο φύλλωμα που εναλλάσσει το χρώμα του στην διάρκεια του έτους.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται σε ομάδες και σε συστάδες λόγω του μεγέθους και της μορφής της κόμης του. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε γλάστρες και σε ζαρντινιέρες, αλλά και ως μικρός ανθικός φράκτης.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού σαν μικρός ανθικός φράκτης.

2. Βερβερίδα *Berberis thumbergii* Οικογένεια: Berberidaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Ιαπωνία.

Εικ.227

Βερβερίδα στον λόφο Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.228

Ακανθώδης βλαστός βερβερίδας
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι ένας μικρός φυλλοβόλος θάμνος με γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης και ύψος το οποίο φτάνει μέχρι 1,5 μέτρο. Έχει βλάστηση πυκνή και αγκαθωτή. Τα φύλλα του είναι μικρά, ωοειδή και χαλκοπράσινου χρώματος, ενώ κατά την διάρκεια του φθινοπώρου εμφανίζουν βαθυκόκκινο χρώμα.

Τα άνθη είναι μικρά και σε βοτρυώδεις ταξιανθίες. Τα εξωτερικά πέταλα είναι κόκκινα και τα εσωτερικά κιτρινοκόκκινα. Ανθίζει τον Απρίλιο μήνα. Οι καρποί του είναι κόκκινοι και ευρίσκονται για μεγάλο διάστημα επάνω στο φυτό.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι από τα πλέον ανθεκτικά φυτά σε δύσκολες συνθήκες όπως στο ψύχος και στην ατμοσφαιρική ρύπανση. Γενικά δεν έχει απαιτήσεις. Αντέχει σε όλες τις συνθήκες ξηρασίας και παγετού.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο, αφού προηγουμένως έχει γίνει ψυχρή στρωμάτωση. Κυρίως όμως πολλαπλασιάζεται με ημιώριμα μοσχεύματα τους καλοκαιρινούς μήνες σε συνδυασμό με την χρήση ορμονών ριζοβολίας IBA.

Εχθροί και ασθένειες:

I. Η βερβερίδα: Είναι ένα από τα πιο ανθεκτικά φυτά σε εχθρούς και ασθένειες καθώς οι προσβολές δεν μπορούν να πάρουν μεγάλη έκταση. Ωστόσο η καλλιέργεια του φυτού είναι απαγορευμένη σε πολλές περιοχές, καθώς λειτουργεί ως ενδιάμεσος ξενιστής του μύκητα *Puccinia graminis* (γνωστός ως «Μαύρη σκουριά»-“black rust”), ο οποίος προσβάλλει τα σιτηρά. Ο μύκητας αυτός δεν δημιουργεί σημαντικά συμπτώματα στην βερβερίδα ώστε να χρειάζεται καταπολέμηση για αυτό και δεν έχει ιδιαίτερη σημασία.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην όμορφη εμφάνιση του χρώματος του φύλλου, αλλά και στους καρπούς του.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Δείχνει όμορφο σε βραχύκηπους καθώς επίσης και σε χαμηλές αδιαπέραστες, λόγω των αγκαθιών, μπορντούρες. Επίσης χρησιμοποιούνται ποικιλίες για την δημιουργία ανθικών κηλίδων μέσα στον χλοοτάπητα, είτε σε ομάδες ίδιες, είτε σε συνδυασμό με άλλα είδη.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού ως χαμηλή μπορντούρα.

3. Βουδλέϊα

Buddleia davidii
Οικογένεια: Loganiaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από τις τροπικές και υποτροπικές περιοχές.

Εικ.229

Βουδλέϊα στον λόφο Σκουζέ
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.230

Ανθισμένος βλαστός βουδλέϊας
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι φυλλοβόλος ή ημιαειθαλής θάμνος με όρθια και πλάγια ανάπτυξη και με μεγάλη διακοσμητική αξία. Μεγαλώνει γρήγορα και φθάνει σε ύψος τα 3-4 μέτρα. Τα φύλλα του είναι λογχοειδή, αντίθετα, πράσινα στην επάνω επιφάνεια και στην κάτω χνουδωτά και τεφρόλευκα.

Τα άνθη του είναι εντυπωσιακά, μικρού μεγέθους, σωληνοειδή και σε πάρα πολλές ποικιλίες χρωμάτων (μπλε, άσπρα, ροζ, λιλιά, κόκκινα). Είναι αρωματικά, σχηματίζονται σε επάκριες ταξιανθίες και έλκουν τις πεταλούδες. Έχει συνεχόμενη διάρκεια άνθισης από τον Ιούνιο μέχρι τον Νοέμβριο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Έχει ικανοποιητική προσαρμοστικότητα σε πολλούς τύπους εδαφών, αρκεί αυτά να στραγγίζουν επαρκώς. Προτιμά εδάφη γόνιμα. Είναι ανθεκτικό φυτό στον παγετό, στο κρύο, στα ασβεστώδη εδάφη, στην ατμοσφαιρική ρύπανση και στις παραθαλάσσιες θέσεις. Αγαπά τον ήλιο και έχει μέτριες ανάγκες σε νερό. Είναι κατάλληλο για φύτευση στην ημισκιά. Στο τέλος του χειμώνα κλαδεύεται αυστηρά για την δημιουργία διακλαδώσεων και νέων, εύρωστων βλαστών. Δεν είναι απαιτητικό φυτό.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με σπόρο την άνοιξη και με ώριμα μοσχεύματα το Φεβρουάριο.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Αφίδες: Δημιουργεί καρούλιασμα στα φύλλα σε συνδυασμό με την εμφάνιση σε αυτό μικρών πράσινων εντόμων. Οι αφίδες είναι μικρά έντομα που περιλαμβάνουν τα είδη *Myzus persicae* Sulzer, *Aphis gossypii* Glover, *Aulacorthum solani* Kaltenbach, *Macrosyrphum euphorbiae*, τα οποία και προσβάλλουν το φυτό. Απομυζούν τους χυμούς του φύλλου με αποτέλεσμα την νέκρωσή του. Οι αφίδες αντιμετωπίζονται με έγχρωμες εντομοπαγίδες φερομονών και τη χρήση εντομοκτόνων.

II. Νηματώδεις: Μπορεί να εισβάλλουν στο φυτό και σε άλλα παρόμοια είδη μέσω του εδάφους, κάτι που συμβαίνει συνήθως στα αμμώδη εδάφη στις παράκτιες πεδιάδες. Ωστόσο υπάρχει περίπτωση να μην εμφανισθεί το πρόβλημα των νηματωδών εάν η περιοχή καλλιέργειας δεν είναι παράκτια. Για τον έλεγχο των νηματωδών χρησιμοποιούνται κατάλληλα σκευάσματα εδάφους τα οποία όμως δεν καταστρέφουν την ωφέλιμη πανίδα του εδάφους στην ρίζα.

β. Ασθένειες: Είναι ευαίσθητο φυτό στις προσβολές από το ωΐδιο.

I. Ωΐδιο: Το παθογόνο αίτιο είναι μύκητας ο οποίος ανήκει στο γένος *Oidium* spp. Προσβάλλει κυρίως την νεαρή βλάστηση, τα άνθη, τα φύλλα και τους βλαστούς. Τα συμπτώματα που εμφανίζει το φυτό είναι λευκή εξάνθιση σε όλη την επιφάνεια του ιστού που έχει προσβληθεί από τον μύκητα, αποχρωματισμό των φύλλων και καρούλιασμα αυτών. Για την αντιμετώπισή του εάν δεν είναι εκτεταμένη η προσβολή μπορεί να χρησιμοποιηθεί νερό υπό πίεση ενώ εάν η προσβολή είναι μεγάλη τότε συνιστώνται ψεκασμοί με κατάλληλα μυκητοκτόνα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο άρωμα του φυτού, στην συνεχόμενη ανθοφορία του και στο χρώμα του φυλλώματός του.

Χρήσεις

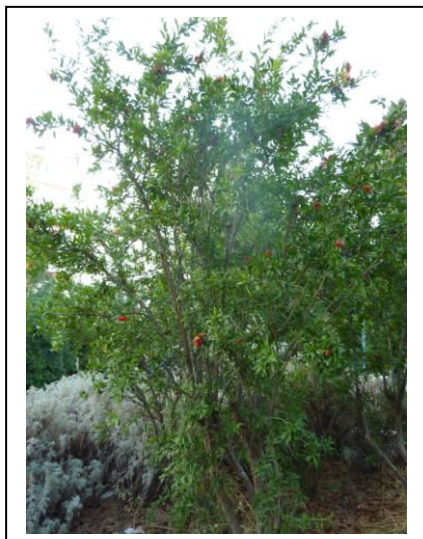
α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται μεμονωμένα ή σε συστάδες με άλλα φυτά. Συναντάται σε βραχώκηπους, σε πάρκα και σε άλση. Σχηματίζει ωραίες χαμηλές μπορντούρες.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Καλλιεργείται σε γλάστρες και χρησιμοποιείται για την διακόσμηση μπαλκονιών και βεραντών.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Σκουζέ σχηματίζοντας ωραία χαμηλή μπορντούρα και είναι φυτευμένο σε συστάδες, στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος είναι φυτευμένο ως μοναχικό φυτό και στο πάρκο Άτλαντα σχηματίζει συστάδες.

4. Καλλωπιστική ροδιά *Punica granatum* Οικογένεια: *Punicaceae*

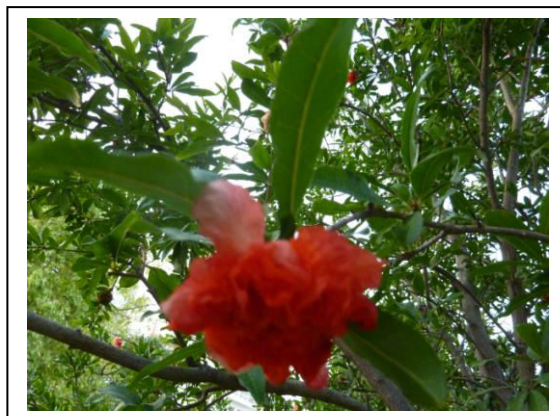
Καταγωγή: Κατάγεται από τις παραμεσόγειες περιοχές και την Ινδία.

Εικ.231

Καλλωπιστική ροδιά

στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.232

Ανθισμένος βλαστός καλλωπιστικής ροδιάς
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι φυλλοβόλος θάμνος, δενδρώδους μορφής, με γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης. Έχει όρθια μορφή ανεστραμμένου κώνου και ύψος 3-4 μέτρα. Έχει μικρή βλάστηση. Πρόκειται για ποικιλία καλλωπιστικής ροδιάς η οποία έχει φύλλα ανοικτοπράσινα, λεία, γυαλιστερά και ωοειδή τα οποία φέρονται σε ομάδες των 3-4.

Τα άνθη του είναι μεγάλα, υπέρδιπλα και απαντώνται σε πάρα πολλές ποικιλίες χρωμάτων (λευκό, κόκκινο, πορτοκαλί, με κίτρινες, με κρεμ γραμμές). Φέρονται μεμονωμένα ή ανά 3 έως 5 και είναι σχεδόν άμισχα. Εμφανίζονται μετά τα φύλλα, στο τέλος της άνοιξης, από τον Μάιο έως τον Αύγουστο και φέρονται σε ομάδες των 2-7 στην άκρη ετησίων βλαστών.

Οι καρποί του φυτού (τα ρόδια) έχουν μεγάλο μέγεθος. Είναι εδώδιμοι και έχουν πορτοκαλοκόκκινο χρώμα. Σχηματίζονται στην κορυφή ετήσιων κλάδων.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό αρκετά σκληρό και ανθεκτικό στο κρύο του χειμώνα και στην ατμοσφαιρική ρύπανση. Έχει ανάγκη από εδάφη γόνιμα και στραγγερά. Προσαρμόζεται σε όλους τους τύπους εδαφών. Δεν ανέχεται περιοχές

με ομίχλη ή ψυχρούς ανέμους, ενώ αναπτύσσεται και καρποφορεί πιο εύκολα σε εύκρατα θερμά μέρη, καθώς και στα υποτροπικά. Η ροδιά ευδοκιμεί σε ηλιόλουστα μέρη και αναπτύσσει καλύτερα τους καρπούς της, παρότι τα δένδρα, μεγαλώνουν και ανθίζουν και σε ημισκιερά σημεία.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

α. Άρδευση: Θέλει κανονική άρδευση.

β. Κλάδευμα: Κλαδεύεται μέτρια στο τέλος του χειμώνα και προτιμάται το ελεύθερο σχήμα.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με μοσχεύματα ώριμου ξύλου το φθινόπωρο, με χρήση ορμονών ριζοβολίας, καθώς και με παραφυάδες.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Αφίδες: Το παθογόνο αίτιο είναι το είδος *Aphis runicae*. Προσβάλλει τα φύλλα όλων των ηλικιών αλλά κυρίως συγκεντρώνεται στις κορυφές των βλαστών, επάνω στα νεύρα των φύλλων. Μεγαλύτερες ζημιές προκαλούνται στα άνθη που μετατρέπονται σε καρπούς, όπου στα σημεία μύζησης προκαλούνται κηλίδες μυκητολογικών προσβολών. Ακόμη τα μελιτώδη εκκρίματα προκαλούν δευτερογενείς ζημιές από την ανάπτυξη μυκήτων. Για την αντιμετώπισή τους συνιστώνται ένας ή δύο ψεκασμοί με αφιδοκτόνα εντομοκτόνα (*imidachloprid*, *thiamethoxam*, *pirimicarb* κ.ά.).

II. Φλοιοφάγος: Το παθογόνο αίτιο είναι το είδος *Amphicerus bimaculatus*. Οι πεονύμφες του εντόμου δημιουργούν στοές στους κλαδίσκους και φθάνουν μέχρι την εντεριώνη ενώ στο πέραςμα τους φράσσουν τις στοές με διάφορες εκκρίσεις. Με τον τρόπο αυτό καταστρέφουν τον φλοιό του δένδρου με αποτέλεσμα να παρεμποδίζεται η κίνηση του νερού και των θρεπτικών στοιχείων. Τα προσβεβλημένα δένδρα είναι υπανάπτυκτα και δεν επανέρχονται ακόμη και με την καταπολέμηση του εντόμου. Για την αντιμετώπισή του συνίσταται κάψιμο όλων των προσβεβλημένων κλάδων και χρήση κατάλληλων εντομοκτόνων.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Η ανθράκωση: Η ασθένεια εκδηλώνεται στα φύλλα και κυρίως στους καρπούς. Το παθογόνο αίτιο είναι ο μύκητας *Colletotrichum gloeosporioides*. Στους καρπούς εμφανίζονται χαρακτηριστικές καφέ χρώματος κηλιδώσεις, σφαιρικού-ωοειδούς ή και ακανόνιστου σχήματος. Στα φύλλα εμφανίζονται μικρές ακανόνιστου σχήματος υδατώδεις κηλίδες. Καταπολεμούνται με μυκητοκτόνα (*thiophanate methyl*).

II. Η νέκρωση βλαστών: Το παθογόνο αίτιο είναι οι μύκητες του γένους *Botryosphaeria* και *Phomopsis*. Οι προσβολές της ασθένειας παρατηρούνται σε ετήσιους και μεγαλύτερης ηλικίας βλαστούς. Στους προσβεβλημένους βλαστούς εμφανίζονται κλειστά έλκη μελανού-σκούρου χρώματος. Αργότερα τα έλκη επεκτείνονται περιμετρικά του βλαστού προκαλώντας την ξήρανσή του. Για την καταπολέμηση συνίσταται η απομάκρυνση και η καταστροφή όλων των προσβεβλημένων βλαστών και η χρήση κατάλληλων μυκητοκτόνων.

III. Οι σήψεις καρπών: Στην κατηγορία αυτή υπάρχουν διάφορα είδη που προκαλούν σήψεις στους καρπούς της ροδιάς είτε προ- είτε μετασυλλεκτικά, αυτά είναι: *Pilidiella granati*, *Penicillium* spp., *Aspergillus* spp., *Botrytis cinerea* και *Alternaria alternata*. Τα συμπτώματα εκδηλώνονται εσωτερικά με την μορφή σήψης. Οι προσβεβλημένοι ιστοί αποκτούν χαρακτηριστικό μαύρο χρωματισμό και καλύπτονται από τις μαύρες επανθίσεις του παθογόνου. Καταπολεμούνται με κατάλληλα μυκητοκτόνα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην συνεχόμενη και εντυπωσιακή ανθοφορία του φυτού και στους καλλωπιστικούς καρπούς του. Είναι ίσως ο πιο δημοφιλής θάμνος στους ελληνικούς κήπους.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται σε ομάδες, αλλά συνδυάζεται και με πολλά είδη. Είναι κατάλληλο φυτό για φύτευση σε αρχαιολογικούς χώρους. Χρησιμοποιείται σαν διακοσμητικό φυτό σε φυτεύσεις ιδιωτικών κήπων, σε πάρκα και σε αλσύλλια.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Χρησιμοποιείται ως γλαστρικό φυτό. Κυκλοφορούν και νάνες ποικιλίες οι οποίες είναι κατάλληλες για φύτευση σε γλάστρα. Η καλλωπιστική ροδιά χρησιμοποιείται για την δημιουργία bonsai.

γ. Άλλες χρήσεις: Οι καρποί χρησιμοποιούνται ως διακοσμητικοί.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στα πάρκα Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως και Ακαδημίας Πλάτωνος σε ομάδες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III. ΑΝΑΡΡΙΧΩΜΕΝΑ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ

Γ. ΑΝΑΡΡΙΧΩΜΕΝΑ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ

α. Αειθαλείς αναρριχώμενοι καλλωπιστικοί θάμνοι

1. Βουκαμβίλλια ή Μπουκαμβίλλια

Bougainvillea sp.

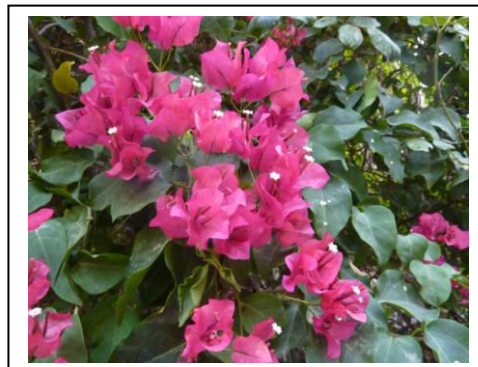
Οικογένεια: *Nyctaginaceae*

Καταγωγή: Κατάγεται από την Βραζιλία.

Εικ.233

Βουκαμβίλλια
στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.234

Ανθισμένος βλαστός βουκαμβίλλιας
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι αειθαλές φυτό ακανθοφόρο και ετεροαναρριχώμενο. Οι βλαστοί της βουκαμβίλλιας είναι φυλλώδεις, διακλαδίζονται και αναρριχώνται φθάνοντας σε ύψος τα 12 μέτρα. Έχει γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης. Έχει φύλλα ωοειδή ελλειπτικά, μεγάλα και χνουδωτά με έντονο πράσινο χρώμα. Το σχήμα τους ομοιάζει με το σχήμα του νεφρού ή της καρδιάς.

Τα άνθη είναι όμορφα, ζωηρόχρωμα, μικρά, κιτρινόλευκα και με πολλούς άλλους ποικίλους χρωματισμούς. Περιβάλλονται από 3 ή 6 βράκτια φύλλα που δημιουργούν ταξιανθίες. Τα χρώματα των ανθέων που επικρατούν μπορεί να είναι το λευκό, το ροζ, το κόκκινο, το βυσσινί, το μωβ και το πορτοκαλί. Τα άνθη είναι στείρα και για τον λόγο αυτό και δεν βγάζει καρπούς. Ανθίζει από την άνοιξη μέχρι το φθινόπωρο.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Αγαπά τα απάνεμα και ηλιόλουστα σημεία. Για τον λόγο αυτό και αναπτύσσεται εύκολα σε περιοχές με ζεστό καιρό και μεγάλη ηλιοφάνεια. Επειδή αντέχει το κρύο και τις χαμηλές θερμοκρασίες θα πρέπει να προστατεύεται από τον παγετό.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

α. Άρδευση: Δεν έχει μεγάλες απαιτήσεις σε νερό. Αρκεί να αρδεύεται κάθε 2-3 μέρες κατά την διάρκεια του καλοκαιριού.

β. Κλάδευμα: Για καλύτερη ανθοφορία θα πρέπει να κλαδεύεται κάθε χρόνο και κυρίως ζωηρές και πλούσιες σε φύλλωμα ποικιλίες για να αποφευχθεί ο μεγάλος όγκος βλάστησης που έχει σαν αποτέλεσμα την ξήρανση του φυτού.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με μοσχεύματα.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Οι κυριότεροι εχθροί που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Βαμβακάδα: Το παθογόνο αίτιο που προκαλεί την ασθένεια είναι η *Marchalina hellenica*. Τα προσβεβλημένα πεύκα έχουν εμφάνιση υποβαθμισμένη και καχεκτική με τα μελιτώματα που αποβάλλονται από το έντομο, να καλύπτουν τον κορμό, τους κλάδους και τις βελόνες των πεύκων. Το αποτέλεσμα είναι οι παρατηρούμενες ξηράνσεις κλάδων ή και ολόκληρων δένδρων μετά από μεγάλη και πολύχρονη προσβολή. Πρόκειται για ένα άτρωτο έντομο στους ψεκασμούς όταν βρίσκεται μέσα στα κουκούλια. Καταπολεμείται βιολογικά με βακτήρια όπως ο βάκιλλος (*Bacillus thuringiensis*), με έντομα (*Formica rufa*) και με πουλιά (*Corvus pyrrhocorator*) αλλά και με κόψιμο και κάψιμο των φωλεών προτού προλάβουν οι κάμπιες να φάνε τα φύλλα.

II. Τετράνυχος: Πρόκειται για μία μικρή φυτοφάγα αράχνη η οποία πλέκει και ιστό σε μεγάλη προσβολή. Ανήκει στο γένος *Tetranychus* spp. και απορροφά τους χυμούς δημιουργώντας συμπτώματα όπως το καρούλιασμα των φύλλων και τον αποχρωματισμό τους. Η καταπολέμησή του πρέπει να ξεκινήσει πριν την υπερβολική αύξηση του πληθυσμού με ελεγχόμενους ψεκασμούς κατάλληλων ακαρεοκτόνων.

β. Ασθένειες: Κάποιες φορές ίσως παρατηρηθούν επάνω στο φυτό προσβολές από ωΐδιο.

I. Ωΐδιο: Το παθογόνο αίτιο είναι ο μύκητας ο οποίος ανήκει στο γένος *Oidium* spp. Προσβάλλει κυρίως την νεαρή βλάστηση, τα άνθη, τα φύλλα και τους βλαστούς. Τα συμπτώματα που εμφανίζει το φυτό είναι η λευκή εξάνθιση σε όλη την επιφάνεια του ιστού που έχει προσβληθεί από τον μύκητα, αποχρωματισμό των

φύλλων και καρούλιασμα αυτών. Για την αντιμετώπισή του εάν δεν είναι εκτεταμένη η προσβολή μπορεί να χρησιμοποιηθεί νερό υπό πίεση ενώ εάν η προσβολή είναι μεγάλη τότε συνιστώνται ψεκασμοί με κατάλληλα μυκητοκτόνα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην εντυπωσιακή, μεγάλη και πλούσια ανθοφορία του φυτού.

Χρήσεις

α. Χρήσεις στην αρχιτεκτονική τοπίου: Το φυτό αξιοποιείται καλύτερα σε εξωτερικούς χώρους όπως σε πέργκολες και φράκτες για να αναρριχηθεί, αναπτυσσόμενο προς τα επάνω ή προς τα κάτω. Μπορεί να στηριχθεί στον τοίχο, σε σκαλιά της εισόδου, ακόμα και να διακοσμήσει εισόδους κατοικιών. Επίσης, λόγω της ακανθώδους εμφάνισής του, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την δημιουργία φυτοφράκτη, αδιαπέραστο από τρίτους.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Μπορεί να φυτευθεί και σε γλάστρες. Χρησιμοποιείται επίσης για την δημιουργία bonsai.

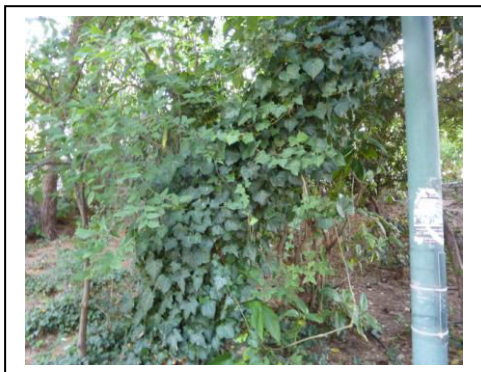
Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού και στα πάρκα Άτλαντα και Ακαδημίας Πλάτωνος ως αναρριχώμενος θάμνος στηριζόμενος σε συρμάτινη περίφραξη.

2. Κισσός

Hedera helix

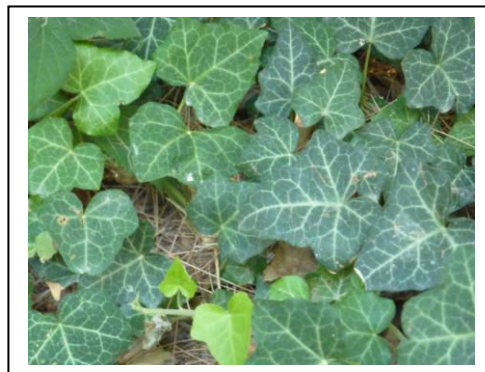
Οικογένεια: Araliaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Ευρώπη, την Δυτική Ασία και την Βόρειο Αφρική.

Εικ.235

Κισσός στο λόφο Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.236

Βλαστοί κισσού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι μακρόβιος αειθαλής θάμνος, αναρριχώμενος ή έρπων. Αναπτύσσεται σε όλη σχεδόν την διάρκεια του έτους. Σπάνια αναπτύσσεται σε δενδρύλλιο. Φθάνει σε ύψος τα 30 μέτρα και έχει γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης. Τα φύλλα του έχουν ανοικτό πράσινο χρώμα, είναι τοποθετημένα εναλλάξ και έχουν μίσχο μακρύ. Είναι δερματώδη, ωσειδή, τριγωνικά, ρομβοειδή και καρδιόσχημα. Ο κισσός εμφανίζει δύο διαφορετικές μορφές βλαστών και φύλλου. Παρουσιάζουν συχνά το φαινόμενο της ετεροφυλλίας, δηλαδή επάνω στο ίδιο φυτό υπάρχουν φύλλα με διαφορετικό σχήμα (τρίλοβα, πεντάλοβα). Επίσης ο κισσός αναπτύσσει βλαστούς εφηβικούς οι οποίοι με την σειρά τους δημιουργούν εναέριες ρίζες (απτικές ρίζες) που προσκολλώνται και στηρίζονται σε διάφορες επιφάνειες.

Τα άνθη δεν έχουν καμία καλλωπιστική αξία, είναι κιτρινοπράσινου χρώματος. Είναι διαταγμένα σε σφαιρικές σκιαδόμορφες ταξιανθίες.

Οι καρποί είναι ράγες μαύρου χρώματος και αποτελούν τροφή για τα πτηνά.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Αναπτύσσεται καλά σε ημισκιαζόμενες και σκιαζόμενες θέσεις, αλλά εξίσου καλά και σε ηλιαζόμενες τοποθεσίες, καθώς και σε παραθαλάσσιες περιοχές. Έχει μεγάλη αντοχή στους κρύους ανέμους και στο ψύχος. Παρότι ευδοκμεί σε μεγάλο εύρος περιβαλλοντικών συνθηκών, προτιμά μέτρια υγρά και καλά στραγγιζόμενα ουδέτερα ή αλκαλικά εδάφη.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με καταβολάδες και με μοσχεύματα.

Εχθροί: Οι ποικιλίες του κισσού προσβάλλονται από τα κοκκοειδή και κυρίως από τους αλευρώδεις.

I. Αλευρώδεις: Σε αυτή την ομάδα ανήκουν τα έντομα τα κοινώς ονομαζόμενα άσπρα μυγάκια. Η άμεση ζημιά που προκαλείται από αυτά τα έντομα οφείλεται στην απορρόφηση θρεπτικών χυμών από τα φύλλα, τόσο από τα φτερωτά ενήλικα, όσο και από τις προνύμφες. Σε αυτή την ζημιά προστίθεται και μια έμμεση, προερχόμενη από την άφθονη έκκριση μελιτωδών απεκκριμάτων που λερώνουν φύλλα και καρπούς και προκαλούν την ανάπτυξη καπνιάς. Για την καταπολέμησή τους χρησιμοποιούνται εντομοκτόνα, ωστόσο οι αλευρώδεις δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν εύκολα.

II. Κοκκοειδή: Είναι μικρά οβάλ έντομα (3mm περίπου), που μοιάζουν με μικρά καφέ λέπια. Συνήθως εμφανίζονται στα κλαδιά και στην κάτω επιφάνεια των φύλλων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν θα τα δούμε και στο επάνω μέρος τους. Κολλάνε επάνω στους βλαστούς του φυτού και στα νεαρά μέρη των καρπών και των φύλλων, προκαλώντας αποχρωματισμούς. Απομυζούν τους χυμούς με αποτέλεσμα τα φυτά να εμφανίζουν κακή εικόνα, να αφυδατώνονται και στο τέλος να μαραίνονται. Αν η προσβολή είναι μικρή, σκουπίζουμε τα φύλλα και τους βλαστούς σχολαστικά με μείγμα πράσινου σαπουνιού και οινόπνεύματος. Το χειμώνα η καταπολέμησή τους είναι πιο εύκολη με ειδικά παραφινέλαια που βάζουμε στα μολυσμένα σημεία του φυτού. Σε μεγάλες προσβολές κόβουμε τα μολυσμένα κλαδιά και τα καίμε.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στην εξαιρετική ικανότητα που έχει το φυτό, λόγω των εναέριων ριζών, να αναρριχάται σε επιφάνειες στήριξης προσδίδοντας ομορφιά και επιβλητικότητα, στο εντυπωσιακό πυκνό πράσινο φύλλωμά του, καθώς και στις πολλές ποικιλίες διαφόρων σχημάτων φύλλων, αλλά και χρωμάτων.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται για κάλυψη τοίχων, περγκολών, φρακτών, επικλινών επιφανειών, βράχων και κορμών δένδρων. Ός εδαφοκαλυπτικό φυτό, σκιαζόμενων ή ηλιαζόμενων χώρων, σχηματίζει χαμηλή μπορντούρα.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Κολωνού για κάλυψη επικλινών επιφανειών και κορμών δένδρων και στο πάρκο Άτλαντα (Σεπόλια) ως φυτό εδαφοκάλυψης, σχηματίζοντας χαμηλή μπορντούρα.

β. Φυλλοβόλλοι αναρριχώμενοι καλλωπιστικοί θάμνοι

1. Γιασεμί το γυμνανθές (κίτρινο)

Jasminum nudiflorum

Οικογένεια: *Oleaceae*

Καταγωγή: Κατάγεται από την Κίνα.

Εικ.237

Γιασεμί το γυμνανθές στο πάρκο Άτλαντα
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.238

Βλαστός γιασεμιού του γυμνανθούς
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι φυλλοβόλος αναρριχώμενος θάμνος με γρήγορο ρυθμό ανάπτυξης. Φθάνει τα 2-4 μέτρα σε ύψος. Είναι αειθαλές φυτό στις θερμές περιοχές και φυλλοβόλο στις πιο ψυχρές. Τα φύλλα του έχουν έντονο πράσινο χρώμα και είναι σύνθετα με 3 φυλλάρια. Οι βλαστοί είναι μακρείς, γωνιώδεις και κρεμοκλαδείς.

Τα άνθη είναι κίτρινα, άοσμα και μοναχικά. Εμφανίζονται πριν από τα φύλλα και για τον λόγο αυτό ονομάζεται «γυμνανθές». Ανθίζει ενωρίς, τον Μάρτιο μέχρι τον Μάιο και έχει πλούσια ανθοφορία.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι ανθεκτικό στην ξηρασία και για τον λόγο αυτό και αναπτύσσεται σε ηλιόλουστες αλλά προστατευμένες από τους παγετούς θέσεις. Είναι ανθεκτικό και στο ψύχος. Θεωρείται κατάλληλο φυτό και για σκιαζόμενες θέσεις. Ευδοκimeί σε μέτρια υγρά εδάφη.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Κλάδευμα: Ανέχεται το κλάδεμα κυρίως για μείωση ύψους, αλλά και για την διατήρησή του.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με ημιξυλώδη μοσχεύματα το καλοκαίρι και καταβολάδες.

Εχθροί: Σε αρκετές περιπτώσεις προσβάλλεται από αφίδες, κοκκοειδή και τετράνυχος.

I. Αφίδες: Είναι μικρά πράσινα εντομάκια διαφόρων ειδών τα οποία τρέφονται από τους φυσικούς χυμούς που ρουφούν από τη νεαρή βλάστηση. Αναπτύσσονται κυρίως κάτω από τον κάλυκα του άνθους και επάνω στα πέταλα. Αποτέλεσμα της προσβολής τους είναι η παραμόρφωση των οργάνων που προσβάλλουν. Οι αφίδες όμως παράγουν και μελιτώδη εκκρίματα, είναι μια ουσία που γίνεται εμφανή στα φύλλα και στα στελέχη του φυτού. Αυτό αποτελεί τροφή για πολλά έντομα είτε είναι επιβλαβή είτε ωφέλιμα. Όμως αυτά τα μελιτώδη εκκρίματα βοηθούν την ανάπτυξη του μύκητα της καπνιάς. Η αντιμετώπιση γίνεται με το χέρι εάν δεν είναι εκτεταμένη η προσβολή ή με ψεκασμούς με τα κατάλληλα εντομοκτόνα.

II. Κοκκοειδή: Είναι μικρά οβάλ έντομα (3mm περίπου), που μοιάζουν με μικρά καφέ λέπια. Συνήθως εμφανίζονται στα κλαδιά και στην κάτω επιφάνεια των φύλλων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν θα τα δούμε και στο επάνω μέρος τους. Κολλάνε επάνω στους βλαστούς του φυτού και στα νεαρά μέρη των καρπών και των φύλλων, προκαλώντας αποχρωματισμούς. Απομυζούν τους χυμούς με αποτέλεσμα τα φυτά να εμφανίζουν κακή εικόνα, να αφυδατώνονται και στο τέλος να μαραίνονται. Αν η προσβολή είναι μικρή, σκουπίζουμε τα φύλλα και τους βλαστούς σχολαστικά με μείγμα πράσινου σαπουνιού και οινόπνευματος. Το χειμώνα η καταπολέμησή τους είναι πιο εύκολη με ειδικά παραφινέλαια που βάζουμε στα μολυσμένα σημεία του φυτού. Σε μεγάλες προσβολές κόβουμε τα μολυσμένα κλαδιά και τα καίμε.

III. Τετράνυχος: Πρόκειται για μία μικρή φυτοφάγα αράχνη η οποία πλέκει και ιστό σε μεγάλη προσβολή. Ανήκει στο γένος *Tetranychus spp.* και απορροφά τους χυμούς δημιουργώντας συμπτώματα όπως είναι το καρούλιασμα των φύλλων και ο αποχρωματισμός τους. Η καταπολέμησή του πρέπει να ξεκινήσει πριν την υπερβολική αύξηση του πληθυσμού με ελεγχόμενους ψεκασμούς κατάλληλων ακαρεοκτόνων.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο εντυπωσιακό κίτρινο χρώμα των ανθέων του φυτού, στο φύλλωμά του, αλλά και στην κρεμοκλαδή παρουσία τους.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Φυτεύεται σε φράκτες, σε τοίχους, σε καφασωτά, σε πέργκολες και σε συρματοπλέγματα. Χρειάζεται υποβοήθηση για να αναρριχηθεί. Συναντάται σε πάρκα, σε αλσύλλια και σε παιδικές χαρές. Διακοσμεί τους εξωτερικούς φράκτες ή τα κάγκελα πολλών χώρων ψυχαγωγίας (café – εστιατόρια).

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στον λόφο Σκουζέ και στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος ως αναρριχώμενος θάμνος σε συρμάτινη περίφραξη, ενώ στο πάρκο Άτλαντα (Σεπόλια) διακοσμεί ως κρεμοκλαδές φυτό τα κάγκελα του σχολικού συγκροτήματος. Στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως χρησιμοποιείται ως χαμηλός αναρριχώμενος θάμνος σε ομάδες και συνδυάζεται και με άλλα είδη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV. ΠΟΩΔΗ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ

Δ. ΠΟΩΔΗ ΚΑΛΛΩΠΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑ

α. Πολυετή ποώδη φυτά

1. Άκανθα ή Άκανθος

Acanthus mollis

Οικογένεια: *Acanthaceae*

Καταγωγή: Κατάγεται από τις περιοχές της Μεσογείου.

Εικ.239

Άκανθα στον λόφο Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.240

Άνθος άκανθας
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι πολυετές φυτό με ύψος το οποίο κυμαίνεται, ανάλογα με το ύψος των ταξιανθιών, από 1,2-15 μέτρα. Τα φύλλα του φυτού είναι εντυπωσιακά. Φύονται από την βάση του και έχουν μακρείς μίσχους. Είναι σύνθετα σκουροπράσινου χρώματος, γυαλιστερά και ωσειδή με έντονες εγκοπές.

Τα άνθη ευρίσκονται επάνω σε μακριά ανθικά στελέχη τα οποία φέρονται πολλά μαζί λευκού χρώματος με λιλά αποχρώσεις σε ταξιανθίες στάχεις. Είναι σωληνωτά, το κάτω χείλος τους είναι μεγάλο και διαιρείται σε 3 λοβούς. Χαρακτηριστικό του άνθους είναι το βράκτιο φύλλο το οποίο καλύπτει. Αυτό είναι μεγάλο, έχει πιο σκούρο χρώμα και άκανθα στην άκρη. Η περίοδος ανθοφορίας ξεκινά από το τέλος της άνοιξης και φθάνει έως τις αρχές του καλοκαιριού.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Είναι φυτό ευαίσθητο στο ψύχος. Είναι ανθεκτικό φυτό σε σκιερά μέρη ή ημισκιερά μέρη και είναι από τα λίγα φυτά τα οποία μπορεί να ευδοκιμήσουν δίπλα σε ρίζες κωνοφόρων και πεύκων. Θέλει πλούσια και καλά στραγγιζόμενα εδάφη. Το καλοκαίρι οι υψηλές θερμοκρασίες είναι αυτές οι οποίες

μπορεί να ρίξουν το φυτό σε λήθαργο κυρίως εάν δεν κοπούν οι απανθισμένες ταξιανθίες του. Το φυτό χάνει το φύλλωμά του και ξαναβλαστάνει το φθινόπωρο. Ευδοκίμει σε χαμηλά υψόμετρα και σε παραθαλάσσιες περιοχές.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με διαίρεση ενωρίς την άνοιξη ή το φθινόπωρο, με μοσχεύματα ριζών το χειμώνα, αλλά και με σπόρο.

Εχθροί: Τα φύλλα της άκανθας είναι αρεστά στα σαλιγκάρια τα οποία δημιουργούν πολλές ζημιές.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στο εντυπωσιακό φύλλωμα και σχήμα του φυτού καθώς και στα όμορφα χρώματα των ανθέων του, τα οποία δημιουργούν την ψευδαίσθηση των δίχρωμων ανθέων εξαιτίας των μπλε-μωβ βρακτιών φύλλων.

Χρήσεις

α. Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Χρησιμοποιείται σε βραχόκηπους, σε αρχαιολογικούς χώρους, για την δημιουργία νησίδων μέσα σε εκτάσεις χλοοτάπητα, σε πάρκα και σε κήπους. Είναι ιδανικό φυτό για την αξιοποίηση ημισκιερών και σκιερών θέσεων. Η άκανθα έχει ανάγκη από χώρο γύρω της ώστε να κάνει αισθητή την ύπαρξή της. Για τον λόγο αυτό δεν θα πρέπει να παραμεληθεί σε κάποια άκρη του κήπου ή να «στριμωχθεί» με άλλα φυτά.

β. Χρήση στην ανθοκομία: Μπορεί να διακοσμήσει μεγάλα φυτοδοχεία και να τοποθετηθεί σε εισόδους ή σε αντίστοιχες θέσεις ως μοναχικό φυτό ή να συνδυασθεί πολύ όμορφα και με άλλα φυτά φυλλώματος τα οποία έχουν τις ίδιες συνθήκες.

γ. Χρήση στην ανθοδιακόσμηση: Οι ταξιανθίες της άκανθας χρησιμοποιούνται και ως αποξηραμένες.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται κυρίως στον λόφο Κολωνού, στα πάρκα Άτλαντα, Δράκοντος, Ακαδημίας Πλάτωνος και Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως ως θάμνος σχηματίζοντας συστάδες.

2. Γεράνι

Zonal pelargonium, Geranium

Οικογένεια: Geraniaceae

Καταγωγή: Κατάγεται από την Νότιο Αφρική.

Εικ.241

Γεράνι στον λόφο κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.242

Άνθος γερανιού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Βοτανική περιγραφή: Είναι πολυετές φυτό με μεσαίο ύψος το οποίο φθάνει μέχρι τα 40cm και έχει όρθια ανάπτυξη. Έχει φύλλα στρογγυλά, κυματοειδή τα οποία ίσως να έχουν και ακανόνιστους λοβούς. Σε πολλά γεράνια τα φύλλα έχουν διαφορετικό χρωματισμό όπως τα φύλλα πανασέ, τα οποία φέρουν 2,3 ή 4 χρώματα σε κίτρινη, πορτοκαλί ή κοκκινωπή απόχρωση. Έχουν χρώμα συνήθως από ανοικτό πράσινο μέχρι και έντονο σκούρο πράσινο.

Τα άνθη αποτελούνται από 5 πέταλα και φέρονται σε πυκνές σφαιρικές ταξιανθίες. Λόγω του ότι είναι πολυετές φυτό, διατηρεί τα φύλλα του όλο τον χρόνο. Χρησιμοποιείται όμως σαν ετήσιο εξαιτίας της μειωμένης αντοχής στις χαμηλές θερμοκρασίες. Το γεράνι έχει πολλά χρώματα. Αυτά είναι βαθύ κόκκινο, λευκό, κρεμ, ροζ, μωβ και φούξια. Σε πολλές περιπτώσεις μπορεί να είναι μονόχρωμα, αλλά μπορεί να φέρουν στο κέντρο κηλίδες με διαφορετικό χρώμα, κάτι που τα κάνει εξαιρετικά όμορφα.

Εδαφοκλιματικές απαιτήσεις: Ευδοκίμει σε οποιοδήποτε τύπο εδάφους. Δεν θα πρέπει να ποτίζουμε τα φυτά με αρκετή ποσότητα νερού, αλλά καθημερινά και σε μικρή δοσολογία. Επίσης αγαπά τον ήλιο για τον λόγο αυτό και είναι ιδιαίτερα ανθεκτικό φυτό στις υψηλές θερμοκρασίες και στην ξηρασία. Άλλωστε αυτό συμβάλλει και σε πλούσια ανθοφορία. Κατά κανόνα τα γεράνια δεν είναι καθόλου απαιτητικά φυτά, ενώ είναι αρκετά ανθεκτικά και προσαρμόζονται εύκολα στο περιβάλλον που εγκαθίστανται.

Καλλιεργητικές απαιτήσεις

Άρδευση: Δεν θα πρέπει να αρδεύονται τα φυτά με αρκετή ποσότητα νερού.

Πολλαπλασιασμός: Πολλαπλασιάζεται με μοσχεύματα και με σπόρους.

Εχθροί και ασθένειες

α. Εχθροί: Από τους εχθρούς συνηθέστεροι είναι οι αφίδες και οι αλευρώδεις. Περιστασιακά μπορεί να εμφανισθεί μελίγκρα, αν έχει προσβληθεί κάποιο άλλο φυτό του κήπου.

I. Οι αλευρώδεις: Σε αυτή την ομάδα ανήκουν τα έντομα τα κοινώς ονομαζόμενα άσπρα μυγάκια. Η άμεση ζημιά που προκαλείται από αυτά τα έντομα οφείλεται στην απορρόφηση θρεπτικών χυμών από τα φύλλα, τόσο από τα φτερωτά ενήλικα, όσο και από τις προνύμφες. Σε αυτή την ζημιά προστίθεται και μια έμμεση, προερχόμενη από την άφθονη έκκριση μελιτωδών απεκκριμάτων που λερώνουν φύλλα και καρπούς και προκαλούν την ανάπτυξη καπνιάς. Για την καταπολέμησή τους χρησιμοποιούνται εντομοκτόνα, ωστόσο οι αλευρώδεις δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν εύκολα.

II. Οι αφίδες(μελίγκρα): Είναι μικρά πράσινα εντομάκια διαφόρων ειδών τα οποία τρέφονται από τους φυσιικούς χυμούς που ρουφούν από τη νεαρή βλάστηση. Αναπτύσσονται κυρίως κάτω από τον κάλυκα του άνθους και επάνω στα πέταλα. Αποτέλεσμα της προσβολής τους είναι η παραμόρφωση των οργάνων που προσβάλλουν. Οι αφίδες όμως παράγουν και μελιτώδη εκκρίματα, είναι μια ουσία που γίνεται εμφανή στα φύλλα και στα στελέχη του φυτού. Αυτό αποτελεί τροφή για πολλά έντομα είτε είναι επιβλαβή είτε ωφέλιμα. Όμως αυτά τα μελιτώδη εκκρίματα βοηθούν την ανάπτυξη του μύκητα της καπνιάς. Η αντιμετώπιση γίνεται με το χέρι εάν δεν είναι εκτεταμένη η προσβολή ή με ψεκασμούς με τα κατάλληλα εντομοκτόνα.

β. Ασθένειες: Οι κυριότερες ασθένειες που προσβάλλουν το φυτό είναι οι εξής:

I. Ο Βοτρύτης ή τεφρή σήψη (*Botrytis blight, gray mold*): Οφείλεται στο *Botrytis cinerea*. Προσβάλλει τους βλαστούς, τα μοσχεύματα, τα φύλλα και τα άνθη. Στις προσβεβλημένες θέσεις στα φύλλα, η ασθένεια εκδηλώνεται με τη μορφή ομόκεντρων δακτυλίων, επάνω σε μεγαλύτερες νεκρές περιοχές ενώ τα άνθη εμφανίζουν ένα καφέ μεταχρωματισμό και πέφτουν πρόωρα. Η καταπολέμηση γίνεται με χρήση υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού και αν η προσβολή είναι εκτεταμένη τότε συνίσταται η χρήση κατάλληλων μυκητοκτόνων.

II. Βακτηριακή κηλίδωση: Η ασθένεια οφείλεται στο βακτήριο *Xanthomonas campestris* pv. *pelargonii* το οποίο προσβάλλει μόνο φυτά των γενών *Pelargonium*

και *Geranium* και η είσοδος του παθογόνου γίνεται από τα στόματα, τα υδατώδη, το ριζικό σύστημα και από πληγές. Η εκδήλωση της ασθένειας εμφανίζεται στους βλαστούς και τα φύλλα με νεκρωτικές κηλίδες.

III. Κηλιδώσεις φύλλων: Η κηλίδωση στα φύλλα οφείλεται στον μύκητα *Alternaria alternata*. Τα συμπτώματα εμφανίζονται στο κάτω μέρος του ελάσματος στα παλαιότερα φύλλα με την μορφή μικρών κυκλικών, υδατωδών κηλίδων που μοιάζουν με φλύκταινες. Για την αντιμετώπιση της ασθένειας συνίσταται η συλλογή και η καταστροφή των μολυσμένων φύλλων και των υπολειμμάτων των φυτών και ο χημικός έλεγχος με ψεκασμό με chlorothalonil ή iprodione ή zineb.

IV. Μελάνωση του λαιμού: Η ασθένεια προκαλείται από διάφορα είδη του μύκητα του γένους *Pythium* spp. Τα συμπτώματα που εμφανίζονται είναι μια καστανή υδατώδης περιοχή σε σημεία του στελέχους που έχουν πληγωθεί, ενώ μετά εξελίσσεται σε μια νεκρωτική μαύρη βύθιση και συρρίκνωση του βλαστού. Η καταπολέμηση γίνεται με την αφαίρεση και την καταστροφή των προσβεβλημένων βλαστών και φυτών, με την χρήση υγιούς πολλαπλασιαστικού υλικού και σε βαριές μορφές της ασθένειας με ψεκασμούς με τα κατάλληλα μυκητοκτόνα.

Καλλωπιστική αξία: Οφείλεται στα όμορφα φύλλα του φυτού, στα εντυπωσιακά άνθη του, αλλά και στην μεγάλη ποικιλία χρωμάτων.

Χρήση στην αρχιτεκτονική τοπίου: Είναι ιδανικό φυτό για φυτεύσεις σε στενά παρτέρια κήπου, σε ζαρντινιέρες και σε κρεμαστά καλάθια, κυρίως αν φυτευθούν σε αυτά έρπουσες ποικιλίες. Μπορεί να σχηματίσει μπορντούρες ή μωσαϊκά. Επίσης μπορεί να φυτευθούν πολλά γεράνια μαζί, με διαφορετικά χρώματα στα άνθη τους και να συνδυασθούν άριστα με φυτά χαμηλότερου ύψους όπως τα ετήσια κατηφές και βασιλικός.

Στον Δήμο Αθηναίων χρησιμοποιείται στο λόφο Κολωνού, σε ομάδες, σχηματίζοντας μπορντούρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV : ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΑΛΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ, ΚΟΛΩΝΟΥ ΚΑΙ ΣΕΠΟΛΙΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΚΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ	ΠΑΡΚΟ ΔΡΑΚΟΝΤΟΣ	ΠΑΡΚΟ ΠΛΑΤΩΝΟΣ – ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ – ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ	ΛΟΦΟΣ ΚΟΛΩΝΟΥ	ΛΟΦΟΣ ΣΚΟΥΖΕ	ΠΑΡΚΟ ΑΤΛΑΝΤΑ
Βραχυχίτων ο σφενδαμόφυλλος	ΑΕΙΘΑΛΗ ΔΕΝΔΡΑ	Brachychiton acerifolium	Μοναχικό δένδρο που συνδυάζεται με άλλα είδη		Ομάδες			Μοναχικό δένδρο και δενδροστοιχίες
Ελιά ή ελαιόδενδρο		Olea europaea	Μοναχικό δένδρο	Δενδροστοιχίες	Μοναχικό δένδρο και δενδροστοιχίες	Ομάδες	Δενδροστοιχίες, μοναχικό δένδρο	
Ευκάλυπτος		Eucalyptus globulus	Δενδροστοιχίες			Δενδροστοιχίες		Δενδροστοιχίες
Κυπαρίσσι		Cupressus sempervirens	Δενδροστοιχίες	Μοναχικό δένδρο	Δενδροστοιχίες	Δενδροστοιχίες	Μοναχικό δένδρο	
Συκιά		Ficus carica	Μοναχικό δένδρο	Μοναχικό δένδρο		Μοναχικό δένδρο		
Σχίνος ο μόλλειος		Schinus molle	Δενδροστοιχίες	Δενδροστοιχίες	Μοναχικό δένδρο	Δενδροστοιχίες	Δενδροστοιχίες	Δενδροστοιχίες
Φοίνικας ο κανάριος		Phoenix canariensis	Μοναχικό φυτό	Μοναχικό φυτό και σε ομάδες				
Χαλέπειος Πεύκη		Pinus halepensis	Μοναχικό δένδρο και δενδροστοιχίες	Μοναχικό δένδρο και δενδροστοιχίες	Μοναχικό δένδρο και δενδροστοιχίες	Ομάδες	Ομάδες	Μοναχικό δένδρο και δενδροστοιχίες
Χαρουπιά, Ξυλοκερατιά		Ceratonia siliqua	Δενδροστοιχίες και ομάδες	Δένδρο σε ομάδες	Θάμνος σε ομάδες και δενδροστοιχίες	Μοναχικό δένδρο και δενδροστοιχίες	Δενδροστοιχίες και ομάδες	
Αΐλανθος ή Βρωμοκαρυδιά	ΦΥΛΛΟΒΟΛΑ ΔΕΝΔΡΑ	Ailanthus altissima ή Ailanthus glandulosa	Δενδροστοιχίες	Θάμνος σε συστάδες, δένδρο που συνδυάζεται και με άλλα είδη		Μοναχικό δένδρο	Συνδυασμός με άλλα είδη	Δενδροστοιχίες
Ακακία Κωνσταντινουπόλεως		Albizzia julbrissim		Μοναχικό δένδρο		Μοναχικό δένδρο		Δενδροστοιχίες
Γιακαράντα		Jacaranda	Μικρές ομάδες					

		acutifolia						
Κουτσουπιά ή Κερκίς		Cercis siliquastrum	Δενδροστοιχίες	Δενδροστοιχίες	Μοναχικό δένδρο	Μοναχικό δένδρο	Δενδροστοιχίες	Δενδροστοιχίες
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΚΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ	ΠΑΡΚΟ ΔΡΑΚΟΝΤΟΣ	ΠΑΡΚΟ ΠΛΑΤΩΝΟΣ – ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ – ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ	ΛΟΦΟΣ ΚΟΛΩΝΟΥ	ΛΟΦΟΣ ΣΚΟΥΖΕ	ΠΑΡΚΟ ΑΤΛΑΝΤΑ
Πλάτανος ο ανατολικός	ΦΥΛΛΟΒΟΛΑ ΔΕΝΔΡΑ	Platanus orientalis	Μοναχικό δένδρο	Δένδρο που συνδυάζεται με άλλα είδη	Μοναχικό δένδρο			Μοναχικό δένδρο
Ροβίνια ή Ψευδακακία		Robinia pseudoacacia	Μοναχικό δένδρο	Μοναχικό δένδρο	Δενδροστοιχίες	Μεμονωμένο δένδρο	Μεμονωμένο δένδρο	
Σφενδάμι το νεγούδιο		Acer negudo	Δενδροστοιχίες και μοναχικό φυτό	Μοναχικό δένδρο				Δενδροστοιχίες και μοναχικό φυτό
Φλαμουριά, Τίλιο		Tilia platyphyllos	Μοναχικό δένδρο	Μοναχικό δένδρο				
Αγγελική ή Πιττόσπορο	ΑΕΙΘΑΛΕΙΣ ΘΑΜΝΟΙ	Pittosporum tobira			Συστάδες	Θάμνος σε ομάδες	Μοναχικό μικρό δένδρο	
Αψιθιά ή Αρτεμισία		Artemisia absinthium			Φυτικός φράκτης μεσαίου μεγέθους και συστάδες			
Βιβούρνο το κοινό		Viburnum tinus	Θάμνος σε ομάδες	Θάμνος σε ομάδες	Θάμνος σε ομάδες	Ελεύθερος φράκτης	Μοναχικό φυτό	Θάμνος φυτευμένος με άλλα είδη
Δάφνη		Laurus nobilis	Δένδρο μοναχικό	Θάμνος που συνδυάζεται με άλλα είδη	Θάμνος που συνδυάζεται με άλλα είδη	Θάμνος σε μεγάλες ομάδες		
Δενδρολίβανο		Rosmarinus officinalis		Θάμνος σε συστάδες	Μοναχικός θάμνος			
Εσκαλόνια		Escallonia rubra			Θάμνος μεσαίου ύψους φυτευμένος σε ομάδες			
Ευώνυμο		Euonymus japonicus	Δένδρο σε ομάδες και φυτικός φράκτης	Μοναχικό δένδρο		Θάμνος φυτευμένος με άλλα είδη		
Ίλεξ ή Ού		Ilex aquifolium	Δένδρο φυτευμένο σε μικρές ίδιες ομάδες					
Λαντάνα		Lantana camara	Φυτικούς φράκτες, συστάδες	Θάμνος σε συστάδες		Εδαφοκάλυψη		Θάμνος σε συστάδες

Λιγούστρο		Ligustrum japonicum		Θαμνώδης μορφή σε ομάδες και μοναχικό δένδρο	Φυτικός φράκτης και δένδρο που συνδυάζεται και με άλλα είδη	Φυτικός φράκτης	Δένδρο	
Λούσιντουμ		Viburnum lucidum				Μικρές ομάδες και χαμηλής ανάπτυξης μπορντούρα		
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΚΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ	ΠΑΡΚΟ ΔΡΑΚΟΝΤΟΣ	ΠΑΡΚΟ ΠΛΑΤΩΝΟΣ – ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ – ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ	ΛΟΦΟΣ ΚΟΛΩΝΟΥ	ΛΟΦΟΣ ΣΚΟΥΖΕ	ΠΑΡΚΟ ΑΤΛΑΝΤΑ
Μυρτιά	ΑΕΙΘΑΛΕΙΣ ΘΑΜΝΟΙ	Myrtus communis	Φυτικός φράκτης μεσαίου μεγέθους	Μοναχικός θάμνος	Θάμνος μεγάλου μεγέθους και συνδυάζεται και με τα άλλα είδη φυτών μέσα σε κηλίδα με χλοοτάπητα			
Πικροδάφνη		Nerium oleander	Μικρές ομάδες	Θάμνος σε συστάδες	Μικρές ομάδες	Μικρές ομάδες	Μοναχικός μεγάλος θάμνος	Δένδρο μικρό που σχηματίζει δενδροστοιχίες και ομάδες
Πλουμπάγκο ή Μολύβδαινα		Plumbago auriculata	Θάμνος σε συστάδες	Μοναχικός θάμνος		Θάμνος σε συστάδες	Μοναχικός θάμνος	Θαμνώδη μορφή σε φράκτες
Πυράκανθος		Pyracantha coccinea		Θάμνος που συνδυάζεται και με άλλα είδη	Θάμνος σε συστάδες	Φυτικός φράκτης σε ομάδες και ως μοναχικό φυτό	Θαμνώδης φράκτης	
Ράμνος		Rhamnus alaternus	Δένδρο σε ομάδες		Θάμνος ψηλός με ελεύθερη μορφή (ακανόνιστη)			
Τεύκριο		Teucrium fruticans	Συστάδες και χαμηλή φυτική μπορντούρα αλλά και μοναχικό φυτό		Θάμνος μοναχικός σε χαμηλή μπορντούρα			
Φωτίνια ή Φωτόδενδρο		Photinia x fraseri				Μοναχικός θάμνος και ομάδες		
Χαμαίρωπας ο χαμηλός		Chamaerops humilis	Φυτό με θαμνώδη μορφή μοναχικό					

Αβέλια ή Αμπέλια	ΦΥΛΛΟΒΟΛΟΙ ΘΑΜΝΟΙ	Abelia x grandiflora				Μικρός ανθικός φράκτης		
Βερβερίδα		Berberis thumbergii				Χαμηλή μπορντούρα		
Βουδλέϊα		Buddleia davidii	Μοναχικό φυτό				Χαμηλή μπορντούρα και συστάδες	Συστάδες
Καλλωπιστική ροδιά		Punica granatum	Ομάδες		Ομάδες			
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΑΡΚΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ	ΠΑΡΚΟ ΔΡΑΚΟΝΤΟΣ	ΠΑΡΚΟ ΠΛΑΤΩΝΟΣ – ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ – ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ	ΛΟΦΟΣ ΚΟΛΩΝΟΥ	ΛΟΦΟΣ ΣΚΟΥΖΕ	ΠΑΡΚΟ ΑΤΛΑΝΤΑ
Βουκαμβίλλια ή Μπουκαμβίλλια	ΑΕΙΘΑΛΕΙΣ ΑΝΑΡΡΙΧΩΜΕΝΟΙ ΘΑΜΝΟΙ	Bougainvillea sp.	Αναρριχώμενος θάμνος σε συρμάτινη περίφραξη			Αναρριχώμενος θάμνος σε συρμάτινη περίφραξη		Αναρριχώμενος θάμνος σε συρμάτινη περίφραξη
Κισσός		Hedera helix				Εδαφοκαλυπτικό επικλινών επιφανειών και κορμών δένδρων		Φυτό εδαφοκάλυψης, σχηματίζει χαμηλή μπορντούρα
Γιασεμί το γυμνανθές	ΦΥΛΛΟΒΟΛΟΙ ΑΝΑΡΡΙΧΩΜΕΝΟΙ ΘΑΜΝΟΙ	Jasminum nudiflorum	Αναρριχώμενος θάμνος σε συρμάτινη περίφραξη		Χαμηλός αναρριχώμενος θάμνος σε ομάδες, συνδυάζεται και με άλλα είδη		Αναρριχώμενος θάμνος σε συρμάτινη περίφραξη	Κρεμοκλαδές φυτό με θαμνώδη μορφή
Άκανθα ή Άκανθος	ΠΟΛΥΕΤΗ ΦΥΤΑ	Acanthus mollis	Θάμνος χαμηλός σε συστάδες	Θαμνώδη μορφή σε συστάδες	Θάμνος σε συστάδες	Θαμνώδη μορφή σε συστάδες		Θαμνώδη μορφή σε συστάδες
Γεράνι		Zonal pelargonium, Geranium				Ομάδες, μπορντούρα		

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V. ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Α. Ακαδημία Πλάτωνος

Εικ.243

Ουασιγκτόνια (*washingtonia Filiflera*) στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.244

Πτώση πεύκου «προς τα πίσω» στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Συνίσταται η αφαίρεσή του και η απομάκρυνσή του από τον χώρο του πάρκου.

Εικ.245

Πεσμένο δένδρο στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Επικίνδυνη πτώση δένδρου επάνω από τον χώρο των αρχαιολογικών ευρημάτων στο πάρκο της Ακαδημίας Πλάτωνος. Απαιτείται η άμεση απομάκρυνσή του και ο έλεγχος και των υπολοίπων δένδρων αν είναι σε καλή κατάσταση.

Εικ.246

Κηλίδα σε χλοοτάπητα στο πάρκο Πλάτωνος-Ευκλείδου-Τριπόλεως
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Ο χώρος αυτός περιλαμβάνει φυτά όπως η δάφνη και η πικροδάφνη.

Εικ.247

Άποψη του πάρκου Ακαδημίας Πλάτωνος
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Παρατηρείται το απομεινάρι του κορμού ενός φοίνικα στο πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος. Συνίσταται η αφαίρεση του.

Εικ.248

Άποψη της πλατείας Δημοσθένους
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Παρατηρείται ανεκμετάλλετος χώρος εντός της πλατείας και ελάχιστη παρουσία φύτευσης.

Β. Κολωνός

Εικ.249

Άποψη της πλατείας του Εσταυρωμένου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Ο χώρος αυτός περιλαμβάνει φυτά όπως η πικροδάφνη, το πεύκο και το λιγούστρο.

Εικ.250
Νησίδα επί της οδού Λένορμαν
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Επάνω στην νησίδα επί της οδού Λένορμαν παρατηρείται πλήρης απουσία φύτευσης.

Για την κάλυψη του κενού χώρου, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ο βραχυχίτωνας ο σφενδαμόφυλλος και η ψευδακακία είτε ως μεμονωμένα δένδρα, είτε σχηματίζοντας δενδροστοιχίες, αλλά και θάμνοι όπως το βιβούρνο το οποίο μπορεί να σχηματίσει χαμηλή μπορντούρα, είτε να φυτευθεί ως μεμονωμένο φυτό, αλλά και ως φυτικός φράκτης ή ακόμη και το λιγούστρο.

Εικ.251
Άποψη του λόφου Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Ο χώρος αυτός περιλαμβάνει φυτά όπως ο κισσός, το πεύκο και η ιουστίτσια.

Εικ.252

Πτώση δένδρου επάνω στα διπλανά φυτά στον λόφο Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Απαιτείται η αφαίρεση και η απομάκρυνση του πεσμένου δένδρου από τον χώρο και συνίσταται πραγματοποίηση ελέγχου και για τα υπόλοιπα δένδρα.

Εικ.253
Άποψη του λόφου Κολωνού
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.254

Τρίγωνο (νησίδα) στην οδό Λένορμαν-Δωδώνης
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Παρατηρείται ελλιπής παρουσία φύτευσης εντός του τριγώνου (νησίδας).

Γ. Σεπόλια

Εικ.255

Παρτέρι στην οδό Δωδώνης και Αθανάτων
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Ο χώρος περιβάλλεται με φυτικό φράκτη από λιγούστρο στην περίμετρό του, ενώ σε κάποια σημεία παρεμβάλλεται και ο πυράκανθος.

Εικ.256

Άποψη του παρτεριού Ρόδου-Δυρραχίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Ο χώρος αυτός περιλαμβάνει φυτά όπως η αγγελική ή πιπτόσπορο και ο πυράκανθος.

Εικ.257

Άποψη του πάρκου Άτλαντα
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Επί της οδού Κωνσταντινουπόλεως τμήμα του πάρκου Άτλαντα παρατηρείται ως αφύλακτος χώρος και διακόπτεται η φύτευση του γιασεμιού του γυμνανθούς. Συνίσταται η αποκατάσταση αυτού του τμήματος ούτως ώστε να αποφευχθεί η παράνομη πρόσβαση στον χώρο αυτό και να μην εμποδίζεται η ανάπτυξη του φυτού.

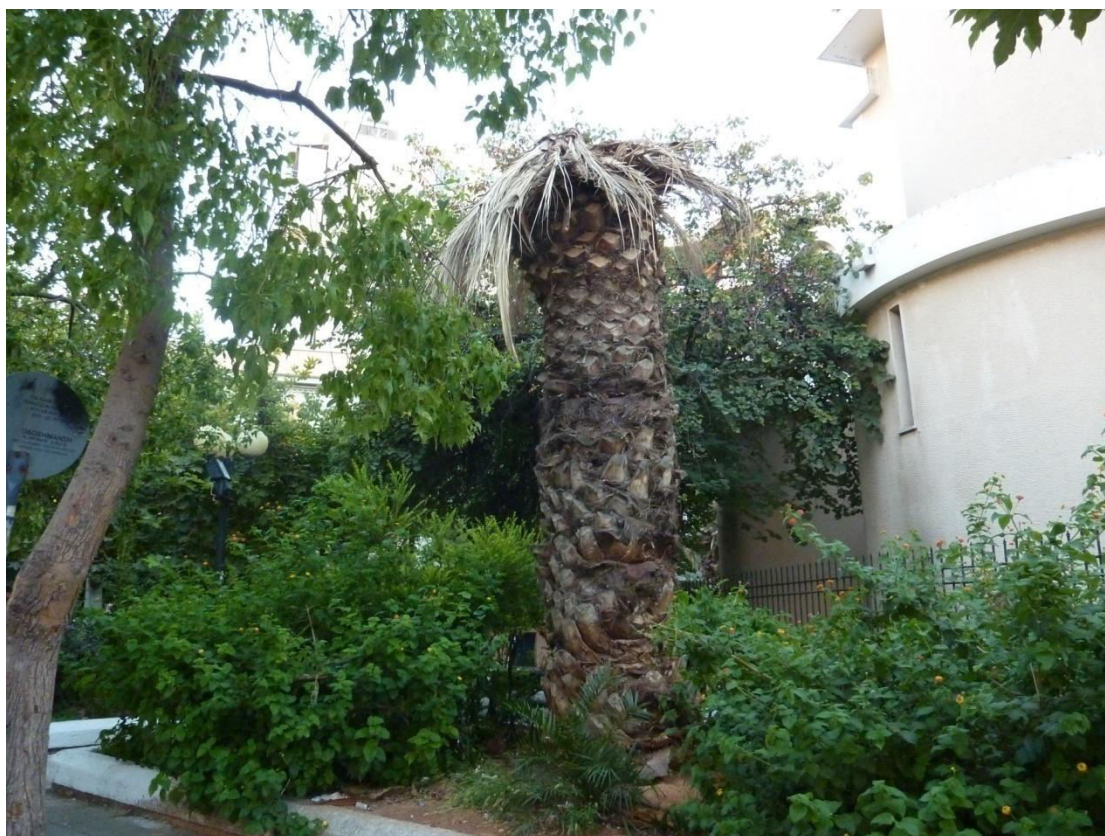

Εικ.258

Παρτέρι στον πεζόδρομο Αγχιάλου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Παρατηρείται πλήρης απουσία φύτευσης στο τετράγωνο παρτέρι, βόρεια της εκκλησίας του Αγίου Μελετίου, στον πεζόδρομο Αγχιάλου.

Για την κάλυψη του κενού χώρου θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν φυτά όπως η μυρτιά ή μικρόφυλλη ως χαμηλός φράκτης ή και σε συστάδες, το λιγούστρο το μικρόφυλλο το οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως μικρό δένδρο ή ως θάμνος, αλλά και το ευώνυμο το μικρόφυλλο το πανασέ το οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τον σχηματισμό χαμηλής μπορντούρας. Επίσης θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και η καλλωπιστική ροδιά η νάνα.

Εικ.259

Παρτέρι με καλλωπιστικά φυτά στην πλατεία του Αγίου Μελετίου
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Σε παρτέρι στην ανατολική πλευρά της πλατείας του Αγίου Μελετίου, παρατηρείται φοίνικας Κανάριος ο οποίος παρουσιάζει έντονα σημάδια προσβολής και καταστροφής της κόμης του από τον κόκκινο ρυγχωτό κάνθαρο (*Rhynchophorus ferrugineus*). Συνιστάται η άμεση απομάκρυνση και αντικατάστασή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI. ΣΧΕΔΙΑ-ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Α. Ακαδημία Πλάτωνος

Υφιστάμενη κατάσταση της πλατείας Δημοσθένους μεταξύ των οδών Λεβιδίου, Δημοσθένους και Τριπόλεως με την σημερινή της μορφή.

Εικ.260

(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Εικ.261
(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Β. Κολωνός

Υφιστάμενη κατάσταση της νησίδας(τριγώνου) μεταξύ των οδών Δωδώνης και Λένορμαν με την σημερινή της μορφή.

Εικ.263

(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Γ. ΣΕΠΟΛΙΑ

Υφιστάμενη κατάσταση του παρτεριού μεταξύ των οδών Αθανάτων, Δυρραχίου και Δωδώνης με την σημερινή του μορφή.

Εικ.265

(Φωτογραφία: Παπακώστα Βασιλική)

Επίλογος

Κατά την διάρκεια αυτής της εργασίας δίνεται η ευκαιρία στον αναγνώστη να γνωρίσει την ιστορία και το ένδοξο παρελθόν των συνοικιών Ακαδημίας Πλάτωνος, Κολωνού και Σεπολίων, αλλά και να διαπιστώσει πόσο αναγκαία κρίνεται στις μέρες μας η παρουσία των χώρων πρασίνου στην πόλη. Πραγματοποιήθηκε λοιπόν, καταγραφή όλων των αστικών χώρων και όλων των μορφών αστικού πρασίνου που εντοπίστηκαν σε αυτούς, καθώς επίσης απathanatίστηκαν χώροι με φυτεύσεις οι οποίες είχαν υποστεί αλλοιώσεις από το πέρασμα του χρόνου και δεν είχαν αντικατασταθεί, αλλά και φυτεύσεις οι οποίες αποτελούσαν ένα άριστο αποτέλεσμα φροντίδας από το Τμήμα Πρασίνου. Ένα πάρκο, μία πλατεία, ένα παρτέρι αποτελεί κομμάτι της φύσης και επηρεάζει την ψυχοσύνθεση του ανθρώπου στην σημερινή εποχή.

Επίσης έγιναν γνωστοί οι τρόποι και τα μέσα με τα οποία το 4^ο Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Αθηναίων πραγματοποιεί την συντήρηση αστικού πρασίνου στις συνοικίες αυτές.

Ακόμα διαπιστώθηκε, πως χώροι ανεκμετάλλευτοι στις συνοικίες της Ακαδημίας Πλάτωνος, του Κολωνού και των Σεπολίων αποτέλεσαν μία προσπάθεια να αποτυπωθούν στο χαρτί τρία σχέδια τα οποία εμπλουτίστηκαν με νέες ιδέες, νέο φυτικό υλικό και καινούργιες κατασκευές.

Τέλος, εξίσου σημαντική υπήρξε, η αναφορά στα καλλωπιστικά φυτά τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι των αστικών χώρων και συντελούν στην διαμόρφωση αυτών, μιας και οι λειτουργίες αλλά και οι χρήσεις που επιτελούν είναι πολλές.

Σήμερα που οι πόλεις αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερη σημασία ως χώροι κατοικίας και εργασίας, διότι προσφέρουν πολλές δυνατότητες διαβίωσης και πνευματικής καλλιέργειας, το αστικό πράσινο αποκτά μεγάλη σημασία. Το αστικό πράσινο, οι υπαίθριοι χώροι και οι χώροι πρασίνου, αποτελούν πια το σύγχρονο αναζωογονητικό πνεύμονα στην αειφόρο ανάπτυξη και στην καθημερινή ζωή των κατοίκων μιας σύγχρονης αστικής πόλης.

BIBLIOGRAFIA

http://akrokerama.blogspot.gr/2012/05/blog-post_6274.html

<http://www.stoplekto.gr/wp-content/uploads/2013/07/afovos.jpg>http://engine.pixelplus.netuse.gr/multimedia/pdf/dentra_thamnoi_id301.pdf

<http://www.sfakianakis-plants.gr/component/content/article/2-uncategorised/51-Plumbago-auriculata.html>

<http://www.sfakianakis-plants.gr/component/content/article/2-uncategorised/14-Lantana-camara.html>

<http://www.sfakianakis-plants.gr/component/content/article/2-uncategorised/43-Rosmarinus-officinalis.html>

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%81%CF%84%CE%B5%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%AF%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%B1%CF%88%CE%AF%CE%BD%CE%B8%CE%B9%CE%BF>

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%BA%CE%AC%CE%BD%CE%B8%CE%B1>

<https://www.google.gr/search?hl=el&site=img&tbm=isch&source=hp&biw=1024&bih=623&q=epitymbia+stili+akadimias>

<https://www.google.gr/search?q=ακαδημία+πλάτωνος&tbm=isch&imgil=sd7hTPW7YxnHM%253A%253Bhttps%>

<https://www.google.gr/search?hl=el&site=img&tbm=isch&source=hp&biw=1024&bih=623&q=epitymbia+stili+akadimias+platona&oq=>

<http://www.immenseblue.gr/el/photo/image.raw?view=image&type=orig&id=62>

http://4.bp.blogspot.com/-RHGmGuGCBug/UD8R_IvHaOI/AAAAAAAAAFsE/EYrjl3ySDGQ/s1600/AkadimiaPlatonos_Makris_15.jpg

<http://www.plato-academy.gr/dialogoi/uploads/1e4f4b49-b644-4e49-90c4-26d20a6ccebfb.jpg>

<http://www.plato-academy.gr/dialogoi/uploads/742bbcd7-8e8b-464d-8ce5-892f0a0f5784.jp>

http://2.bp.blogspot.com/-C_WN9XuBaqU/UWhTBC2tbyI/AAAAAAAAW2g/thv3vGme-0U/s640/DSCN4962.jpg

http://akadimia-platonos-istoria.blogspot.gr/2012/01/blog-post_28.html

<http://www.plato-academy.gr/dialogoi/uploads/8d07cb59-21d3-4afe-9749-f8696b3dc24d.jpg>

<http://www.plato-academy.gr/dialogoi/uploads/6a286375-5b64-4f9c-9aa5-076b9300ca9e.jpg>

<http://www.plato-academy.gr/dialogoi/uploads/75f02670-b7aa-4b94-841e-756327adfda8.jpg>

<http://www.plato-academy.gr/dialogoi/uploads/c89884d4-8e2d-48ad-838f-b86a8d39012f.jpg>

<http://www.plato-academy.gr/dialogoi/uploads/b842a4ca-b335-48c0-be46-1157eaa3cf68.jpg>

<http://www.plato-academy.gr/dialogoi/uploads/b9ba98f4-c090-4d57-920e-294f79825173.jpg>

<http://www.plato-academy.gr/dialogoi/uploads/81ec11db-2fbc-4b8c-969e-48cf8d555740.jpg>

<http://www.plato-academy.gr/dialogoi/uploads/29872dbb-2ba8-48cc-ad27-71eb9f65555c.jpg>

http://1.bp.blogspot.com/_0UGaKDQmfkM/T6LITkVQGvI/AAAAAAAAAm0/PqBf54AGez8/s1600/%25CE%2591%25CE%259A%25CE%25A1%25CE%259F%25CE%259D1.jpg

<http://3.bp.blogspot.com/-fWRqtu61scl/T9RhEH6sbPI/AAAAAAAEc8/XSzFWkNC-SQ/s1600/%CE%9B%CE%95%CE%9D%CE%9F%CE%A1%CE%9C%CE%91%CE%9D+%CF%83%CE%BA%CE%B9%CF%84%CF%83%CE%BF.jpg>

http://4.bp.blogspot.com/_CAZqWKzoGDY/ThqWA2oBJnI/AAAAAAAAAu8/KVkiAstQiMA/s1600/%25CE%25A3%25CE%2599%25CE%259D%25CE%2595%25CE%259C%25CE%2591-ATHINE.JPG

<http://www.windmillstravel.com/gr/album.php?id=79&destination=19&destinationtype=city>

<http://politeiapolitismos.com/%CE%B1%CE%BA%CE%B1%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%AF%CE%B1-%CF%80%CE%BB%CE%AC%CF%84%CF%89%CE%BD%CE%B1-2/%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1/>

http://odysseus.culture.gr/h/3/gh351.jsp?obj_id=2407

<https://www.google.gr/search?hl=el&site=img&tbm=isch&source=hp&biw=1024&bih=623&q=parko+drakontos&o>

www.google.gr/search?hl=el&site=img&tbm=isch&source=hp&biw=1024&bih=623&q=agalma+kolonou&oq=agalma

<http://www.akademia.gr/images/xwros/2010/oct10/15.jpg>

<https://www.google.gr/search?hl=el&site=img&tbm=isch&source=hp&biw=1024&bih=623&q=to+kapnergostasio>

<https://www.google.gr/search?hl=el&site=img&tbm=isch&source=hp&biw=1024&bih=623&q=to+kapnergostasio+ta+palia>

<https://www.google.gr/search?hl=el&site=img&tbm=isch&source=hp&biw=1024&bih=623&q=staumos+pelloponisouhttp://53gym-athin.att.sch.gr/index.php/city>

http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CE%B8%CE%AE%CE%BD%CE%B1#.CE.94.CE.B7.CE.BC.CE.BF.CF.84.CE.B9.CE.BA.CE.AD.CF.82_.CE.BA.CE.BF.CE.B9.CE.BD.CF.8C.CF.84.CE

<http://www.livepedia.gr/index.php/%CE%91%CE%B8%CE%AE%CE%BD%CE%B1>

<http://delta-trees.blogspot.gr/2011/10/eucalyptus.html>

http://www.superfoods.gr/holistic_life/wp-content/uploads/2013/07/images-7.jpg

<http://www.horomidis.gr/el/fyta/escallonia-macrantha-rubra-%CE%B5%CF%83%CE%BA%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%B1>

<http://www.filyraplants.gr/wp-content/uploads/2011/05/ramnos1-300x225.jpg>

Άλλες πηγές:

Οι ασπρόμαυρες φωτογραφίες που χρησιμοποιούνται στο πρώτο μέρος της πτυχιακής εργασίας ,στο υποκεφάλαιο, «η δημιουργία της πόλης» των Σεπολίων, αποτελούν προσωπικό αρχείο του συνταξιούχου διδασκάλου κύριου Λεωνίδα Παπακώστα.

Η φωτογραφία της ομάδας του «Τρίτωνα» Σεπολίων παραχωρήθηκε από τον ταμία της ομάδας, κύριο Νίκο Παπακώστα .

Τα σχέδια-μελέτες των αστικών χώρων πλατείας Μπεκιάρη, πλατείας Αγίου Γεωργίου και παρτεριών Νικ. Χατζηαποστόλου παραχωρήθηκαν από το 4^ο Δημοτικό Διαμέρισμα πρασίνου του Δήμου Αθηναίων.

Καϊλίδης Δ. (2000) "Εχθροί των καλλωπιστικών δένδρων και θάμνων".

Αγγελίδης Βασίλης [1992], Μεταξουργείο- Κολωνός, Νοσταλγία και πραγματικότητα, Αθήνα: Εκδόσεις Φιλιππότη.

Κώστας Χατζιώτης "Γειτονιές της παλιάς Αθήνας, το Μεταξουργείο" (Κολωνός και Ακαδημία Πλάτωνος) , Εκδόσεις : Δήμος Αθηναίων – Πολιτισμικός Οργανισμός, 2005 σελ.67.

Γκίζας Γεώργιος "Σημειώσεις Διάλεξης Αειθαλών καλλωπιστικών φυτών " Άρτα (2009).

Γιώργος Καρράς & Άννα Καρρά, 2006. " Ετήσια, Πολυετή και Βολβώδη". Η παραγωγή, η φροντίδα και η χρήση τους στην κηποτεχνία. Αθήνα, Εκδόσεις Αγροτύπος αε.

Βασιλακάκης, Μ., 2004. «Γενική και Ειδική Δενδροκομία», Εκδόσεις Γαρταγάνη, Θεσσαλονίκη. Ελλάς. Ε.Υ.

Τζάμος Ελευθέριος, 2007. «Φυτοπαθολογία», Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Συνέντευξη από την κα. Παπαγεωργίου

Η κυρία Παπαγεωργίου Αναστασία, κάτοικος της Ακαδημίας Πλάτωνος και υπεύθυνη της «Πολιτείας» μας μιλά για την συνοικία, για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι σήμερα αλλά και για την συλλογική τους προσπάθεια να διατηρήσουν τον χαρακτήρα της συνοικίας και να μην αλλοιωθεί από τις κρατικές παρεμβάσεις και τα συμφέροντα των ιδιωτικών επιχειρήσεων.

Μας αναφέρει λοιπόν, ότι «Το πάρκο Ακαδημίας Πλάτωνος είναι ο πρώτος μικτός χώρος στην Αττική που είναι αρχαιολογικός χώρος –πάρκο αναψυχής. Γι' αυτό και εμείς οι κάτοικοι το λέμε αρχαιολογικό πάρκο. Επίσης το πάρκο αυτό αποτελεί και χώρο προστασίας των ζώων. Έχει 14 είδη πουλιών.

Από τις δύο πλευρές του πάρκου μία προς την πλευρά της Καβάλας και προς την πλευρά του Κηφισού ακριβώς δίπλα στο πάρκο- από τα όρια του πάρκου και μέχρι την Αθηνών – Καβάλας, από τα όρια του πάρκου και μέχρι τον Κηφισό είναι ΒΙΟΠΑ, δηλαδή βιοτεχνικό πάρκο. Εκεί, δεν υπάρχει κτηματολόγιο, δεν έχουν πραγματοποιηθεί διανοίξεις δρόμων. Τηρούνται άλλοι κανόνες. Δεν μπορεί να επιχειρήσει κανείς εμπορική δραστηριότητα. Με αυτό τον τρόπο η συνοικία παραμένει σε μία συνεχή υποβάθμιση γιατί τους περισσότερους από όλους αυτούς τους χώρους τους έχουν από το 1968 δεσμεύσει για να τους απαλλοτριώσουν και για να διαμορφώσουν την Ακαδημία, να διαμορφώσουν δηλαδή το ρυθμιστικό σχέδιο της Αθήνας. Έκτοτε αλλάζουν οι δήμαρχοι, δίνονται χρήματα για μελέτες, αλλά ουδέποτε κανείς εφάρμοσε αυτό το σχέδιο, με αποτέλεσμα ο κάθε ένας που διατηρεί γη να μην μπορεί ούτε να κτίσει, ούτε να πουλήσει. Είναι χώροι οι οποίοι βρίσκονται χαρακτηριστικά όπως μας είπε σε «ομηρία» και δεν δίνονται να χρησιμοποιηθούν ως κοινόχρηστοι χώροι.

Εμείς σαν κάτοικοι της Ακαδημίας ζητάμε να εφαρμοστεί το ρυθμιστικό σχέδιο, να ανοιχτούν οι δρόμοι, να φτιαχτούν αθλητικά κέντρα, να φτιαχτούν χώροι πολιτισμού, χώροι πρασίνου και όχι όπως τονίζει με την μελέτη του 68. Διότι από το 68 μέχρι σήμερα έχει αυξηθεί ο πληθυσμός εδώ και πρέπει αντίστοιχα με τους κατοίκους να υπάρχουν συγκεκριμένα τετραγωνικά σε πράσινο, σε αθλητικούς χώρους, σε ποδηλατόδρομους. Επίσης ζητάμε να μην υπάρχουν δίπλα στον αρχαιολογικό χώρο επτάοροφες πολυκατοικίες. Ζητάμε να υπάρχουν μέχρι και τρείς όροφοι δίπλα στον χώρο και στην δεύτερη ζώνη να είναι πέντε. Και ενώ εμείς επιδιώκουμε καλύτερες συνθήκες ζωής, γίνεται το εξής παράδοξο μας εξηγεί η κυρία Παπαγεωργίου.

Γύρω από το πάρκο υπήρχε ένας χώρος ο οποίος λεγόταν χώρος προστασίας του αρχαιολογικού χώρου ανάμεσα στον αρχαιολογικό χώρο και στο βιοτεχνικό πάρκο. Το 2004 και 2007 με φωτογραφική απόφαση από τα Υπουργεία Πολιτισμού και Περιβάλλοντος καταργείται ο χώρος προστασίας του αρχαιολογικού πάρκου, ενώ σε αυτόν θα γίνονταν απαλλοτριώσεις και θα συνεχίζονταν οι ανασκαφές που έχουν να γίνουν από το 50.

Επίσης μας αναφέρει πως στην Ακαδημία υπάρχουν τρεις τουλάχιστον αποθήκες που φιλοξενούνται τα αρχαιολογικά ευρήματα καθώς και όλα τα ευρήματα από το μετρό της Αθήνας γιατί θα κάνουν την μουσειακή μελέτη λόγω της επικείμενης ίδρυσης του Μουσείου της πόλης των Αθηνών, στο σημείο που είναι το γήπεδο της Ακαδημίας στον οδό Δράκοντος.

Κάτι το οποίο ξεσήκωσε όπως μας λέει και η ίδια τις αντιδράσεις των κατοίκων ήταν η αγορά του κομματιού εκείνου που θα κτιζόταν το Μουσείο της πόλης των Αθηνών από τον επιχειρηματία Μπόμπολα ο οποίος ήθελε να κτίσει ένα μεγάλο επτάοροφο κτίριο στην θέση του. Οι κάτοικοι της Ακαδημίας εντοπίζοντας όλες τις παρανομίες απευθύνονται στο Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο(ΚΑΣ) και καταφέρνουν να αγοραστεί αυτό το κομμάτι από το Υπουργείο Πολιτισμού. Οι ανασκαφές στον χώρο ξεκινούν και για άλλη μία φορά μας λέει πως εγκαταλείπονται.

Και εξακολουθεί να υποστηρίζει πως δεν θα εγκαταλείψουν τον αγώνα τους γιατί θέλουν η Ακαδημία Πλάτωνος να αποτελέσει ένα παγκόσμιο κέντρο γνώσης και πολιτισμού επισημαίνοντας πως έρχονται φοιτητές από όλα τα μέρη του κόσμου να κάνουν τις μελέτες τους, ακόμα και ξένα πανεπιστήμια και ενώ ζητάνε να δουν τα αρχαιολογικά ευρήματα το ελληνικό κράτος δεν τους το επιτρέπει. Και επιμένει.

Θέλουμε πολιτισμό και γνώση. Θέλουμε ο χώρος να καθαρισθεί, να φυτευθεί, θέλουμε ο χώρος να αναδειχθεί, μας λέει χαρακτηριστικά.

Αναφέρει επίσης πως υπάρχουν και δύο μεγάλα εργοστάσια τα οποία είναι τεράστιας βιομηχανικής αξίας το εργοστάσιο Μουζάκη(1915-1916) το οποίο γκρεμίστηκε μέσα σε μία νύκτα και το εργοστάσιο Λαναρά και εξηγεί πως ενώ περιμένουμε την απόφαση της επιτροπής για να γίνει διατηρητέο μία μεγάλη πολυεθνική εταιρία η Black Rock ενδιαφέρεται να αγοράσει τον χώρο δίπλα στην Ακαδημία Πλάτωνος. Αγοράζει το εργοστάσιο Μουζάκη και στην συνέχεια ανακοινώνει πως η επένδυση που θα κάνει αφορά στην ανέγερση ενός επτάοροφου εμπορικού κέντρου το οποίο θα ονομαζόταν Garden Academy. Ξεκινάει λοιπόν αυτή την επιχειρηματική δραστηριότητα γνωρίζοντας ότι σε αυτόν τον χώρο απαγορεύεται η εμπορική χρήση και επιδιώκει να πάρει την άδεια να αλλάξει η χρήση γης κατ'εξάιρεση, κάτι το οποίο έχει καταστρέψει ολόκληρη την περιοχή, την ίδια χρονική στιγμή που εμείς ζητάμε τους λαχανόκηπους να γίνουν χώρος

πρασίνου και κλειστό γυμναστήριο, ενώ και πάλι εμφανίζεται στο προσκήνιο ένας επιχειρηματίας ο κύριος Πανόπουλος ο οποίος έχοντας συγκεντρώσει τις εκτάσεις γης των κατοίκων θέλει να κτίσει ένα μεγάλο συγκρότημα πολυκατοικιών και ζητάει άδεια κατ'εξαίρεση. Το Συμβούλιο της Επικρατείας αποφασίζει πως σε όλη αυτή την περιοχή επιτρέπονται μέχρι και πέντε όροφοι, αλλά όχι παραπάνω ζητώντας από τον Δήμο αλλά και από το Υπουργείο Περιβάλλοντος να το εφαρμόσει. Το αποτέλεσμα είναι να εξαιρέσουν αυτό το κομμάτι παράνομα. Όλοι εμείς προσφεύγουμε τελικά στο Συμβούλιο Επικρατείας και καταγγέλλουμε αυτή την κίνηση. Μάλιστα η κυρία Παπαγεωργίου αναφέρει πως δόθηκε και δρόμος μέχρι την Ακαδημία Πλάτωνος. Φυσικά η δημιουργία του εμπορικού κέντρου χρησιμοποιείται ως δόλωμα όσον αφορά τις θέσεις εργασίας που θα δοθούν στους κατοίκους της Ακαδημίας προκαλώντας ταυτόχρονα ένα τεράστιο πλήγμα στις μικροεπιχειρήσεις της συνοικίας αλλά και σε ένα ακόμη θλιβερό τοπίο τσιμέντου. Όλοι οι κάτοικοι εδώ δεν θέλουν το εμπορικό κέντρο μας εξηγεί. Θέλουν να κρατήσουν όσες μονοκατοικίες έχουν μείνει, να γίνουν πεζοδρομήσεις, δενδροφυτεύσεις και ποδηλατόδρομοι. Θέλουμε γειτονιά σε μετάβαση, να αναπτυχθεί η γειτονιά, γιατί μπορούμε και μπορούμε και μόνοι μας να το καταφέρουμε αυτό μας εξηγεί η κυρία Παπαγεωργίου φέρνοντας τον τουρισμό.

Ήδη στο συνέδριο που έγινε πέρσι μαζέψαμε από εικοσιδύο πανεπιστήμια τα μέλη των καθηγητών και τα στοιχεία τους και μας είπαν πως μπορούμε να βασιστούμε στην βοήθειά τους.

Είμαστε απογοητευμένοι γιατί ο Δήμος είναι μακριά από τους δημότες, δεν θα έπρεπε σε μία τέτοια γειτονιά να υποστηρίζονται τα μεγάλα συμφέροντα εξηγεί η κυρία Παπαγεωργίου. Γι' αυτό και εμείς σαν σύλλογος, σαν επιτροπή κάνουμε διήμερα αντίδρασης και αντιτασσόμαστε στα μεγάλα συμφέροντα. Περιμένουμε την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας αν και ήδη έχουμε νικήσει και πήγαμε σε αναστολή όλων των οικοδομικών αδειών με εξαίρεση το σχολείο. Αναφέρει επίσης πως σκόπευαν να κλείσουν τον χώρο της Ακαδημίας και να το επισκέπτεται όποιος το επιθυμεί κόβοντας το αντίτιμο του εισιτηρίου κάτι το οποίο θα ήταν προσοδοφόρο για το εμπορικό κέντρο. Αλλά αυτό μας λέει πως δεν θα το επιτρέψουμε να γίνει όσο περνάει από το χέρι μας.

Σήμερα στην Ακαδημία υπάρχουν δέκα φορείς, πέρα από την επιτροπή κατοίκων που συμμετέχουμε όλοι και παίρνουμε αποφάσεις. Η δράση μας δεν αφορά μόνο την συνοικία αλλά και άλλες περιοχές, ακόμη και πλατείες, δρόμους».

Αν αυτή την στιγμή ακούγεται το όνομα της Ακαδημίας οφείλεται στην δράση αυτών των συλλόγων και των κινητοποιήσεών τους, στην δύναμη, το θάρρος και την επιμονή τους η Ακαδημία Πλάτωνος να ξαναγεννηθεί και να αποτελέσει ένα σύγχρονο κέντρο γνώσης και πολιτισμού.